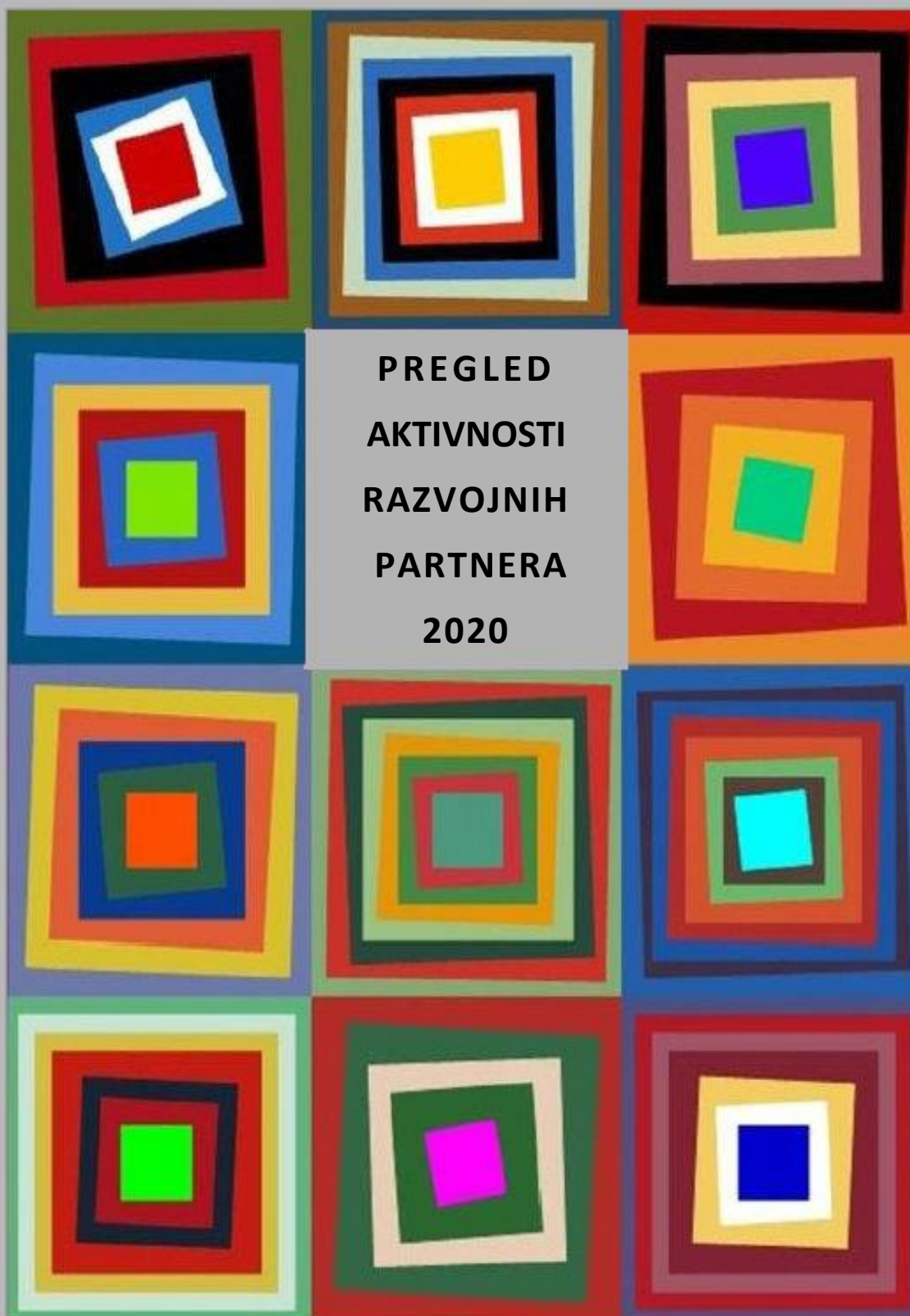

Bosna i Hercegovina
Ministarstvo financija i trezora

**PREGLED
AKTIVNOSTI
RAZVOJNIH
PARTNERA
2020**

Skraćenice	4
Uvod	6
Pregled ODA pomoći u 2020.	8
I Zbirni pregled alociranih i isplaćenih ODA sredstava	8
II Pregled alociranih i isplaćenih grant sredstava i zajmova po razvojnim partnerima	10
III Pregled alociranih i isplaćenih ODA sredstava po sektorima	12
Pregled aktivnosti razvojnih partnera po sektorima	16
Demokracija i upravljanje.....	18
Vladavina prava i temeljna prava	30
Okoliš i klimatske politike.....	44
Transport	54
Energija.....	62
Konkurentnost i inovacije.....	68
Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike	78
Poljoprivreda i ruralni razvitak	88
Regionalna i teritorijalna suradnja	96
Međusobno povezani sektori.....	102
Profili razvojnih partnera	106
Hrvatska.....	108
Republika Češka.....	110
Francuska	114
Njemačka.....	116
Mađarska.....	120
Italija / Talijanska agencija za razvojnu suradnju (AICS)	122
Japan.....	126
Veleposlanstvo Kraljevine Nizozemske	130
Ministarstvo vanjskih poslova Kraljevine Norveške	132
Slovenija	134
Švedska.....	138
Švicarska	142
Vlada Ujedinjenog Kraljevstva.....	146
Sjedinjene Američke Države / Američka agencija za međunarodni razvitak (SAD/USAID)	148
Europska banka za obnovu i razvitak (EBRD)	152
Europska unija (EU)	154
Europska investicijska banka (EIB)	162
Ujedinjeni narodi (UN)	164
Svjetska banka	170
Međunarodna financijska korporacija u Bosni i Hercegovini (IFC).....	174
Zaključci	176
Literatura	178

AICS	Talijanska agencija za razvojnu suradnju
ADC	Austrijska agencija za razvitak i suradnju
APOSO	Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje
BATA	Institut za akreditiranje Bosne i Hercegovine
BDBiH	Brčko Distrikt BiH
BHDCA	Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH
BHMAC	Centar za uklanjanje mina u BiH
BiH	Bosna i Hercegovina
CAP	Zajednička poljoprivredna politika
CARDS	Pomoć Zajednice za obnovu, razvitak i stabilizaciju
CCI	Centri civilnih inicijativa
CCSP	Centar za promociju civilnog društva
CDC	Centri za prevenciju i kontrolu bolesti
CEB	Razvojna banka Vijeća Europe
CEI	Srednjoeuropska inicijativa
CEE	Srednja i Istočna Europa
CEEN	Mreže agencija za osiguranje kvalitete u visokom obrazovanju u Srednjoj i Istočnoj Europi
CEFTA	Srednjoeuropski ugovor o slobodnoj trgovini
CHU	Centralna harmonizacijska jedinica
CIP	Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz područja visokog obrazovanja
CoE	Vijeće Europe
CoEM	Konferencija ministara obrazovanja
COVAX	Instrument za globalni pristup cjepivima
CRA	Regulatorna agencija za komunikacije
CREDO	Konkurentski regionalni ekonomski razvitak
CRS	Catholic Relief Services - Katolička pomoć
CS	Civilno društvo
DAC	Povjerenstvo za razvojnu pomoć
DCF	Forum za koordinaciju razvojnih partnera
DEI	Direkcija za europske integracije
DEP	Direkcija za ekonomsko planiranje
DFID	Odjel Ujedinjenog Kraljevstva za međunarodni razvitak
DIA	Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine
EASA	Europska organizacija za zrakoplovnu sigurnost
EBRD	Europska banka za obnovu i razvitak
EC	Europska komisija
ECB	Europska centralna banka
ECRAN	Okolišno-klimatska regionalna mreža za pridruživanje
ECSEE	Energetska zajednica Jugoistočne Europe
EEC	Europska energetska zajednica
EFSE	Europski fond za Jugoistočnu Europu
EIB	Europska investicijska banka
ENFSI	Europska mreža forenzičkih instituta
EQF	Europski kvalifikacijski okvir za cijeloživotno učenje
ERA	Europski istraživački prostor
ERDF	Europski fond za regionalni razvitak
ERP	Program ekonomskih reformi
EU	Europska unija
EUD	Delegacija Europske unije u Bosni i Hercegovini
EUFOR	Snage Europske unije
EUROPOL	Agencija EU za izvršavanje zakonodavstva
EUROSTAT	Ured za statistiku Europske unije
FAO	Organizacija Ujedinjenih naroda za poljoprivredu i hranu
FARMA	Projekt razvitka tržišne poljoprivrede
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FCO	Ministarstvo vanjskih poslova i poslova Commonwealth-a
FDIs	Izravna strana ulaganja
FIGAP	Fond za implementaciju Gender akcijskog plana BiH
FIRMA	Poboljšanje intervencija za brzi napredak na tržištu
FRONTEX	Europska agencija za upravljanje operativnom suradnjom na vanjskim granicama zemalja članica EU
GAVI	Globalna alijansa za cjepiva i imunizaciju
GCI	Indeks globalne konkurentnosti
GDP	Bruto domaći proizvod
GEF	Globalni fond za okoliš
GIZ	<i>Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit</i>
GNI	Bruto domaći prihod
GOFBP	Globalni okvir fiskalne bilance i politika u BiH
GOLD	Program za unapređenje lokalnog razvitka
HEA	Agencija za razvitak visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta
IBM	Integrirano upravljanje granicom
IBRD	Međunarodna banka za obnovu i razvitak
ICAO	Međunarodna organizacija civilnog zrakoplovstva
ICMP	Međunarodna komisija za nestale osobe
ICT	Informacijska i komunikacijska tehnologija
ICTY	Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju
IDA	Međunarodna asocijacija za razvitak
IFAD	Međunarodni fond za poljoprivredni razvitak
IFC	Međunarodna financijska korporacija
IFIs	Međunarodne financijske institucije
ILO	Međunarodna organizacija rada
INTERPOL	Međunarodna kriminalističko-polijska organizacija
IOM	Međunarodna organizacija za migracije
IPA	Instrument za predpristupnu pomoć
IPARD	Instrument predpristupne pomoći Europske unije za ruralni razvitak
JICA	Japanska agencija za međunarodnu suradnju
JICS	Japanski sustav za međunarodnu suradnju
JSRS	Strategija reforme sektora pravde

KfW	<i>Kreditanstalt für Wiederaufbau</i>	SIPA	Državna agencija za istrage i zaštitu
KM	Konvertibilna marka	SIPPO	Švicarski program namijenjen promoviranju izvoza
LEAP	Lokalni akcijski plan zaštite okoliša	SMEs	Mala i srednja poduzeća
MAP	Aksijski plan za članstvo u NATO-u	SPPD	Strateško planiranje i razvoj javnih politika
MARPOL	Međunarodna pomorska organizacija	SSPACEI	Sektor za strateška planiranja, koordinaciju pomoći i europske integracije
MEASURE	Projekt potpore aktivnostima monitoringa i evaluacije	TA	Tehnička pomoć
MMF	Međunarodni monetarni fond	TACSO	Tehnička pomoć za organizacije civilnog društva
MO	Ministarstvo obrane	TAIEX	Ured za tehničku pomoć i razmjenu informacija
MoR	Memorandum o razumijevanju	TIR	Međunarodni tranzitni sustav za prijevoz robe u
MSME	Mikro, mala i srednja poduzeća	UK	Ujedinjeno Kraljevstvo
MTS	Sustav obuke za jedinice lokalne samouprave	UN	Ujedinjeni narodi
NATO	Sjevernoatlantski savez	UNCT	Tim Ujedinjenih naroda u BiH
NEAP	Državni akcijski plan za zaštitu okoliša	UNDAF	Okvir Ujedinjenih naroda za pomoć u razvoju
NERDA	Regionalna razvojna agencija za SI BiH	UNDP	Razvojni program Ujedinjenih naroda
NVO	Nevladine organizacije	UNEP	Program Ujedinjenih naroda za zaštitu okoliša
OCD	Organizacije civilnog društva	UNESCO	Organizacija Ujedinjenih naroda za obrazovanje, znanost i kulturu
ODA	Službena pomoć za razvitak	UNFCCC	Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime
OECD	Organizacija za ekonomsku suradnju i razvitak	UNFPA	Populacijski fond Ujedinjenih naroda
OFID	OPEC-ov fond za međunarodni razvitak	UNICEF	Fond Ujedinjenih naroda za djecu
OHR	Ured visokog predstavnika i posebnog predstavnika EU	UNIDO	Organizacija Ujedinjenih naroda za industrijski razvitak
ORF	Otvoreni regionalni fond	UNIFEM	Razvojni fond Ujedinjenih naroda za pitanja žena
OSA	Obavještajno-sigurnosna agencija	UNIFEM CEE	Ured Razvojnog fonda Ujedinjenih naroda za pitanja žena za Središnju i Istočnu Europu
OSCE	Organizacija za europsku sigurnost i suradnju	UNSCR	Rezolucija Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda
PAR	Reforma javne uprave	USA	Sjedinjene Američke Države
PARCO	Ured koordinatora za reformu javne uprave	USAID	Američka agencija za međunarodni razvitak
PFM	Upravljanje javnim financijama	UWWT	Tretman otpadnih voda u urbanim područjima
PIFC	Javna unutarnja financijska kontrola	VET	Strukovno obrazovanje i obuka
PIMIS	Informacijski sustav za upravljanje javnim investicijama	VSTV	Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće
PJI	Program javnih investicija	WB	Svjetska banka
REDAH	Regionalna razvojna agencija za Hercegovinu	WBIF	Investicijski okvir za Zapadni Balkan
RCC	Regionalno vijeće za suradnju	WHO	Svjetska zdravstvena organizacija
REZ	Regionalne razvojne agencije za regiju Centralna BiH	WTO	Svjetska trgovinska organizacija
RS	Republika Srpska		
SAA	Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju		
SALW	Malokalibarsko oružje i lako naoružanje		
SAP	Proces stabilizacije i pridruživanja		
SDC	Švicarska agencija za razvitak i suradnju		
SDGs	Ciljevi održivog razvitka		
SEE	Jugoistočna Europa		
SEECCL	Regionalni centar za razvoj poduzetničkih kompetencija zemalja jugoistočne Europe		
SEESAC	Centar za kontrolu malog i lakog oružja za JI Europu		
SEETO	Transportni opservatorij za Jugoistočnu Europu		
SERC	Državna regulatorna komisija za električnu energiju		
SFD	Saudijski fond za razvitak		
Sida	Švedska međunarodna agencija za razvojnu suradnju		

Ministarstvo financija i trezora/Sektor za financijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći, u suradnji sa predstavnicima institucija u Bosni i Hercegovini i članicama Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF), pripremio je Izvješće Pregled aktivnosti razvojnih partnera za 2020. godinu (DMR 2020).

Izvješće pruža sveobuhvatan pregled projekata i programa koje su sredstvima Službene pomoći za razvitak (ODA) podržale članice Foruma za koordinaciju razvojnih partnera, informacije o najnovijim razvojnim aktivnostima i reformama provedenim u prioritetnim sektorima u Bosni i Hercegovini tijekom 2020. godine, kao i planiranim razvojnim aktivnostima.

Izvješće Pregled aktivnosti razvojnih partnera u 2020. godini pripremljeno je na temelju odgovora iz upitnika koje su dostavile institucije u Bosni i Hercegovini i članice Foruma za koordinaciju razvojnih partnera u BiH i drugih relevantnih strateških dokumenata. Financijski dio Izvješća temelji se na podacima iz DMD baze podataka, u koju su razvojni partneri unijeli svoje nove projekte, te ažurirali podatke o projektima u tijeku.

Klasifikacija prioritetnih sektora temelji se na sektorskoj metodologiji izvještavanja koja je definirana u IPA II regulativi za razdoblje 2014 – 2020, sukladno težnji Bosne i Hercegovine za članstvo u EU, kao i činjenici da većina razvojnih partnera podržava realizaciju prioriteta vezanih za proces EU integracija.

S tim u svezi, u Izvješću je prikazan i analiziran pregled Službene pomoć za razvitak (ODA), usmjerene u sljedeće prioritetne sektore u Bosni i Hercegovini:

- Demokracija i upravljanje
- Vladavina prava i temeljna prava
- Okoliš i klimatske politike
- Transport
- Energija
- Konkurentnost i inovacije
- Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike
- Poljoprivreda i ruralni razvitak
- Regionalna i teritorijalna suradnja
- Međusobno povezani sektori

Proces europskih integracija uključuje sveobuhvatno prilagođavanje politika, institucijskog okvira i pravnog sustava s ciljem dostizanja europskih standarda u svim oblastima. Pri tomu, proces pravne harmonizacije i prihvaćanja europskih standarda podrazumijeva opsežne unutarnje reforme, opću konsolidaciju sustava, snažniji ekonomski razvitak u oblastima koje utječu na dinamiku odnosa Bosne i Hercegovine i Europske unije. Članice Foruma za koordinaciju razvojnih partnera imaju značajnu ulogu u tom procesu, kroz pružanje financijske potpore reformskim aktivnostima i programima.

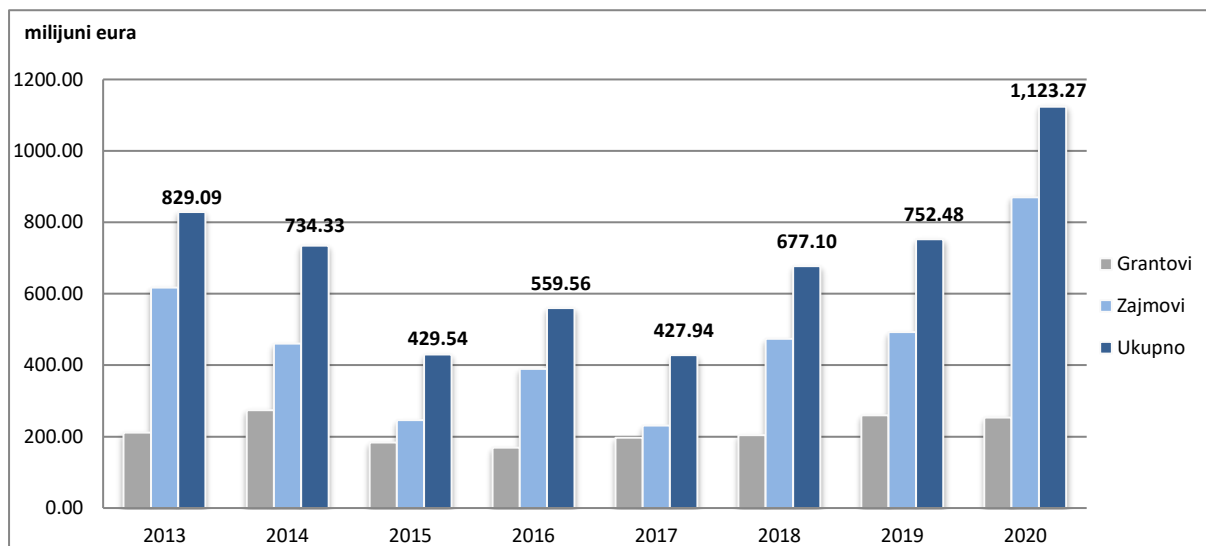
Učinkovito i djelotvorno korištenje ODA sredstava, kao i uspostavljanje međusobnog partnerskog odnosa, doprinijelo je rastu ukupno alociranih ODA sredstava, što je od krucijalnog značaja za uspjeh reformi u Bosni i Hercegovini. Sukladno tomu, Ministarstvo financija i trezora je u 2020. godini provodilo aktivnosti na daljnjem unapređenju učinkovitosti korištenja međunarodne pomoći u Bosni i Hercegovini.

Izvješće Pregled aktivnosti razvojnih partnera 2020 će, nakon usvajanja od strane Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, biti dostupno na stranici Ministarstva financija i trezora BiH www.mft.gov.ba i Foruma za koordinaciju razvojnih partnera www.donormapping.ba.

I Zbirni pregled alociranih i isplaćenih ODA sredstava

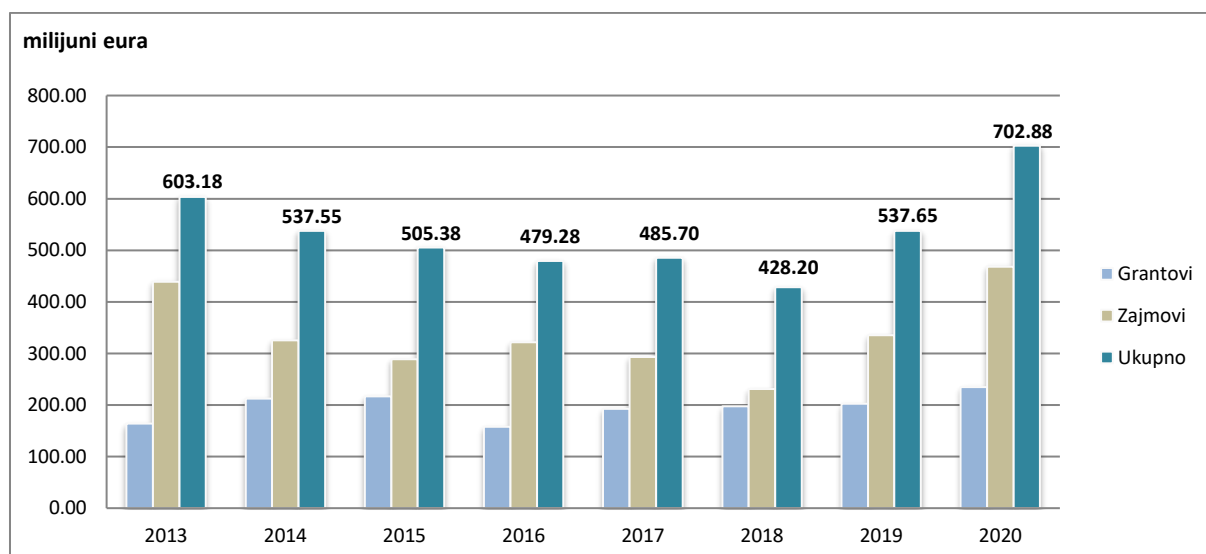
Ukupno alocirana Službena pomoć za razvitak (ODA) za Bosnu i Hercegovinu je u 2020. godini iznosila € 1,123.27 milijuna, od čega je € 253.56 milijuna ili 22.6% grant sredstava, a € 869.71 milijuna ili 77.4% zajmova, što u odnosu na 2019. godinu predstavlja rast od € 370.8 milijuna ili 49.3% (grafikon 1.).

Grafikon 1. Ukupno alocirana ODA u BiH za razdoblje 2013-2020

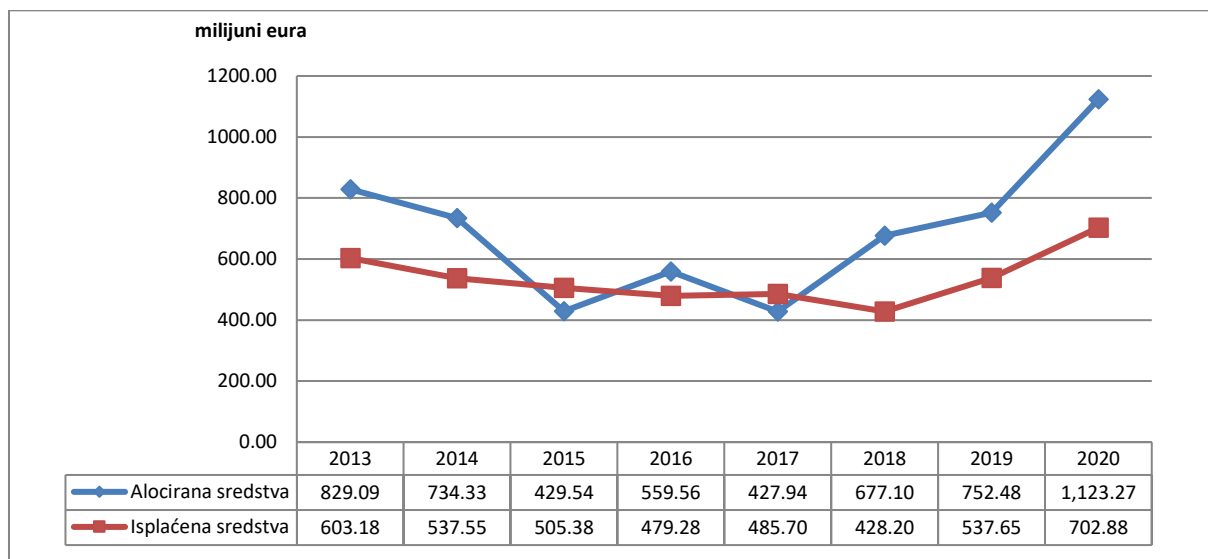
Ukupno isplaćena ODA sredstva u 2020. godini iznosila su € 702.88 milijuna, od čega je € 234.56 milijuna ili 33.4% grant sredstava, a € 468.32 milijuna ili 66.6% zajmova, što predstavlja rast u odnosu na prethodno prikazano razdoblje. Rast ukupno isplaćenih ODA sredstva u usporedbi sa 2019. godinom, iznosi € 165.2 milijuna ili 30.7%. Također, u odnosu na 2019. godinu vidljiv je rast isplaćenih grantova u iznosu od € 32.1 milijuna i značajan rast isplaćenih zajmova u iznosu od € 133.1 milijuna. Prikazano povećanje isplaćenih zajmova je dijelom rezultat proceduralne fleksibilnosti i unaprijeđene realizacije projekata, kao i dinamike kreditnih isplata potpisanih u prethodnim godinama (grafikon 2.).

Grafikon 2. Ukupno isplaćena ODA u BiH za razdoblje 2013-2020

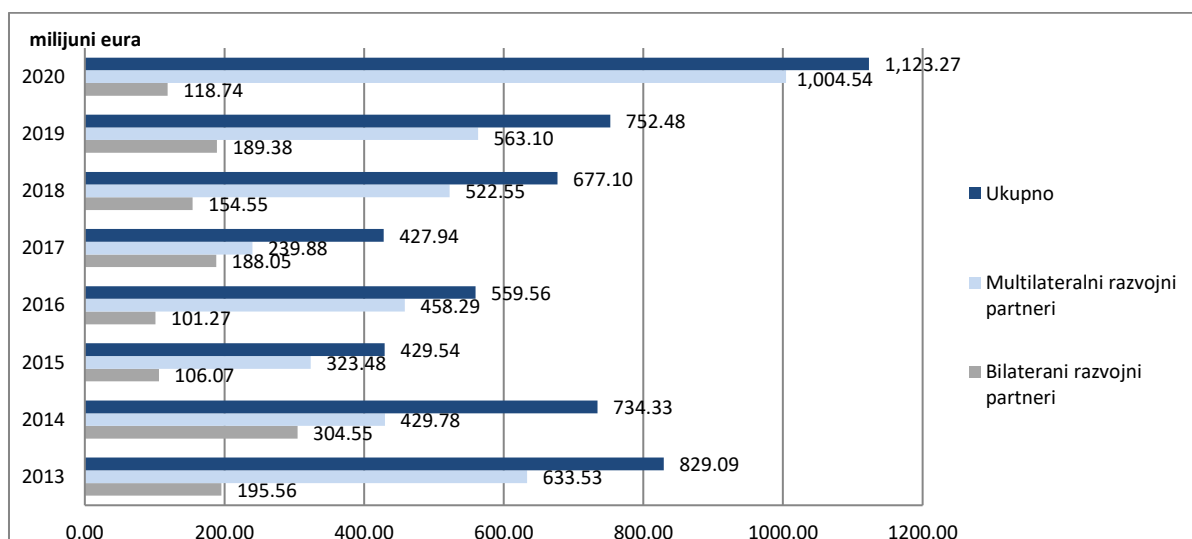
Usporedni pregled ukupno alociranih i isplaćenih ODA sredstava u BiH za razdoblje 2013-2020 prikazan je u grafikonu 3.

Grafikon 3. Ukupno alocirana i isplaćena ODA u BiH za razdoblje 2013-2020

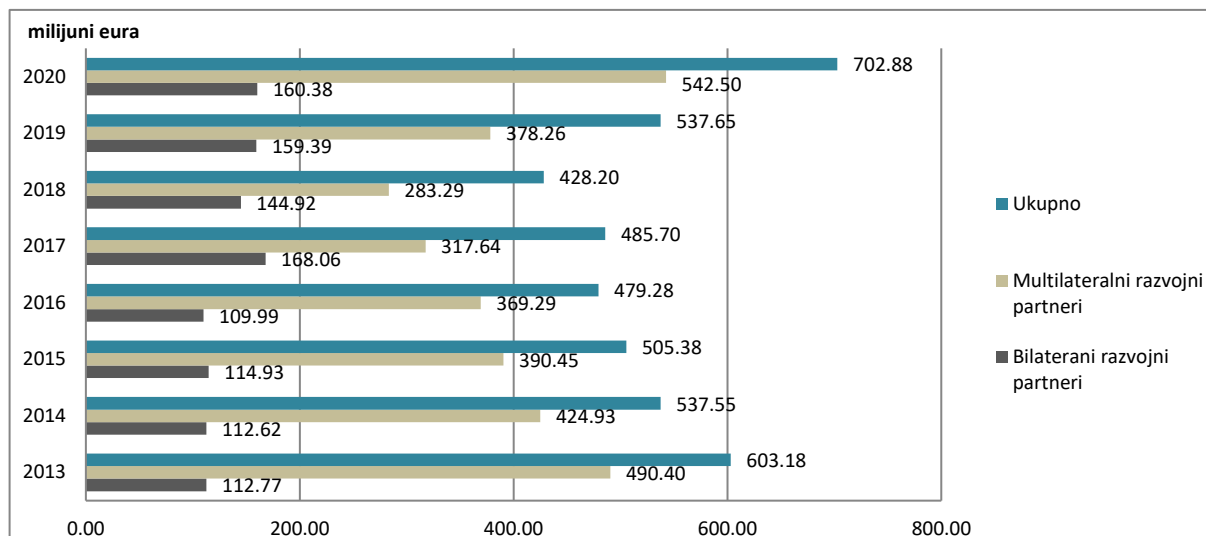

U grafikonu 4. prikazan je omjer sudjelovanja bilateralnih i multilateralnih razvojnih partnera u ukupno alociranim ODA sredstvima po godinama za razdoblje 2013 – 2020 godina. Od ukupno alociranih € 1,123.27 milijuna ODA sredstva u 2020. godini, bilateralni razvojni partneri alocirali su € 118.74 milijuna ili 11%, a € 1,004.54 milijuna ili 89% su alocirali multilateralni razvojni partneri.

Grafikon 4. Sudjelovanje bilateralnih i multilateralnih razvojnih partnera u ukupno alociranoj ODA-i po godinama

Grafikon 5. Sudjelovanje bilateralnih i multilateralnih razvojnih partnera u ukupno isplaćenju ODA-i po godinama

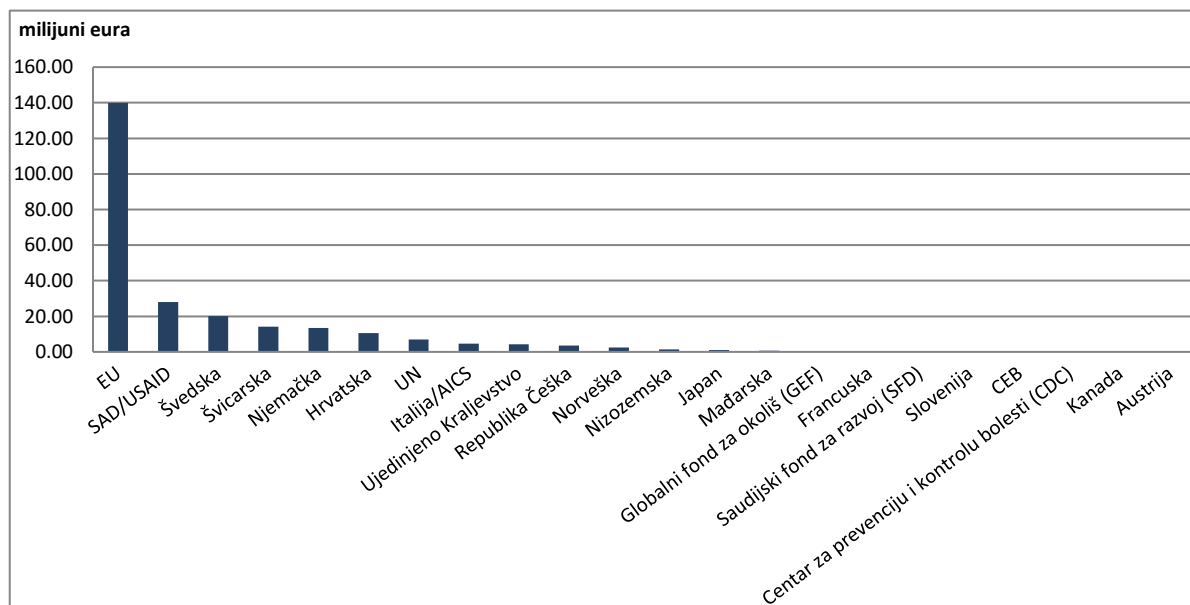
Omjer sudjelovanja bilateralnih i multilateralnih razvojnih partnera u ukupno isplaćenim ODA sredstvima po godinama za razdoblje 2013 – 2020 godina je sličan omjeru za alocirana ODA sredstva, prikazanim u grafikonu 4. Od ukupno isplaćenih ODA sredstava multilateralni razvojni partneri sudjeluju sa 77%, a bilateralni razvojni partneri 23%.

II Pregled alociranih i isplaćenih grant sredstava i zajmova po razvojnim partnerima

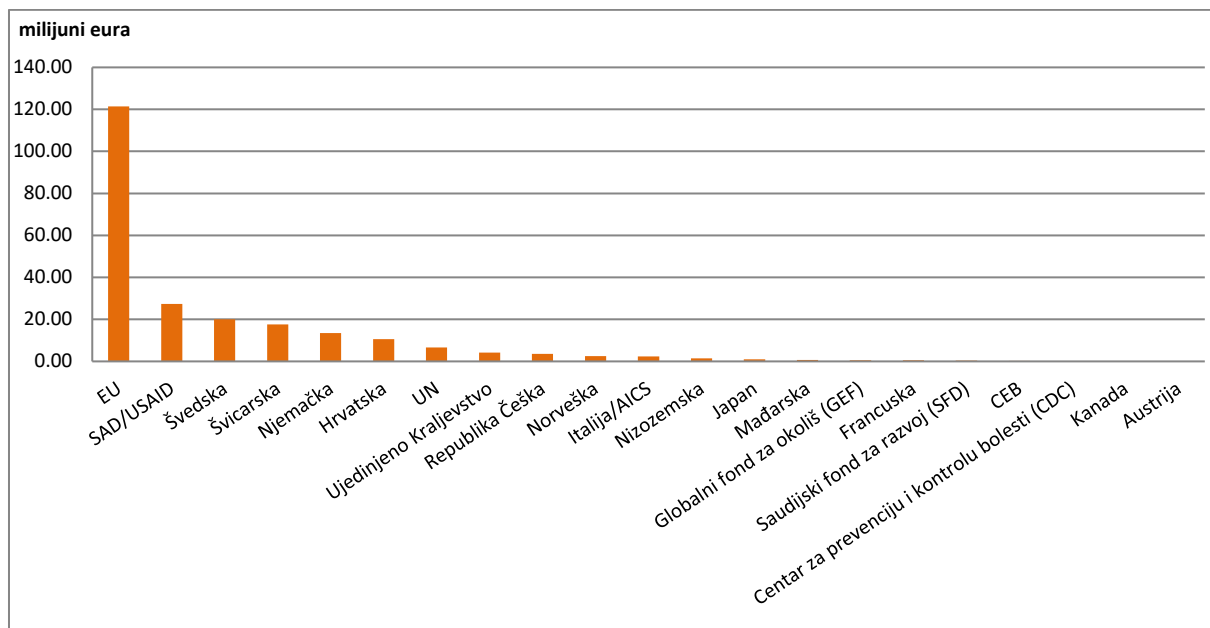
U 2020. godini ukupno je alocirano € 253.56 milijuna a isplaćeno € 234.56 milijuna grant sredstava.

U grafikonima 6. i 7. prikazana su alocirana i isplaćena grant sredstva od strane razvojnih partnera sukladno visini ulaganja. Razvojni partneri koji su u 2020. godini alocirali odnosno isplatili najveći iznos sredstava su EU, SAD/USAID, Švedska, Švicarska, Njemačka i Hrvatska.

Grafikon 6. Alocirana grant sredstva po razvojnim partnerima u 2020. godini

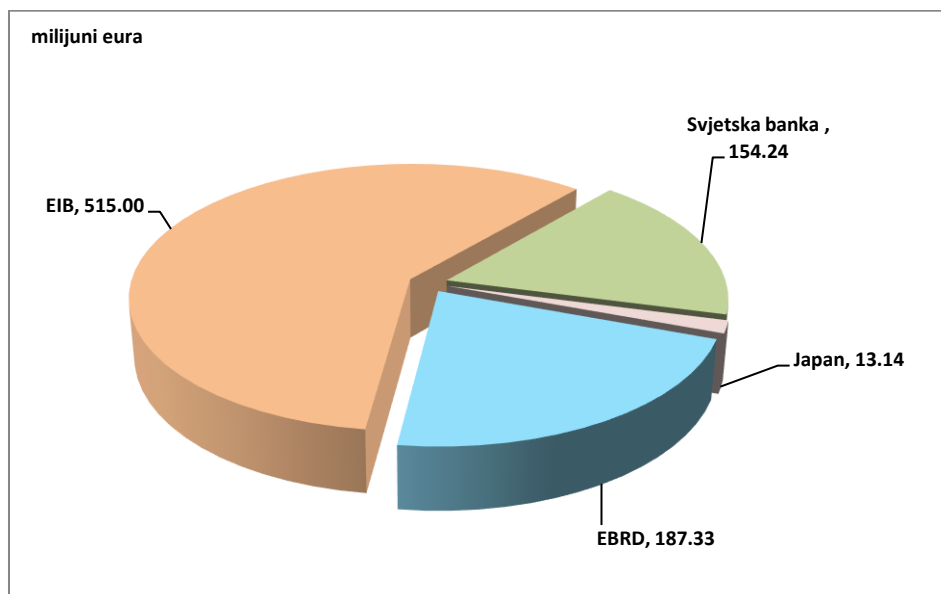
Grafikon 7. Isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2020. godini

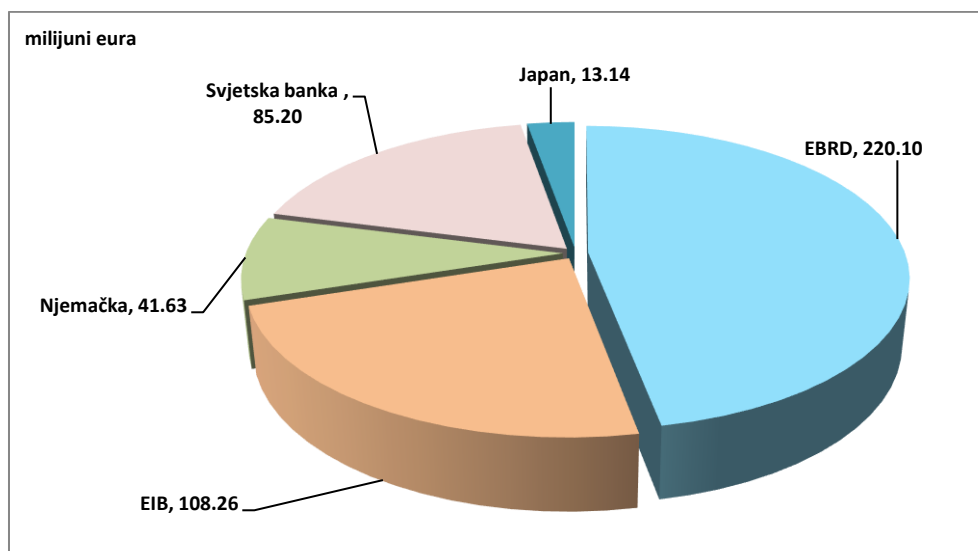
U 2020. godini ukupno je alocirano € 869.71 milijuna a isplaćeno € 468.32 milijuna zajmova.

U grafikonima 8. i 9. prikazani su alocirani i isplaćeni zajmovi u 2020. godini. Zajmodavci u 2020. godini su Europska investicijska banka (EIB), Europska banka za obnovu i razvitak (EBRD), Svjetska banka (WB), Njemačka, i Japan.

Grafikon 8. Alocirana sredstva po zajmodavcima u 2020. godini

Grafikon 9. Isplaćena sredstva po zajmodavcima u 2020. godini

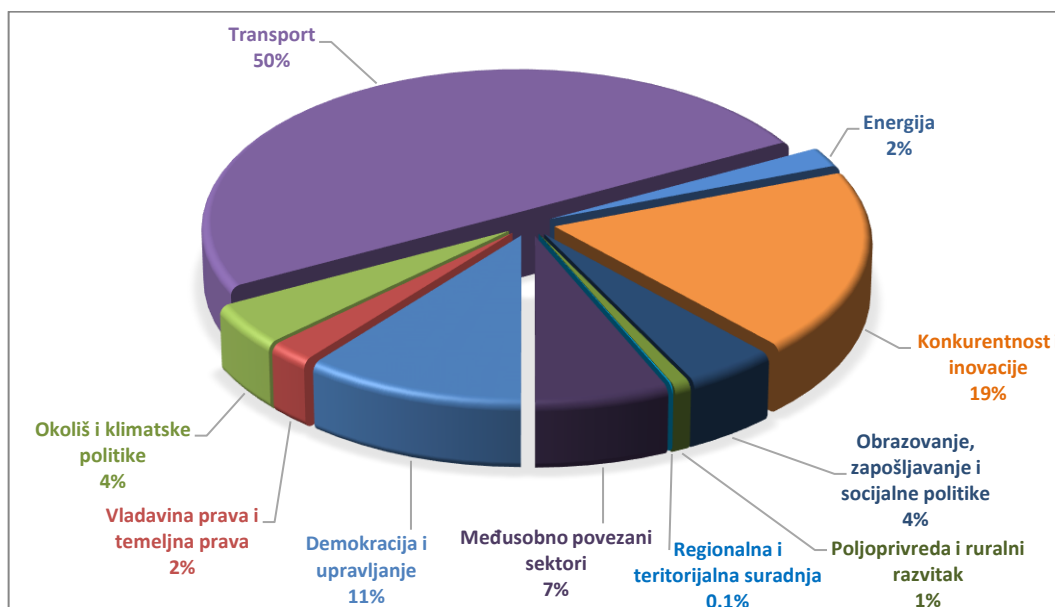

III Pregled alociranih i isplaćenih ODA sredstava po sektorima

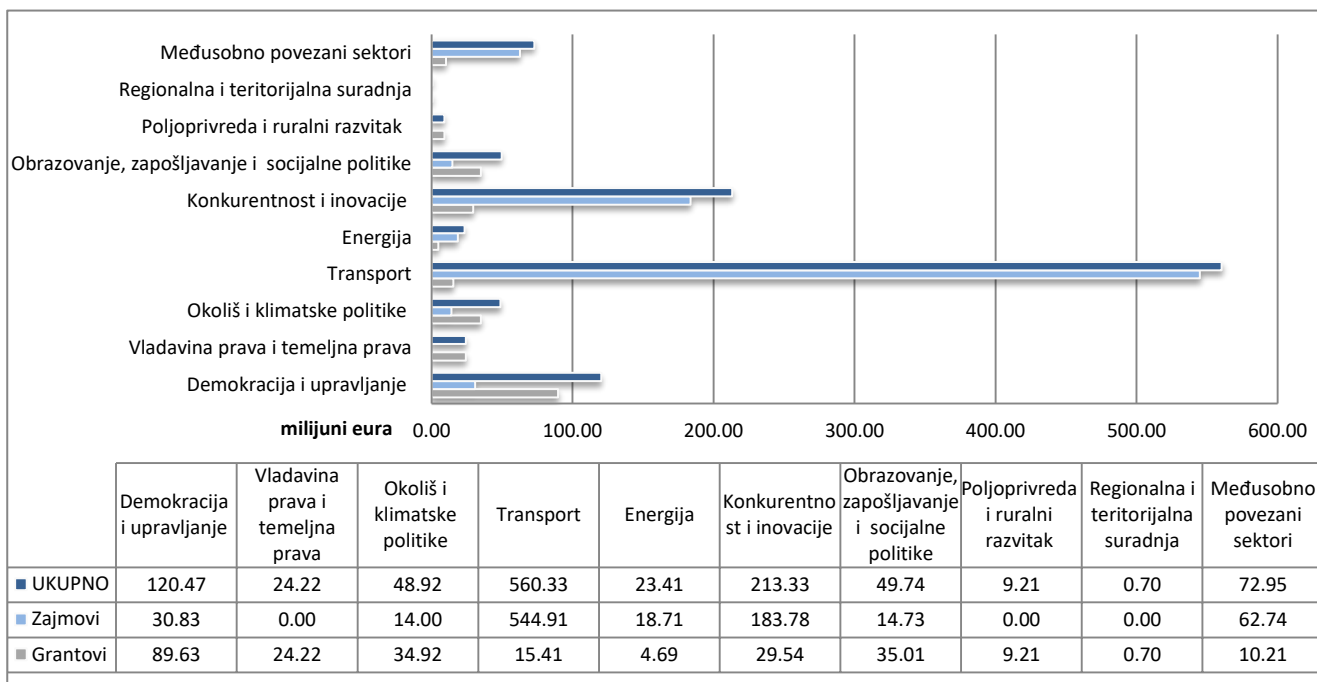
U 2020. godini ukupno alocirana ODA u Bosni i Hercegovini u IPA II sektore iznosi € 1,123.27 milijuna, od čega je € 253.56 milijuna grant sredstava i € 869.71 milijuna zajmova. (grafikoni 10. i 11.)

Od ukupno alociranih sredstava, 80% je alocirano u tri sektora i to: Transport 50%, Konkurentnost i inovacije 19%, Demokracija i upravljanje 11%, dok je u sve ostale sektore alocirano 20%.

Grafikon 10. Ukupno alocirana ODA po sektorima u 2020. godini

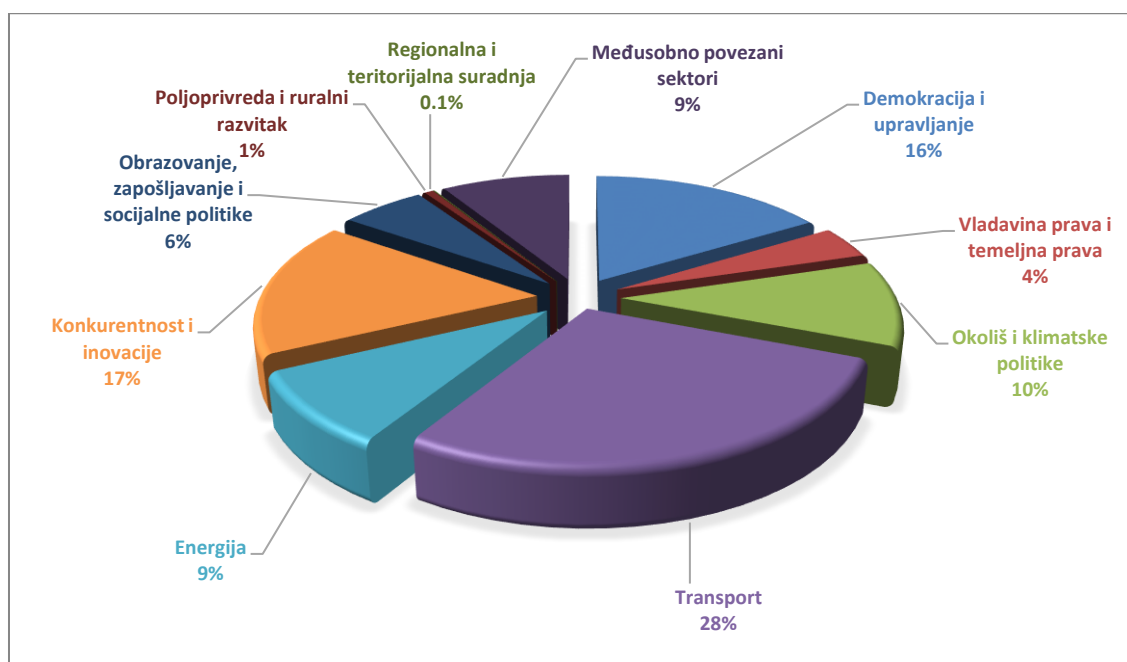
Grafikon 11. Sudjelovanje grantova i zajmova u ukupno alociranoj ODA-i po sektorima u 2020. godini

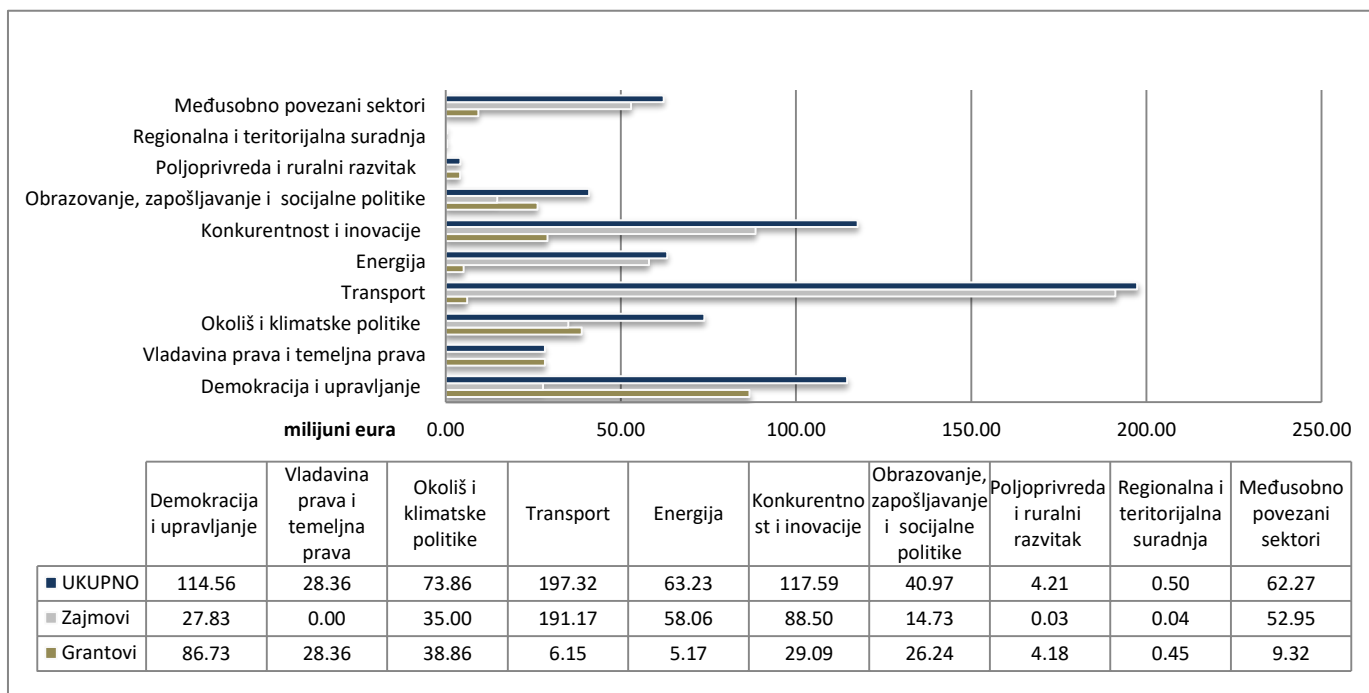
U 2020. godini ukupno isplaćena ODA u Bosni i Hercegovini u IPA II sektore iznose € 702.88 milijuna, od čega je € 234.56 milijuna grant sredstava, a € 468.32 milijuna zajmova (grafikoni 12. i 13.)

Od ukupno isplaćenih sredstava, 72% je isplaćeno u četiri sektora: Transport 28%, Konkurentnost i inovacije 17%, Demokracija i upravljanje 16% i Okoliš i klimatske politike po 11%, dok je u sve ostale sektore isplaćeno 28%.

Grafikon 12. Ukupno isplaćena ODA po sektorima u 2020. godini

Grafikon 13. Sudjelovanje grantova i zajmova u ukupno isplaćenoj ODA-i po sektorima u 2020. godini

- 1. Demokracija i upravljanje**
- 2. Vladavina prava i temeljna prava**
- 3. Okoliš i klimatske politike**
- 4. Transport**
- 5. Energija**
- 6. Konkurentnost i inovacije**
- 7. Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike**
- 8. Poljoprivreda i ruralni razvitak**
- 9. Regionalna i teritorijalna suradnja**
- 10. Međusobno povezani sektori**

Članice DCF aktivne u sektoru u 2020. godini	EU, Svjetska banka, SAD/USAID, Švedska, Švicarska, Njemačka, Nizozemska, Republika Češka, Ujedinjeno Kraljevstvo, Hrvatska, Norveška, UN, Mađarska, Slovenija
Ostale ključne međunarodne organizacije	Međunarodni monetarni fond; Organizacija za sigurnost i suradnju u Europi; Ured visokog predstavnika; Organizacija za ekonomsku suradnju i razvitak; Vijeće Europe; <i>British Council</i> u BiH; Norveški institut za međunarodne poslove; Europska fondacija za obuku; Ured za statistiku Europske unije, Centar za razvoj financija, Populacijski fond UN, Fond UN za djecu, Regionalna škola za javnu upravu, Regionalno vijeće za suradnju, Vijeće Europe, Investicijski okvir za Zapadni Balkan, <i>Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit</i> (GIZ).
Ključni partneri u institucijama vlasti BiH	VM BiH; Vlada FBiH; Vlada RS; Vlada BD BiH; Vlade županija; Ministarstvo financija i trezora BiH, Ministarstvo financija RS i FMF; Direkcija za financije BD BiH; Ministarstvo vanjskih poslova BiH; Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih poslova BiH; Ministarstvo civilnih poslova BiH; Ministarstvo pravde BiH; Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH; Ministarstvo obrane BiH; Ministarstvo sigurnosti BiH; Ured koordinatora za reformu javne uprave BiH, sa koordinatorima entiteta i BD BiH; Ministarstvo za europske integracije i međunarodnu suradnju RS; Ministarstvo uprave i lokalne samouprave RS; Parlamentarna skupština BiH; Parlament FBiH i Narodna skupština RS; Agencije za državnu službu BiH i entiteta; Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje; Ured za reviziju institucija BiH; Ured za reviziju institucija FBiH; Glavna služba za reviziju javnog sektora RS; Agencija za razvitak visokog obrazovanja i osiguranje kvalitete; Direkcija za europske integracije; Direkcija za ekonomsko planiranje; Uprava za neizravno oporezivanje BiH; Porezne uprave FBiH i RS; Centralna banka BiH; Agencija za javne nabave BiH; Ured za razmatranje žalbi BiH; Centralne harmonizacijske jedinice (CHUs) u ministarstvima financija na državnoj razini i u entitetima; Ministarstvo rada i boračko-invalidske zaštite RS; Federalno ministarstvo rada i socijalne politike; Agencija za statistiku BiH i entitetske agencije za statistiku; Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće; Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS; Financijsko-informatička agencija FBiH, Centar za uklanjanje mina BiH; Agencija za državnu službu BiH i entitetske agencije za državnu službu, Agencija za ravnopravnost spolova BiH, Gender centri FBiH i RS; Savez općina i gradova RS i FBiH, županijske i općinske vlade.
Ukupno alocirana / isplaćena sredstva DCF članica za potrebe sektora u 2020. godini	Ukupno alocirano € 120.47 milijuna, od čega € 89.63 milijuna grantova i € 30.83 milijuna zajmova. Ukupno isplaćeno € 114.56 milijuna, od čega € 86.73 milijuna grantova i € 27.83 milijuna zajmova. Od ukupne ODA-e u 2020. godini, za sektor je alocirano 11%, a isplaćeno 16%.
Zakonski okvir i strategije usvojeni u 2020. godini	Zakon o Proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2020. godinu (Sl. gl. BiH br. 46/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o plaćama i naknadama u sudskim i tužiteljskim institucijama na razini BiH (Sl. gl. BiH br. 77/20); Zakon o osiguranju depozita u bankama BiH (Sl. gl. BiH br. 32/20); Zakon o izmjeni Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH (Sl. gl. BiH, br. 32/20); Zakon o izmjenama Izbornog zakona BiH (Sl. gl. BiH, br. 41/20); Zakon o izmjenama Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH (Sl. gl. BiH, br. 65/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona

o Trezoru FBiH (Sl.novine FBiH br. 3/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit (Sl.novine FBiH br. 15/20); Zakon o visini zatezne kamate (Sl.novine FBiH br. 18/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršavanju Proračuna FBiH za 2020. godinu (Sl.novine FBiH br. 28/20); Zakon o ublažavanju negativnih gospodarskih posljedica (Sl.novine FBiH br. 28/20); Zakon o izmjenama Zakona o izmirenju obveza po osnovu računa stare devizne štednje u FBiH (Sl.novine FBiH br. 57/20); Zakon o zaštiti na radu (Sl.novine FBiH br. 79/20); Zakon o izmjeni Zakona o naplati i djelomičnom otpisu dugovanja sportskim kolektivima (Sl.novine FBiH br. 79/20); Zakon o izmjeni Izbornog zakona RS (Sl.gl.RS.br. 18/20); Zakon o inspekcijama RS (Sl.gl.RS.br. 18/20); Zakon o gradu Istočno Sarajevo (Sl.gl.RS.br. 18/20); Zakon o izmjenama Zakona o izvršenju Proračuna RS za 2020. godinu (Sl.gl.RS.br. 18/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o štrajku (Sl.gl.RS.br. 23/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o mjeriteljstvu u RS (Sl.gl.RS.br. 18/20); Zakon o izmjeni Zakona o privatizaciji državnih stanova (Sl.gl.RS.br. 63/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o koncesijama (Sl.gl.RS.br. 67/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javno-privatnom partnerstvu u RS (Sl.gl.RS.br. 68/20); Zakon o sportu RS (Sl.gl.RS.br. 79/20); Zakon o poreskom postupku RS (Sl.gl.RS.br. 78/20); Zakon o izmjeni Zakona o Jedinstvenom registru finansijskih izvješća RS (Sl.gl.RS.br. 78/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o računovodstvu i reviziji RS (Sl.gl.RS.br. 78/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o podsticajima u gospodarstvu u RS (Sl.gl.RS.br. 78/20); Zakon o upravnoj inspekciji (Sl.gl.RS.br. 99/20); Zakon o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku (Sl.gl.RS.br. 99/20); Zakon o sporazumnom vansudskom finansijskom restrukturiranju (Sl.gl.RS.br. 99/20); Zakon o posredovanju u prometu nepokretnosti (Sl.gl.RS.br. 99/20); Zakon o posebnom postupku eksproprijacije radi izgradnje aerodroma u Trebinju (Sl.gl.RS.br. 99/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak (Sl.gl.RS.br. 123/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnim taksama (Sl.gl.RS.br. 123/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o administrativnim taksama (Sl.gl.RS.br. 123/20); Zakon o faktoringu (Sl.gl.RS.br. 123/20); Zakon o dopuni Zakona o posebnim republičkim taksama (Sl.gl.RS.br. 123/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br.11/20); Zakon o udruženjima i fondacijama BD (Sl. gl. BD BIH, br.41/20); Zakon o ublažavanju negativnih gospodarskih posljedica izazvanih stanjem prirodne nesreće usljed COVID-19 u BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br.17/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o turističkoj djelatnosti BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br.11/20); Zakon o izmjeni Zakona o stečaju (Sl. gl. BD BIH, br.29/20); Zakon registraciji poslovnih subjekata BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br.11/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom planiranju i građenju (Sl. gl. BD BIH, br.10/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom planiranju i građenju (Sl. gl. BD BIH, br.29/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom planiranju i građenju (Sl. gl. BD BIH, br.40/20); Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o poduzećima BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br.11/20); Zakon o izmjenama Zakona o plaćama i naknadama u pravosuđu BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br.39/20); Zakon o izmjenama Zakona o plaćama zaposlenih u pravosuđu BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br.26/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o plaćama i naknadama zaposlenih u Policiji BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br.39/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o plaćama i naknadama u organima javne uprave i institucijama BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br.39/20); Zakon o izmjeni Zakona o plaćama i naknadama u organima javne uprave i institucijama BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br.41/20); Zakon o izmjenama Zakona o

	<p>plaćama i naknadama korisnika proračunskih sredstava u Skupštini, Izornoj komisiji i Uredu za reviziju i Institucijama u BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br.39/20); Zakon o izmjenama Zakona o plaćama i drugim naknadama sudaca i tužitelja u BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br.40/20); Zakon o izmjeni Zakona o planiranju, projektiranju i razvitku BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br.24/20); Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o plaćama i drugim naknadama pravobranitelja i zamjenika pravobranitelja u Pravobraniteljstvu BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br.40/20); Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o klasifikaciji djelatnosti u BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 11/20); Zakon o dopuni Zakona o javnoj imovini u BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 5/20); Zakon o javnim priredbama (Sl. gl. BD BiH, br.29/20); Zakon o izvršenju proračuna BD BiH za 2020. godinu (Sl. gl. BD BiH, br. 12/20); Zakon o izmjeni Zakona o izvršenju proračuna BD BiH za 2020. godinu (Sl. gl. BD BiH, br. 24/20); Zakon o dopuni Zakona o inspekcijama BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 11/20); Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o inspekcijama BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 24/20); Zakon o izmjeni i dopunama Zakona o inspekcijama BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 40/20); Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o fiskalnim sustavima (Sl. gl. BD BiH, br. 40/20); Zakon o elektroničkom dokumentu BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 11/20); Zakon o elektroničkom potpisu BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 11/20); Zakon o izmjeni Zakona o državnoj službi u organima javne uprave BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 24/20); Zakon o dopuni Zakona o državnoj službi u organima javne uprave BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 41/20); Zakon o izmjeni Zakona o administrativnim taksama (Sl. gl. BD BiH, br. 11/20); Zakon o poreznoj upravi BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 11/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o JP „Luka Brčko“ BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 11/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak (Sl. gl. BD BiH, br.24/20); Zakon o dopunama Zakona o porezu na dobit (Sl. gl. BD BiH, br.30/20).</p> <p>Migracijski profil BiH za 2019. godinu; Strategija razvitka sustava unutarnjih finansijskih kontrola u institucijama BiH za razdoblje 2020-2025 godina; Srednjoročna strategija upravljanja dugom BiH za razdoblje 2019-2022; Program ekonomskih reformi (PER BiH 2020-2022); Akcijski plan Vijeća ministara BiH za provedbu Komunikacijske strategije za informiranje javnosti o procesu pristupanja BiH Europskoj uniji za 2020. godinu; Strategija upravljanja dugom Federacije BiH za razdoblje 2020 – 2022; Program ekonomskih reformi Federacije BiH za razdoblje 2020-2022; Strategija razvoja statistike Republike Srpske 2030; Strategija razvoja socijalnog stanovanja 2020-2030; Program ekonomskih reformi RS za razdoblje 2020-2022; Strategija razvoja BD BiH 2021-2027 (Nacrt); Strategija reforme upravljanja javnim financijama u BD BiH za razdoblje 2021 – 2025 i Akcijski plan; Strategija razvoja sustava internih finansijskih kontrola u javnom sektoru BD BiH u razdoblju 2021 – 2025 i Akcijski plan.</p> <p>Ranije usvojeni zakonski okvir i strategije dostupni na: www.donormapping.ba</p>
<p>Koordinacija sa i između razvojnih partnera</p>	<p>Demokratske institucije: Funkcionalna razmjena informacija između interesnih aktera utemeljena na neformalnoj <i>ad-hoc</i> koordinaciji, uz sastanke koje su organizirali sami razvojni partneri između sebe.</p> <p>Decentralizacija vlasti na nižim razinama: Funkcionalna razmjena informacija između interesnih aktera utemeljena na neformalnoj <i>ad-hoc</i> koordinaciji, uz sastanke koje su organizirali sami razvojni partneri između sebe.</p> <p>Reforma javne uprave (PAR): Redoviti sastanci aktera PAR Fonda koje organizira Ured koordinatora za reformu javne uprave (PARCO). Zajednički upravni odbor</p>

Fonda za RJU služi kao mjesečni forum za koordinaciju. U međuvremenu, redovito se održava manje formalna koordinacija s drugim razvojnim partnerima.

Upravljanje javnim financijama: Razmjena informacija između interesnih aktera utemeljena na neformalnoj *ad-hoc* koordinaciji i bilateralni sastanci vezani za projekte.

Oporezivanje: Neformalna *ad-hoc* koordinacija na redovitoj osnovi.

Carine: Neformalna *ad-hoc* koordinacija na redovitoj osnovi.

Ekonomsko upravljanje: Neformalna *ad-hoc* koordinacija.

Statistika: Neformalna *ad-hoc* koordinacija na redovitoj osnovi.

Civilno društvo: Lokalna savjetodavna skupina, koju podržava i upravlja projekt financiran od strane EU TACSO.

Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih razina vlasti sudjeluju na redovitim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo financija u trezora BiH / Sektor za finansijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.

Usljed izbijanja pandemije COVID-19 i pratećih epidemioloških mjera, u 2020. godini nisu se održavali DCF sastanci.

Pregled aktivnosti u 2020. godini

Sektor demokracije i upravljanja predstavljen u ovom Izvješću temelji se na metodologiji sektorskog izvještavanja definiranog u IPA II regulativi za razdoblje 2014 – 2020.

Sektor demokracije i upravljanja sastoji se od jedanaest podsektora:

- Demokratske institucije,
- Decentralizacija i vlasti na nižim razinama
- Reforma javne uprave (PAR)
- Upravljanje javnim financijama
- Oporezivanje
- Carine
- Ekonomsko upravljanje
- Statistika
- Civilno društvo
- EU programi i agencije
- Izgradnja institucija za europske integracije.

U Bosni i Hercegovini su tijekom 2020. godine nastavljene aktivnosti na provedbi strukturalnih reformi, koje su prije svega obuhvaćale unapređenje strateškog i zakonodavnog okvira i njegovog daljeg usklađivanja sa pravnom stečevinom Europske unije. Pored toga, vlasti u Bosni i Hercegovini su poduzimale korake na realizaciji ključnih prioriteta iz Mišljenja Europske komisije o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u Europskoj uniji. Pandemija virusa Covid-19 je ostavila velike posljedice na gospodarstvo Bosne i Hercegovine, dovela do naglog pada gospodarske aktivnosti i značajnog pogoršanja stanja na tržištu rada.

Vijeće ministara BiH je na 3. sjednici održanoj 30.01.2020. godine usvojilo dokument Sociogospodarske reforme u Bosni i Hercegovini za razdoblje 2020-2022. godina, a koji su prethodno usvojile vlade entiteta. Ključne mjere definirane ovim dokumentom usmjerene su na održiv i ubrzan gospodarski rast, veću konkurentnost privatnog sektora i bolje poslovno okruženje, povećanu učinkovitost poduzeća u javnom vlasništvu, reformu zdravstvenog sustava, te zaustavljanje odlaska mladih iz zemlje. Mjere će se provoditi u skladu sa ustavnim nadležnostima svake razine vlasti, te u suradnji sa Europskom unijom i međunarodnim financijskim institucijama, što će ubrzati proces pridruživanja Bosne i Hercegovine Europskoj uniji.

Također, Vijeće ministara BiH je na 3. sjednici usvojilo i Program ekonomskih reformi BiH (ERP) za razdoblje 2020-2022. godina. Program ekonomskih reformi izrađen je prema smjernicama Europske komisije i sadrži srednjoročni makroekonomski okvir i okvir fiskalne politike, uključujući i fiskalne mjere, te sveobuhvatan program strukturalnih reformi s ciljem poboljšanja konkurentnosti zemlje.

Narodna skupština Republike Srpske usvojila je Program ekonomskih reformi Republike Srpske za razdoblje 2020-2022. godine na 8. posebnoj sjednici održanoj 18.12.2019. godine (Službeni glasnik RS, broj 112/19), dok je Program ekonomskih reformi Republike Srpske za razdoblje 2021-2023. godina usvojen na 17. sjednici Narodne skupštine održanoj 17.12.2020. godina (Službeni glasnik RS, broj 131/20). Vlada Federacije BiH je na 208. sjednici održanoj 30.01.2020. usvojila Program ekonomskih reformi Federacije BiH za razdoblje 2020-2022. godina, dok se usvajanje Programa ekonomskih reformi Federacije BiH za razdoblje 2021-2023. godina očekuje u siječnju 2021. godine.

U listopadu 2020. godine počela je izrada Programa integriranja Bosne i Hercegovine u Europsku uniju, što predstavlja jedan od prioriteta koje Bosna i Hercegovina mora ispuniti prema Mišljenju Europske komisije i Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju. Program integriranja je dokument kojim se utvrđuje plan ispunjavanja kriterija za članstvo u Europskoj uniji i plan usklađivanja domaćeg zakonodavstva sa pravnom stečevinom Europske unije. Program će uključivati Akcijski plan za usklađivanje propisa u BiH s propisima EU i Akcijski plan za realizaciju preporuka Europske komisije, te pregled administrativnih kapaciteta, a obuhvatiti će plansko razdoblje od četiri godine. Dokument će pripremati 36 radnih skupina i Komisija za europske integracije, a rok za njegov završetak je 15 mjeseci.

Bosna i Hercegovina je u ranoj fazi reforme javne uprave, a tijekom 2020. godine postignut je ograničeni napredak, prije svega zahvaljujući usvajanju strateških dokumentata iz ove oblasti. Nakon što su Vijeće ministara BiH, Vlada Federacije BiH i Vlada Brčko distrikta 2018. godine usvojili Strateški okvir za reformu javne uprave u BiH za razdoblje 2018-2022. godina, Vlada Republike Srpske je na 77. sjednici održanoj 26.06.2020. godine usvojila ovaj strateški dokument.

Strateški okvir za reformu javne uprave u BiH za razdoblje 2018-2022. godina fokusiran je na stvaranje učinkovite, transparentne, odgovorne, moderne javne uprave koja će svoj rad temeljiti na najboljim praksama i načelima europskog upravnog prostora i raditi u korist građana, pružanjem brzih i pouzdanih usluga. Reforma javne uprave treba omogućiti učinkovitu provedbu zakona i javnih politika, te stvoriti dobro organiziranu javnu upravu, koja će postati pokretač društvenog i gospodarskog razvoja Bosne i Hercegovine.

Usvajanjem Strateškog okvira na svim razinama vlasti u BiH, stvorili su se uvjeti za izradu Akcijskog plana za reformu javne uprave koji je usvojen u Vijeću ministara BiH, Vladi RS, Vladi Federacije BiH i Vladi Brčko distrikta u drugoj polovini 2020. godine. Akcijski plan za reformu javne uprave provoditi će se realizacijom planiranih aktivnosti u sklopu pet reformskih oblasti (razvoj politika i koordinacija, državna služba i upravljanje ljudskim potencijalima, odgovornost, pružanje usluga, upravljanje javnim financijama), kao i kroz zajedničke i individualne projekte sa jasno definiranim temeljnim mjerama i aktivnostima, kao i pokazateljima koji su zajednički za sve četiri upravne razine vlasti u BiH.

Dalje unapređenje upravljanja javnim financijama predstavlja najviši prioritet svih razina vlasti u Bosni i Hercegovini. Uspostava sveobuhvatnih i dobro organiziranih javnih financija predstavlja preduvjet za uspješne procese reformi i dalji razvoj svih sektora društva.

U proceduru usvajanja upućena je Strategija unapređenja upravljanja javnim financijama u institucijama Bosne i Hercegovine za razdoblje 2021-2025. godina i očekuje se njeno usvajanje početkom 2021. godine. Također, u proceduri usvajanja su Strategija upravljanja javnim financijama Republike Srpske za razdoblje 2021-2025. godina i Strategija reforme upravljanja javnim financijama Federacije BiH za razdoblje 2021-2025. godina. U Brčko distriktu je krajem 2020. godine usvojena Strategija reforme upravljanja javnim financijama Brčko distrikta za razdoblje 2021-2025. godina, te pripadajući Akcijski plan.

Tijekom 2020. godine počela je realizacija projekta tehničke pomoći Europske unije koji se financira iz instrumenta predpristupne pomoći IPA 2017 „Nastavak potpore unapređenju upravljanja javnim financijama u BiH“. Temeljni cilj projekta je unapređenje procesa proračunskog planiranja kroz uvođenje i provedbu izrade proračuna u programskom formatu. Pored toga, u 2020. godini nastavljene su aktivnosti na realizaciji projekata „Unapređenje javne interne financijske kontrole“ i „Jačanje kapaciteta resornih ministarstava za procjenu fiskalnih implikacija strukturalnih reformi“.

Vijeće ministara BiH je na 8. sjednici održanoj 11.06.2020. godine usvojilo Strategiju razvoja sustava unutarnjih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za razdoblje 2020-2025. godina, s ciljem jačanja transparentnosti i javnosti rada institucija. Usvajanjem Strategije stvaraju se preduvjeti za zakonski usklađeno, učinkovito, transparentno i odgovorno upravljanje javnim financijama u Bosni i Hercegovini.

U Brčko distriktu je u prosincu 2020. godine usvojena Strategija razvoja sustava internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Brčko distrikta za razdoblje 2021-2025. godina, kao i Akcijski plan za provedbu Strategije.

Vijeće ministara BiH je na 13. sjednici održanoj 23.07.2020. godine usvojilo Srednjoročnu strategiju upravljanja dugom Bosne i Hercegovine za razdoblje 2019-2022. godina. Strategija sadrži pregled strukture duga Bosne i Hercegovine, procjenu stanja zaduženosti, te definira srednjoročne ciljeve upravljanja dugom i daje smjernice za dostizanje postavljenih ciljeva.

Vlada Federacije BiH je na 215. sjednici održanoj 19.03.2020. godine usvojila Strategiju upravljanja dugom Federacije BiH za razdoblje 2020-2022. godina, dok se u Republici Srpskoj očekuje usvajanje Strategije upravljanja dugom RS za razdoblje 2020-2023. godina početkom 2021. godine.

U oblasti oporezivanja, tijekom 2020. godine ostvaren je napredak kroz usvajanje podzakonskih akata (Službeni glasnik BiH, broj 35/20, 44/20, 78/20 i 87/20), kojima će se detaljnije regulirati oblast neizravnih poreza u Bosni i Hercegovini. Pored toga, Uprava za neizravno oporezivanje BiH proširila je spektar elektroničkih usluga, što će značajno doprinijeti poboljšanju poslovnog okruženja i učinkovitijem radu poreskih institucija u Bosni i Hercegovini. U izvještajnom razdoblju ozvaničen je početak elektroničkog dostavljanja podataka iz knjigovodstvenih evidencija gospodarskih subjekata, a napredak je postignut i u oblasti prijema i obrade elektroničke PDV prijave.

U Republici Srpskoj je tijekom 2020. godine doneseno nekoliko zakonskih i podzakonskih akata iz oblasti poreske politike, prije svega Zakon o poreskom postupku Republike Srpske (Službeni glasnik RS, broj 78/20). Usvajanjem ovog zakona stvoren je pravni okvir za provedbu projekta e-registracija gospodarskih subjekata u Republici Srpskoj, te su pojednostavljene poreske procedure, kako za poreskog obveznika, tako i za Poresku upravu Republike Srpske.

U Brčko distriktu je tijekom 2020. godine usvojen set zakonskih akata iz oblasti oporezivanja, kojima se uspostavlja učinkovitiji sustav kontrole i naplate poreza, kao i primjena poreskih olakšica (Službeni glasnik BD BiH, broj 11/20, 24/20, 30/20 i 40/20).

U Brčko distriktu su tijekom 2020. godine usvojeni Zakon o elektroničkom dokumentu i Zakon o elektroničkom potpisu Brčko distrikta (Službeni glasnik BD BiH, broj 11/20), kojima se građanima i poslovnim subjektima omogućava lakše izmirenje obveza i zahtjeva prema upravi i drugim državnim organima.

U oblasti carinske politike, tijekom 2020. godine usvojeni su brojni podzakonski akti koji imaju za cilj unapređenje vanjskotrgovinskih poslova i carinskih kontrola u Bosni i Hercegovini. Pored toga, realizirani su projekti nabavke laboratorijske i informatičke opreme, što će doprinijeti boljoj i učinkovitijoj kontroli roba koje se uvoze na carinsko područje Bosne i Hercegovine.

Vijeće ministara BiH je na 3. sjednici održanoj 30.01.2020. godine donijelo Odluku o izmjeni Odluke o provedbi Zakona o carinskoj politici BiH kojom se početak primjene elektroničkog potpisa temeljenog na elektroničkom certifikatu na carinskim deklaracijama prolongira za 1. srpanj 2021. godine.

Prolongiranje primjene Odluke je potrebno kako bi zaživjelo izdavanje kvalificiranih elektroničkih potvrda za korištenje naprednog elektroničkog potpisa obveznicima neizravnih poreza u BiH.

Centralna banka BiH je tijekom 2020. godine, u cilju realizacije preporuka Europske centralne banke (ECB) i Europske komisije, započela aktivnosti na izradi Izvješća o kreditnoj aktivnosti banaka u Bosni i Hercegovini, te je finalizacija ovog izvješća planirana početkom 2021. godine. Također, tijekom 2020. godine formaliziran je proces izrade srednjoročnih makroekonomskih projekcija u Centralnoj banci BiH, čime su postignuta značajna unapređenja u području gospodarskih istraživanja.

U 2020. godini nastavljena je provedba projekta Svjetske banke „Jačanje bankarskog sektora u BiH“, čiji je cilj unapređenje zakonodavnog okvira za poslovanje i nadzor banaka, rješavanje slabosti bankarskog sektora i reformiranje entitetskih razvojnih banaka, što treba doprinijeti jačanju bankarskog sektora, uspostavi novog okvira za restrukturiranje banaka i osposobljavanju entitetskih agencija za bankarstvo za restrukturiranje banaka u BiH.

U oblasti javnih nabava, tijekom 2020. godine u izradi je bio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavama BiH, kojim se modernizira sustav javnih nabava u BiH i omogućava objava planova javnih nabava na Portalu javnih nabava, što će javne nabave učiniti transparentnijim i olakšati njihovo praćenje. Usvajanjem ovog zakona izvršiti će se dalja harmonizacija oblasti javnih nabava sa direktivama Europske unije.

Vijeće ministara BiH je na 20. sjednici održanoj 26.11.2020. godine usvojilo Program javnih investicija / Razvojno-investicijski program institucija Bosne i Hercegovine za razdoblje 2021-2023. godina. Vlada Republike Srpske je na 103. sjednici održanoj 30.12.2020. godine usvojila Program javnih investicija Republike Srpske za razdoblje 2021-2023. godina, dok se usvajanje Programa javnih investicija Federacije BiH očekuje početkom 2021. godine.

Vijeće ministara BiH je na 22. sjednici održanoj 16.12.2020. godine usvojilo Dokument okvirnog proračuna institucija Bosne i Hercegovine za razdoblje 2021-2023. godina.

Vlada Republike Srpske je na 81. sjednici održanoj 24.07.2020. godine usvojila Dokument okvirnog proračuna Republike Srpske za razdoblje 2021-2023. godina, a Vlada Federacije BiH je na 239. sjednici održanoj 08.10.2020. godine usvojila Dokument okvirnog proračuna Federacije BiH za razdoblje 2021-2023. godina.

U oblasti statistike, Centralna banka BiH je tijekom 2020. godine nastavila aktivnosti na usklađivanju statističke prakse sa europskim i međunarodnim standardima, što će značajno doprinijeti unapređenju uporedivosti statističkih podataka.

Početkom 2020. godine je završen projekt „Potpora reformi statističkog sustava u BiH“, koji je imao cilj ažuriranje postojećih i razvijanje novih pokazatelja za oblast nacionalnih računa, poslovnih statistika i statistike turizma. Pored toga, fokus je bio usmjeren i na povećanu upotrebu administrativnih podataka kako bi se omogućila bolja kvaliteta podataka i smanjilo opterećenje izvještajnih jedinica.

Vlada Republike Srpske je na 95. sjednici održanoj 05.11.2020. godine usvojila Strategiju razvoja statistike Republike Srpske za razdoblje 2021-2030. godina (Službeni glasnik RS, broj 114/20). Strategijom se definiraju dugoročni ciljevi, opća načela, odrednice i kriteriji za djelovanje i razvoj statističkog sustava u Republici Srpskoj, a Strategija predstavlja temelj za određivanje budućih statističkih aktivnosti i statističkih pokazatelja usklađenih sa zahtjevima i potrebama krajnjih korisnika.

S ciljem provedbe Sporazuma o suradnji između Vijeća ministara BiH i nevladinih organizacija, Vijeće ministara BiH je na 19. sjednici održanoj 29.10.2020. godine donijelo Odluku o imenovanju članova Savjetodavnog vijeća Vijeća ministara BiH za suradnju sa nevladinim organizacijama (Službeni glasnik BiH, broj 80/20). Uspostavom Savjetodavnog vijeća realizirana je jedna od najznačajnijih obveza iz Sporazuma o suradnji sa nevladinim organizacijama, a pored toga ispunjen je jedan od prioriteta iz Mišljenja o članstvu BiH u Europskoj uniji koji se odnosi na stvaranje poticajnog okruženja za civilno društvo u Bosni i Hercegovini.

U oblasti komuniciranja o procesu europskih integracija, Vijeće ministara BiH je na 8. sjednici održanoj 11.06.2020. godine usvojilo Akcijski plan Vijeća ministara BiH za provedbu Komunikacijske strategije za informiranje javnosti o procesu pristupanja Bosne i Hercegovine Europskoj uniji za 2020. godinu. Akcijskim planom se omogućuje provedba komunikacijskih aktivnosti u procesu europskih integracija na razini institucija Bosne i Hercegovine, sa ciljem redovitog informiranja javnosti o statusu Bosne i Hercegovine u procesu europskih integracija, kao i obvezama koje iz njega proizilaze.

U oblasti obuka za europske integracije, tijekom 2020. godine Direkcija za europske integracije BiH je nastavila organiziranje obuka, s tim da je zbog izbijanja pandemije virusa Covid-19 većina obuka održana u *on-line* formatu. Vijeće ministara BiH je na 3. sjednici održanoj 30.01.2020. godine usvojilo Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o obukama u oblasti europskih integracija (Službeni glasnik BiH, broj 16/20), koja je prilagođena izmjenama u procesu pristupanja, posebno u domeni predpristupne pomoći, te su uvedene nove teme u skladu sa prioritetima procesa.

Tijekom 2020. godine, Direkcija za europske integracije BiH počela je aktivnosti na izradi baze podataka za sustav monitoringa, evaluacije i izvješćivanja (MERSA) i baze podataka za usklađivanje sa propisima EU (LHDB), što će značajno unaprijediti rad Direkcije za europske integracije BiH na polju koordinacije procesa europskih integracija u Bosni i Hercegovini.

U cilju provedbe odredbi Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, tijekom 2020. godine održani su sastanci: peti sastanak Odbora za stabilizaciju i pridruživanje 26.11.2020. godine, peti sastanak Pododbora za gosoodarska i financijska pitanja i statistiku 19-20.11.2020. godine, peti sastanak Pododbora za pravdu, slobodu i sigurnost 17-18.12.2020. godine, četvrti sastanak Posebne radne skupine za reformu javne uprave 08.07.2020. godine, četvrti sastanak Pododbora za poljoprivredu i ribarstvo 16.06.2020. godine, četvrti sastanak Pododbora za trgovinu, industriju, carinu i oporezivanje 14.05.2020. godine i četvrti sastanak Pododbora za inovacije, informacijsko društvo i socijalnu politiku 20.02.2020. godine. Uslijed izbijanja pandemije Covid-19, najveći broj sastanaka je održan u *on-line* formatu.

Ulaganja DCF članica u 2020. godini

Članice DCF aktivne u sektoru Demokracija i upravljanje u 2020. godini su EU, Svjetska banka, SAD/USAID, Švedska, Švicarska, Njemačka, Nizozemska, Republika Češka, Ujedinjeno Kraljevstvo, Hrvatska, Norveška, UN, Mađarska, Slovenija.

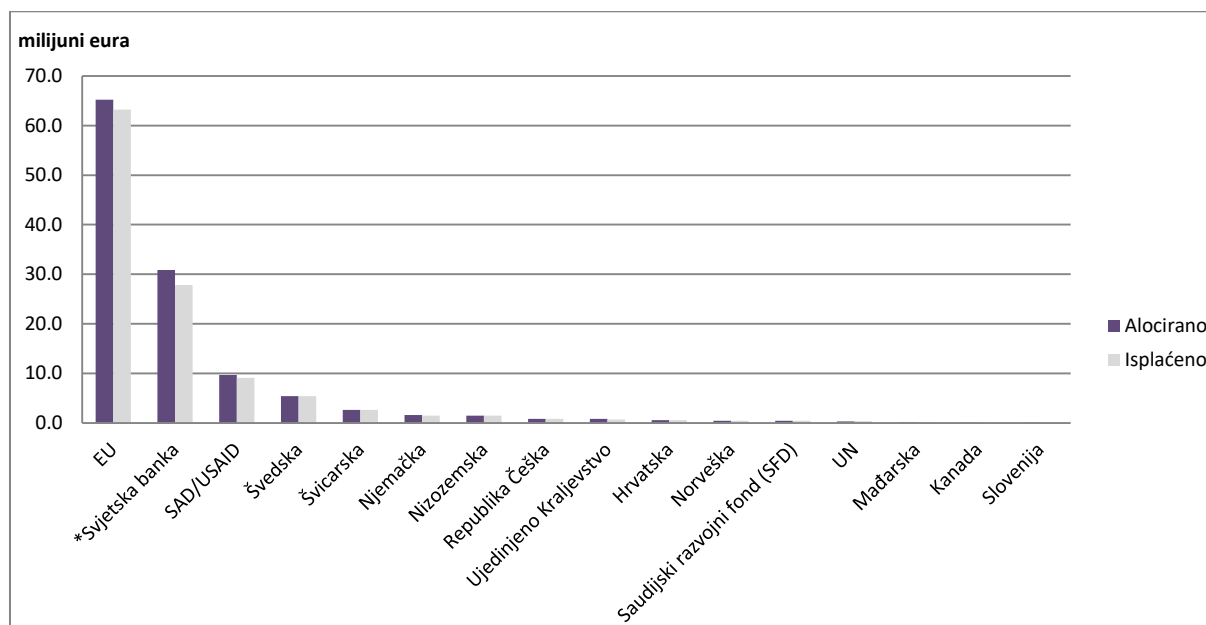
Ukupno alocirana sredstva DCF članica za sektor Demokracija i upravljanje u 2020. godini su iznosila € 120.47 milijuna, od čega je € 89.63 bilo u formi grantova i € 30.83 milijuna u formi zajmova.

Ukupno isplaćena sredstva za Sektor u 2020. godini su iznosila € 114.56 milijuna, od čega od čega je € 86.73 milijuna bilo u formi grantova i € 27.83 milijuna u formi zajmova.

U Grafikonu 1.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant ODA sredstva sukladno visini ulaganja svakog pojedinačnog razvojnog partnera, kao i isplaćena sredstva zajma Svjetske banke (WB).

Razvojni partneri koji su u 2020. godini alocirali odnosno isplatili najveći iznos sredstava su EU, Svjetska banka, SAD/USAID i Švedska.

Grafikon 1.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2020. godini

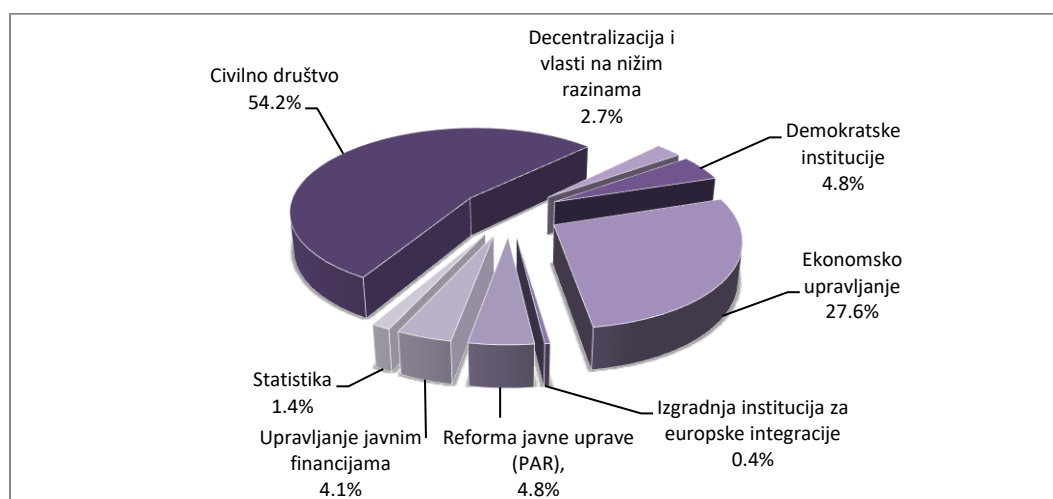

*Napomena: Svjetska banka zajam

U Grafikonu 1.2. prikazana je struktura ukupno alociranih ODA sredstva u 2020. godini po podsektorima. Sektor Demokracija i upravljanje se sastoji od 11 podsektora.

Od ukupno alociranih sredstava u 2020. godini, 81.8% alocirano je u podsektore Civilno društvo (54.2%) i Ekonomsko upravljanje (27.6%) dok je u sve ostale podsektore alocirano 18.2% sredstava. Podsektori koji nisu imali financiranja, nisu prikazani u grafikonu.

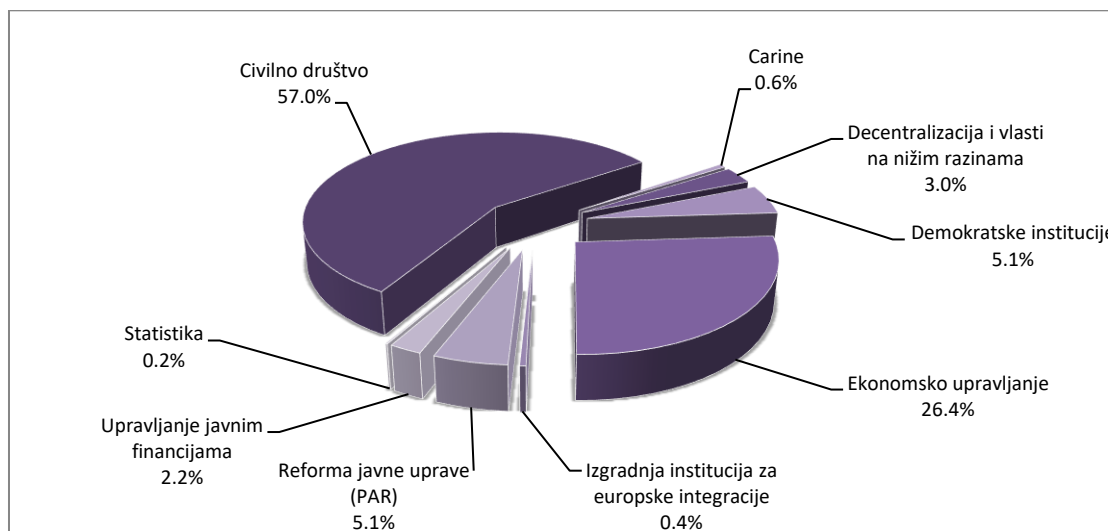
Grafikon 1.2. Ukupno alocirana ODA po podsektorima u 2020. godini

Grafikon 1.3. prikazuje strukturu ukupno isplaćenih ODA sredstva u 2020. godini po podsektorima.

Od ukupno isplaćenih sredstava u 2020. godini, 83.4% je isplaćeno u podsektore Civilno društvo (57.0%) i Ekonomsko upravljanje (26.4%), dok je u sve ostale podsektore isplaćeno 16.6% sredstava. Podsektori koji nisu imali financiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 1.3. Ukupno isplaćena ODA po podsektorima u 2020.godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2020. godini

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milijuni EUR)
Projekt jačanja bankovnog sektora	Svjetska banka	56.6
Posebna mjera za potporu odgovoru na izbjegličku i migrantsku situaciju u BiH, Faza III	EU	45.00
Jačanje javnih institucija	Njemačka	12.51
Projekt uništavanja eksplozivnih sredstava i ostataka rata	Norveška, Saudijski fond za razvitak (SFD), UN, UK	11.26
USAID/BiH, Projekt e-upravljanja	SAD/USAID	10.01
Investicijski klimatski program u BiH	UK	9.41
Jačanje uloge mjesnih zajednica (MZ) u Bosni i Hercegovini	Švicarska, UN, Švedska	9.06
Jačanje uloge mjesnih zajednica (MZ) u Bosni i Hercegovini 2020–2024. (Faza II)	Švicarska, Švedska, UN	7.58
(USAID) Projekt - Pravosuđe protiv korupcije	SAD/USAID	7.50
(USAID) PRO Budućnost (II) Povjerenje, razumijevanje, i odgovornost za budućnost	USA/USAID	7.50

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera, putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Buduće aktivnosti

Bosna i Hercegovina treba nastaviti proces jačanja demokracije i upravljanja, kroz jačanje demokratskih institucija i inkluzivnih demokratskih procesa, jačanja uloge civilnog društva, te provedbu aktivnosti na realiziranju daljnjeg napretka u reformama koje su ključne za proces europskih integracija. Na temelju odgovora institucija BiH sa svih razina vlasti i članica DCF-a, koji su sudjelovali u izradi ovog Izvješća, kao i preporuka Europske komisije, u narednom razdoblju je potrebno:

- ispuniti ključne prioritete iz Mišljenja Europske komisije o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u Europskoj uniji, te nastaviti aktivnosti na usklađivanju zakonodavstva Bosne i Hercegovine sa EU *acquis*-om;
- nastaviti aktivnosti na koordinaciji procesa europskih integracija u BiH, te izradi Programa integriranja BiH u Europsku uniju;
- uspostaviti informacijski sustav u procesu usklađivanja zakonodavstva BiH sa *acquis*-om;
- provoditi aktivnosti definirane Akcijskim planom Strateškog okvira za reformu javne uprave u BiH kroz usvajanje nove Zajedničke platforme, finalizaciju Smjernica za monitoring, izvješćivanje i evaluaciju Strateškog okvira za reformu javne uprave, te kroz rješavanje zastoja u funkcioniranju Fonda za reformu javne uprave u BiH;
- ojačati sustav strateškog, srednjoročnog i godišnjeg planiranja u Bosni i Hercegovini;
- nastaviti aktivnosti na daljem unapređenju izrade programskog proračuna na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini;
- nastaviti aktivnosti na daljem unapređenju javnih investicija na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini;
- povećati transparentnost i učinkovitost javnog sektora, posebice uspostavom odgovarajućeg institucijskog i regulatornog okvira za bolje upravljanje na svim razinama vlasti u BiH;
- usvojiti Strategiju unapređenja upravljanja javnim financijama u institucijama Bosne i Hercegovine za razdoblje 2021-2025. godina;
- u oblasti carinskih propisa potrebno je usvojiti zakonske i podzakonske akte radi daljeg usklađivanja carinskih propisa BiH sa novim carinskim propisima Europske unije;
- uskladiti zakonodavstvo u oblasti neizravnih poreza sa *acquis*-om;
- provesti aktivnosti na jačanju koordinacije međunarodne razvojne pomoći i jačanju partnerskog odnosa sa razvojnim partnerima u BiH;
- izraditi i usvojiti Strategiju razvoja sustava javnih nabava BiH za razdoblje 2021-2025. godina;
- provesti aktivnosti u skladu sa Akcijskim planom za provedbu Komunikacijske strategije za informiranje javnosti o pristupanju BiH Europskoj uniji.

<p>Članice DCF-a aktivne u sektoru u 2020. godini</p>	<p>SAD/USAID, Švedska, EU, Ujedinjeno Kraljevstvo, Švicarska, UN, Norveška, Njemačka, Republika Češka, Hrvatska, Slovenija, Francuska</p>
<p>Ostale ključne međunarodne organizacije</p>	<p>Organizacija za sigurnost i suradnju u Europi; Vijeće Europe; Ženevski centar za demokratsku kontrolu oružanih snaga; INTERPOL; EUROPOL; Snage europske unije; Međunarodni program pomoći u kriminalističkoj obuci (ICITAP) i Ured za razvoj tužiteljstva, pomoć i obuku u inostranstvu (OPDAT) Ministarstva pravosuđa SAD; Europska policijska akademija; Asocijacija evropskih policijskih akademija; Katolička pomoć; Ured visokog predstavnika; Europska agencija za upravljanje operativnom suradnjom na vanjskim granicama; Međunarodno povjerenstvo Crvenog križa; <i>Save the Children</i> Norveška; Regionalno vijeće za suradnju, OPEC fond za međunarodni razvoj/OFID; Centar za kontrolu malog i lakog oružja za JI Evropu (SEESAC); Caritas Švicarska, <i>Care International</i>; <i>Hilfswerk Austria International</i>, Međunarodna organizacija za migracije (IOM), Odjel UN za droge i kriminal (UNODC), Međunarodna komisija za nestale osobe (ICMP), Turska Agencija za međunarodnu saradnju i razvoj (TIKA).</p>
<p>Ključni partneri u institucijama vlasti BiH</p>	<p>VM BiH; Vlada FBiH; Vlada RS; Vlada BD BiH; Parlamentarna skupština BiH; Ministarstvo pravde BiH; Ministarstvo civilnih poslova BiH; Federalno ministarstvo pravde; Ministarstvo pravde RS; Kantonalna ministarstva pravde; Pravosudna komisija BD BiH; Ministarstvo sigurnosti BiH; Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH; Tužiteljstvo BiH; Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH; Sud BiH; Tužiteljstvo BiH; Županijski sudovi; Sud BD BiH; Centri za obuku sudaca i tužitelja u FBiH i RS; Državna agencija za istrage i zaštitu BiH; Granična policija BiH; Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH; Institucija ombudsmena /ombudsmana za ljudska prava BiH; Notarska komora FBiH i RS; Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH; Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH; Agencija za policijsku podršku BiH; Policijske akademije u FBiH i RS; Federalno ministarstvo unutarnjih poslova; Ministarstvo unutarnjih poslova RS; Županijska ministarstva unutarnjih poslova; Županijska ministarstva obrazovanja; Agencija za zaštitu osobnih podataka u BiH; Agencija za forenzička ispitivanja i vještačenja BiH; Agencije za civilnu zaštitu entiteta i BD BiH; Federalno ministarstvo zdravstva; Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS; Odjel za zdravstvo BD BiH; Agencija za ravnopravnost spolova BiH; Gender centri FBiH i RS; Vijeće nacionalnih manjina u BiH.</p>
<p>Ukupno alocirana/isplaćena sredstva DCF članica za potrebe sektora u 2020. godini</p>	<p>Ukupno alocirano € 24.22 milijuna granta Ukupno isplaćeno € 28.36 milijuna granta Od ukupne ODA-e u 2020. godini, za sektor je alocirano 2%, a isplaćeno 4%.</p>
<p>Zakonski okvir i strategije usvojene u 2020. godini</p>	<p>Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prekršajima BiH (Sl. gl. BiH, br. 65/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudskim taksama u postupku pred Sudom BiH (Sl. gl. BiH, br. 77/20); Zakon o rokovima i postupanju u sudskim postupcima za vrijeme stanja nesreće na teritoriji FBiH (Sl.novine FBiH br. 28/20); Zakon o izmjeni Zakona o utvrđivanju i ostvarivanju tražbina građana u postupku privatizacije (Sl.novine FBiH br. 44/20); Zakon o izmjeni Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u kaznenom postupku (Sl.novine FBiH br. 74/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku FBiH (Sl.novine FBiH</p>

	<p>br. 74/20); Zakon o sudbenoj policiji u FBiH (Sl.novine FBiH br. 77/20); Zakon o uzurpacijama i dobrovoljačkim kompetencijama (Sl.gl.RS.br. 8/20); Zakon o posebnom postupku eksproprijacije radi izgradnje auto-puta i gasovoda dionice Vukosavlje-Brčko i Brčko-Rača (Sl.gl.RS.br. 18/20); Zakon o ostvarivanju prava na besplatnu pravnu pomoć u RS (Sl.gl.RS.br. 67/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i postupanja sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku (Sl.gl.RS.br. 68/20); Zakon o sporazumnom vansudskom financijskom restrukturiranju (Sl.gl.RS.br. 99/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudskim taksama (Sl.gl.RS.br. 67/20); Zakon o zaštiti prava na suđenju u razumnom roku (Sl.gl.RS.br. 99/20); Zakon o upravnoj inspekciji (Sl.gl.RS.br. 99/20); Zakon o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina (Sl. gl. BD BIH, br.41/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudskim taksama BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br.11/20); Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o pravnim licima koje osniva BD (Sl. gl. BD BIH, br.30/20); Zakon o izmjenama Zakona o plaćama i naknadama u pravosuđu BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br.39/20); Zakon o izmjenama Zakona o plaćama zaposlenih u pravosuđu BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br.26/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o plaćama i naknadama zaposlenih u Policiji BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br.39/20); Zakon o izmjenama Zakona o plaćama i drugim naknadama sudaca i tužitelja u BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br.40/20); Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o plaćama i drugim naknadama pravobranitelja i zamjenika pravobranitelja u Pravobraniteljstvu BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br.40/20); Zakon o mirnom okupljanju (Sl. gl. BD BIH, br.29/20); Zakon o dopuni Zakona o krivičnom postupku BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br. 16/20); Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o eksproprijaciji nekretnina u BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br. 30/20);</p> <p>Migracijski profil BiH za 2019. godinu; Strategija integriranog upravljanja granicom u BiH za razdoblje 2019-2023 godina i Akcijski plan; Revidirani akcijski plan Strategije za Reformu javne uprave u BiH 2019-2020; Strategija suprotstavljanja trgovini ljudima 2020-2023 i Akcijski plan institucija BiH za provedbu Strategije suprotstavljanja trgovini ljudima 2020-2023; Strategija za kontrolu malog oružja i naoružanja (SALV) u BiH 2021-2024 i Akcijski plan; Strategija razvoja suradnje sa iseljeništvom Brčko distrikta BiH za razdoblje 2020-2024 godina.</p> <p>Ranije usvojeni zakonski okvir i strategije su dostupni na www.donormapping.ba</p>
<p>Koordinacija sa i između razvojnih partnera</p>	<p>Reforma pravosuđa: Godišnji forum informiranja razvojnih partnera u organizaciji Ministarstva pravde BiH i Strukturirani dijalog o pravosuđu između BiH - EU.</p> <p>Koordinacija razvojnih partnera održava se svakih 6 mjeseci od strane Delegacije Europske unije (EUD) kao dio strukturnog dijaloga, kao i sastanaka pododbora u sektoru pravde sa sudjelovanjem Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća i Ministarstva pravde.</p> <p>EUD redovito organizira sastanke za koordinaciju međunarodnog pravosudnog sektora.</p> <p>Redoviti bilateralni koordinacijski sastanci međunarodnih i lokalnih partnera.</p> <p>Reforma zatvorskog sustava: <i>ad hoc</i> koordinacija i bilateralni sastanci vezani za projekte.</p>

Ratni zločini: Redoviti bilateralni koordinacijski sastanci sa međunarodnim i lokalnim partnerima, uključujući EUD, Švicarsku, SAD, Ministarstvo pravde, Tužiteljstva. Ad hoc koordinacija, vezana za projekte.

Borba protiv organiziranog kriminala: Neformalna ad hoc koordinacija, vezana za projekte, te uglavnom bilateralni / multilateralni sastanci između razvojnih partnera.

Borba protiv korupcije: Redoviti koordinacijski sastanci o politici, kojima ko-predsedavaju Agencija za sprječavanje korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije i EUD.

UN održava redovite bilateralne koordinacijske sastanke sa međunarodnim i lokalnim partnerima.

Reforma policije: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

Migracije i azil: Formalnu koordinaciju razvojnih partnera vodi Koordinacijsko tijelo za pitanja migracija u BiH.

Upravljanje granicom i sigurnost: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

Romi: Odbor za Rome pri Vijeću ministara BiH je formalno koordinacijsko tijelo.

Izbjeglance i interno raseljena lica: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

LGBTI: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

Nacionalne manjine: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

Međuetnički odnosi: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

Sloboda izražavanja i sloboda medija: Neformalna ad hoc koordinacija, vezana za projekte.

Imovinska prava: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

Zaštita podataka: Neformalna *ad hoc* koordinacija.

Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih razina vlasti sudjeluju na redovitim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo financija u trezora BiH / Sektor za financijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.

Usljed izbijanja pandemije COVID-19 i pratećih epidemioloških mjera, u 2020. godini nisu se održavali DCF sastanci.

Pregled aktivnosti u 2020. godini

Sektor vladavine prava i temeljnih prava predstavljen u ovom Izvješću temelji se na metodologiji sektorskog izvješćivanja definiranoj u IPA II regulativi, za razdoblje 2014 – 2020.

Sektor vladavine prava i temeljnih prava sastoji se od šesnaest podsektora:

- Reforma pravosuđa
- Reforma zatvorskog sustava
- Ratni zločini
- Borba protiv organiziranog kriminala
- Borba protiv korupcije
- Reforma policije
- Migracije i azil
- Upravljanje granicom i sigurnost
- Romi
- Izbjegllice i interno raseljena lica
- LGBTI
- Nacionalne manjine
- Međuetnički odnosi,
- Sloboda izražavanja i sloboda medija
- Imovinska prava
- Zaštita podataka

Jačanje vladavine prava i temeljnih prava je jedan od najvećih izazova i temeljnih preduvjeta u procesu priključenja Bosne i Hercegovine Europskoj uniji. Zakonodavni okvir temeljnih prava u Bosni i Hercegovini je jednim dijelom uspostavljen, ali je u narednom razdoblju potrebno provoditi aktivnosti na daljem usklađivanju legislative sa europskim standardima, jačanju integriteta i vraćanju povjerenja građana u institucije pravosuđa. U cilju povećanja neovisnosti pravosuđa, potrebno je usvojiti sustavne zakone iz ove oblasti, prije svega Zakon o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću BiH i Zakon o sudovima BiH.

Vijeće ministara BiH je na 19. sjednici održanoj 29.10.2020. godine usvojilo revidirani Akcijski plan za provedbu Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) za razdoblje 2019-2020. godina. Cilj strategije je stvaranje zajedničkog reformskog okvira za institucije u sektoru pravde u BiH koji sadrži usuglašene prioritete za budući razvoj ovog sektora u cjelini, kao i realne reformske aktivnosti. Akcijskim planom definirane su aktivnosti i odgovorne institucije, rokovi i pokazatelji praćenja provedbe aktivnosti u strateškim oblastima pravosuđa, izvršenja krivičnih sankcija, pristupa pravdi i potpori gospodarskom razvitku Bosne i Hercegovine.

Tijekom 2020. godine usvojeni su brojni zakonski i podzakonski akti koji će doprinijeti usklađivanju zakonodavstva Bosne i Hercegovine *acquis*-u, prije svega Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudskim taksama u postupku pred Sudom BiH (Službeni glasnik BiH, broj 77/20) i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prekršajima BiH (Službeni glasnik BiH, broj 65/20). U Federaciji BiH i Republici Srpskoj je takođe nastavljen proces usvajanja zakonske regulative koja je sukladna najboljim europskim praksama, te su usvojeni zakoni iz oblasti krivičnog i kaznenog prava, sudskih taksi, upravnih poslova i zaštite na radu.

U prosincu 2020. godine, održan je peti sastanak Pododbora za pravdu, slobodu i sigurnost između Europske unije i Bosne i Hercegovine na kojem je zaključeno da je potrebno ostvariti konkretan

napredak u oblasti vladavine prava, kako bi se ostvario ukupni napredak u procesu europskih integracija Bosne i Hercegovine. Potrebno je harmonizirati pravni okvir na razini BiH u krivičnom zakonodavstvu, s ciljem poboljšanja institucijske suradnje tijela za provedbu zakona i razmjene operativnih podataka, te usvojiti strateški pristup u borbi protiv organiziranog kriminala, uključujući kibernetički kriminal i trgovinu ljudima. Predstavници Europske unije su pohvalili napredak koji je Bosna i Hercegovina ostvarila u borbi protiv pranja novca i financiranja terorizma, što je rezultiralo uklanjanjem Bosne i Hercegovine sa liste visoko rizičnih država.

Postupak pristupanja Bosne i Hercegovine EUROJUST-u (Jedinica EU za pravosudnu suradnju), započeo u ranijem razdoblju, usporen je tijekom 2020. godine zbog dorade pojedinih pravnih rješenja i izbijanja pandemije virusa Covid-19.

Bosna i Hercegovina je tijekom 2020. godine nastavila aktivnosti definirane inicijativnom Partnerstvo za otvorenu vlast za razdoblje 2019-2021. godina, koja ima za cilj jačanje integriteta institucija, povećanje njihove transparentnosti, poboljšanje javnih usluga i unapređenje suradnje sa civilnim društvom u kreiranju javnih politika. Savjetodavno vijeće inicijative Partnerstvo za otvorenu vlast je ocijenilo da je većina mjera iz Akcijskog plana za provedbu inicijative realizirana, a Izvješće o provedbi će biti upućeno Vijeću ministara BiH na usvajanje.

Bosna i Hercegovina je tijekom 2020. godine provodila završne aktivnosti definirane programom „Europa za građane 2014-2020. godina“, koji podržava uključivanje građana u proces europskih integracija, te pruža praktična znanja o pisanju uspješnih projekata i prijava za EU fondove. Vijeće ministara BiH je na 17. sjednici održanoj 01.10.2020. godine usvojilo Izvješće o provedbi programa Europa za građane za 2019. godinu.

Tijekom 2020. godine planirane su aktivnosti na ažuriranju finalnog nacrtu Strategije tranzicijske pravde u BiH i njenog Akcijskog plana, ali je pandemija virusa Covid-19 utjecala na usporavanje i odlaganje planiranih aktivnosti.

Centar za edukaciju sudaca i tužitelja Federacije BiH je krajem 2020. godine pristupio u punopravno članstvo u Međunarodnoj organizaciji za sudsku obuku, što će sucima i tužiteljima omogućiti pristup inovativnim metodama obrazovanja na polju pravosuđa. Također, tijekom 2020. godine organizirane su *on-line* obuke za suce i tužitelje kako bi se poboljšala njihova sposobnost da učinkovito istražuju, procesuiraju i presuđuju za teška kaznena djela.

U oblasti zatvorskog sustava, tijekom 2020. godine provedene su aktivnosti na unapređenju uvjeta pritvora u zatvorima i policijskim pritvorskim objektima. Sredinom srpnja 2020. godine otvoren je Zavod za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera Bosne i Hercegovine u Istočnom Sarajevu, koji će primati osuđenike za najteža krivična djela. Otvaranjem Zavoda, Bosna i Hercegovina je dobila zatvorske kapacitete maksimalne sigurnosti, koji su u potpunosti usklađeni sa europskim zatvorskim pravilima i standardima.

Vijeće ministara BiH je na 29. vanrednoj sjednici održanoj 24.09.2020. godine usvojilo Revidiranu državnu strategiju za rad na predmetima ratnih zločina, kojom se predviđa procesuiranje svih predmeta ratnih zločina do kraja 2023. godine. Revidiranom strategijom će biti osigurano procesuiranje najsloženijih i najprioritetnijih predmeta ratnih zločina pred Sudom BiH i Tužiteljstvom BiH i ostalih predmeta pred pravosudnim organima entiteta i Brčko distrikta BiH. Strategija se fokusira

na ujednačavanje sudske prakse u predmetima ratnih zločina, kako bi se osigurala pravna sigurnost i jednakost građana pred zakonom, te njihova zaštita u postupcima pred sudovima u BiH.

Sa ciljem unapređenja međunarodne i međuagencijske policijske suradnje u Bosni i Hercegovini, u 2020. godini potpisan je Sporazum o međusobnom pružanju pomoći i operativnoj suradnji u borbi protiv terorizma između Državne agencije za istrage i zaštitu BiH (SIPA), Obavještajno-sigurnosne agencije BiH, Granične policije BiH, Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH, Federalne uprave policije, MUP Republike Srpske, Policije Brčko distrikta i Službe za poslove sa strancima BiH. Stupanjem na snagu ovog sporazuma omogućena je pravodobna razmjena informacija, uspostava, sustav, nadležnosti, način rada i financiranje radnih tijela i provedba zajedničkih aktivnosti u cilju unapređenja borbe protiv terorizma i stvaranja sigurnijeg okruženja u Bosni i Hercegovini.

Strategija suprotstavljanja trgovini ljudima u Bosni i Hercegovini za razdoblje 2020-2023. godina usvojena je na 2. sjednici Vijeća ministara BiH održanoj 23.01.2020. godine. Strategija će doprinijeti jačanju sustava prevencije, procesuiranju počinitelja kaznenih djela povezanih sa trgovinom ljudima, zaštiti i pomoći žrtvama, osobito ugroženim skupinama, te jačanju kapaciteta svih nadležnih institucija i organizacija u Bosni i Hercegovini. Usvajanjem strategije, Bosna i Hercegovina je definirala politike u oblasti trgovine ljudima, te ih u potpunosti uskladila sa preporukama Europske komisije i drugim međunarodnim dokumentima u ovoj oblasti. Pored toga, Vijeće ministara BiH je na 18. sjednici održanoj 22.10.2020. godine usvojilo i Akcijski plan institucija Bosne i Hercegovine za provedbu Strategije suprotstavljanja trgovini ljudima u BiH za razdoblje 2020-2023. godina.

Tijekom 2020. godine izrađen je i pušten u funkciju „Statistički portal“ koji sadrži evidencije o žrtvama trgovine ljudima u BiH, počiniteljima krivičnih djela vezanih za trgovinu ljudima i podatke o profesionalcima sa specifičnim znanjima iz oblasti suzbijanja trgovine ljudima. Ministarstvo sigurnosti BiH je tijekom 2020. godine poduzimalo aktivnosti na formiranju Koordinacijskih timova za borbu protiv trgovine ljudima, što će povećati učinkovitost borbe protiv trgovine ljudima. U Republici Srpskoj uspostavljeno je šest timova na području djelovanja okružnih sudova, u Brčko distriktu formiran je jedan tim, dok je u Federaciji BiH formirano 9 timova, a tijekom 2021. godine očekuje se formiranje tima u Zeničko-dobojskoj županiji. Temeljni zadaci Koordinacijskih timova su da obavljaju stručne, operativne i administrativno-tehničke poslove na jačanju funkcionalnih veza i suradnje između nadležnih organa vlasti i nevladinih organizacija, u cilju suzbijanja i sprečavanja trgovine ljudima.

U Bosni i Hercegovini je tijekom 2020. godine proveden USAID-ov projekat „Pristup prevenciji trgovine ljudima u BiH“ koji ima za cilj sprečavanje trgovine ljudima u BiH i širem regionu jačanjem kapaciteta vlasti u BiH i relevantnih profesionalaca, kao i organizacija civilnog društva, te povećanjem njihove ekspertize u pristupu borbi protiv trgovine ljudima u BiH.

U oblasti *cyber* sigurnosti, Bosna i Hercegovina je u siječnju 2020. godini počela provoditi aktivnosti u okviru regionalnog projekta iPROCEEDS-2, koji ima za cilj jačanje kapaciteta vlasti za pronalaženje i oduzimanje dobiti stečene putem *cyber* kriminala, sprečavanje pranja novca na internetu, te osiguravanje elektroničkih dokaza o *cyber* kriminalu.

Tijekom 2020. godine provedene su aktivnosti na izradi Strategije *cyber* sigurnosti u Bosni i Hercegovini i Zakona o mrežnoj i informacijskoj sigurnosti BiH, a koje će unaprijediti procedure i tehnike zaštite informacijskih sustava i krajnjih korisnika u *cyber* prostoru u Bosni i Hercegovini.

U oblasti borbe protiv terorizma, tijekom 2020. godine provedene su aktivnosti definirane Strategijom BiH za prevenciju i borbu protiv terorizma za razdoblje 2015-2020. godina, a koje se najvećim dijelom odnose na preventivne mjere. Tijekom 2020. godine pokrenute su aktivnosti na formiranju radne skupine koje će izraditi novu Strategiju za prevenciju i borbu protiv terorizma za razdoblje 2021-2025. godina.

Institucijski okvir za borbu protiv korupcije i sprečavanje korupcije u Bosni i Hercegovini velikim dijelom je uspostavljen, ali korupcija je i dalje široko rasprostranjena u svim segmentima društva u Bosni i Hercegovini. U cilju što učinkovitije borbe protiv korupcije, u narednom razdoblju potrebno je povećati koordinaciju svih nadležnih tijela u BiH iz ove oblasti, te ojačati njihovu neovisnost, kao i kadrovske i materijalne resurse.

U oblasti reforme policije, policijske agencije su tijekom 2020. godine nastavile provoditi aktivnosti na unapređenju sigurnosti građana u Bosni i Hercegovini. Sektorskim planskim dokumentom za razdoblje 2018-2020. godina za sektor Unutarnji poslovi predviđene su aktivnosti na daljem unapređenju transparentnosti, odgovornosti i proaktivnom postupanju policije sukladno obavještajnim podacima u predmetima organiziranog kriminala i korupcije, povećanoj učinkovitosti i suradnji između agencija za provedbu zakona i tužiteljstava, te integriranim upravljanjem granicom.

Agencija za školovanje i stručno usavršavanje kadrova BiH u oblasti policijskog obrazovanja i sigurnosti tijekom 2020. godine nastavila je aktivnosti na stručnom osposobljavanju i usavršavanju policijskih službenika svih policijskih tijela u Bosni i Hercegovini.

Policijske agencije u BiH su tijekom 2020. godine sudjelovale u realizaciji brojnih projekata međunarodnih organizacija koji su imali za cilj unapređenje ljudskih i materijalnih kapaciteta u borbi protiv najsloženijih sigurnosnih izazova u Bosni i Hercegovini. Tijekom 2020. godine realiziran je projekt „Jačanje kapaciteta kriminalističko-obavještajnih sustava i ILP u državnim i entitetskim policijskim agencijama“, čiji je cilj jačanje kapaciteta agencija za provedbu zakona u Bosni i Hercegovini u borbi protiv teškog i organiziranog kriminala i terorizma kroz unaprijeđeno upravljanje kriminalističko-obavještajnim saznanjima. Također, provedene su aktivnosti na provedbi Memoranduma o razumijevanju o uspostavljanju Sustava automatske identifikacije putem otisaka prstiju i dlanova – AFIS/APIS, koje će značajno doprinijeti povećanju *cyber* sigurnosti.

Bosna i Hercegovina je tijekom 2020. godine, zajedno sa ostalim zemljama regiona, sudjelovala u realizaciji projekta „Borba protiv teškog kriminala na Zapadnom Balkanu“, kao i u projektu „Regionalna suradnja u oblasti izgradnje integriteta na Zapadnom Balkanu“, čiji cilj je unapređenje trajne stabilnosti i poboljšanje sigurnosti na području Zapadnog Balkana, te potpora na regionalnoj razini u vezi sa operativnim procedurama u predmetima prekograničnog kriminala.

Bosna i Hercegovina je tijekom 2020. godine bila pod velikim migracijskim pritiskom, što je zahtijevalo poduzimanje brojnih aktivnosti kako bi se spriječile nezakonite migracije, te kako Bosna i Hercegovina, usljed pandemije virusa Covid-19, ne bi postala svojevrstni „*hot spot*“ za nezakonite migrante, što bi moglo dovesti do velikih humanitarnih i sigurnosnih problema. Koordinaciju aktivnosti u oblasti migracija i azila između nadležnih institucija u Bosni i Hercegovini vrši Koordinacijsko tijelo za pitanja migracija u Bosni i Hercegovini koje je imenovano od strane Vijeća ministara BiH.

Vijeće ministara BiH je na 22. sjednici održanoj 16.12.2020. godine usvojilo Informaciju Ministarstva sigurnosti BiH sa Planom mjera i aktivnosti za učinkovito upravljanje migrantskom krizom u Bosni i

Hercegovini. Predloženim mjerama planirana je bolja suradnja i koordinacija svih institucija i sigurnosnih agencija u oblasti zaštite granice, upravljanja migracijama, suzbijanja nezakonitih migracija, kao i očuvanja sigurnosti svih građana u Bosni i Hercegovini. Pored toga, planom se želi poboljšati koordinacija sa nadležnim regionalnim i međunarodnim tijelima u borbi protiv nezakonitih migracija, kao i nastaviti aktivnosti na provedbi sporazuma o readmisiji i jačanju readmisijskih i kapaciteta u oblasti azila u Bosni i Hercegovini.

Tijekom 2020. godine nastavljene su aktivnosti na provedbi projekta „Potpora učinkovitom upravljanju migracijama i granicom“, te je pripremljena projektna dokumentacija za proširenje Informacijskog sustava za migracije kojeg koriste sve nadležne institucije u Bosni i Hercegovini.

Vijeće ministara BiH je krajem 2020. godine donijelo Odluku o uspostavljanju Radne skupine za izradu Strategije u oblasti migracija i azila i Akcijskog plana za razdoblje 2021-2025. godina. Strategija i Akcijski plan trebaju definirati pravni i institucijski okvir u oblasti migracija i azila, uzimajući u obzir relevantne europske i međunarodne standarde.

Vijeće ministara BiH je na 7. sjednici održanoj 02.06.2020. godine usvojilo Migracijski profil za 2019. godinu, koji predstavlja dvanaesti migracijski profil BiH koji osigurava uvid u ključne trendove u oblasti migracija u BiH. Usvajanje Migracijskog profila je jedna od ključnih obveza Bosne i Hercegovine iz Mape puta za liberalizaciju viznog režima.

Tijekom 2020. godine u proceduru usvajanja na Vijeće ministara BiH upućena je Strategija za prihvati i integraciju državljana Bosne i Hercegovine koji se vraćaju na temelju sporazuma o readmisiji i Akcijski plan za razdoblje 2020-2023. godina.

U oblasti upravljanja granicom, Vijeće ministara BiH je na 3. sjednici održanoj 30.01.2020. godine usvojilo Strategiju integriranog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini za razdoblje 2019-2023. godina, kao i Akcijski plan za njenu provedbu. Usvajanjem ove strategije stvaraju se uvjeti da se cjelokupni proces integriranog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini harmonizira i uskladi sa pravnom stečevinom Europske unije. Realizacijom ciljeva strategije stvoriti će se učinkovitiji sustav upravljanja granicom u BiH, što će kao rezultat imati povećanje ukupne sigurnosti u BiH i njenih granica, te olakšan protok ljudi, roba i transportnih sredstava preko granice.

Tijekom 2020. godine usvojeni su značajni podzakonski akti koji će dodatno unaprijediti legislativu iz oblasti upravljanja granicom, a to su prije svega Odluka o najmanjem iznosu sredstava potrebnom za izdržavanje stranaca za vrijeme namjeravanog boravka u BiH (Službeni glasnik BiH, broj 16/20), Odluka o ograničenju kretanja i boravka stranaca u BiH (Službeni glasnik BiH, broj 26/20), Odluka o propisivanju dodatnih uvjeta za ulazak stranaca u BiH (Službeni glasnik BiH, broj 57/20 i 58/20), Pravilnik o brodarskim i pomorskih knjižicama (Službeni glasnik BiH, broj 55/20) i Pravilnik o uvjetima za izvođenje letačkih operacija dronovima (Službeni glasnik BiH, broj 51/20).

Granična policija BiH je tijekom 2020. godine nastavila aktivnosti na jačanju materijalno-tehničkih kapaciteta za upravljanje granicom, sa ciljem stvaranja uvjeta za slobodno i nesmetano kretanje ljudi i roba preko granice BiH. Stalnim unapređenjem funkcionalnosti i sigurnosti informatičkog sustava Granične policije BiH, jačaju se kapaciteti na polju upravljanja informacijama i olakšava se rad na evidentiranju aktivnosti na državnoj granici. Također, tijekom 2020. godine realizirani su projekti rekonstrukcije, integracije i proširenja sustava video-nadzora na graničnim prijelazima, što je doprinijelo povećanju učinkovitosti vršenja poslova graničnih provjera i povećanju mobilnosti i

učinkovitosti u obavljanju nadzora granice, suzbijanju nezakonitih migracija i svih oblika prekograničnog kriminala. U narednom razdoblju potrebno je poduzeti aktivnosti na izgradnji međunarodnih graničnih prijelaza I i II kategorije sa Republikom Srbijom i Crnom Gorom, s obzirom da raspoloživa infrastruktura na pojedinim graničnim prijelazima ne zadovoljava ni minimum uvjeta opremljenosti koji su propisani Pravilnikom o standardima i uvjetima izgrađenosti i opremljenosti graničnih prijelaza BiH, što će sustav upravljanja granicom učiniti znatno učinkovitijim.

U oblasti zaštite prava manjina, prije svega Roma, tijekom 2020. godine su poduzimane aktivnosti predviđene Akcijskim planom Bosne i Hercegovine za rješavanje pitanja Roma iz oblasti zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite za razdoblje 2017-2020. godina. Tijekom 2020. godine, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH dodijelilo je grant sredstva namijenjena za sufinansiranje zapošljavanja i samozapošljavanja Roma, te unapređenje zdravstvenih usluga za romsku populaciju. U završnoj fazi izrade je Akcijski plan za društvenu inkluziju Roma i Romkinja u BiH za razdoblje 2021-2025. godina, koji će doprinijeti poboljšanju društvenog statusa i uključenosti Roma u Bosni i Hercegovini.

U oblasti ljudskih prava, tijekom 2020. godine provedene su aktivnosti na izradi Srednjoročnog programa za suzbijanje diskriminacije sa Programom obuka za promociju i zaštitu ljudskih prava u BiH za razdoblje 2021-2023. godina, kao i Okvirni program izvještavanja u oblasti ljudskih prava za razdoblje 2021-2025. godina. Usvajanje ovih dokumenata doprinijeti će podizanju svijesti o značaju i načelima zajedničke borbe protiv diskriminacije, te poduzimanju konkretnih aktivnosti na promociji ljudskih prava u Bosni i Hercegovini.

U oblasti suradnje sa iseljeništvom, tijekom 2020. godine nastavljene su aktivnosti na izradi i usvajanju zakonske regulative, te provedbi projekata koji imaju za cilj bolju saradnju institucija sa iseljeništvom. U proceduri usvajanja je nacrt Okvirne strategije saradnje sa iseljeništvom i prateći Akcijski plan, čijim usvajanjem će biti stvorene neophodne pretpostavke za sustavno, institucijsko i kvalitetno unapređenje saradnje sa iseljeništvom.

Tijekom 2020. godine provedene su aktivnosti definirane dokumentom Politika o suradnji sa iseljeništvom BiH, kojim se predviđa značajniji doprinos iseljeništa cjelokupnom razvoju Bosne i Hercegovine, kroz mobiliziranje investicijskih i finansijskih resursa iseljeništa i bolje povezanosti sa jedinicama lokalne samouprave, a u cilju potpore lokalnog gospodarskog razvoja i uspostavljanja mehanizma prijenosa znanja iz iseljeništa. Napredak u oblasti suradnje sa iseljeništvom ostvaren je putem projekta „Dijaspora za razvoj“, koji provodi Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH. U proceduri usvajanja je dokument Pravila za prijenos znanja, vještina i iskustava iz iseljeništa u institucije i javne ustanove u Bosni i Hercegovini.

Skupština Brčko distrikta je na 58. sjednici održanoj 12.02.2020. godine usvojila Strategiju razvoja suradnje sa iseljeništvom Brčko distrikta BiH za razdoblje 2020-2024. godina. Strategijom se stvaraju uvjeti za razvitak institucijskih i normativnih kapaciteta za uspješnu suradnju sa iseljeništvom, te veće sudjelovanje iseljeništa u gospodarskom razvitku Brčko distrikta.

Tijekom 2020. godine nastavljene su aktivnosti predviđene Regionalnim programom stambenog zbrinjavanja raseljenih lica, čiji je cilj osiguranje trajnih stambenih rješenja i reintegraciju povratnika u svim zemljama regiona.

U cilju poboljšanja položaja izbjeglica i interno raseljenih lica, tijekom 2020. godine u Brčko distriktu je kroz projekte stambenog zbrinjavanja i integracije povratnika obnovljena 61 stambena jedinica.

U oblasti slobode izražavanja i slobode medija, tijekom 2020. godine proveden je USAID-ov projekt „Istraživačko novinarstvo“, kojim se pruža financijska potpora neovisnim medijima kako bi ih podstakli da proizvode visokokvalitetna, na činjenicama utemeljena, istraživačka izvješća o korupciji u javnom sektoru.

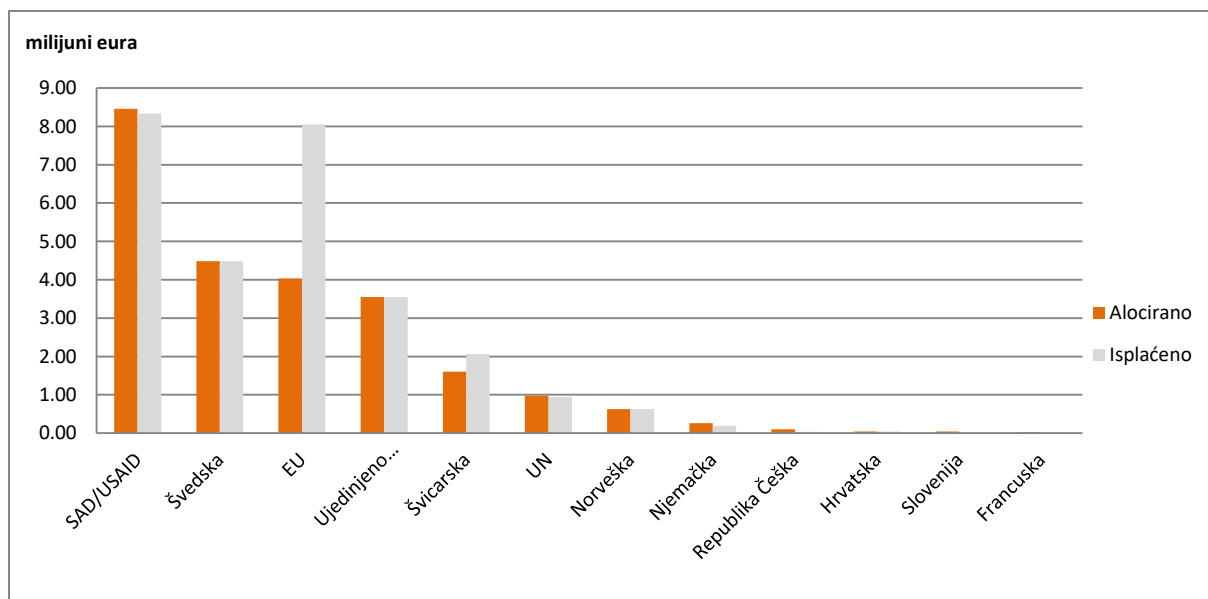
Ulaganja DCF članica u 2020. godini

Članice DCF aktivne u sektoru Vladavina prava i temeljna prava u 2020. godini su SAD/USAID, Švedska, EU, Ujedinjeno Kraljevstvo, Švicarska, UN, Norveška, Njemačka, Republika Češka, Hrvatska, Slovenija, Francuska.

Ukupno alocirana sredstva koja su DCF članice u 2020. godini usmjerile u Sektor iznose € 24.22 milijuna, a ukupno isplaćena sredstva iznose € 28.36 milijuna, sve u formi granta.

U grafikonu 2.1 prikazana su alocirana i isplaćena ODA sredstva sukladno visini ulaganja svakog pojedinačnog razvojnog partnera. Razvojni partneri koji su u 2020. godini alocirali odnosno isplatili najveći iznos sredstava su SAD/USAID, Švedska i EU, za kojima slijede Ujedinjeno Kraljevstvo, Švicarska i UN

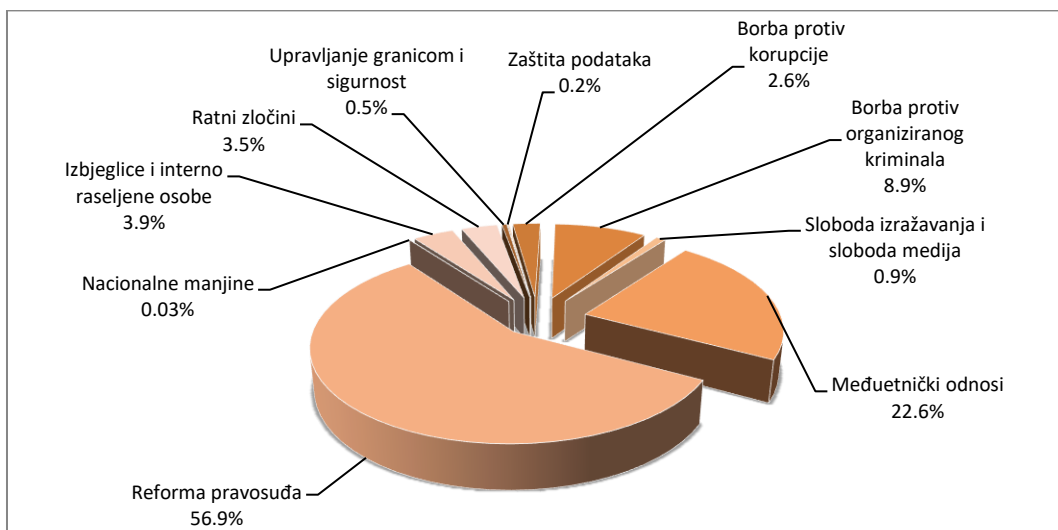
Grafikon 2.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2020. godini

Sektor Vladavina prava i temeljna prava sastoji se od 16 podsektora. U grafikonu 2.2. prikazana je struktura ukupno alociranih ODA sredstava po podsektorima.

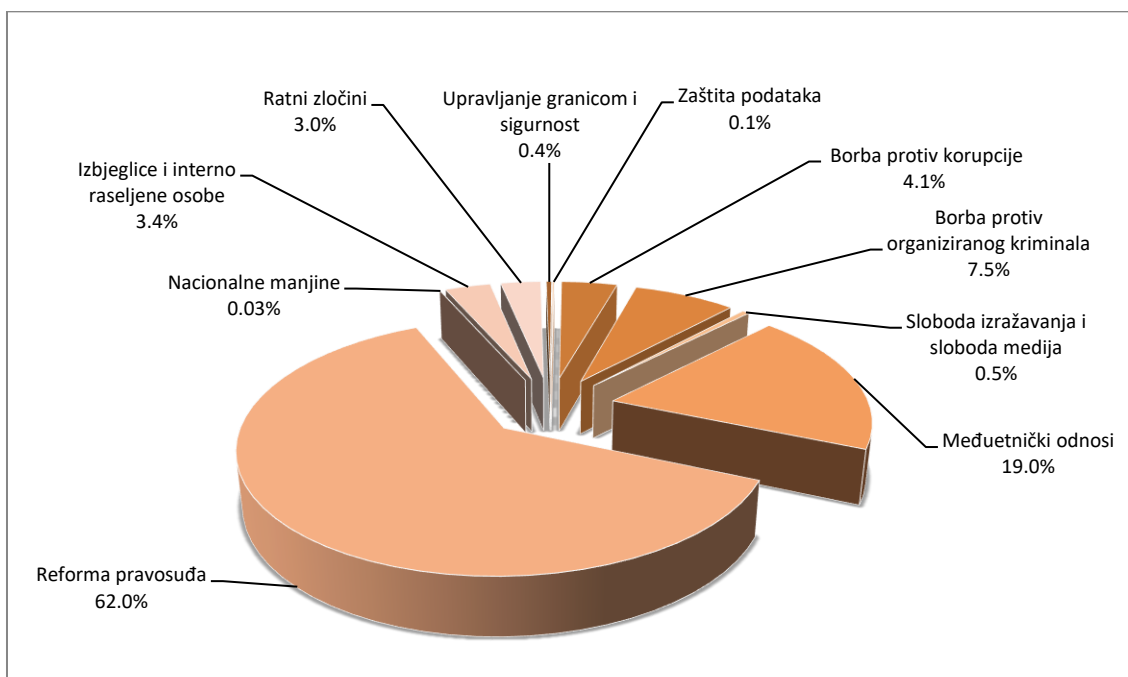
Od ukupno alociranih sredstava u 2020. godini, 79.5% je alocirano u dva podsektora i to Reforma pravosuđa (56.9%) i Međuetnički odnosi (22.6%). U ostale podsektore alocirano je preostalih 20.5% sredstava. Podsektori koji nisu imali financiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 2.2. Ukupno alocirana ODA po podsektorima u 2020. godini

Grafikon 2.3. prikazuje strukturu ukupno isplaćenih ODA sredstava u 2020. godini po podsektorima. Od ukupno isplaćenih sredstava u 2020. godini, 81.0% je isplaćeno u dva podsektora i to Reforma pravosuđa (62.0%) i Međuetnički odnosi (19.0%). U ostale podsektore isplaćeno je preostalih 19.0% sredstava.

Grafikon 2.3. Ukupno isplaćena ODA po podsektorima u 2020. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2020. godini, navedeni su u narednoj tablici:

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milijuni EUR)
(ICITAP) Pomoć agencijama za provedbu zakona (bit će određena ukupna vrijednost projekta)	SAD/USAID	45.00
(NADR CWD) Program Ministarstva vanjskih poslova za razminiranje i uništenje pješačkog oružja	SAD/USAID	20.00
(OPDAT) Pomoć i edukacija tužiteljstvima u prekomorskim zemljama (bit će određena ukupna vrijednost i datum završetka projekta)	SAD/USAID	20.00
Globalni program protiv trgovine ljudima (GPAT)	SAD/USAID, Francuska	11.00
OPA Fond za međuetničko pomirenje i omladinske inicijative	SAD/USAID	6.28
Potpura pravosuđu u BiH	Švicarska	5.30
Unapređenje učinkovitosti suda i odgovornosti sudaca i tužitelja u Bosni i Hercegovini – (ICEA), Faza III	Švedska	4.85
Izgradnja/rekonstrukcija općinskog, županijskog suda i Ureda tužiteljstva u Tuzli, Federacija Bosne i Hercegovine, Bosna i Hercegovina, Lot 1 (Tuzla)	EU	4.33
Izgradnja zatvora u Bijeljini, Bosna i Hercegovina	EU	4.31
Unapređenje procesuiranja predmeta ratnih zločina u BiH	EU	4.00

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera , putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Buduće aktivnosti

U narednom razdoblju potrebno je nastaviti jačanje pravosudnog sustava, neovisnosti i učinkovitosti pravosuđa u Bosni i Hercegovini, te usklađivanje domaćeg zakonodavstva sa EU legislativom. Na temelju odgovora institucija BiH sa svih razina vlasti i članica DCF-a koji su sudjelovali u izradi ovog Izvješća, kao i preporuka Europske komisije, u narednom razdoblju je potrebno:

- nastaviti aktivnosti definirane Akcijskim planom Strategije za reformu sektora pravde u BiH, sa naglaskom na normativno-pravne aktivnosti;
- izraditi i usvojiti Zakon o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću BiH i Zakon o sudovima BiH u skladu sa europskim standardima;
- nastaviti sa provedbom preostalih aktivnosti predviđenih Akcijskim planom Vijeća ministara BiH za provedbu inicijative „Partnerstvo za otvorenu vlast“ za razdoblje 2019-2021. godina, te izraditi Akcijski plan za razdoblje 2021-2023. godina;
- pokrenuti proceduru pristupanja Bosne i Hercegovine programu „Građanstvo, ravnopravnost, prava i vrijednosti“ za razdoblje 2021-2027. godina;

- poboljšati uvjete pritvora u zatvorskim i policijskim pritvorskim objektima i uskladiti ih sa europskim i međunarodnim standardima, što uključuje i uvođenje programa društvene reintegracije za bivše zatvorenike;
- provesti aktivnosti definirane Revidiranom državnom strategijom za rad na predmetima ratnih zločina;
- usvojiti strateški okvir u oblasti borbe protiv teškog i organiziranog kriminala, terorizma i korupcije, te ojačati međuinstitucijsku suradnju svih razina vlasti u BiH;
- poboljšati kapacitete za borbu protiv terorizma kroz bolju suradnju i koordinaciju, razmjenu obavještajnih podataka o krivičnim djelima, te uspostavljanje programa za prevenciju radikalizacije;
- izraditi i usvojiti Strategiju za prevenciju i borbu protiv terorizma BiH za razdoblje 2021-2026. godina;
- provesti aktivnosti predviđene Strategijom suprotstavljanja trgovini ljudima u BiH za razdoblje 2020-2023. godina, te završiti proces formiranja koordinacijskih timova čiji će temeljni zadatak biti izrada lokalnih akcijskih planova za borbu protiv trgovine ljudima;
- nastaviti aktivnosti na izgradnji Statističkog portala za suzbijanje trgovine ljudima, te izraditi Minimalne standarde za nevladine organizacije koje pružaju smještaj i zbrinjavaju žrtve trgovine ljudima;
- izraditi i usvojiti Strategiju *cyber* sigurnosti BiH i Zakon o mrežnoj i informacijskoj sigurnosti BiH;
- nastaviti aktivnosti na jačanju kapaciteta i infrastrukture policijskih agencija u BiH kako bi se ispunili policijski standardi Europske unije;
- nastaviti aktivnosti uspostavljanja laboratorijskih kapaciteta za provedbu zakonom propisanih nadležnosti u oblasti forenzičkih ispitivanja i vještačenja, te obučavanje kadra za stručno i kvalitetno obavljanje vještačenja;
- osigurati članstvo Bosne i Hercegovine u ENFSI (*European Network of Forensic Science Institutes*);
- izraditi Strategiju u oblasti migracija i azila BiH i Akcijski plan za razdoblje 2021-2025. godina;
- proširiti smještajne kapacitete imigracijskih centara, te ojačati kadrovske i materijalno-tehničke kapacitete Službe za poslove sa strancima BiH u borbi sa ilegalnim migracijama;
- nastaviti aktivnosti na opremanju graničnih prelaza opremom za kontrolu dokumenata i prevoznih sredstava, te ojačati kapacitete na polju upravljanja informacijama i evidentiranja aktivnosti na državnoj granici;
- usvojiti Akcijski plan za društvenu inkluziju Roma i Romkinja u BiH za razdoblje 2021-2025. godina.

Članice DCF-a aktivne u sektoru u 2020. godini	EU, EBRD, Švedska, Njemačka, EIB, UN, Republika Češka, Švicarska, Norveška, Italija/AICS, Slovenija, Hrvatska, Japan
Ostale ključne međunarodne organizacije	Globalni fond za okoliš; Investicijski okvir za Zapadni Balkan; Agencija za upravljanje u izvanrednim situacijama Kraljevine Danske; Organizacija za europsku sigurnosti i suradnju; Fond za klimatske promjene, Agencija SAD za međunarodni razvoj, Razvojni program UN, Program UN za okoliš, Švedska agencija za međunarodni razvitak i suradnju.
Ključni partneri u institucijama vlasti BiH	VM BiH; Vlada FBiH; Vlada RS; Vlada BD BiH; Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH; Ministarstvo sigurnosti BiH; Ministarstvo financija i trezora BiH; Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost; Centar za uklanjanje mina u BiH; Federalno ministarstvo okoliša i turizma; Federalno ministarstvo prostornog uređenja; Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva; Agencija za vodno područje rijeke Save u FBiH; Agencija za vodno područje Jadranskog mora u FBiH; Federalna uprava za civilnu zaštitu; Fond za zaštitu okoliša FBiH; Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju RS; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS; Ministarstvo unutarnjih poslova RS; Republička uprava za civilnu zaštitu RS; Javna ustanova Vode Srpske; Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost RS; Odjel za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu BD BiH; Odjel za prostorno planiranje i imovinsko-pravne poslove BD BiH; Odjel za javnu sigurnost BD BiH; Županijske vlade i općinske vlade sa javnim tvrtkama i komunalnim tvrtkama.
Ukupno alocirana / isplaćena sredstva DCF članica za potrebe sektora u 2020. godini	<p>Ukupno alocirano € 48.92 milijuna, od čega € 34.92 milijuna granta i € 14.00 milijuna zajmova.</p> <p>Ukupno isplaćeno € 73.86 milijuna, od čega € 38.86 milijuna granta i € 35.00 milijuna zajmova.</p> <p>Od ukupne ODA-e u 2020. godini, za sektor je alocirano 4%, a isplaćeno 10%.</p>
Zakonski okvir i strategije usvojene u 2020. godini	<p>Zakon o kemikalijama FBiH (Sl.novine FBiH br. 77/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti okoliša (Sl.gl.RS.br. 70/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom (Sl.gl.RS.br. 70/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o šumama (Sl.gl.RS.br. 70/20).</p> <p>Ranije usvojeni zakonski okvir i strategije su dostupni na www.donormapping.ba</p>

Koordinacija sa i između razvojnih partnera	<p>Klimatske politike: razmjena informacija između interesnih aktera utemeljena na neformalnoj <i>ad-hoc</i> koordinaciji, i bilateralni sastanci vezani za projekte.</p> <p>Vodoopskrba i otpadne vode: MVTEO, u određenoj mjeri, predvodi koordinaciju razvojnih partnera. Razvojni partneri međusobno koordiniraju na <i>ad hoc</i> osnovi.</p> <p>Upravljanje vodnim resursima: MVTEO, u određenoj mjeri, predvodi koordinaciju razvojnih partnera. Razvojni partneri međusobno koordiniraju na <i>ad hoc</i> osnovi.</p> <p>Upravljanje otpadom: MVTEO, u određenoj mjeri, predvodi koordinaciju razvojnih partnera. Razvojni partneri međusobno koordiniraju na <i>ad hoc</i> osnovi.</p> <p>Zaštita prirode: MVTEO, u određenoj mjeri, predvodi koordinaciju razvojnih partnera. Razvojni partneri međusobno koordiniraju na <i>ad hoc</i> osnovi.</p> <p>Kvaliteta zraka i buka: Neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija.</p> <p>Industrijsko zagađenje i kemikalije: Neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija, uglavnom vezana za projekte.</p> <p>Okolišni horizontalni standardi: Neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija, uglavnom vezana za projekte.</p> <p>Civilna zaštita: Ad hoc koordinacija, sudionici EU Ministarstvo sigurnosti, UN i druge međunarodne organizacije i drugi glavni međunarodni razvojni partneri u podsektoru.</p> <p>Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih razina vlasti sudjeluju na redovitim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo financija u trezora BiH / Sektor za finansijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.</p> <p>Usljed izbijanja pandemije COVID-19 i pratećih epidemioloških mjera, u 2020. godini nisu se održavali DCF sastanci.</p>
--	--

Pregled aktivnosti u 2020. godini

Sektor okoliša i klimatskih politika predstavljen u ovom Izvješću temelji se na metodologiji sektorskog izvješćivanja definiranoj u IPA II regulativi, za razdoblje 2014 – 2020.

Sektor okoliša i klimatskih politika sastoji se od devet podsektora:

- Klimatske politike,
- Vodoopskrba i otpadne vode,
- Upravljanje vodnim resursima,
- Upravljanje otpadom,
- Zaštita prirode,
- Kvaliteta zraka i buka,
- Industrijsko zagađenje i kemikalije,
- Okolišni horizontalni standardi i
- Civilna zaštita.

Sektor okoliša i klimatskih politika predstavlja jedan od temeljnih prioriteta razvoja Bosne i Hercegovine, s obzirom na veliki utjecaj koji ima na mnoge druge sektore gospodarstva, kao i na svakodnevni život građana. Reformske aktivnosti koje se provode u sklopu ovog sektora utjecale su na njegovu sve veću usklađenosti sa direktivama i najboljim praksama Europske unije, kao i na bolje upravljanje okolišem na svim razinama vlasti u BiH, te izradu smjernica za investicije u ovom sektoru.

Tijekom 2020. godine nastavljene su aktivnosti na provedbi Strategije usklađivanja propisa BiH pravnoj stečevini EU u oblasti okoliša – EAS, te je pripremljen Plan praćenja provedbe EAS BiH koji je u fazi usuglašavanja. U tijeku je provedba niza značajnih projekata iz sektora okoliša, uključenih u IPA II, s obzirom da je pristup Bosne i Hercegovine ovoj komponenti IPA-e bio uvjetovan usvajanjem predmetne strategije.

Pored toga, tijekom 2020. godine nastavljene su aktivnosti na izradi Strategije i Akcijskog plana zaštite okoliša BiH 2030+, kao najznačajnijih strateških dokumenata koji će definirati ciljeve i najznačajnije aktivnosti politika zaštite okoliša u Bosni i Hercegovini do 2032. godine. Strategija je usmjerena na jačanje okvira za donošenje politika iz oblasti okoliša u BiH, a njeno usvajanje će doprinijeti daljem usklađivanju propisa u BiH sa pravnom stečevinom EU.

Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH početkom 2020. godine provodilo je aktivnosti na ažuriranju Jedinstvene liste infrastrukturnih projekata za sektor okoliša u Bosni i Hercegovini, čije usvajanje je uvjet za korištenje sredstava Investicijskog okvira za Zapadni Balkan (WBIF). Sredinom 2020. godine, Vlada Federacije BiH, Vlada Republike Srpske i Vlada Brčko distrikta usvojile su ažuriranu Jedinstvenu listu projekata, a nakon toga je usvojio i Odbor za ulaganja BiH na sjednici održanoj 31.08.2020. godine.

U Federaciji BiH, tijekom 2020. godine provedene su aktivnosti na izradi Federalne strategije okoliša za razdoblje 2020-2030. godina. U parlamentarnoj proceduri je Zakon o zaštiti okoliša Federacije BiH, te se njegovo usvajanje očekuje početkom 2021. godine. Također, tijekom 2020. godine usvojeni su i brojni podzakonski akti (Službene novine FBiH, broj 21/20, 26/20 i 96/20), koji bi trebali dodatno unaprijediti sektor okoliša u Federaciji BiH.

U oblasti upravljanja vodnim resursima, tijekom 2020. godine ostvaren je značajan napredak, prije svega kroz izradu strateških dokumenata, provedbu međunarodnih sporazuma i konvencija, te realizaciju značajnih projekata iz oblasti vodoopskrbe, upravljanja riječnim slivovima, zaštite od poplava i prikupljanja i tretmana otpadnih voda.

Vijeće ministara BiH je na 3. sjednici održanoj 30.01.2020. godine usvojilo dokument „Bazna analiza stanja u Bosni i Hercegovini za provedbu Protokola voda i zdravlja pri UN Konvenciji o zaštiti i korištenju prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera“. Ovim dokumentom su definirani ciljevi u BiH za provedbu Protokola, a odnose se na kvalitetu vode za piće, sanitarno-tehničke uvjete vodoopskrbe i kanalizacije, kvalitetu i zaštitu vodnih ekosustava, te održivo korištenje vodnih ekosustava i njihovog informacijskog sustava.

Vijeće ministara BiH je na 6. sjednici održanoj 28.05.2020. godine usvojilo Studiju izvodljivosti za obavljanje Programa upravljanja obalskim područjem u Bosni i Hercegovini. Ovom studijom je predloženo da područje općine Neum, koja ima izravan pristup Jadranskom moru i koja predstavlja jednu od najvažnijih turističkih destinacija u BiH, bude korišteno za sveukupan razvoj gospodarstva, posebno turizma i ugostiteljstva. Također, studija daje pregled postojeće zakonske i podzakonske legislative, strateških dokumenata, te postojećih institucijskih aranžmana za upravljanje obalnim područjem, kao i popis projekata i inicijativa koje trebaju doprinijeti održivom razvoju bosanskohercegovačke obale.

Tijekom 2020. godine Bosna i Hercegovina je sudjelovala u realizaciji regionalnog projekta i pripremi dokumenta „Program za integrirani razvoj koridora rijeka Save i Drine“, u koji su uključeni i Srbija, Hrvatska i Crna Gora.

U oblasti zaštite od poplava, tijekom 2020. godine provođene su aktivnosti na realizaciji Akcijskog plana zaštite od poplava i upravljanja rijekama u BiH za razdoblje 2014-2021. godina. Vijeće ministara BiH je na 11. sjednici održanoj 14.07.2020. godine zatražilo od nadležnih institucija u Bosni i Hercegovini da se intenziviraju aktivnosti na realizaciji ovog Akcijskog plana, kao i da se osiguraju preduvjeti za pristupanje Bosne i Hercegovine referentnom sustavu za vremenske prognoze.

U oba entiteta su tijekom 2020. godine nastavljene aktivnosti na izgradnji i rekonstrukciji objekata vodovodne i kanalizacijske infrastrukture u jedinicama lokalne samouprave, što će doprinijeti stabilnoj vodoopskrbi u narednim godinama.

Tijekom 2020. godine nastavljene su aktivnosti na realizaciji regionalnog Projekta upravljanja slivom rijeke Drine na Zapadnom Balkanu, čiji cilj je unaprijediti mehanizme i kapacitete u Bosni i Hercegovini, Srbiji i Crnoj Gori za planiranje i upravljanje prekograničnim slivom rijeke Drine, uz adaptaciju na klimatske promjene i podizanje životnog standarda stanovništva na ovom području.

U rujnu 2020. godine počela je provedba projekta „Potpora upravljanju rizicima i zaštiti od poplava“ koji ima za cilj izradu planova upravljanja rizicima od poplava u Bosni i Hercegovini, izradu planskih dokumenata o zaštiti od erozije u FBiH i Brčko distriktu, kao i izradu projektne dokumentacije za infrastrukturne objekte za zaštitu od poplava.

U oblasti upravljanja otpadom u Bosni i Hercegovini, tijekom 2020. godine ostvaren je napredak kroz usvajanje zakonske i podzakonske legislative, te kroz unapređenje infrastrukture potrebne za nesmetano funkcioniranje sustava za upravljanje otpadom. U narednom razdoblju potrebno je uložiti dodatne napore u prevenciji nastanka otpada kroz uvođenje novih/čistijih tehnologija, koje

karakterizira mala količina otpada, te provesti kampanju za podizanje svijesti javnosti o značaju i prednostima pravilnog upravljanja svim vrstama otpada.

Vlada Republike Srpske je na 68. sjednici održanoj 23.04.2020. godine usvojila Plan upravljanja otpadom RS za razdoblje 2019-2029. godina, koji sadrži analizu i ocjenu postojećeg stanja u oblasti upravljanja otpadom, programe prevencije nastanka otpada, vrste i količine proizvedenog otpada, raspored budućih lokacija centara za upravljanje otpadom, kao i mjere za podizanje svijesti u javnosti o značaju pravilnog upravljanja otpadom. Temeljni cilj je da se u narednih 10 godina poveća pokrivenost stanovništva uslugom sakupljanja i zbrinjavanja otpada, kao i da se u svim jedinicama lokalne samouprave organizira sustav odvojenog sakupljanja otpada, dovrši izgradnja regionalnih deponija, te poveća broj objekata za tretman i reciklažu posebnih i opasnih vrsta otpada.

U Federaciji BiH je tijekom 2020. godine usvojen Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom (Službene novine FBiH, broj 85/20), a u proceduri usvajanja su i drugi podzakonski akti koji će značajno unaprijediti sustav upravljanja posebnim kategorijama otpada.

U *oblasti kvalitete zraka*, zagađenost zraka u pojedinim dijelovima Bosne i Hercegovine je i dalje značajno iznad standarda Svjetske zdravstvene organizacije, te je u narednom razdoblju potrebno uložiti dodatne napore na usvajanju plana za poboljšanje kvalitete zraka u područjima u kojima razina zagađenja prelazi granične vrijednosti.

Tijekom 2020. godine poduzimane su aktivnosti na ratifikaciji Amandmana na Montrealski protokol o supstancijama koje oštećuju ozonski omotač (Kigali amandman), što je važan korak u provedbi pravne stečevine EU u oblasti okoliša, te stvara uvjete za održivi razvoj gospodarstva Bosne i Hercegovine. Ratifikacijom ovog amandmana u BiH će se uspostaviti sustav dozvola za izvoz i uvoz hidrofluorkarbon HFC supstancija, te će se omogućiti izvješćivanje o njihovoj potrošnji.

U *oblasti civilne zaštite*, tijekom 2020. godine provedene su aktivnosti na usklađivanju legislative sa europskim direktivama i najboljim praksama, unapređenju sustava zaštite i spašavanja, kao i nabavi opreme za zaštitu i spašavanje na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini.

Tijekom 2020. godine pokrenuta je procedura za usvajanje Programa razvoja sustava zaštite i spašavanja na razini institucija i organa Bosne i Hercegovine za razdoblje 2021-2025. godina, koji ima za cilj sagledati stanje sustava zaštite i spašavanja u Bosni i Hercegovini, utvrditi slabosti i nedostatke, te zadatke, aktivnosti i nositelje realizacije koji će u naznačenom razdoblju doprinijeti prevazilaženju utvrđenih problema, te unapređenju i podizanju zaštite i spašavanja na viši stupanj sigurnosti. Pored toga, pokrenute su aktivnosti na izradi dokumenta Strategija smanjenja rizika od katastrofa BiH, što je jedna od obveza koja proizilazi iz Sendai deklaracije. Nakon što je u prethodnom razdoblju uspostavljena baza podataka u domeni zaštite i spašavanja, pokrenute su aktivnosti na potpisivanju Protokola o razmjeni podataka između nadležnih institucija u oblasti zaštite i spašavanja u Bosni i Hercegovini.

Ulaganja DCF članica u 2020. godini

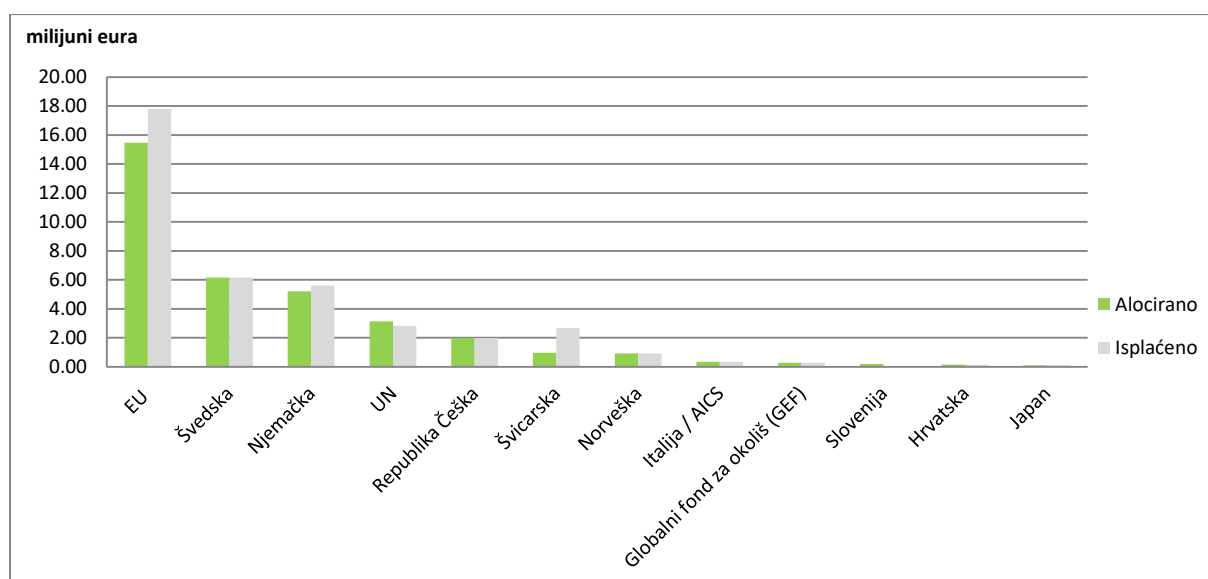
Članice DCF aktivne u sektoru Okoliš i klimatske politike u 2020. godini su EU, EBRD, Švedska, Njemačka, EIB, UN, Republika Češka, Švicarska, Norveška, Italija/AICS, Slovenija, Hrvatska, Japan.

Ukupno alocirana sredstva članica DCF za Sektor u 2020. godini iznose € 48.92 milijuna, od čega € 34.92 milijuna granta i € 14.00 milijuna zajmova.

Ukupno isplaćena sredstva za Sektor u 2020. godini iznose € 73.86 milijuna, od čega € 38.86 milijuna granta i € 35.00 milijuna zajmova.

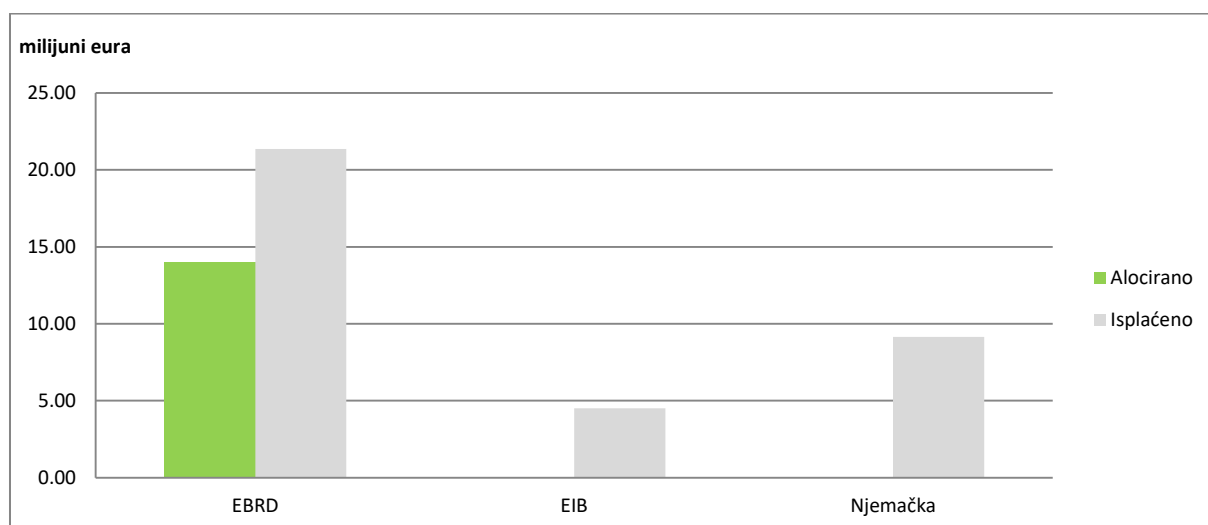
U grafikonu 3.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant sredstva od strane razvojnih partnera sukladno visini ulaganja. Razvojni partneri koji su u 2020. godini alocirali odnosno isplatili najveći iznos sredstava su EU, EBRD, Švedska i Njemačka.

Grafikon 3.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2020. godini

U grafikonu 3.2. prikazana su alokacija i isplata zajmova u 2020. godini. EBRD je alocirala € 14.00 milijuna i isplatila € 21.35 milijuna, a od ranije alociranih sredstava Njemačka je isplatila € 9.14 milijuna i EIB je isplatila € 4.50 milijuna.

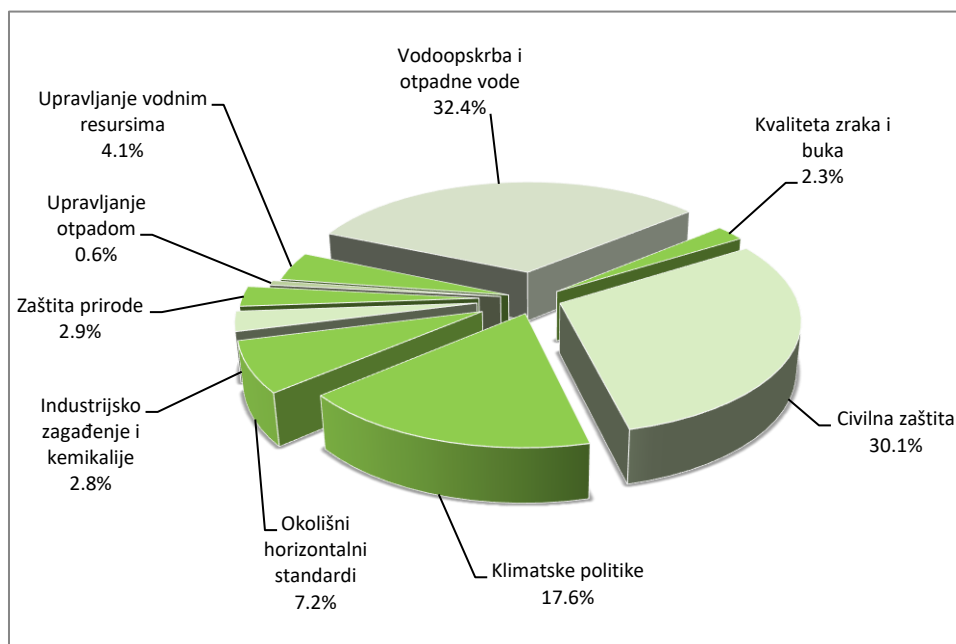
Grafikon 3.2. Alocirani i isplaćeni zajmovi po zajmodavcima u 2020. godini

U grafikonu 3.3. prikazana je struktura ukupno alociranih ODA sredstava po podsektorima.

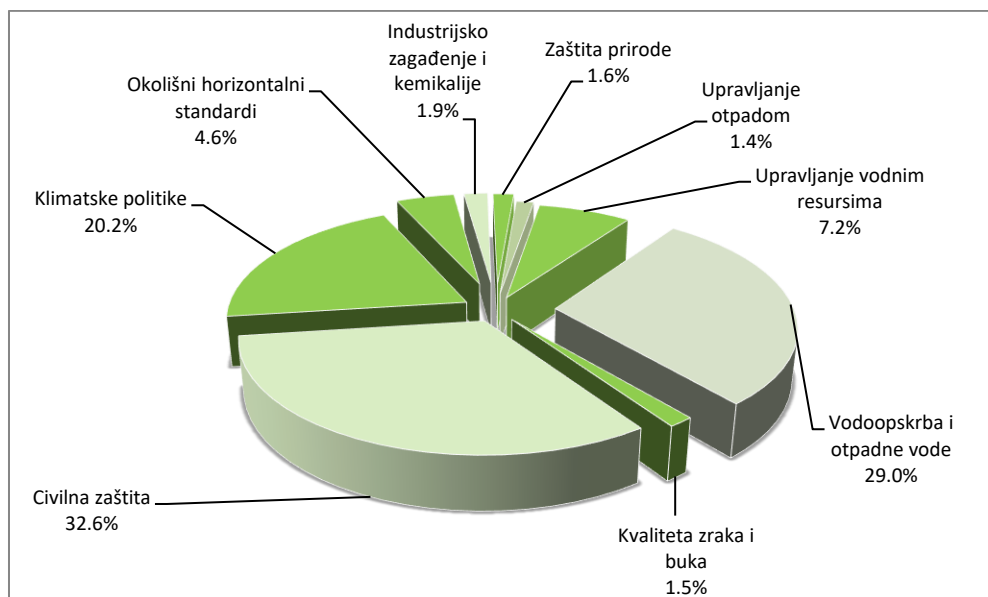
Od ukupno alociranih sredstava u 2020. godini, 80.1% je alocirano u tri podsektora i to: Vodoopskrba i otpadne vode (32.4%), Civilna zaštita (30.1%) i Klimatske politike (17.6%). U ostale podsektore alocirano je preostalih 19.9% sredstava.

Grafikon 3.3. Ukupno alocirana ODA po podsektorima u 2020. godini.

Grafikon 3.4. prikazuje strukturu ukupno isplaćenih ODA sredstava u 2020. godini po podsektorima. Od ukupno isplaćenih sredstava u 2020. godini, 81.8% je isplaćeno u tri podsektora i to: Civilna zaštita (32.6%), Vodoopskrba i otpadne vode (29.0%) i Klimatske politike (20.2%).

Grafikon 3.4. Ukupno isplaćena ODA po podsektorima u 2020. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2020. godini, navedeni su u narednoj tablici:

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milijuni EUR)
Projekt hitne pomoći i zaštite od poplava	EIB	55.00
Kreditni program za poboljšanje energetske učinkovitosti u stambenim objektima	Njemačka	37.00
Program vodoopskrbe i zbrinjavanja otpadnih voda u BiH, II	Njemačka, Švicarska	24.37
Prikupljanje i prečišćavane otpadnih voda – Zenica	Njemačka	18.29
Toplana Zenica GET Projekt	EBRD	18.00
Povećanje ulaganja u javne zgrade s niskim udjelom ugljika	UN	17.65
GrCF: Sarajevo Water	EBRD	10.00
Ekološki prihvatljivo upravljanje postojanim organskim zagađivačima (POPs) u sektorima industrijskog i opasnog otpada (uključujući upravljanje otpadom COVID-19)	Švedska	9.29
Inicijativa za razvoj infrastrukture u zemlji: poboljšanje kvalitete života ljudi putem ciljanih ulaganja u infrastrukturu za pružanje usluga.	UN	8.79
Program za oporavak od poplava - stambeno zbrinjavanje (FBiH)	UN	7.05

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera, putem sljedećeg linka: <http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Buduće aktivnosti

Bosna i Hercegovina treba nastaviti sa daljnjim unapređenjem oblasti Okoliša i klimatskih politika, putem usklađivanja zakonskih i podzakonskih akata sa normama i standardima Europske unije i izgradnju i jačanje kapaciteta u toj oblasti. Na temelju odgovora institucija BiH sa svih razina vlasti i DCF članica, kao i preporuka Europske komisije, u narednom razdoblju potrebno je:

- nastaviti aktivnosti na provedbi Strategije aproksimacije propisa pravnoj stečevini EU u oblasti zaštite okoliša BiH, te sukladno tome unaprijediti pravni okvir, ojačati administrativne kapacitete i poboljšati koordinaciju institucija sa svih razina vlasti u BiH;
- nastaviti aktivnosti na pripremi Strategije i Akcijskog plana zaštite okoliša u BiH 2030+;
- započeti sa provedbom Pariškog sporazuma uspostavljanjem politika i mjera za ostvarenje nacionalno utvrđenog doprinosa (NDC), ažurirati i sprovesti Strategiju prilagodbe na klimatske promjene i niskoemisijskog razvoja za Bosnu i Hercegovinu;
- izraditi integrirani energetske i klimatski plan Bosne i Hercegovine u skladu sa preporukama Energetske zajednice;
- provoditi aktivnosti na izradi Programa integrisanja Bosne i Hercegovine u Europsku uniju u oblasti okoliša i klimatskih politika;
- poboljšati zakonski okvir koji regulira ekološke inspekcije sa relevantnim *acquis*-om;
- unaprijediti strateški i pravni okvir za integralno upravljanje vodama u BiH;

- nastaviti aktivnosti na povećanju provedbe infrastrukturnih projekata u oblasti vodoopskrbe i zaštite voda;
- dalje unaprijediti i harmonizirati zakonski okvir u BiH sa zakonodavstvom EU u oblasti upravljanja posebnim kategorijama otpada;
- usvojiti plan za poboljšanje kvalitete zraka u BiH, te uspostaviti funkcionalnu mrežu za praćenje kvalitete zraka u BiH zajedno sa programom za poboljšanje kvalitete zraka;
- konstantno obnavljati opremu za zaštitu i spašavanje na svim razinama vlasti u BiH;
- utvrditi modele osiguranja u slučaju prirodnih ili drugih nesreća u BiH.

Članice DCF-a aktivne u sektoru u 2020. godini	EIB, EBRD, Svjetska banka, EU, Japan, Hrvatska
Ostale ključne međunarodne organizacije	Investicijski okvir za Zapadni Balkan; Transportni opservatorij Jugoistočne Europe; Regionalno vijeće za suradnju; Međunarodna organizacija civilnog zrakoplovstva; Međunarodna željeznička unija, Japanski sustav za međunarodnu suradnju (JICS), EU Agencija za željeznice (ERA)
Ključni partneri u institucijama vlasti BiH	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH; Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH; Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi BiH; Željeznička javna korporacija BiH; Federalno ministarstvo prometa i komunikacija; JP Direkcija za ceste FBiH; JP Autoceste FBiH; Ministarstvo prometa i veza RS; JP Autoputeva RS; Vlada BD BiH; JP Željeznice FBiH; JP Željeznice RS.
Ukupno alocirana / isplaćena sredstva DCF članica za potrebe sektora u 2020. godini	Ukupno alocirano € 560.33 milijuna, od čega € 15.41 milijuna u grantovima i € 544.91 milijuna u zajmovima. Ukupno isplaćeno € 197.32 milijuna, od čega € 6.15 milijuna u grantovima i € 191.17 milijuna u zajmovima. Od ukupne ODA-e u 2020. godini, za sektor je alocirano 50% a isplaćeno 28%.
Zakonski okvir i strategije usvojene u 2020. godini	Zakon o dopunama zakona o cestovnom prijevozu FBiH (Sl.novine FBiH br. 57/20); Zakon o obveznim osiguranjima u prometu (Sl.novine FBiH br. 57/20); Zakon o posebnom postupku eksproprijacije radi izgradnje auto-puta i plinovoda dionice Vukosavlje-Brčko i Brčko-Rača (Sl.gl.RS.br. 18/20); Zakon o izmjenama Zakona o obveznim osiguranjima u prometu (Sl.gl.RS.br. 78/20); Zakon o izmjenama Zakona o prijevozu u cestovnom prometu BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br.40/20). Ranije usvojeni zakonski okvir i strategije dostupni www.donormapping.ba
Koordinacija sa i između razvojnih partnera	Delegacija EU koordinira sve aktivne razvojne partnere u ovom sektoru. Trenutačno ne postoji mehanizam za koordinaciju donatorskog transportnog sektora koji vode relevantne institucije BiH. U kontekstu agende povezivanja, Nacionalni investicijski odbor (NIC) je utemeljen u 2015. godini, koji također predviđa sudjelovanje relevantnih međunarodnih financijskih institucija i bilateralnih razvojnih partnera. Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih razina vlasti sudjeluju na redovitim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo financija u trezora BiH /Sektor za financijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći. Usljed izbijanja pandemije COVID-19 i pratećih epidemioloških mjera, u 2020. godini nisu se održavali DCF sastanci.

Pregled aktivnosti u 2020. godini

Sektor transporta predstavljen u ovom Izvješću temelji se na metodologiji sektorskog izvješćivanja definiranoj u IPA II regulativi, za razdoblje 2014 – 2020.

Sektor transporta sastoji se od devet podsektora:

- Transportna povezanost
- Transportna učinkovitost
- Zračni transport
- Transport unutarnjih plovnih puteva
- Pomorski transport
- Željeznički transport
- Cestovni transport
- Multimodalni transport
- Urbana mobilnost.

Transportni sektor predstavlja važan preduvjet za razvoj gospodarstva i životnog standarda građana. Stanje transportnog sustava u Bosni i Hercegovini karakterizira zastarjelost transportne infrastrukture i sredstava, neravnomjeran razvoj transportnih podsustava, te neadekvatna organizacija upravljanja i poslovanja podsustava. Izgradnja transportne infrastrukture predstavlja jednu od obveza Bosne i Hercegovine u sklopu procesa europskih integracija, te je u narednom razdoblju potrebno uložiti dodatne napore u prilagođavanje zakonodavstva *acquis*-u i razvoj infrastrukture, što će imati pozitivne učinke na povećanje konkurentnosti gospodarstva i rast zaposlenosti u Bosni i Hercegovini. Pandemija virusa Covid-19 negativno je utjecala na sektor transporta u Bosni i Hercegovini, prije svega zbog usporavanja kretanja preko granica i pojačanih prekograničnih sanitarnih i medicinskih kontrola.

Tijekom 2020. godine provedene su aktivnosti definirane Okvirnom strategijom transporta BiH za razdoblje 2016-2030. godina. Bosna i Hercegovina je prema Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju sa Europskom unijom u obvezi da uskladi svoje zakonodavstvo sa EU direktivama u svim oblastima transporta i na svim razinama vlasti. Pored toga, Bosna i Hercegovina je i članica Transportne zajednice, što značajno doprinosi razvoju transportne mreže, daljem jačanju gospodarstva i stvaranju boljih uvjeta za strane ulagače u BiH.

Vijeće ministara BiH je na 20. sjednici održanoj 26.11.2020. godine usvojilo Jedinstvenu listu prioritetnih infrastrukturnih projekata Bosne i Hercegovine, u kojoj se nalazi 25 projekata iz sektora transporta. Usvajanje Liste je Bosni i Hercegovini omogućilo pristup sredstvima Investicijskog okvira za Zapadni Balkan, što će utjecati na povećanje ulaganja u transportnu infrastrukturu.

Bosna i Hercegovina je tijekom 2020. godine nastavila sudjelovanje u sklopu „Berlinskog procesa“ za Zapadni Balkan, koji je usmjeren na unapređenje povezanosti unutar regije i sa zemljama Europske unije. Usljed izbijanja pandemije virusa Covid-19, Samit zemalja Zapadnog Balkana i Europske unije je održan u *on-line* formatu u svibnju 2020. godine. Na Samitu je potvrđen značaj daljeg unapređenja transportne infrastrukture u regiji i njene integracije u Transeuropsku transportnu mrežu (TEN-T).

U oblasti zračnog transporta, Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH je nastavila provoditi aktivnosti na ispunjavanju obveza Bosne i Hercegovine prema Multilateralnom sporazumu o uspostavljanju zajedničke europske zrakoplovne oblasti (ECAA sporazum), a koji se odnosi na usklađivanje zakonodavstva sa propisima Europske unije. Tijekom 2020. godine usvojeni su podzakonski akti koji će

dodatno regulirati oblast zračnog transporta u Bosni i Hercegovini: Pravilnik o uvjetima za izvođenje letačkih operacija dronovima (Službeni glasnik BiH, broj 51/20), Pravilnik o uslugama u zračnom prometu (Službeni glasnik BiH, broj 22/20) i Pravilnik o uspostavljanju okvira za stvaranje jedinstvenog europskog neba (Službeni glasnik BiH, broj 40/20).

Predsjedništvo BiH je na 14. sjednici održanoj 22.07.2020. godine donijelo odluku o pristupanju Bosne i Hercegovine Sporazumu o primjeni 11. dijela Konvencije Ujedinjenih nacija o pravu mora, koji priznaje zonu morskog dna i njegovih bogatstava kao zajedničkog svjetskog naslijeđa.

Željeznička infrastruktura u Bosni i Hercegovini je najvećim dijelom nerazvijena i nepouzdana, te ne može omogućiti odvijanje međunarodnog transporta na svojoj mreži. U prethodnim godinama ulaganja u željezničku infrastrukturu bila su na niskoj razini, tako da je u narednom razdoblju potrebno uložiti značajna sredstva u unapređenje infrastrukture i nastavak procesa restrukturiranja željezničkih poduzeća u Bosni i Hercegovini.

U Republici Srpskoj su tijekom 2020. godine pokrenute aktivnosti na realizaciji projekta remonta i modernizacije željezničke dionice Šamac – Doboj – Rječica, kojim će se izvršiti rekonstrukcija oko 100 kilometara željezničkog koridora 5-C.

U oblasti cestovnog transporta, tijekom 2020. godine većina aktivnosti je bila fokusirana na izgradnju novih dionica na Koridoru 5-C. Sredinom 2020. godine završena je izgradnja međudržavnog mosta preko rijeke Save u Svilaju, čije će puštanje u promet biti omogućeno nakon dovršetka radova na dijelu trase u Bosni i Hercegovini, kao i završetku izgradnje graničnog prijelaza. Puštanjem u promet ovog mosta omogućiti će se veća funkcionalnost koridora 5-C, bolja transportna povezanost Bosne i Hercegovine i Hrvatske, kao i integracija Bosne i Hercegovine u mrežu TEN-T. U Federaciji BiH i Republici Srpskoj su također nastavljeni radovi na izgradnji nekoliko dionica na ovom paneuropskom koridoru.

U cilju dalje liberalizacije međunarodnog cestovnog prijevoza putnika između članica Europske unije i trećih zemalja, Prijedsjedništvo BiH je na 14. sjednici održanoj 22.07.2020. godine odobrilo ratifikaciju dodatnog protokola na Sporazum o međunarodnom povremenom prijevozu putnika putničkim i običnim autobusima (INTERBUS sporazum).

Predsjedništvo BiH je na 10. sjednici održanoj 13.05.2020. godine prihvatilo Sporazum između Vijeća ministara BiH i Vlade Republike Srbije o održavanju i rekonstrukciji cestovnih međudržavnih mostova između Bosne i Hercegovine i Republike Srbije. Zaključivanjem ovog sporazuma su otklonjenje sve prepreke i poteškoće u vezi sa zajedničkim održavanjem i rekonstrukcijom 11 međudržavnih mostova na granici između Bosne i Hercegovine i Srbije.

Pored toga, Predsjedništvo BiH je na 14. sjednici održanoj 22.07.2020. godine odobrilo zaključivanje Memoranduma o razumijevanju za poboljšanje regionalne i prekogranične povezanosti u Jadransko-jonskoj regiji. Cilj ovog memoranduma je jačanje suradnje u regiji radi pronalaženja održivih transportnih rješenja i definiranja konkretnih mjera za pojednostavljenje teretnog prometa. Poseban naglasak stavljen je na unapređenje i otklanjanje „uskih grla“ na koridorima transeuropskih mreža i uspostavljanje temeljnih TEN-T koridora.

Ulaganja DCF članica u 2020. godini

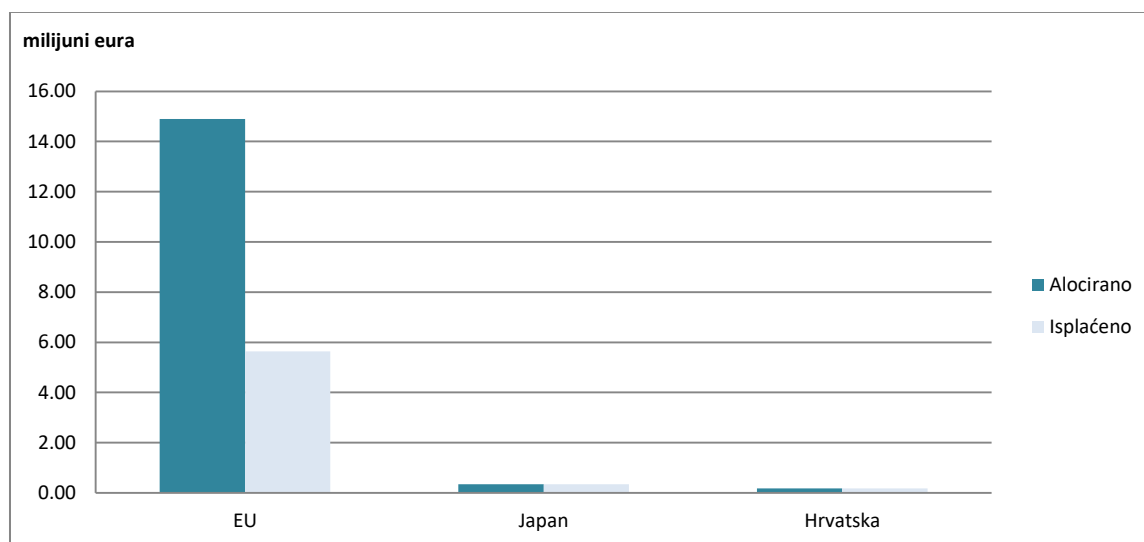
Članice DCF aktivne u sektoru Transporta 2020. godini su EIB, EBRD, Svjetska banka, EU, Japan, Hrvatska.

Ukupno alocirana sredstva DCF članica za sektor u 2020. godini iznose € 560.33 milijuna, od čega € 15.41 milijuna u grantovima i € 544.91 milijuna u zajmovima.

Ukupno isplaćena sredstva DCF članica za sektor u 2020. godini iznose € 197.32 milijuna, od čega € 6.15 milijuna u grantovima i € 191.17 milijuna u zajmovima.

U grafikonu 4.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant sredstva od strane razvojnih partnera sukladno visini ulaganja. Od ukupno alociranih i isplaćenih grant sredstava u sektoru Transporta EU je alocirala 96.7% (€ 14.9 milijuna) i isplatila 91.7% (€ 5.6 milijuna).

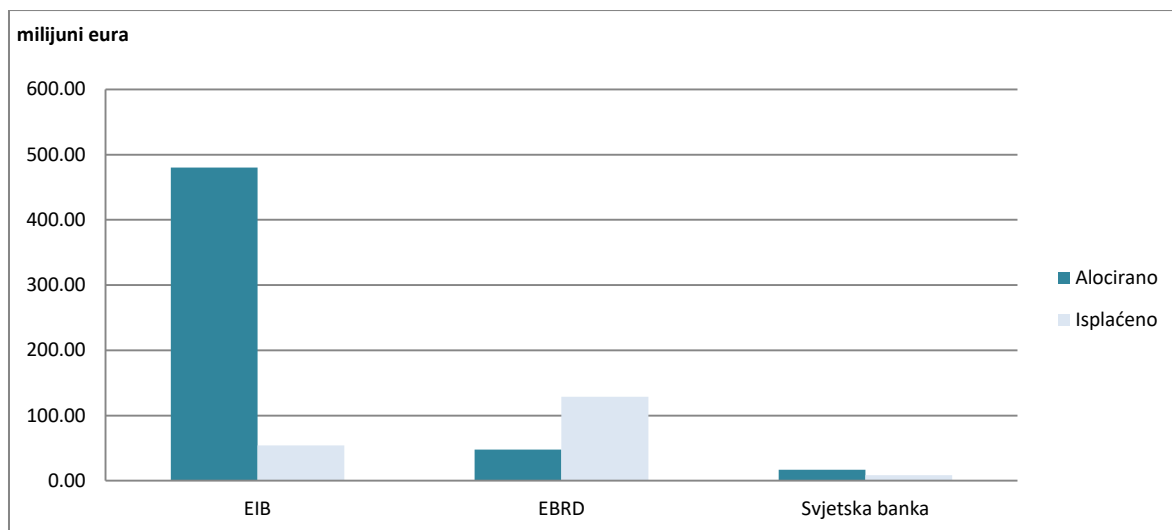
Grafikon 4.1. Ukupno alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2020. godini

U grafikonu 4.2. prikazane su alokacije i isplate zajmova u 2020. godini.

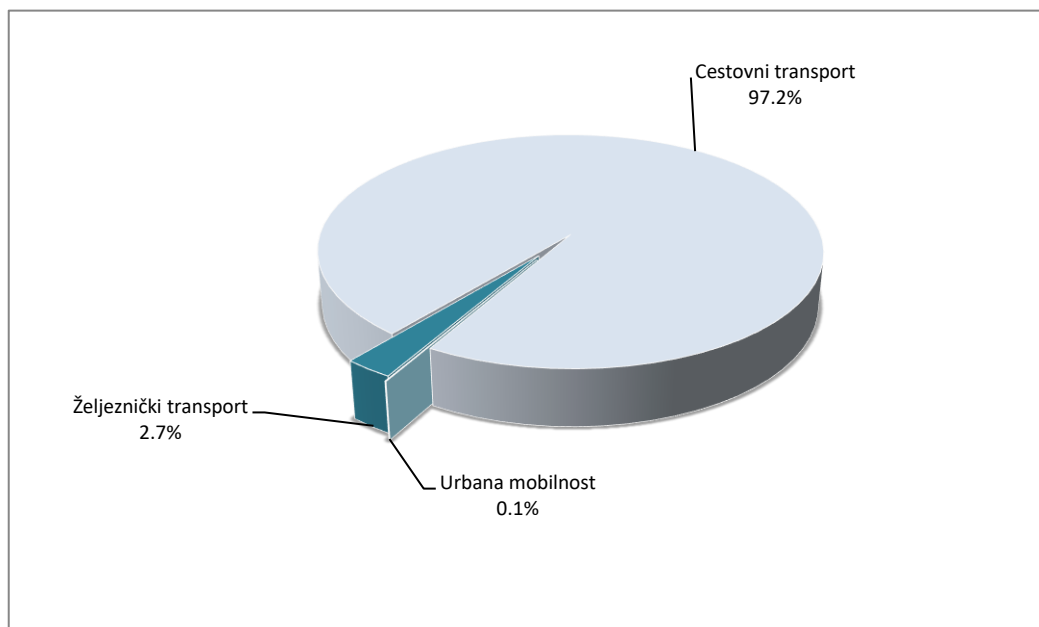
Od ukupno alociranih zajmova, 88.1% sredstava je alocirala EIB (€ 480.00 milijuna), dok su preostalih 11.9 % zajmova alocirale EBRD (€ 48.00 milijuna) i Svjetska banka (€ 16.91 milijuna).

Od ukupno isplaćenih zajmova, 67.3% sredstava je isplatila EBRD (€ 128.64 milijuna), 28.3% € EIB (€ 54.10 milijuna) i 3.1% Svjetska banka (€8.43 milijuna).

Grafikon 4.2. Alocirani i isplaćeni zajmovi po zajmodavcima u 2020. godini

Sektor Transporta se sastoji od 9 podsektora. U grafikonu 4.3. prikazana je struktura ukupno alociranih sredstava po podsektorima.

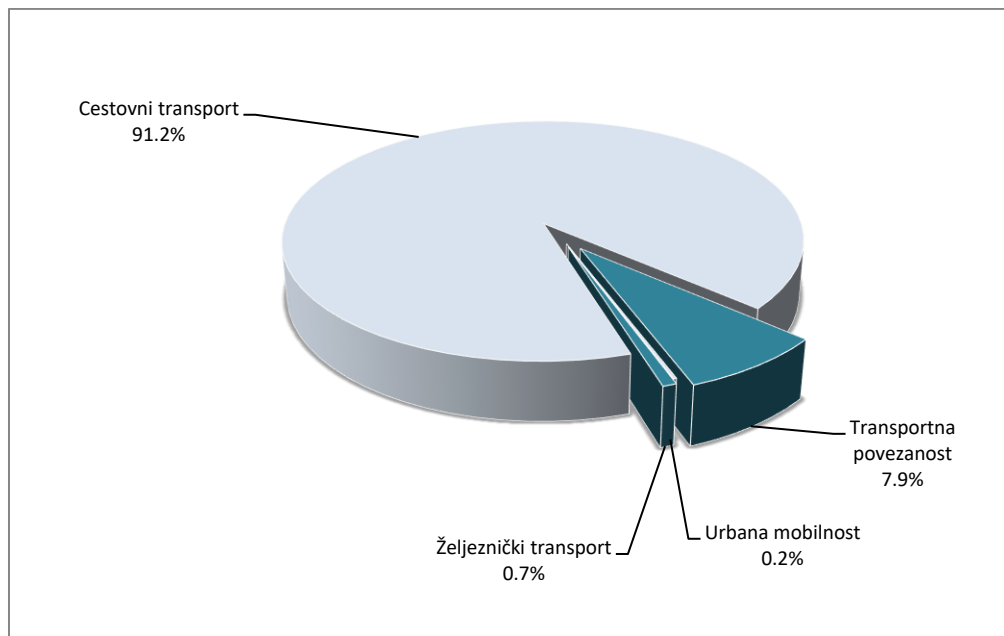
Od ukupno alociranih sredstava u 2020. godini, 97.2% je alocirano u podsektor Cestovni transport, dok je preostalih 2.8% sredstava alocirano u podsektore Željeznički transport i Urbana mobilnost. Podsektori koji nisu imali financiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 4.3. Ukupno alocirano po podsektorima u 2020. godini

Grafikon 4.4. prikazuje strukturu ukupno isplaćenih sredstava u 2020. godini po podsektorima.

Od ukupno isplaćenih sredstava u 2020. godini, 91.2% je isplaćeno u podsektor Cestovni transport, a preostalih 8.8% u podsektore Transportna povezanost (7.9%), Željeznički transport (0.7%) i Urbana mobilnost (0.2%). Podsektori koji nisu imali financiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 4.4. Ukupno isplaćeno po podsektorima u 2020. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2020. godini, navedeni su u narednoj tablici:

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milijuni EUR)
Koridor Vc 2 – Centar	EIB	294.00
Projekt modernizacije cesta u Federaciji BiH	EIB	206.58
Koridor Vc u FBiH - Dio 3	EBRD	120.00
Koridor Vc Počitelj – Bijača	EIB	100.00
BH Koridor Vc Zenica sjever	EIB	100.00
BH Koridor Vc 2	EBRD	80.00
BH Koridor Vc 2 - nastavak	EBRD	76.00
Koridor Vc u Republici Srpskoj – Dio 1	EBRD	70.00
Poplave - Popravak i rekonstrukcija cesta	EBRD	65.00
Projekt modernizacije cestovnog sektora u Federaciji	Svjetska banka	58.00

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera , putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Buduće aktivnosti

Buduće aktivnosti u Sektoru transporta trebaju biti usmjerene na daljnje usklađivanje domaćeg zakonodavstva sa EU legislativom, te stvaranje uvjeta za izgradnju i rekonstrukciju transportne infrastrukture koja leži na Transeuropskoj i regionalnoj temeljnoj mreži, kao i promicanje multimodalnih i održivih prometnih rješenja i rješavanje preostalih nefizičkih prepreka za kretanje roba i putnika, što podrazumijeva:

- nastaviti aktivnosti na usklađivanju domaćeg zakonodavstva sa EU legislativom iz oblasti transporta;
- implementirati strateške dokumente iz oblasti transporta na svim razinama vlasti u BiH;
- ubrzati provedbu reformskih mjera Agende za povezivanje i nastaviti sa usvajanjem višegodišnjih planova održavanja za cjelokupnu cestovnu i željezničku temeljnu mrežu;
- nastaviti sa izgradnjom dionica autoputa na koridoru 5-C kroz Bosnu i Hercegovinu;
- proširiti mapu postojeće TEN-T mreže prioriternih prometnih pravaca u BiH;
- nastaviti ulaganja u infrastrukturu zračnih luka u BiH.

Članice DCF-a aktivne u sektoru u 2020. godini	Njemačka, Japan, Svjetska banka, Švedska, SAD/USAID, Republika Češka, EU, Hrvatska, EBRD
Ostale ključne međunarodne organizacije	Energetska zajednica; Energetska zajednica jugoistočne Europe; Investicijski okvir za Zapadni Balkan; Regionalno vijeće za suradnju.
Ključni partneri u institucijama vlasti BiH	VM BiH; Vlada FBiH; Vlada RS; Vlada BD BiH; Parlamentarna skupština BiH; Parlament FBiH; Narodna skupština Republike Srpske; Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH; Ministarstvo financija i trezora BiH; Regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost BiH; Državna regulatorna komisija za električnu energiju; Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije; Federalno ministarstvo prostornog uređenja; Federalno ministarstvo financija; Federalno ministarstvo okoliša i turizma; Regulatorna komisija za energiju u FBiH; Operator za obnovljive izvore energije i efikasnu kogeneraciju FBiH; Fond za zaštitu okoliša FBiH; Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva RS; Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju RS; Ministarstvo financija RS; Ministarstvo europskih integracija međunarodne suradnje RS; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS; Regulatorna komisija za energiju RS; Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost RS; Gospodarska komora BiH; Gospodarska komora FBiH; Gospodarska komora RS; Komisija za koncesije BiH; Komisija za koncesije FBiH; Komisija za koncesije RS; Savez gradova i općina u RS i FBiH.
Ukupno alocirana / isplaćena sredstva DCF članica za potrebe sektora u 2020. godini	Ukupno alocirano € 23.41 mil, od čega € 4.69 mil granta i € 18.71 mil zajmova. Ukupno isplaćeno € 63.23 mil, od čega € 5.17 mil granta i € 58.06 mil zajmova. Od ukupne ODA-e u 2020. godini, za sektor je alocirano 2%, a isplaćeno 9%.
Zakonski okvir i strategije usvojene u 2020. godini	Zakon o električnoj energiji (Sl.gl.RS.br. 68/20) Ranije usvojeni zakonski okvir i strategije dostupni na www.donormapping.ba
Koordinacija sa i između razvojnih partnera	Energetska povezanost: Neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija, vezana za projekte, te uglavnom bilateralna / multilateralna koordinacija, kao i sastanci koje organiziraju sami razvojni partneri između sebe uz prisustvo MVTEO. Energetska učinkovitost: Koordinacijski sastanci razvojnih partnera i MVTEO održavaju se dva puta godišnje. Obnovljiva energija: Postoji podsektorski DCF krug razvojnih partnera i MVTEO, međutim, isti se nije sastao jednu godinu. Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija vezana za projekte. Slijedom bilateralnih sastanaka UN sa GIZ-om i USAID-om uspostavljen je Zajednički program Bioenergy. Nafta: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija vezana za projekte. Plin: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija vezana za projekte. Električna energija: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija. Nuklearna sigurnost i zaštita od zračenja: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija vezana za projekte. Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih razina vlasti sudjeluju na redovitim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo financija u trezora BiH /Sektor za financijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći. Usljed izbijanja pandemije COVID-19 i pratećih epidemioloških mjera, u 2020. godini nisu se održavali DCF sastanci.

Pregled aktivnosti u 2020. godini

Sektor energije predstavljen u ovom Izvješću temelji se na metodologiji sektorskog izvješćivanja definiranoj u IPA II regulativi, za razdoblje 2014 – 2020.

Sektor energije sastoji se od sedam podsektora:

- Energetska povezanost
- Energetska učinkovitost
- Obnovljiva energija
- Nafta
- Gas
- Električna energija
- Nuklearna sigurnost i zaštita od zračenja

Sektor energije Bosne i Hercegovine je jedan od najperspektivnijih sektora gospodarstva, sa velikim potencijalima razvoja. Međunarodne obveze Bosne i Hercegovine u oblasti energetskog sektora u najvećoj mjeri su sadržane u odredbama Ugovora o uspostavi Energetske zajednice, kojima je cilj stvaranje stabilnog regulatornog i tržišnog okvira sposobnog da privuče ulaganja i osigura stabilnu opskrbu energijom, što je od presudnog značaja za ukupan gospodarski razvoj i socijalnu stabilnost.

Tijekom 2020. godine provedene su aktivnosti definirane Okvirnom energetskom strategijom Bosne i Hercegovine do 2035. godine, a Vijeće ministara BiH je na 13. sjednici održanoj 23.07.2020. godine usvojilo Izvješće o provedbi Strategije u prethodnoj godini, kao i pregled planiranih aktivnosti za naredno razdoblje. Strategijom je definirano pet ključnih strateških ciljeva energetskog sektora u Bosni i Hercegovini: učinkovito korištenje resursa, sigurna i pristupačna energija, učinkovito korištenje energije, energetska tranzicija i odgovornost prema okolišu, te razvoj i usklađivanje regulatorno-institucijskog okvira. U parlamentarnoj proceduri usvajanja je Okvirna energetska strategija Federacije BiH do 2035. godine, dok je strateški dokument iz ove oblasti u Republici Srpskoj usvojen 2018. godine.

Bosna i Hercegovina je tijekom 2020. godine kontinuirano provodila aktivnosti u sklopu regionalnih inicijativa za razvoj tržišta električne energije, kojima je temeljni cilj uspostava regionalnog tržišta i integracija tržišta Jugoistočne Europe u pan-europsko tržište električne energije. U cilju provedbe regionalnih projekata, Bosna i Hercegovina treba uložiti dodatne napore na usklađivanje svog zakonodavstva sa pravilima Europske unije o izdavanju dozvola za izgradnju energetskih infrastrukturnih postrojenja, što će olakšati provedbu ovih projekata, kao i pristup izvorima financiranja.

Ratifikacijom Ugovora o uspostavi Energetske zajednice i Pariškog sporazuma, Bosna i Hercegovina se obvezala da uskladi energetski sektor sa ciljevima Europske unije u vezi sa energetskom tranzicijom i klimatskom neutralnošću. Jedna od najvažnijih obveza koje je Bosna i Hercegovina preuzela je izrada Integriranog energetskog i klimatskog plana (NECP) za Bosnu i Hercegovinu za razdoblje 2021-2030. godina. Tijekom 2020. godine nastavljene su aktivnosti na izradi NECP-a BiH, kao i entitetskih energetskih i klimatskih planova, te je planirano da oni budu usvojeni do kraja 2021. godine. Integriranim energetskim i klimatskim planom će se predstaviti trenutačno stanje u oblasti energetike i klimatskih politika u BiH, te će se definirati konkretne mjere koje Bosna i Hercegovina treba preduzeti u cilju realizacije strateških ciljeva: dekarbonizacija, energetska učinkovitost, energetska sigurnost, unutarnje energetsko tržište i istraživanje, te inovacije i konkurentnost.

U oblasti energetske učinkovitosti, tijekom 2020. godine provedene su aktivnosti na izradi Akcijskih planova energetske učinkovitosti za razinu BiH i entiteta, što je jedna od obveza Bosne i Hercegovine prema Ugovoru o uspostavi Energetske zajednice. U Federaciji BiH je u završnoj fazi usvajanja Operativni plan poboljšanja energetske učinkovitosti u institucijama Federacije BiH.

U oblasti obnovljive energije, tijekom 2020. godine provedene su aktivnosti na izradi novog zakonodavnog okvira u oba entiteta, kojim bi se ova oblast uskladila sa važećim europskim direktivama, te kojim bi se usvojio moderan koncept sustava podsticaja, a što će utjecati na ubrzan razvoj sektora obnovljivih izvora energije u Bosni i Hercegovini. Također, nekoliko značajnih postrojenja iz sektora obnovljive energije bilo je u fazi izgradnje tijekom 2020. godine.

U sektoru prirodnog gasa, tijekom 2020. godine provedene su brojne aktivnosti na realizaciji infrastrukturnih projekata, a koje se odnose na izgradnju plinskih interkonekcija koje treba osigurati sigurnost opskrbe prirodnim plinom na području Bosne i Hercegovine. U Federaciji BiH nastavljene su aktivnosti na realizaciji projekta izgradnje „Južne interkonekcije Bosne i Hercegovine i Hrvatske“, koja podrazumijeva izgradnju plinovoda na pravcu Zagvozd (Hrvatska) – Posušje (BiH) – Novi Travnik (BiH) sa odvojkom za Mostar. U cilju realizacije ovog projekta, u parlamentarnu proceduru upućen je Nacrt zakona o plinovodu „Južna interkonekcija Bosna i Hercegovina – Hrvatska“, te se njegovo usvajanje očekuje početkom 2021. godine. U Republici Srpskoj je najavljena izgradnja magistralnog plinovoda „Nova istočna interkonekcija Republika Srpska/BiH – Srbija“, kojim bi se omogućila opskrba plinom iz Turskog toka, na dionici Kuzmin (Srbija) – Banja Luka (BiH) do Novog Grada.

Jedna od obveza Bosne i Hercegovine iz članstva u Energetskoj zajednici je usvajanje Zakona o regulatoru električne energije i prirodnog plina BiH. Tijekom 2020. godine su se još uvijek provodile aktivnosti usuglašavanja Nacrta zakona, a usvajanje ovog zakona doprinijeti će uspostavi organiziranog tržišta električne energije i plina u Bosni i Hercegovini, kao i njegovom spajanju sa regionalnim tržištima.

Narodna skupština Republike Srpske je na 10. sjednici održanoj 26.06.2020. godine usvojila Zakon o električnoj energiji Republike Srpske (Službeni glasnik RS, broj 68/20). Zakonom su preuzete direktive iz Trećeg energetske paketa, te se stvaraju uslovi za liberalizaciju tržišta, koja podrazumijeva razdvajanje energetske djelatnosti, reorganizaciju Elektroprivrede Republike Srpske, uvođenje statusa energetske zaštite kupca, te mogućnost osnivanja energetske zadruga.

U oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja, tijekom 2020. godine provedene su aktivnosti na izradi novog Zakona o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti BiH, kao i podzakonskih akata koji će detaljnije regulirati ovu oblast i uskladiti je sa važećim europskim direktivama.

Ulaganja DCF članica u 2020. godini

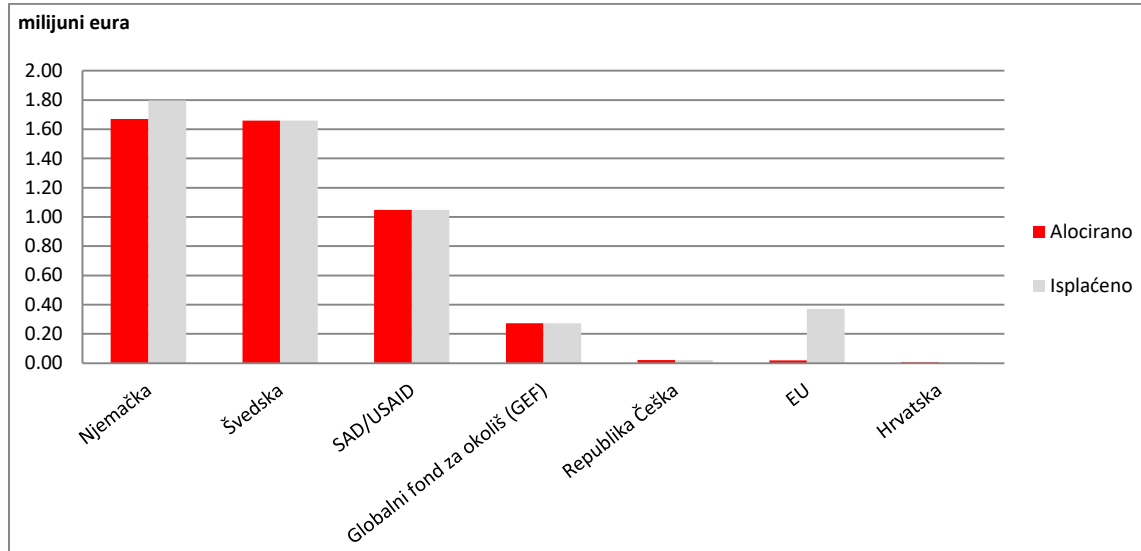
Članice DCF aktivne u sektoru Energija u 2020. godini su Njemačka, Japan, Svjetska banka, Švedska, SAD/USAID, Republika Češka, EU, Hrvatska, EBRD.

Ukupno alocirana sredstva DCF članica za sektor u 2020. godini iznosila su € 23.41 mil, od čega € 4.69 mil granta i € 18.71 mil zajmova.

Ukupno isplaćena sredstva za sektor u 2020. godini iznosila su € 63.23 mil, od čega € 5.17 mil granta i € 58.06 mil zajmova.

U grafikonu 5.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant sredstva od strane razvojnih partnera sukladno visini ulaganja. Razvojni partneri koji su u 2020. godini alocirali odnosno isplatili najveći iznos grant sredstava su Njemačka, Švedska i SAD/USAID.

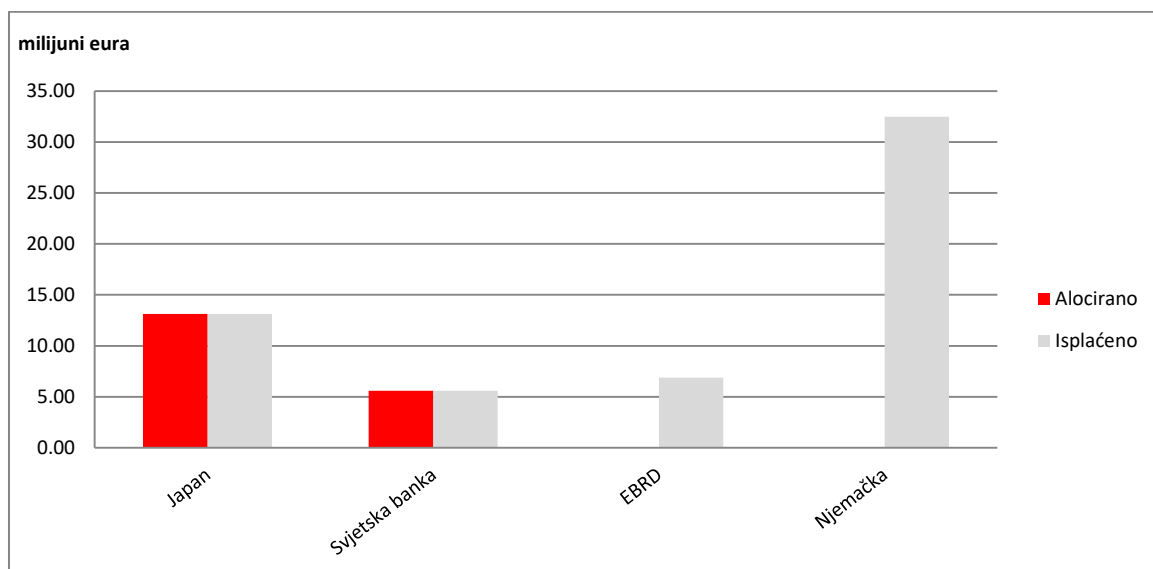
Grafikon 5.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2020. godini

U grafikonu 5.2. prikazana su alokacija i isplata zajmova u 2020. godini.

Razvojni partneri koji su u 2020. godini alocirali odnosno isplatili najveći iznos zajmova su Njemačka i Japan, a zatim slijede Svjetska banka i EBRD.

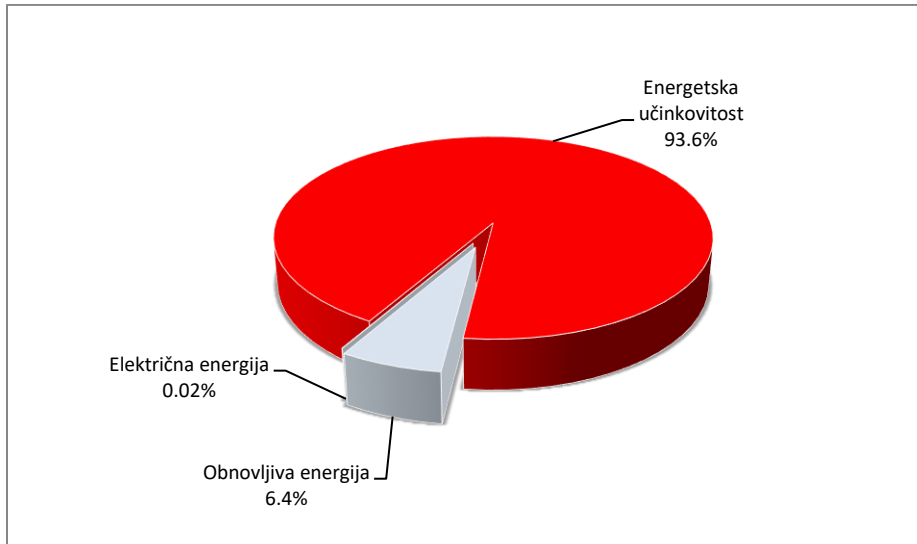
Grafikon 5.2. Alocirani i isplaćeni zajmovi po zajmodavcima u 2020. godini

Sektor Energija se sastoji od 7 podsektora. U grafikonu 5.3. prikazana je struktura ukupno alociranih sredstava po podsektorima.

Od ukupno alociranih sredstava u 2020. godini, samo za podsektor Energetska učinkovitost alocirano je 93.6%. Podsektori koji nisu imali financiranja, nisu prikazani u grafikonu.

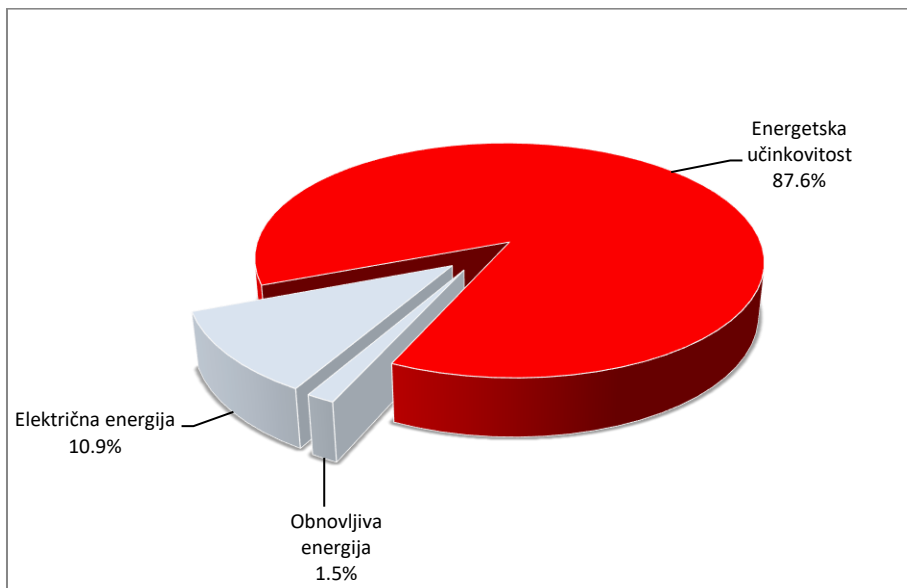
Grafikon 5.3. Ukupno alocirano po podsektorima u 2020. godini

U grafikonu 5.4. prikazana je struktura ukupno isplaćenih sredstava u 2020. godini po podsektorima.

Od ukupno isplaćenih sredstava u 2020. godini, samo za podsektor Energetska učinkovitost isplaćeno je 87.6%. Podsektori koji nisu imali financiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 5.4. Ukupno isplaćeno po podsektorima u 2020. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2020. godini, navedeni su u narednoj tablici:

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milijuni EUR)
Japanski ODA zajam za Projekt izgradnje odsumporavanja dimnih plinova za Termoelektranu Ugljevik	Japan	105.28
Izgradnja vjetroparka (VP) Podveležje	Njemačka	65.00
Izgradnja vjetroparka Hrgud	Njemačka	60.23
Projekt energetske učinkovitosti	Svjetska banka	52.39
Sektorski Program za obnovljivu energiju i energetske učinkovitost: vjetropark Vlašić	Njemačka	36.10
Distribucija SCADA/DMS/OMS sustava	Njemačka	34.05
Projekt zelenog gospodarskog razvoja, Faza II	Švedska, UN	11.53
Rehabilitacija hidroelektrane Trebinje, Faza III	Njemačka	10.01
ISO - EMS, SCADA i IT nadogradnja	EBRD	8.50
Projekt distribucije električne energije Elektrokrajina	EBRD	7.50

Svi projekti su dostupni u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera , putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Buduće aktivnosti

U narednom razdoblju potrebno je nastaviti aktivnosti na prilagodbi zakonske regulative u Bosni i Hercegovini sa europskim standardima, kao i jačanju infrastrukture i kapaciteta energetskog sektora. Na temelju odgovora institucija sa svih razina u BiH i članica DCF, koje su sudjelovale u izradi ovog Izvješća, kao i preporuka Europske komisije, u narednom razdoblju potrebno je:

- realizirati aktivnosti predviđene Okvirnom energetske strategijom Bosne i Hercegovine;
- usvojiti Zakon o regulatoru električne energije i prirodnog plina u skladu sa Trećim energetske paketom;
- izraditi i usvojiti Integrirani energetske i klimatske plan za BiH;
- usvojiti zakonodavstvo o obnovljivoj energiji i energetske učinkovitosti na državnoj i entitetske razinama u skladu sa obvezama koje proizilaze iz Ugovora o Energetske zajednici;
- intenzivirati napore na provedbi reformskih mjera Agende za povezivanje za potporu funkcionalnom djelovanju regionalnog tržišta;
- poduzeti aktivnosti na instalaciji novog sustava mjerenja radiokativnosti u zraku na teritoriji čitave Bosne i Hercegovine.

<p>Članice DCF-a aktivne u Sektoru u 2020. godini</p>	<p>EBRD, Svjetska banka, EIB, EU, SAD/USAID, Švicarska, Njemačka, Švedska, UN, Hrvatska, Japan, Republika Češka.</p>
<p>Ostale ključne međunarodne organizacije</p>	<p>Investicijski okvir za Zapadni Balkan; Razvojna banka Vijeća Europe; Regionalno vijeće za suradnju; Švicarski program namjenjen promoviranju izvoza; Europski fond za jugoistočnu Europu; Srednjoeuropski ugovor o slobodnoj trgovini; Organizacija za europsku suradnju i razvitak; Regionalni centar za razvitak poduzetničkih kompetencija, Švedska agencija za međunarodni razvitak i suradnju, Japanska agencija za međunarodnu suradnju, <i>Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ)</i>.</p>
<p>Ključni partneri među institucijama vlasti</p>	<p>VM BiH; Vlada FBiH; Vlada RS; Vlada BD BiH; Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH; Ministarstvo financija i trezora BiH; Ministarstvo civilnih poslova BiH; Ministarstvo pravde BiH; Ministarstvo komunikacija i prometa BiH; Uprava za neizravno oporezivanje BiH; Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH; Direkcija za ekonomsko planiranje; Direkcija za europske integracije; Agencija za rad i zapošljavanje BiH; Agencija za nadzor nad tržištem BiH; Agencija za osiguranje depozita BiH; Centralna banka BiH; Konkurencijsko vijeće BiH; Vanjskotrgovinska komora BiH; Izvozno-kreditna agencija BiH; Vijeće za državnu pomoć BiH; Institut za intelektualno vlasništvo BiH; Regulatorna agencija za komunikacije BiH; Institut za mjeriteljstvo BiH; Centar za uklanjanje mina u BiH; Federalno ministarstvo financija; Federalno ministarstvo okoliša i turizma; Federalno ministarstvo razvitka, poduzetništva i obrta; Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva; Federalno ministarstvo pravde; Ministarstvo financija RS; Ministarstvo trgovine i turizma RS; Ministarstvo pravde RS; Ministarstvo za europske integracije i međunarodnu suradnju RS; Ministarstvo za znanstveno-tehnološki razvitak, visoko obrazovanje i infomacijsko društvo RS; Ministarstvo industrije, energije i rudarstva RS; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS; Agencija za razvitak malih i srednjih poduzeća RS; Asocijacija gradova i općina; Direkcija za financije BDBiH; Odjel za gospodarski razvitak, sport i kulturu BDBiH.</p>
<p>Ukupno alocirana / isplaćena sredstva DCF članica za potrebe Sektora u 2020. godini</p>	<p>Ukupno alocirano € 213.33 milijuna, od čega € 29.54 milijuna granta i € 183.78 milijuna zajmova. Ukupno isplaćeno € 117.59 milijuna, od čega € 29.09 milijuna granta i € 88.50 milijuna zajmova. Od ukupne ODA-e u 2020. godini, za sektor je alocirano 19%, a isplaćeno 17%.</p>
<p>Zakonski okvir i strategije usvojene u 2020. godini</p>	<p>Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit (Sl.novine FBiH br. 15/20); Zakon o ublažavanju negativnih gospodarskih posljedica (Sl.novine FBiH br. 28/20); Zakon o zaštiti na radu (Sl.novine FBiH br. 79/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o podsticajima u gospodarstvu u RS (Sl.gl.RS.br. 78/20); Zakon o posredovanju u prometu nepokretnosti (Sl.gl.RS.br. 99/20); Zakon o ublažavanju negativnih gospodarskih posljedica izazvanih stanjem prirodne nesreće usljed COVID-19 u BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br.17/20); Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o ublažavanju negativnih gospodarskih posljedica izazvanih stanjem prirodne nesreće usljed COVID-19 (Sl. gl. BD BIH, br.40/20); Zakon o</p>

	<p>izmjenama i dopunama Zakona o turističkoj djelatnosti BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br.11/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trgovini BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br.11/20); Zakon registraciji poslovnih subjekata BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br.11/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom planiranju i građenju (Sl. gl. BD BIH, br.10/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom planiranju i građenju (Sl. gl. BD BIH, br.29/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom planiranju i građenju (Sl. gl. BD BIH, br.40/20); Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o poduzećima BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br.11/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak (Sl. gl. BD BIH, br.24/20); Zakon o dopunama Zakona o porezu na dobit (Sl. gl. BD BIH, br.30/20); Zakon o izmjeni Zakona o podsticanju gospodarskog razvitka u BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br.24/20); Zakon o stavljanju van snage Zakona o podsticanju gospodarskog razvitka u BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br.29/20); Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o javnim poduzećima (Sl. gl. BD BIH, br. 5/20); Zakon o elektroničkom dokumentu BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br. 11/20); Zakon o elektroničkom potpisu BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br. 11/20).</p> <p>Program ekonomskih reformi (PER BiH 2020-2022; Program ekonomskih reformi Federacije BiH za razdoblje 2020-2022; Program ekonomskih reformi RS za razdoblje 2020-2022.</p> <p>Ranije usvojeni zakonski okvir i strategije su dostupni na www.donormapping.ba</p>
<p>Koordinacija rada razvojnih partnera</p>	<p>Trgovina i unutarnje tržište: MVTEO, u određenoj mjeri, predvodi koordinaciju razvojnih partnera, uz sastanke koje razvojni partneri aktivni u ovom podsektoru organiziraju između sebe.</p> <p>Tajništvo CEFTA organizira koordinaciju razvojnih partnera za slobodnu trgovinu.</p> <p>Razvitak privatnog sektora: MVTEO, u određenoj mjeri, predvodi koordinaciju razvojnih partnera.</p> <p>Redoviti neformalni sastanci koje sami razvojni partneri aktivni u ovom podsektoru organiziraju između sebe, uglavnom u kontekstu programiranja, provedbe ili pokretanja konkretnih inicijativa.</p> <p>U oblasti mikro, malih i srednjih poduzeća nema formalne koordinacije razvojnih partnera, te se koordinacija temelji na neformalnoj ad-hoc osnovi.</p> <p>Lokalni ekonomski razvitak: Koordinacijski sastanci razvojnih partnera koji podržavaju projekte lokalnog gospodarskog razvitka, a koje organizira UNDP.</p> <p>Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija vezana za projekte, te uglavnom bilateralni ili multilateralni sastanci.</p> <p>Istraživanje, inovacije i tehnološki razvitak: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija</p> <p>Informacijske i komunikacijske tehnologije: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija</p> <p>Turizam i naslijeđe: MVTEO predvodi koordinaciju razvojnih partnera u okviru Radne skupine za turizam, uz sastanke koje razvojni partneri aktivni u ovom podsektoru organiziraju između sebe.</p> <p>Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih razina vlasti sudjeluju na redovitim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo financija u trezora BiH /Sektor za financijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.</p> <p>Usljed izbijanja pandemije COVID-19 i pratećih epidemioloških mjera, u 2020. godini nisu se održavali DCF sastanci.</p>

Pregled aktivnosti u 2020. godini

Sektor konkurentnost i inovacije predstavljen u ovom Izvješću temelji se na metodologiji sektorskog izvješćivanja definiranoj u IPA II regulativi, za razdoblje 2014 – 2020.

Sektor konkurentnost i inovacije sastoji se od šest podsektora:

- Trgovina i unutarnje tržište
- Razvitak privatnog sektora
- Lokalni ekonomski razvitak
- Istraživanje, inovacije i tehnološki razvitak
- Informacijske i komunikacijske tehnologije (ICT)
- Turizam i naslijeđe.

Bosna i Hercegovina je tijekom 2020. godine poduzimala aktivnosti na uspostavljanje funkcionalnog tržišnog gospodarstva i jačanju konkurentnosti malih i srednjih poduzeća na regionalnoj i globalnoj razini. Početkom 2020. godine, Bosna i Hercegovina je preuzela jednogodišnje predsjedavanje CEFTA-om, te definirala prioritete predsjedavanja koji se odnose na slobodno kretanje roba, uklanjanje prepreka za trgovinu robom, slobodnu trgovinu uslugama, slobodni protok ulaganja, zaključivanje dodatnog protokola 7 o rješavanju sporova i institucijski razvoj CEFTA tijela.

Predsjedništvo BiH je na 15. sjednici održanoj 27.08.2020. godine ratificiralo Dodatni protokol 6 CEFTA sporazuma o liberalizaciji trgovine uslugama (Službeni glasnik BiH – Međunarodni ugovori, broj 17/20), kojim će se dodatno ojačati gospodarska suradnja i trgovina između svih potpisnica Sporazuma.

Izbijanje pandemije virusa Covid-19 je ostavilo značajne posljedice na gospodarstvo Bosne i Hercegovine, kao i ostalih zemalja regije, te dovelo do naglog pada gospodarske aktivnosti i značajnog pogoršanja stanja na tržištu rada. Zemlje CEFTA-e su na početku pandemije uvele zelene trake za prijevoz prioritetne robe, što je omogućilo nesmetan protok roba na zajedničkom tržištu.

U cilju jačanja konkurentnosti na europskoj razini, Bosna i Hercegovina je tijekom 2020. godine nastavila proces usklađivanja zakonodavstva sa *acquis*-om, te provodila aktivnosti na unapređenju poslovnog okruženja. Također, tijekom 2020. godine nastavljene su aktivnosti na ispunjavanju uvjeta za pristupanje Bosne i Hercegovine Svjetskoj trgovinskoj organizaciji (WTO), što će značajno utjecati na dalje jačanje konkurentnosti Bosne i Hercegovine na svjetskoj razini.

U svibnju 2020. godine održan je četvrti sastanak Pododbora za trgovinu, industriju, carinu i oporezivanje između Bosne i Hercegovine i Europske unije. Na sastanku je zaključeno da je Bosna i Hercegovina bila jedna od rijetkih država koja u situaciji pandemije nije uvela ograničenja vezana za vanjsku trgovinu, te da je poduzimala sve aktivnosti na olakšavanju trgovinskih tokova sa inozemstvom, što prije svega uključuje otvaranje zelenih prioritetnih traka za vitalne proizvode i utvrđivanje liste vitalnih proizvoda u regiji zapadni Balkan. Pored toga, zatraženo je od Bosne i Hercegovine da u što skorijem vremenu usvoji Zakon o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije (Zakon o e-potpisu).

Sredinom veljače 2020. godine održan je četvrti sastanak Pododbora za inovacije, informacijsko društvo i socijalnu politiku između BiH i Europske unije. Na sastanku je istaknuto da je Bosna i Hercegovina napravila iskorak u oblasti uvođenja elektroničkog potpisa, s obzirom da je počela procedura upisa subjekata u Registar ovjeritelja.

Tijekom 2020. godine nastavljen je proces harmonizacije politika u oblasti malih i srednjih poduzeća na svim razinama vlasti u BiH sa načelima EU Akta o malom biznisu (SBA – Small Business Act), što je bitan preduvjet za učinkovit iskorak ka uspostavi konkurentnog poduzetničkog ambijenta u Bosni i Hercegovini.

Tijekom 2020. godine u proceduri usvajanja su bile Strateške smjernice za harmonizaciju potpore razvoju malih i srednjih poduzeća i poduzetništva u BiH za razdoblje 2021-2027. godina. Dokumentom su definirani strateški ciljevi u ovoj oblasti, a oni obuhvaćaju obnavljanje i jačanje pozicije malih i srednjih poduzeća u globalnim lancima vrijednosti i dalju harmonizaciju potpore razvoju malih i srednjih poduzeća u Bosni i Hercegovini. Pored toga, u proceduri usvajanja su strategije za mala i srednja poduzeća u entitetima i Brčko distriktu, koje će zajedno sa Strateškim smjernicama na razini BiH, činiti Strateški okvir za razvoj malih i srednjih poduzeća i poduzetništva za razdoblje 2021-2027. godine.

Aktivnosti razvojnih partnera i vlasti sa svih razina u Bosni i Hercegovini tijekom 2020. godine velikim dijelom su bile fokusirane na pružanje potpore malim i srednjim poduzećima pogođenim pandemijom Covid-19, prije svega kroz unapređenje pristupa dugoročnom financiranju i povećanju otpornosti nakon pandemije Covid-19.

Vlada Federacije BiH je na 226. sjednici održanoj 18.06.2020. godine usvojila Program gospodarske stabilizacije i oporavka Federacije BiH 2020-2021. godina, koji obuhvaća mjere koje je neophodno provesti kako bi se ublažile posljedice pandemije Covid-19 na gospodarska kretanja. Program podrazumijeva usvajanje nekoliko zakonskih i podzakonskih akata bitnih za funkcioniranje malih i srednjih poduzeća, a to se prije svega odnosi na Zakon o obrtu i srodnim djelatnostima u FBiH, Zakon o poticanju razvoja male privrede FBiH, te Zakon o poduzetničkoj infrastrukturi FBiH. Također, u Federaciji BiH je tijekom 2020. godine u izradi bila Strategija razvoja Federacije BiH za razdoblje 2021-2027. godina, čije usvajanje se očekuje početkom 2021. godine. Strategijom su definirana četiri temeljna cilja – ubrzan gospodarski razvoj, resursno učinkovit i održiv razvoj, prosperitetan i inkluzivan društveni razvoj i transparentan, učinkovit i odgovoran javni sektor.

U oblasti politike konkurencije, Bosna i Hercegovina treba uložiti dodatne napore da uskladi svoj zakonodavni okvir u oblasti konkurencije i državne pomoći sa europskim *acquis*-om, te je Konkurencijsko vijeće BiH sredinom 2020. godine formiralo Radnu skupinu za pripremu nacrtu novog Zakona o konkurenciji BiH.

Oblast znanosti i inovacija je od presudnog značaja za razvoj svake zemlje, a Bosna i Hercegovina bi u narednom razdoblju trebala da uloži dodatne napore na realizaciju projekata koji povezuju znanost, inovacije i gospodarstvo, osobito tehnološke parkove i inovacijske centre, te pruži dodatnu potporu razvoju infrastrukture u oblasti znanosti.

Tijekom 2020. godine nastavljene su aktivnosti definirane Strategijom razvoja znanosti BiH za razdoblje 2017-2022. godina. Vijeće ministara BiH je 23. sjednici održanoj 29.12.2020. godine donijelo Odluku o imenovanju Vijeća za znanost BiH, koje ima zadatak davati preporuke i mišljenja s ciljem razvoja znanosti i tehnologije u BiH, sudjeluje u izradi zakonske i podzakonske legislative iz ove oblasti, te odlučuje o načinu sudjelovanja Bosne i Hercegovine u međunarodnim tijelima i projektima iz oblasti znanosti i tehnologije.

Bosna i Hercegovina je tijekom 2020. godine sudjelovala u programu Europske unije Horizont 2020 (Okvirni program za istraživanje i inovacije), koji je najveći program Europske unije iz ove oblasti i ima za cilj osigurati stvaranje europske znanosti i tehnologije na svjetskoj razini, a koji će doprinijeti ukupnom gospodarskom rastu.

Tijekom 2020. godine pokrenute su aktivnosti na uspostavi Znanstveno-istraživačkog informacijskog sustava u BiH, s ciljem sustavnog praćenja, evidentiranja i unapređivanja stanja u znanosti i tehnologiji u Bosni i Hercegovini. Ovaj sustav će obuhvatiti znanstveno-istraživačke baze podataka, evidencije i statističke indikatore sukladno svjetskim i europskim standardima.

U Brčko distriktu BiH su tijekom 2020. godine nastavljene aktivnosti na unapređenju poslovnog okruženja, koje se odnose na usvajanje zakonske i podzakonske regulative koja će omogućiti uspostavu sustava za registraciju poslovanja na jednom mjestu (*One stop shop*).

Tijekom 2020. godine poduzimane su aktivnosti na implementaciji Strategije provedbe prava intelektualnog vlasništva u Bosni i Hercegovini (2018-2020). Vijeće ministara BiH je na 4. sjednici održanoj 06.02.2020. godine usvojilo Odluku o formiranju Međuresornog tijela za suradnju u oblasti stjecanja i provedbe prava intelektualnog vlasništva u BiH, čime se stvaraju preduvjeti za bolju suradnju institucija sa svih razina vlasti u BiH nadležnih za provedbu prava intelektualnog vlasništva.

Institut za mjeriteljstvo BiH je tijekom 2020. godine izradio nacrt Zakona o mjeriteljstvu BiH, kojim će se mjeriteljska oblast u Bosni i Hercegovini dodatno uskladiti sa EU legislativom i najboljim praksama iz ove oblasti. Usvajanje ovog zakona je jedan od preduvjeta za integraciju Bosne i Hercegovine u Europsku uniju i njeno jedinstveno tržište, odnosno za ispunjavanje zahtjeva vezanih za slobodno kretanje roba u okviru Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju sa Europskom unijom. Pored toga, usklađenost mjeriteljskog sustava, kao dijela infrastrukture kvalitete, sa mjeriteljskim sustavom u EU i na međunarodnoj razini je preduvjet za provedbu međunarodnih trgovinskih ugovora koje je Bosna i Hercegovina potpisala ili planira potpisati u narednom razdoblju sa drugim državama ili organizacijama (Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, Svjetska trgovinska organizacija, te ostali bilateralni sporazumi).

Institut za mjeriteljstvo BiH je tijekom 2020. godine realizirao brojne projekte tehničke suradnje sa ciljem unapređenja kapaciteta laboratorija Instituta u različitim oblastima. Pored toga, nastavljene su aktivnosti na proširenju kalibracijskih i mjernih kapaciteta (CMC) Instituta za mjeriteljstvo BiH u Međunarodnom birou za mjere i tegove (BIPM), te Institut do sada ima objavljena 73 kalibracijska i mjerna kapaciteta iz oblasti mase, tlaka, temperature, vlažnosti, električnih veličina, vremena i frekvencije, te kemije i volumena.

Tijekom 2020. godine pokrenute su aktivnosti na izradi Strategije infrastrukture kvalitete BiH, čije usvajanje predstavlja jednu od obveza Bosne i Hercegovine iz procesa europskih integracija. Strategijom će se značajno unaprijediti poslovno okruženje, osobito u oblastima standardizacije, metrologije, laboratorijskih ispitivanja i certifikacije, akreditacije tehničkih zahtjeva za proizvode i nadzora nad tržištem.

U oblasti informacijsko-komunikacijskih tehnologija, Regulatorna agencija za komunikacije BiH je tijekom 2020. godine provodila aktivnosti sa ciljem dalje harmonizacije legislative u Bosni i Hercegovini sa važećim europskim regulatornim okvirom i najboljim praksama, sa posebnim naglaskom na

provedbi postupaka analize tržišta, uspostavljanje metodologije odvojenog računovodstva i unapređenje kapaciteta za provjeru kvalitete usluga širokopojsnog pristupa internetu.

Pored toga, tijekom 2020. godine veliki broj zakonskih i podzakonskih akata je bio u fazi izrade, prije svega Zakon o elektroničkim komunikacijama i elektroničkim medijima Bosne i Hercegovine, Zakon o javnom RTV sustavu BiH, te Strategija širokopojsnog pristupa u Bosni i Hercegovini.

Procesi digitalne transformacije su u prethodnom razdoblju bili značajno usporeni u Bosni i Hercegovini, a izbijanje pandemije virusa Covid-19 je ukazalo na potrebu bržeg razvoja informacijskih i komunikacijskih tehnologija u svim segmentima društva.

Turizam je jedna od najrazvijenih grana gospodarstva u Bosni i Hercegovini, te ima veliki razvojni potencijal. Sektor turizma pretrpio je velike gubitke usljed pandemije Covid-19 virusa, te je u narednom razdoblju potrebno uložiti dodatne napore ka opravku ovog sektora, te podizanju standarda i kvalitete usluga u turizmu i ugostiteljstvu sa ciljem daljeg unapređenja općih uvjeta boravka turista u Bosni i Hercegovini.

Bosna i Hercegovina je tijekom 2020. godine sudjelovala u nekoliko regionalnih projekata iz oblasti turizma, koji su imali za cilj promicanje prirodnih ljepota, bolje upravljanje prirodnim resursima i razvoj turističke ponude u svim zemljama Zapadnog Balkana.

U cilju jačanja konkurentnosti sektora turizma u Federaciji BiH, tijekom 2020. godine u izradi su bili Zakon o turizmu FBiH, Zakon o boravišnoj taksu u FBiH i Zakon o ugostiteljstvu u FBiH. Također, u planu je i izrada Strategije razvoja turizma Federacije BiH, čijim usvajanjem će se definirati budući pravci razvoja turizma u Federaciji BiH.

Ulaganja DCF članica u 2020. godini

Članice DCF aktivne u sektoru Konkurentnost i inovacije u 2020. godini su EBRD, Svjetska banka, EIB, EU, SAD/USAID, Švicarska, Njemačka, Švedska, UN, Hrvatska, Japan, Republika Češka.

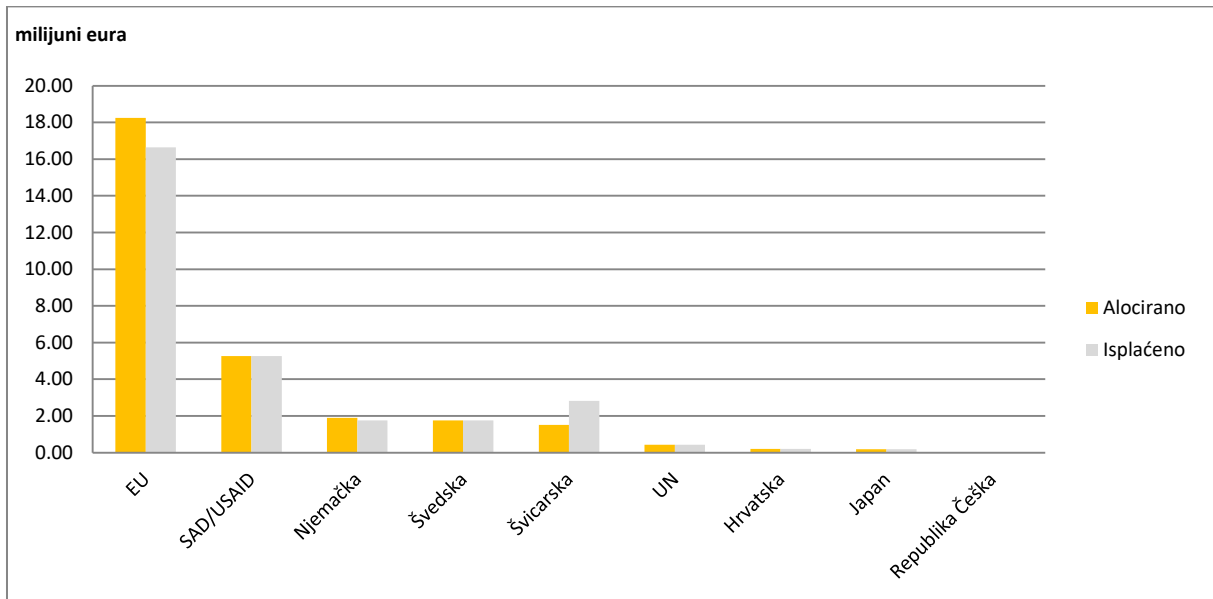
Ukupno alocirana sredstva DCF članica za sektor u 2020. godini iznose € 213.33 milijuna, od čega € 29.54 milijuna granta i € 183.78 milijuna zajmova.

Ukupno isplaćena sredstva za sektor u 2020. godini iznose € 117.59 milijuna, od čega € 29.09 milijuna granta i € 88.50 milijuna zajmova.

U grafikonu 6.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant sredstva od strane razvojnih partnera sukladno visini ulaganja, kao i alocirana i isplaćena sredstva zajmova.

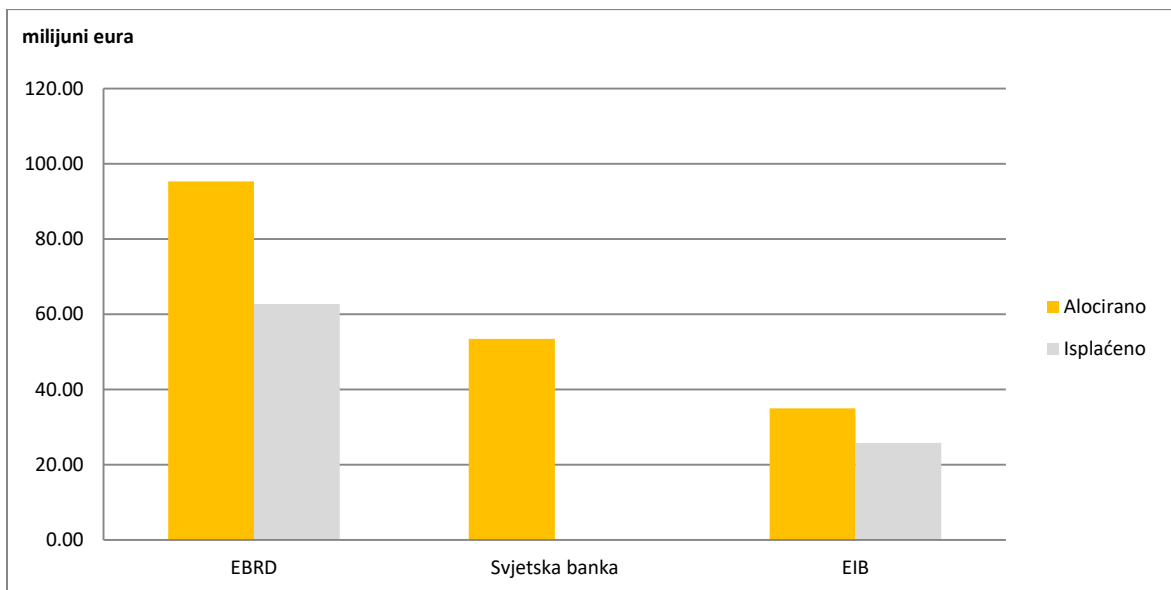
Razvojni partneri koji su u 2020. godini alocirali odnosno isplatili najviše grant sredstava u sektor su EU i SAD/USAID.

Grafikon 6.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2020. godini

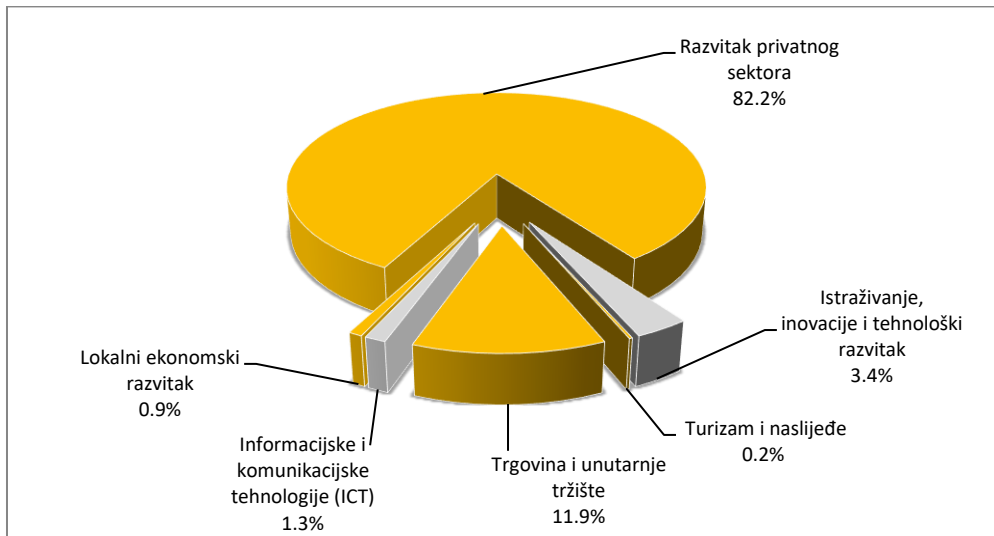
U grafikonu 6.2. prikazana su alokacija i isplata zajmova u 2020. godini.

Grafikon 6.2. Alocirani i isplaćeni zajmovi po zajmodavcima u 2020. godini

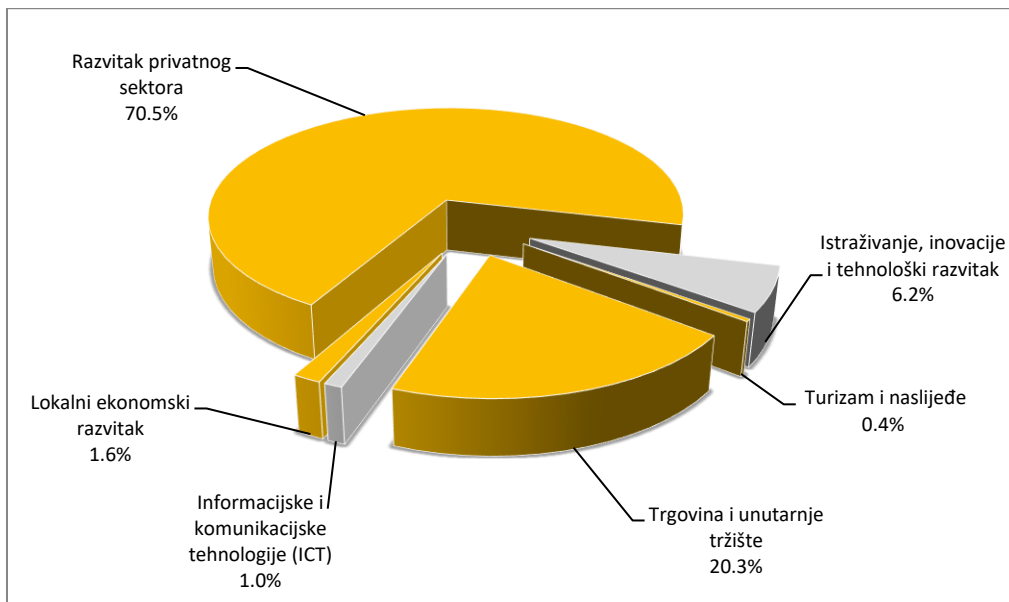
Sektor Konkurentnost i inovacije se sastoji od 6 podsektora. U grafikonu 6.3. prikazana je struktura ukupno alociranih sredstava po podsektorima. Od ukupno alociranih sredstava u 2020. godini, 94.1% je alocirano u dva podsektora i to: Razvitak privatnog sektora (82.2%) i Trgovina i unutarnje tržište (11.9%). U ostale podsektore alocirano je preostalih 5.9% sredstava. Podsektori koji nisu imali financiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 6.3. Ukupno alocirano po podsektorima u 2020. godini

U grafikonu 6.4. prikazana je struktura ukupno isplaćenih sredstava u 2020. godini po podsektorima. Od ukupno isplaćenih sredstava u 2020. godini, 90.8% je isplaćeno u dva podsektora i to: Razvitak privatnog sektora (70.5%) i Trgovina i unutarnje tržište (20.3%). U ostale podsektore alocirano je preostalih 9.2% sredstava. Podsektori koji nisu imali financiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 6.4. Ukupno isplaćeno po podsektorima u 2020. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2020. godini, navedeni su u narednoj tablici:

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milijuni EUR)
RLBH zajam za MSP poduzeća & prioritetne projekte II	EIB	195.00
Projekt oporavka i potpore za firme u BiH	Svjetska banka	53.45
Lokalne razvojne strategije	EU	15.00
Intesa SanPaolo Bank BiH - hipotekarna linija	EBRD	15.00
Investicijski odgovor na COVID -19 - EU4BUSINESS –potpora za lokalni gospodarski razvitak	EU	13.00
Mid Europa Fond V	EBRD	12.00
Program za lokalnu samoupravu i gospodarski razvoj (EU4Business, inovacije i digitalizacija u MSP-a u BiH)	Njemačka	11.55
Projekt općinskog okolišnog i gospodarskog upravljanja (MEG)	Švicarska, UN	10.52
Hypo Group Alpe Adria AG	EBRD	8.50
USAID WHAM Projekt razvoja radne snage i većeg pristupa tržištima u Bosni i Hercegovini	SAD/USAID	6.60

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera , putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Buduće aktivnosti

U cilju daljeg jačanja konkurentnosti ekonomije u regionalnim i svjetskim okvirima, Bosna i Hercegovina u narednom razdoblju treba da nastavi aktivnosti na razvoju funkcionalne tržišne ekonomije. Na temelju odgovora institucija BiH sa svih razina vlasti i članica DCF-a, koje su sudjelovale u izradi ovog Izvješća, kao i preporuka Europske komisije, u narednom razdoblju potrebno je provesti slijedeće aktivnosti:

- nastaviti trgovinsku integraciju sa EU i CEFTA-om, podržavajući usklađivanje sa europskim standardima sigurnosti i kvalitete, kao što je predviđeno inicijativom za Regionalni ekonomski prostor (REA);
- nastaviti aktivnosti na okončanju pregovora o pristupanju Bosne i Hercegovine u Svjetsku trgovinsku organizaciju (WTO);
- pojednostaviti i uskladiti registraciju poslovnih subjekata u oba entiteta i Brčko distriktu kako bi se smanjila administrativna opterećenja za poduzetnike i centralizirati registraciju gospodarskih subjekata i izdavanje dozvola putem jednošalterskog sustava;
- usvojiti Strateške smjernice za harmonizaciju potpore razvoju malih i srednjih poduzeća i poduzetništva u BiH za razdoblje 2021-2027. godina
- izraditi i usvojiti Strategiju infrastrukture kvalitete Bosne i Hercegovine i Strategiju pametne specijalizacije;

- usvojiti Zakon o elektroničkim komunikacijama i elektroničkim medijima BiH;
- usvojiti Zakon o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije BiH, te provesti aktivnosti na realizaciji elektroničkog potpisa i elektroničke uprave na svim razinama vlasti u BiH;
- dovršiti proces digitalizacije u BiH;
- nastaviti aktivnosti na uspostavi Znanstveno-istraživačkog informacijskog sustava u BiH i integrirane baze podataka;
- pružiti potporu realizaciji međunarodnih znanstvenih projekata koji proizilaze iz zaključenih međunarodnih bilateralnih sporazuma o suradnji u oblasti znanosti;
- nastaviti sa aktivnostima koordinacije procesa programiranja, planiranja i pripreme projektnih ideja za IPA II i druge dostupne fondove iz programa EU iz oblasti znanosti i tehnologije;
- uložiti dodatne napore ka opravku sektora turizma, te podizanju standarda kvalitete usluga u turizmu i ugostiteljstvu sa ciljem unapređenja općih uvjeta boravka turista u Bosni i Hercegovini.

<p>Članice DCF aktivne u Sektoru u 2020. godini</p>	<p>Svjetska banka, EU, Hrvatska, Švicarska, SAD/USAID, UN, Njemačka, Švedska, Norveška, Republika Češka, Japan, Italija/AICS, Mađarska, Francuska</p>
<p>Ostale ključne međunarodne organizacije</p>	<p>Vijeće Europe; Ured visokog predstavnika; Međunarodna organizacija rada; Svjetska zdravstvena organizacija; Investicijski okvir za Zapadni Balkan; <i>KulturKontakt</i> Austrija; Europska fondacija za obuku; Organizacija za europsku sigurnosti i suradnju; Europski centar za sprečavanje i kontrolu bolesti; <i>British Council</i>; Regionalno vijeće za suradnju, Međunarodna federacija za planiranje obitelji (IPPF).</p>
<p>Ključni partneri u institucijama vlasti BiH</p>	<p>VM BiH; Vlada FBiH; Vlada RS; Vlada BD BiH; Ministarstvo civilnih poslova BiH; Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH; Ministarstvo vanjskih poslova BiH; Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH; Ministarstvo obrane BiH; Agencija za rad i zapošljavanje BiH; Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvalitete BiH; Agencija za predškolsko, osnovno i srednjoškolsko obrazovanje BiH; Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja BiH; Agencija za jednakost spolova BiH; Direkcija za europske integracije; Institucija Ombudsmena za ljudska prava BiH; Centar za uklanjanje mina u BiH; Federalno ministarstvo rada i socijalne politike; Federalno ministarstvo zdravstva; Federalno ministarstvo razvitka, poduzetništva i obrta; Federalno ministarstvo obrazovanja i znanosti; Federalno ministarstvo kulture i sporta; Federalni zavod za zapošljavanje; Gender centar FBiH i RS; Ministarstvo prosvjete i kulture RS; Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS; Ministarstvo obitelji, omladine i sporta RS; Ministarstvo rada i boračko-invalidske zaštite RS; Ministarstvo europskih integracija međunarodne suradnje RS; Ministarstvo za znanstveno-tehnološki razvitak, visoko obrazovanje i infomacijsko društvo RS; Zavod za zapošljavanje RS; Zavod za zapošljavanje BD BiH; Odsjek za obrazovanje BD BiH; Udruga poslodavaca RS i FBiH; Županijska ministarstva obrazovanja; Županijska ministarstva zdravstva.</p>
<p>Ukupno alocirana / isplaćena sredstva DCF članica za potrebe Sektora u 2020. godini</p>	<p>Ukupno alocirano € 49.74 milijuna, od čega € 35.01 granta i € 14.73 milijuna u formi zajmova.</p> <p>Ukupno isplaćeno € 40.97 milijuna, od čega € 26.24 milijuna granta i € 14.73 milijuna zajmova.</p> <p>Od ukupne ODA-e u 2020. godini, za sektor je alocirano 4%, a isplaćeno 6%.</p>
<p>Zakonski okvir i strategije usvojene u 2020. godini</p>	<p>Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju (Sl.gl.RS.br. 63/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju (Sl.gl.RS.br. 63/20); Zakon o zaštiti mentalnog zdravlja (Sl.gl.RS.br. 67/20); Zakon o visokom obrazovanju (Sl.gl.RS.br. 67/20); Zakon o osiguranju kvalitete u visokom obrazovanju RS (Sl.gl.RS.br. 67/20); Zakon o liječenju neplodnosti postupcima biomedicinski potpomognute oplodnje (Sl.gl.RS.br. 68/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju (Sl.gl.RS.br. 78/20); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti (Sl.gl.RS.br. 98/20); Zakon o izmjeni i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti u BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br.16/20); Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti (Sl. gl. BD BIH, br.41/20); Zakon o izmjeni Zakona o visokom obrazovanju u BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br.16/20); Zakon o dopunama Zakona o predškolskom</p>

	<p>odgoju i obrazovanju u BD (Sl. gl. BD BiH, br.24/20); Zakon o izmjeni Zakona o obrazovanju u osnovnim i srednjim školama BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br.24/20); Zakon o dopuni Zakona o dječijoj zaštiti BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 29/20); Zakon o izmjeni Zakona o dječijoj zaštiti BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 41/20).</p> <p>Strategija obrazovanja odraslih u RS 2021-2031</p> <p>Ranije usvojeni zakonski okvir i strategije dostupni www.donormapping.ba</p>
<p>Koordinacija sa i između razvojnih partnera</p>	<p>Obrazovanje: Koordinacija se realizira putem sastanaka Konferencije ministara obrazovanja u BiH (CoEM).</p> <p>Ministarstvo civilnih poslova BiH organizira sastanke Koordinacijskog foruma MCP BiH i međunarodnih organizacija uključenih u reformu obrazovanja u BiH po potrebi.</p> <p>Strukovno obrazovanje i obuka: Neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija, vezana za projekte, te uglavnom bilateralni / multilateralni sastanci.</p> <p>Cjeloživotno učenje: neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija, vezana za projekte, te uglavnom bilateralni / multilateralni sastanci.</p> <p>Tržište rada i zapošljavanje: Delegacija Europske unije održava redovite koordinacijske sastanke s zemljama članicama EU.</p> <p>Jednake mogućnosti i jednakost spolova: UN je organizirala Međunarodnu radnu skupinu za ravnopravnost spolova.</p> <p>Socijalni dijalog: Neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija, vezana za projekte, te uglavnom bilateralni / multilateralni sastanci.</p> <p>Socijalna zaštita: Konferencija za Sektor zdravstva u BiH djeluje kao stalno savjetodavno i koordinacijsko tijelo.</p> <p>Delegacija EU održava redovne koordinacijske sastanke sa razvojnim partnerima uključenim u podsektor.</p> <p>Socijalna uključenost i borba protiv siromaštva: Delegacija EU održava redovite koordinacijske sastanke sa razvojnim partnerima uključenim u podsektor.</p> <p>Obrazovanje, zapošljavanje i socijalna infrastruktura: Neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija.</p> <p>Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih razina vlasti sudjeluju na redovitim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo financija u trezora BiH /Sektor za financijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.</p> <p>Usljed izbijanja pandemije COVID-19 i pratećih epidemioloških mjera, u 2020. godini nisu se održavali DCF sastanci.</p>

Pregled aktivnosti u 2020. godini

Sektor obrazovanja, zapošljavanja i socijalnih politika predstavljen u ovom Izvješću temelji se na metodologiji sektorskog izvješćivanja definiranoj u IPA II regulativi, za razdoblje 2014 – 2020.

Sektor obrazovanja, zapošljavanja i socijalnih politika sastoji se od devet podsektora:

- Obrazovanje
- Strukovno obrazovanje i obuka (VET)
- Cjeloživotno učenje
- Tržište rada i zapošljavanje
- Jednake mogućnosti i jednakost spolova
- Socijalni dijalog
- Socijalna zaštita
- Socijalna uključenost i borba protiv siromaštva
- Obrazovanje, zapošljavanje i socijalna infrastruktura

Sektor obrazovanja, zapošljavanja i socijalnih politika u Bosni i Hercegovini se tijekom 2020. godine suočavao sa velikim izazovima, koji su prije svega posljedica izbijanja pandemije virusa Covid-19. Sektor je značajno fragmentiran, sa nadležnostima podijeljenim između različitih razina vlasti u Bosni i Hercegovini, te je bilo potrebno uložiti dodatne napore na koordinaciji aktivnosti u cilju spriječavanja širenja virusa Covid-19, kao i smanjivanja negativnih posljedica koje su nastale u svim segmentima društva. Reformski procesi u sklopu sektora, koje je potrebno provesti u narednom razdoblju, trebaju doprinijeti boljoj korelaciji obrazovnih programa sa promjenama i potrebama tržišta rada, smanjenju nezaposlenosti i jačanju sustava socijalne zaštite.

Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje BiH je tijekom 2020. godine nastavila aktivnosti na izradi podzakonske legistative u oblasti predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja. Na temelju već izrađene Zajedničke jezgre definirane na ishodima učenja, formulirani su standardi učeničkih postignuća za treći, šesti i deveti razred osnovne škole i kraj srednjoškolskog obrazovanja iz matematike, maternjeg jezika i prirodnih znanosti, čime su obuhvaćeni svi predmeti bitni u međunarodnim istraživanjima. Također, Agencija je izradila Smjernice za inkluzivno obrazovanje i Standarde učenja i razvoja djeteta u uzrastu pred polazak u osnovnu školu, koji se temelje na ishodima učenja iz Zajedničke jezgre cjelovitih razvojnih programa za predškolski odgoj i obrazovanje. U sklopu unapređenja i potpore procesima osiguranja kvalitete srednjeg strukovnog obrazovanja i obuke i cjeloživotnog učenja, Agencija je tijekom 2020. godine razvila standarde kvalifikacija za zanimanje hotelijersko-restoranskog tehničara.

U prosincu 2020. godine objavljeni su rezultati međunarodnog istraživanja TIMSS 2019 (Trendovi u znanju matematike i prirodnih znanosti), koje prati trendove u znanju matematike i prirodnih znanosti i pruža podatke o učeničkim postignućima iz ovih oblasti i elementima koji na njih utječu. Prema rezultatima istraživanja TIMSS 2019, učenici četvrtih razreda osnovne škole iz Bosne i Hercegovine ostvarili su rezultate iz matematike i prirodnih znanosti koji su ispod međunarodnog prosjeka, što dovodi do zaključka da postoji potreba za revidiranjem postojećih nastavno-znanstvenih planova i prelaskom na ishode učenja.

Tijekom 2020. godine u Bosni i Hercegovini je realiziran USAID-ov projekt „Unapređenje osnovnog učenja i obrazovanja u BiH - ENABLE“, koji ima za cilj razvoj obrazovnih kompetencija učenika u

osnovnom i srednjem obrazovanju u oblastima znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike. Projektom se nastoji osigurati da učenici iz BiH ovladaju ključnim kompetencijama neophodnim za sudjelovanje u gospodarstvu utemeljenom na znanju, te postanu nositelji gospodarskog razvoja u budućnosti.

U oblasti priznavanja inozemnih visokoškolskih kvalifikacija u Bosni i Hercegovini, tijekom 2020. godine nastavljene su aktivnosti na izradi zakonske i podzakonske legislative čime će se dodatno unaprijediti stanje u ovoj oblasti. Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja BiH izradio je Prednacrt Akcijskog plana iz područja mobilnosti za razdoblje 2021-2024. godina, koji ima za cilj unapređenje mobilnosti studenata, akademskog osoblja i programa iz područja visokog obrazovanja, te internacionalizaciju visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini. Pored toga, Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja BiH je kontinuirano vršio obuke za uposlenike koji vrše poslove priznavanja na visokoškolskim ustanovama.

Vijeće ministara BiH je na 15. sjednici održanoj 02.09.2020. godine usvojilo Mapu puta za provedbu Lisabonske konvencije o priznavanju visokoškolskih kvalifikacija (Službeni glasnik BiH, broj 64/20). Cilj Mape puta je da se postigne maksimalna ujednačenost u postupcima priznavanja inozemnih visokoškolskih kvalifikacija u Bosni i Hercegovini u svrhu olakšanog pristupa tržištu rada. Mapa puta sadrži prijedloge konkretnih koraka u ostvarivanju potpune usklađenosti zakonodavstva u Bosni i Hercegovini sa Lisabonskom konvencijom.

Bosna i Hercegovina je tijekom 2020. godine nastavila sudjelovanje u regionalnom projektu „Učinkovito partnerstvo za poboljšano priznavanje“, koji je usmjeren na stvaranje partnerstva i sinergije za potpunu provedbu Lisabonske konvencije o priznavanju kvalifikacija u Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Sjevernoj Makedoniji, Srbiji i Crnoj Gori.

Tijekom 2020. godine Bosna i Hercegovina je nastavila sudjelovanje u *Erasmus+* programu Europske unije namijenjenom potpori obrazovanju, osposobljavanju, mladima i sportu, prije svega kroz sudjelovanje u obrazovnim mrežama, *Eurydice* i *EQF* i elektroničkim platformama. U Bosni i Hercegovini se bilježi konstantno povećanje sredstava koje aplikanti povlače iz ovog programa, s tim da se većina aktivnosti realiziranih u 2020. godini odvijala *on-line* usljed izbijanja pandemije virusa Covid-19.

U oblasti strukovnog obrazovanja i obuka (VET), tijekom 2020. godine realizirane su aktivnosti predviđene projektom „Priprema tehničke dokumentacije za renoviranje/modernizaciju škola/centara za srednje strukovno obrazovanje (VET) i predškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini i priprema tenderskog dosijea za radove“.

Tijekom 2020. godine finaliziran je i dostavljen Vijeću ministara BiH na usvajanje dokument „Poboljšanje kvalitete i relevantnosti strukovnog obrazovanja i obuke u BiH na temelju zaključaka iz Rige“ za razdoblje 2021-2030. godina. Zaključci iz Rige naglašavaju značajnu ulogu strukovnog obrazovanja i obuke u kontekstu pametnog rasta i radnih mjesta, a usvajanjem ovog dokumenta definirati će se prioriteti i aktivnosti koje Bosna i Hercegovina treba provesti u cilju stvaranja konkurentnog i privlačnog strukovnog obrazovanja i obuke.

U oblasti cjeloživotnog učenja, tijekom 2020. godine provedene su aktivnosti na usvajanju podzakonske legislative i provedbi projekata koji treba da doprinesu razvoju poduzetničkih vještina pojedinaca i njihovom proaktivnom djelovanju, što bi u konačnici trebalo utjecati na povećanje konkurentnosti na tržištu rada.

Vijeće ministara BiH je na 18. sjednici održanoj 22.10.2020. godine usvojilo dokument „Prioriteti u integraciji poduzetničkog učenja i poduzetničke ključne kompetencije u obrazovne sustave u Bosni i Hercegovini za razdoblje 2021-2030. godina“ (Službeni glasnik BiH, broj 79/20). Poduzetničko učenje i poduzetničke kompetencije prepoznate su u brojnim politikama EU kao ključ za potporu zapošljavanju, samozapošljavanju i razvoju malog biznisa. Ključne kompetencije definirane su kao cjeloživotno učenje, a prioriteti prate sve razine formalnog obrazovanja (osnovno, srednje i visoko), uključujući i obrazovanje odraslih. Provedba mjera iz ovog dokumenta bi omogućila punu integraciju poduzetničkog učenja i poduzetničkih kompetencija u obrazovne sustave BiH, a postigla bi se i usklađenost ovog područja sa prioritetima i politikama EU. Dokument daje pregled relevantnih politika EU koje predstavljaju temelj za modernizaciju nastavnih planova i programa u Bosni i Hercegovini, pregled dosadašnjih aktivnosti u toj oblasti, kao i popis prioriteta koje je potrebno realizirati.

U oblasti zapošljavanja, tijekom 2020. godine nastavljene su aktivnosti na izradi Strategije zapošljavanja Bosne i Hercegovine, kao i entitetskih strategija i strateškog dokumenta za oblast zapošljavanja Brčko distrikta. Strategije zapošljavanja na svim razinama vlasti u BiH će definirati mjere i aktivnosti koje trebaju omogućiti lakše zapošljavanje i bolje uvjete rada, uz poštivanje prava radnika.

Vijeće ministara BiH je na 18. sjednici održanoj 22.10.2020. godine usvojilo Plan o smjernicama politika tržišta rada i aktivnim mjerama zapošljavanja u BiH za 2020. godinu. Planom su predstavljene smjernice politika tržišta rada i aktivne mjere zapošljavanja koje su planirale nadležne institucije u području zapošljavanja, s ciljem poboljšanja kvalitete i povećanja konkurentnosti ponude na tržištu rada u Bosni i Hercegovini. Smjernice predviđaju jačanje uloge zavoda i službi za zapošljavanje u BiH, nastavak provedbe reformi tržišta rada, povećanje učinkovitosti tržišta rada, kao i fokusiranje na aktivne mjere zapošljavanja.

U Federaciji BiH su tijekom 2020. godine provedene aktivnosti na izradi i usvajanju zakonskih i podzakonskih akata čija provedba će doprinijeti uspostavljanju i održavanju funkcionalnog i učinkovitog sustava tržišta rada, usklađenog sa europskim zakonodavstvom i međunarodnim dokumentima. Izrađen je nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu Federacije BiH, koji je u srpnju 2020. godine usvojen od strane Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH.

Tijekom 2020. godine provedene su aktivnosti u sklopu projekta „Jačanje kapaciteta institucija tržišta rada poboljšanjem metodologije istraživanja tržišta rada“ koji ima cilj stvaranje učinkovitijeg tržišta rada u Bosni i Hercegovini kroz poboljšanje kapaciteta institucija tržišta rada i modernizaciju pružanja usluga, fokusirajući se na individualni, sveobuhvatni pristup tražiteljima posla i njihovo učinkovitije pozicioniranje na tržištu rada.

Početkom 2020. godine počela je realizacija regionalnog projekta „Platforma za zapošljavanje i socijalna pitanja“, koji zajednički provode Regionalno vijeće za suradnju (RCC) i Međunarodna organizacija rada (ILO). Cilj ovog projekta je izrada nacionalnih mapa puta za formalizaciju rada na crno, podržavanje socijalnog dijaloga u regionu, promicanje kolektivnog pregovaranja, te jačanje institucijskih kapaciteta ministarstava rada i socijalne zaštite u razvoju, praćenju i procjeni politika i mjera tržišta rada.

U oblasti socijalne zaštite, prije svega zaštite lica sa invaliditetom, djece, obitelji sa djecom, starih lica i drugih ugroženih skupina stanovništva, Bosna i Hercegovina se suočava sa ozbiljnim poteškoćama. Usljed pandemije virusa Covid-19 položaj ugroženih socijalnih kategorija se dodatno pogoršao, tako da je u narednom razdoblju potrebno uložiti dodatne napore u programe zaštite ovih kategorija

stanovništva. U rujnu 2020. godine u Bosni i Hercegovini je počela provedba IPA projekta „Analiza potreba centara za socijalni rad u BiH“, koji ima za cilj poboljšanje učinkovitosti institucija u sustavu socijalne zaštite na svim razinama vlasti u BiH.

Tijekom 2020. godine provedene su aktivnosti na realizaciji projekta „Jačanje ljudskih resursa uposlenih u sustavu socijalne zaštite u Bosni i Hercegovini“, koji predviđa da institucije sa svih razina vlasti u BiH podrže razvoj mjera za planiranje, razvoj i potporu uposlenicima u sustavu socijalne zaštite sa ciljem jačanja kompetencija koje su potrebne za njihov angažman u socijalnim procesima.

U Republici Srpskoj su tijekom 2020. godine poduzimane aktivnosti na osnivanju Zavoda za socijalnu zaštitu Republike Srpske, koji bi imao cilj pratiti i proučavati socijalne pojave i probleme, izrađivati analize i izvješća o stanju u oblasti socijalne zaštite te predlagati mjere za unapređenje sustava socijalne zaštite u Republici Srpskoj.

U oblasti zaštite i inkluzije lica sa invaliditetom, tijekom 2020. godine pripremljen je Zakon o organizacijama i reprezentativnim organizacijama lica sa invaliditetom Federacije BiH koji je usvojen na Vladi Federacije BiH i upućen u parlamentarnu proceduru.

Ministarstvo rada i socijalne politike Federacije BiH je tijekom 2020. godine organiziralo edukacije za skrbnike, sukladno Programu temeljnih i dodatnih edukacija skrbnika u Federaciji BiH. Također, Ministarstvo je organiziralo obuke profesionalaca u skladu sa Programom specijalizirane edukacije profesionalaca u centrima za socijalni rad u Federaciji BiH za rad sa djecom i obiteljima povratnika sa stranih ratišta.

U oblasti zdravstva, sve razine vlasti u Bosni i Hercegovini su tijekom 2020. godine imale pojačane normativne aktivnosti, te je usvojen veliki broj zakonskih i podzakonskih akata koji su imali za cilj spriječavanje širenja virusa Covid-19, kao i smanjivanje negativnih posljedica koje su nastale u svim segmentima društva.

Aktivnosti institucija i ustanova u sektoru zdravstva na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini tijekom 2020. godine prioritetno su bile fokusirane na osiguranje i jačanje kapaciteta za pravodobni i učinkoviti odgovor na izbijanje pandemije virusa Covid-19. Tijekom 2020. godine održano je sedam sastanaka Konferencije za oblast zdravstva u BiH, koja predstavlja najviše savjetodavno i koordinacijsko tijelo u oblasti zdravstva u Bosni i Hercegovini. Na sastancima su se razmatrali aktualni problemi u vezi sa izbijanjem pandemije virusa Covid-19, u cilju što učinkovitije koordinacije aktivnosti i unapređenja kvalitete zdravstvene zaštite stanovništva u Bosni i Hercegovini.

Razvojni partneri u BiH, kao i međunarodne organizacije, su usmjerili najveći dio svojih aktivnosti i projekata na saniranje posljedica izazvanih pandemijom, a to se prije svega odnosi na unapređenje kapaciteta institucija i ustanova u sektoru zdravstva u Bosni i Hercegovini.

U cilju suzbijanja pandemije virusa Covid-19, Vijeće ministara BiH je na 28. vanrednoj sjednici održanoj 16.09.2020. godine usvojilo Informaciju o pristupanju Bosne i Hercegovine Instrumentu za globalni pristup vakcinama za Covid-19 (COVAX), te je dalo suglasnost za nabavu vakcina s Globalnom alijansom za vakcine (GAVI).

U uvjetima pandemije virusa Covid-19, Ministarstvo civilnih poslova BiH intenziviralo je suradnju sa Svjetskom zdravstvenom organizacijom i drugim međunarodnim institucijama u vezi sa planiranjem, organizacijom i provedbom aktivnosti čiji je cilj osiguranje i jačanje kapaciteta za učinkovit odgovor na

pandemiju virusa Covid-19 i prevenciju njenog širenja. Također, intenzivna suradnja je ostvarena sa Europskom komisijom i njenim tijelima i agencijama u vezi sa pristupanjem Bosne i Hercegovine Sporazumu o zajedničkoj javnoj nabavi zdravstvenih protumjera, kao i uključivanjem BiH u ostale mehanizme nabave zdravstvenih protumjera kao odgovora na virus Covid-19.

Predstavnici zdravstvenog sektora u BiH tijekom 2020. godine sudjelovali su na sastancima Radne skupine za odgovor na pandemiju Covid-19 Centralnoeuropske inicijative (CEI) i Svjetske zdravstvene organizacije, koji su imali za cilj da državama članicama Srednjoeuropske inicijative omoguće pregled trenutnog stanja, očekivanog razvoja i posljedica pandemije virusa Covid-19, te pruži preporuke o najboljim praksama za prevazilaženje svih pandemijskih izazova.

U *oblasti jednakosti spolova*, tijekom 2020. godine ostvaren je napredak, prije svega kroz realizaciju aktivnosti predviđenih Gender akcijskim planom za razdoblje 2018-2022. godina, te dodjelu grant sredstava nevladinim organizacijama koje poduzimaju aktivnosti na poboljšanju položaja žena u svim sferama javnog i privatnog života u Bosni i Hercegovini.

Tijekom 2020. godine nastavljena je provedba projekta „Jačanje kapaciteta institucija za rješavanje rodno utemeljenog nasilja u Bosni i Hercegovini“, koji ima za cilj uspostavljanje kriznih centara za žrtve nasilja, s obzirom da je zbog izbijanja pandemije virusa Covid-19 povećan broj zahtjeva za smještaj u sigurne kuće. U prosincu 2020. godine realizirana je opservacijska studija o položaju žena u BiH tijekom pandemije Covid-19, čiji je glavni cilj stjecanje potpunijeg uvida o utjecaju pandemije na ravnopravnost spolova i život korisnica zdravstvene i socijalne pomoći, s posebnim akcentom na višestruko ugrožene kategorije. Preporuke generirane ovom studijom će poslužiti kao temelj za kreiranje konkretnih mjera u narednom razdoblju u sklopu provedbe Gender akcijskog plana i sektorskih politika.

Ulaganja DCF članica u 2020. godini

Članice DCF aktivne u sektoru Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike u 2020. godini su Svjetska banka, EU, Hrvatska, Švicarska, SAD/USAID, UN, Njemačka, Švedska, Norveška, Republika Češka, Japan, Italija/AICS, Mađarska, Francuska

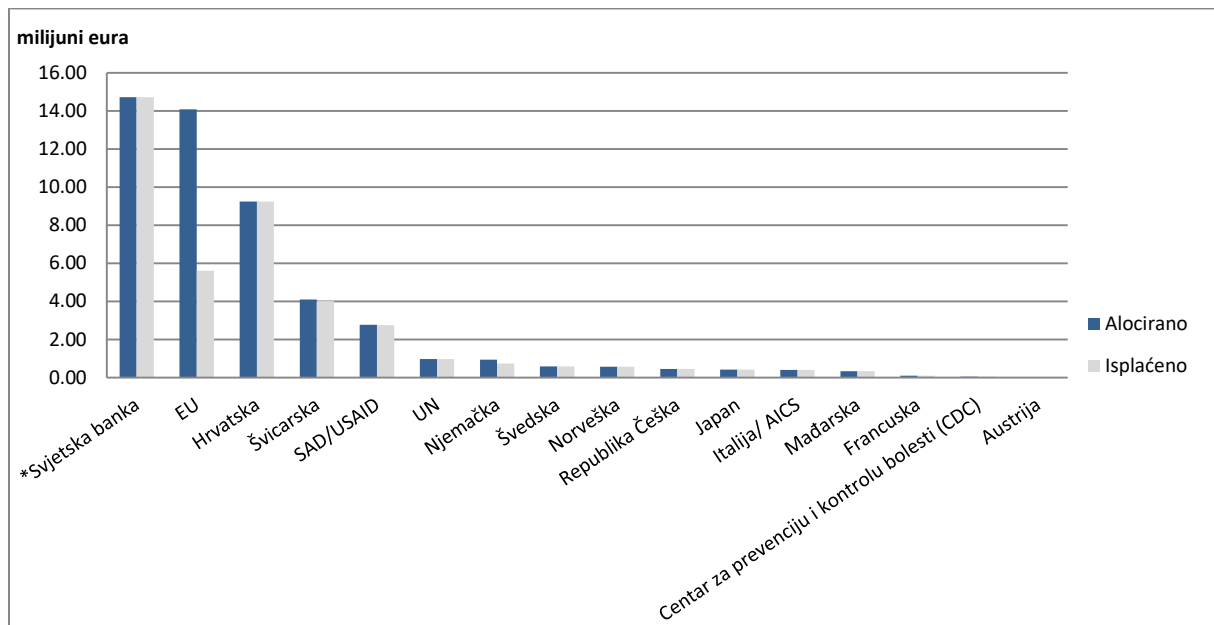
Ukupno alocirana sredstva DCF članica za sektor u 2020. godini iznose € 49.74 milijuna, od čega € 35.01 granta i € 14.73 milijuna u formi zajmova.

Ukupno isplaćena sredstva za sektor u 2020. godini iznose € 40.97 milijuna, od čega € 26.24 milijuna granta i € 14.73 milijuna zajmova.

U grafikonu 7.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant ODA sredstva sukladno visini ulaganja svakog pojedinačnog razvojnog partnera, kao i alocirana i isplaćena sredstva zajma Svjetske banke.

Razvojni partneri koji su u 2020. godini alocirali odnosno isplatili najveći iznos sredstava su Svjetska banka, EU i Hrvatska.

Grafikon 7.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2020. godini

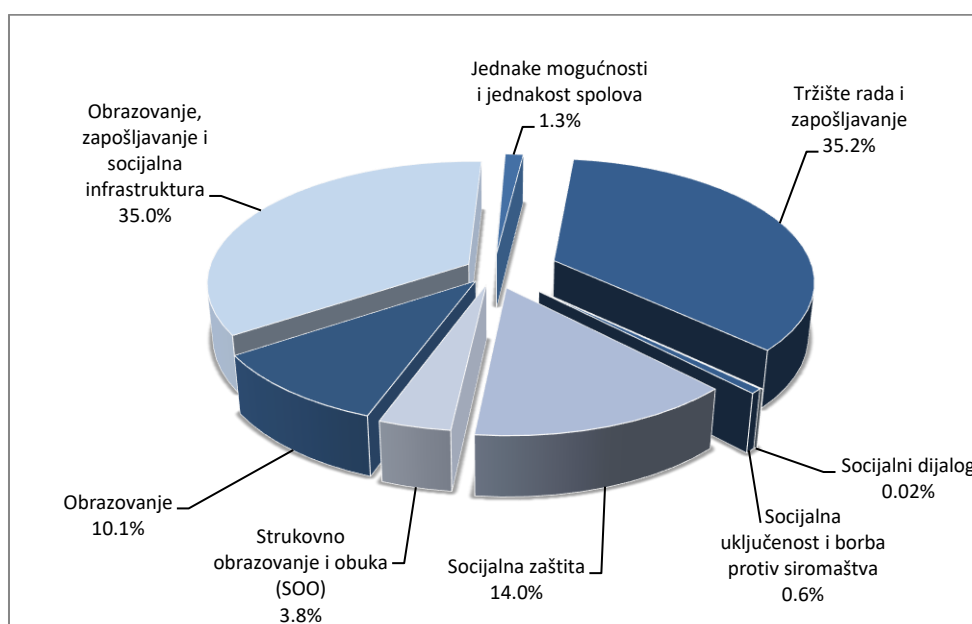

*Napomena: Svjetska banka Zajam

Sektor Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike sastoji se od 9 podsektora.

U grafikonu 7.2. prikazana je struktura ukupno alociranih sredstava po podsektorima. Od ukupno alociranih sredstava u 2020. godini, 84.2% je alocirano u tri podsektora i to: Tržište rada i zapošljavanje (35.2%), Obrazovanje, zapošljavanje i socijalna infrastruktura (35.0%), i Socijalna zaštita (14.0%), dok je u sve ostale podsektore alocirano ukupno 15.8% sredstava. Podsektori koji nisu imali financiranja, nisu prikazani u grafikonu.

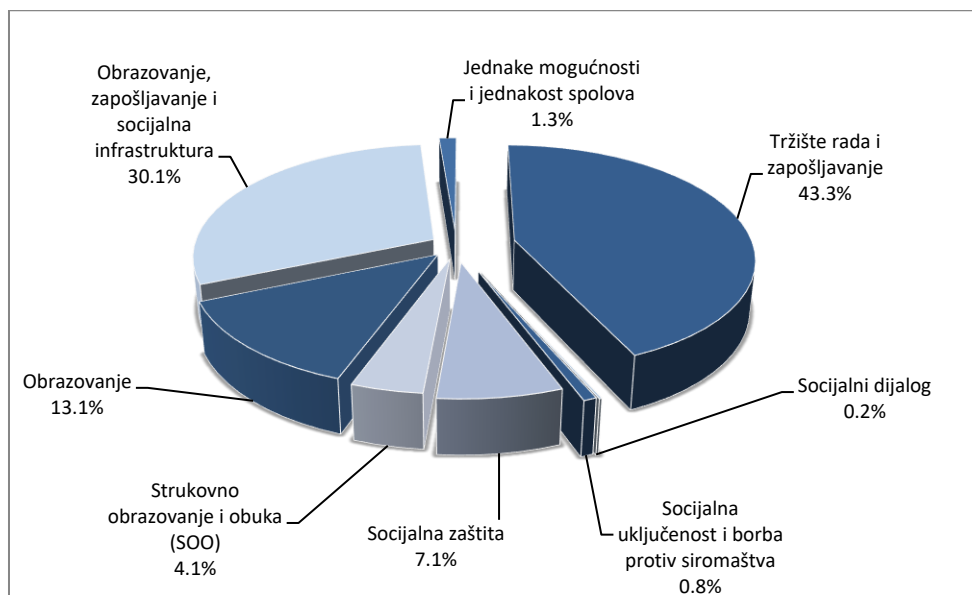
Grafikon 7.2. Ukupno alocirano po podsektorima u 2020. godini

U grafikonu 7.3. prikazana je struktura ukupno isplaćenih sredstava u 2020. godini po podsektorima.

Od ukupno isplaćenih sredstava u 2020. godini, 86.5% je isplaćeno u tri podsektora i to: Tržište rada i zapošljavanje (43.3%), Obrazovanje, zapošljavanje i socijalna infrastruktura (30.1%) i Obrazovanje (13.1%), dok je u sve ostale podsektore isplaćeno ukupno 13.5% sredstava.

Grafikon 7.3. Ukupno isplaćeno po podsektorima u 2020. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2020. godini, navedeni su u narednoj tablici:

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milijuni EUR)
Program potpore zapošljavanju u Bosni i Hercegovini	Svjetska banka	50.00
Provedba UNODC programa – 'Snažne obitelji' (OPA) Program edukacije o demokraciji i ljudskim pravima	SAD/USAID	14.00
Covid 19 potpora za zdravstveni sektor u BiH	Hrvatska	5.31
Projekt <i>Market Makers</i>	Švicarska	5.29
Projekt zapošljavanja mladih (YEP)	Švicarska	5.26
Potpora Europske unije za konkurentnost poljoprivrede i ruralni razvitak u Bosni i Hercegovini od Covida-19 (EU4AGRI - oporavak)	EU	5.00
USAID - Projekt općeg obrazovanja (TABLA)	SAD/USAID	4.60
Mladi za promjene (<i>Youth for Change</i>)	Švicarska	4.21
Potpora lokalnim partnerstvima za zapošljavanje u BiH	EU	4.00

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera, putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Buduće aktivnosti

Društveno - gospodaski razvitak ne može postići bez sveobuhvatnih reformi u Sektoru obrazovanja, zapošljavanja i socijalnih politika, te je i u narednom razdoblju potrebno nastaviti aktivnosti na provedbi mjera na daljem razvitku tržišta rada, unapređenju stanja u oblastima obrazovanja, zapošljavanja, socijalne zaštite i socijalne uključenost u Bosni i Hercegovini. Na temelju odgovora institucija BiH sa svih razina vlasti i članica DCF-a, koje su sudjelovale u izradi ovog Izvješća, kao i preporuka Europske komisije, u narednom razdoblju potrebno je provesti slijedeće aktivnosti:

- nastaviti aktivnosti predviđene Mapom puta o provedbi EU Direktive o reguliranim profesijama, što uključuje detektiranje profesionalnih kvalifikacija koje spadaju u regulirane profesije i identificiranje svih institucija koje su nadležne za provedbu svake pojedinačne profesije;
- realizirati pripreme aktivnosti za sudjelovanje u programu IPA III za sektor obrazovanja;
- izraditi strateške dokumente za oblast obrazovanja i obuke u Bosni i Hercegovini (sve razine i vrste obrazovanja), te nastaviti aktivnosti na razvoju informacijskog sustava u oblasti obrazovanja, odnosno izradi okvira za prikupljanje podataka za obrazovanje u BiH;
- nastaviti aktivnosti na provedbi Kvalifikacijskog okvira u BiH za razdoblje 2014-2020. godina;
- izraditi dokument Smjernice za provedbu Zajedničke jezgre cjelovitih razvojnih programa za predškolski odgoj i obrazovanje definirane na ishodima učenja;
- osigurati sveobuhvatnu obuku nastavnog osoblja koja će biti usmjerena na razvoj ključnih kompetencija učenika i sustavni pristup provedbi zajedničke jezgre nastavnih planova i programa;
- realizirati aktivnosti predviđene Mapom puta za provedbu Lisabonske konvencije o priznavanju visokoškolskih kvalifikacija;
- osigurati funkcionalan sustav (re)akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa u Bosni i Hercegovini;
- uložiti dodatne napore u internacionalizaciju visokog obrazovanja u BiH, mobilnost akademskog osoblja, studenata i studijskih programa;
- izvršiti evaluaciju Strateške platforme razvoja obrazovanja odraslih u kontekstu cjeloživotnog učenja u BiH za razdoblje 2014-2020. godina i započeti aktivnosti na reviziji ovog strateškog dokumenta;
- izraditi i usvojiti Strategiju zapošljavanja Bosne i Hercegovine;
- pružiti veću potporu projektima zapošljavanja i samozapošljavanja na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini;
- razviti učinkovit, održiv i pravičan sustav socijalne zaštite i zaštite obitelji s djecom, kojim će se garantirati temeljna i ujednačena prava socijalno ugroženih kategorija u BiH;
- poduzimati aktivnosti na unapređenju rada kroz edukacije stručnog i drugog kadra u ustanovama socijalne zaštite, kao i kontinuirane edukacije skrbnika.

Članice DCF aktivne u sektoru u 2020. godini	EU, Italija/AICS, Hrvatska, Republika Češka, UN, EBRD
Ostale ključne međunarodne organizacije	Međunarodni fond za poljoprivredni razvitak; OPEC fond za međunarodni razvitak/OFID; Europska agencija za sigurnost hrane; Europski centar za sprečavanje i kontrolu bolesti.
Ključni partneri među institucijama vlasti	VM BiH; Vlada FBiH; Vlada RS; Vlada BD BiH; Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH; Ured za veterinarstvo BiH; Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja; Agencija za sigurnost hrane BiH; Direkcija za europske integracije BiH; Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS; Odjeljenje za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Brčko distrikta.
Ukupno alocirana/ isplaćena sredstva DCF članica za potrebe sektora u 2020. godini	Ukupno alocirano € 9.21 mil u formi granta. Ukupno isplaćeno € 4.21 mil., od čega € 4.18 mil. granta i € 0.03 mil zajma. Od ukupne ODA-e u 2020. godini, za sektor je alocirano i isplaćeno 1%.
Zakonski okvir i strategije usvojene u 2020. godini	Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o podsticaju u poljoprivrednoj proizvodnji (Sl. gl. BD BiH, br.21/20); Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o podsticaju u poljoprivrednoj proizvodnji (Sl. gl. BD BiH, br.30/20). Ranije usvojeni zakonski okvir i strategije dostupni na www.donormapping.ba
Koordinacija sa i između razvojnih partnera	Radna skupina Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH za planiranje i koordinaciju međunarodne pomoći u Sektoru poljoprivrede, prehrane i ruralnog razvitka aktivna je u koordinaciji razvojnih partnera i institucija BiH u ovom sektoru, kroz održavanje redovitih sastanaka i izradu godišnjih izvještaja koje usvaja Vijeće ministara BiH. Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih razina vlasti sudjeluju na redovitim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo financija u trezora BiH / Sektor za financijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći. Usljed izbijanja pandemije COVID-19 i pratećih epidemioloških mjera, u 2020. godini nisu se održavali DCF sastanci.

Pregled aktivnosti u 2020. godini

Sektor poljoprivrede i ruralnog razvitka predstavljen u ovom Izvješću temelji se na metodologiji sektorskog izvješćivanja definiranoj u IPA II regulativi, za razdoblje 2014 – 2020.

Sektor poljoprivrede i ruralnog razvitka sastoji se od pet podsektora:

- Ruralni razvitak
- Kapacitet za Zajedničku poljoprivrednu politiku (CAP)
- Sigurnost hrane, veterinarske i fitosanitarne politike
- Ribarstvo
- Šumarstvo.

Bosna i Hercegovina posjeduje prirodne resurse i pogodnu klimu za razvoj primarne poljoprivredne proizvodnje, tako da je sektor poljoprivrede jedan od nositelja ukupnog gospodarskog razvitka. Tijekom 2020. godine poduzimane su brojne aktivnosti koje su imale za cilj unapređenje poljoprivredne proizvodnje, povećanje konkurentnosti poljoprivrednih proizvođača i njihovog boljeg povezivanja sa tržištem. Izbijanje pandemije virusa Covid-19 ukazalo je na veliki značaj domaće proizvodnje, te je potrebno u narednom razdoblju uložiti dodatne napore na jačanju poljoprivredne i prehrambene industrije u Bosni i Hercegovini.

Tijekom 2020. godine poduzimane su aktivnosti na provedbi Strateškog plana ruralnog razvitka Bosne i Hercegovine za razdoblje 2018-2021. godina. Bosna i Hercegovina je početkom 2020. godine počela provedbu IPA projekta „EU potpora u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvitka, sigurnosti hrane, veterinarskih i fitosanitarnih standarda“ – EU4Agri, u ukupnoj vrijednosti od EUR 30 m. Pored toga, tijekom 2020. godine realizirane su aktivnosti iz programa „Konkurentnost i inovacije – Lokalne strategije razvoja – EU za biznis (EU4Business)“, koji podržava jačanje konkurentnosti privatnog sektora, a jedna od komponenti ovog programa namijenjena je poljoprivredno-prehrambenim malim i srednjim poduzećima u čijem su fokusu inovacije. Aktivnosti u sklopu ovog programa su najvećim dijelom bile usmjerene na saniranje posljedica izazvanih pandemijom virusa Covid-19. Provedbom aktivnosti koje su financirane sredstvima Europske unije stvaraju se pogodni uvjeti za jačanje konkurentnosti poljoprivrednog sektora, uporedo sa jačanjem institucijskih kapaciteta na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini.

Međunarodna pomoć sektoru poljoprivrede i ruralnog razvitka Bosne i Hercegovine pruža se i kroz projekte koji se provode putem regionalnih inicijativa kao što su Stalna radna skupina za regionalni ruralni razvitak zemalja Jugoistočne Europe. Usluge kreditiranja razvoja poljoprivrede u Bosni i Hercegovini pružaju međunarodne financijske institucije kao što su Međunarodni fond za razvoj poljoprivrede (IFAD) i Svjetska banka.

U lipnju 2020. godine održan je četvrti sastanak Pododbora za poljoprivredu i ribarstvo između Bosne i Hercegovine i Europske unije na kojem su razmijenjene informacije o stanju u poljoprivrednom sektoru BiH i mjerama koje su poduzete kako bi se sanirale posljedice pandemije virusa Covid-19. Na sastanku je zaključeno kako je ostvaren napredak u oblasti izrade zakonodavnog okvira za zaštitu domaćih zemljopisnih oznaka. Pored toga, u Bosni i Hercegovini je tijekom 2020. godine utemeljena radna skupina za izradu novog zakona o vinu BiH, te je istaknuta potreba uspostave novog sustava za zaštitu zemljopisnog podrijetla vina.

U oblasti ruralnog razvitka, najveći dio aktivnosti tijekom 2020. godine bio je fokusiran na ublažavanje posljedica izazvanih pandemijom virusa Covid-19 na poljoprivredni sektor. Na razinama entiteta su usvojeni brojni podzakonski akti, kojima se prije svega regulira isplata poticajnih sredstava poljoprivrednim proizvođačima. Zbog opasnosti od nedostatka poljoprivrednih proizvoda, usljed izbijanja pandemije, isplaćivani su poticaji za sjetvu proljetnih i jesenskih kultura, što je bila jednokratna mjera u cilju osiguravanja bolje opskrbljenosti tržišta.

Pored toga, nastavljene su aktivnosti na pružanju potpore investicijskim projektima u sektoru poljoprivrede, kroz izgradnju i opremanje građevinskih objekata za primarnu poljoprivrednu proizvodnju i preradu poljoprivrednih proizvoda, nabavku mehanizacije, kupovinu stočnog fonda i certificiranje organske proizvodnje.

Bosna i Hercegovina je krajem 2020. godine okončala prvu fazu procesa odobravanja izvoza crvenog mesa na tržište Europske unije, što će dati dodatni podsticaj za razvoj domaćih poljoprivrednih kapaciteta. Nadležne institucije sa svih razina vlasti u BiH u narednom razdoblju trebaju uložiti dodatne napore kako bi se okončala procedura odobravanja izvoza crvenog mesa, te je potrebno izvršiti preporuke Europske komisije koje se odnose na ispunjavanje uvjeta u vezi sa javnim zdravljem životinja, registracijom farmi, identifikacijom životinja, te programom nadzora nad zaraznim bolestima i uspostavom laboratorijske mreže.

Na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini su tijekom 2020. godine nastavljene aktivnosti na unapređenju Poljoprivrednog informacijskog sustava. Informacijski sustav, kao alat, ima značajnu ulogu u pristupu financijskim sredstvima pomoći Europske unije i fondova namjenjenih razvoju poljoprivrede, a na temelju usklađenosti sa Zajedničkom poljoprivrednom politikom Europske unije.

U oblasti sigurnosti hrane, Bosna i Hercegovina je tijekom 2020. godine ostvarila značajan napredak, prije svega kroz kontinuirano usklađivanje zakonske i podzakonske legislative sa *acquis*-om i najboljim praksama Europske unije. Pored toga, Bosna i Hercegovina se pridržavala pravila i zahtjeva za izvoz mesa peradi, kao i industrijskih jaja, istodobno povećavajući broj svojih proizvoda životinjskog porijekla koji su u skladu sa EU, čime se otvara pristup jedinstvenom europskom tržištu.

Na prijedlog Agencije za sigurnost hrane BiH, Vijeće ministara BiH je tijekom 2020. godine usvojilo pet propisa koji reguliraju oblast sigurnosti hrane, a koji su u potpunosti usklađeni sa pravnom stečevinom Europske unije (Službeni glasnik BiH, broj 43/20, 47/20, 51/20, 84/20 i 6/21). To se prije svega odnosi na Pravilnik o izmjenama Pravilnika o prehrambenim aditivima (Službeni glasnik BiH, broj 6/21), koji je Vijeće ministara usvojilo na 21. sjednici održanoj 03.12.2020. godine. Izmjenama Pravilnika se želi omogućiti neometano funkcioniranje unutrašnjeg tržišta, koje će pružiti visoku razinu zaštite potrošača i proizvođača u BiH prilikom uporabe prehrambenih aditiva. Izmjenjenim Pravilnikom se stvaraju uvjeti za kontinuirano praćenje propisa Europske unije i redovito ažuriranje aneksa pravilnika koji se odnose na prehrambene aditive koji su dopušteni u ishrani.

S ciljem pravodobne i učinkovite provedbe novog zakonodavstva u oblasti sigurnosti hrane, Agencija za sigurnost hrane BiH je koristila ponuđene kapacitete različitih programa Europske unije i drugih međunarodnih organizacija, te je tijekom 2020. godine, uz potporu TAIEX

instrumenta, organizirana ekspertska misija na temu „Koordinacija laboratorija“. Također, tijekom 2020. godine, Agencija za sigurnost hrane BiH je, u suradnji sa nadležnim institucijama sa svih razina vlasti u BiH, pripremila i provela Program praćenja ostataka pesticida u i na hrani biljnog i životinjskog podrijetla u BiH u 2020. godini.

Krajem 2020. godine, Agencija za sigurnost hrane BiH je zajedno sa ostalim nadležnim institucijama u BiH počela realizaciju projekta „Potpora EU jačanju kapaciteta i postupnom usklađivanju sektora sigurnosti hrane sa *acquis*-om“, koji će biti usmjeren na izgradnju institucijskih kapaciteta, provedbu politika i usklađivanje zakonodavstva u području sigurnosti hrane, te nabavku opreme.

Uslijed izbijanja pandemije virusa Covid-19, Agencija za sigurnost hrane BiH je, uz potporu međunarodnih organizacija iz ove oblasti, izradila dokument Smjernice za kompanije u prehrambenom sektoru o utjecaju virusa Covid-19 na procese prerade hrane i stupnju sigurnosti hrane za krajnje potrošače u uvjetima pandemije.

U Republici Srpskoj je tijekom 2020. godine usvojeno nekoliko podzakonskih akata iz oblasti sigurnosti hrane, prije svega Pravilnik o prahrambenim aditivima (Službeni glasnik RS, broj 96/20), Pravilnik o obilježavanju organskih proizvoda (Službeni glasnik RS, broj 93/20), te Pravilnik o proizvodima od žitarica (Službeni glasnik RS, broj 25/20).

U oblasti fitosanitarne politike, tijekom 2020. godine provođene su aktivnosti na realizaciji projekata koji će doprinijeti daljem usklađivanju zakonske legislative sa europskim *acquis*-om i najboljim praksama. Vijeće ministara BiH je na 6. sjednici održanoj 28.05.2020. godine usvojilo prijedlog za sudjelovanje Bosne i Hercegovine u programu tehničke suradnje „Potpora unapređenju nacionalnog sustava nadzora nad biljnim nametnicima i sustava fitosanitarnog certificiranja“, koji u nekoliko europskih država realizira Organizacija UN za hranu i poljoprivredu (FAO).

Tijekom 2020. godine nastavljene su aktivnosti na realizaciji projekta „Nove aktivnosti za potporu fitosanitarnom sektoru u Bosni i Hercegovini u cilju usklađivanja sa EU standardima“, koji ima za cilj konsolidaciju tehničkih, specijalističkih i organizacijskih vještina bosanskohercegovačkih institucija odgovornih za fitosanitarne analize u procesu akreditacije laboratorijskih metoda sa ISO standardima, te opskrbe laboratorijskom opremom.

Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva pokrenulo je postupak izrade Zakona o fitofarmaceutskim sredstvima Federacije BiH, koji će u potpunosti biti usklađen sa EU direktivom o održivoj upotrebi pesticida i Uredbom o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja.

U oblasti veterinarstva, tijekom 2020. godine provođene su aktivnosti na usvajanju podzakonskih propisa koji imaju za cilj provedbu mjera veterinarskog javnog zdravstva i zaštite zdravlja životinja, kao i stvaranje učinkovitog sustava kontrole zdravlja i dobrobiti životinja i proizvodnje sigurnih proizvoda životinjskog podrijetla.

U Federaciji BiH je tijekom 2020. godine usvojen Program utvrđivanja načina provedbe veterinarsko-zdravstvenih pregleda u odobrenim objektima za unutarjni promet u Federaciji BiH (Službene novine FBiH, broj 5/20) i Uputstvo o provedbi mjera za otklanjanje i sprječavanje zaraznih i parazitarne bolesti životinja za 2020. godinu (Službene novine FBiH, broj 40/20).

U oblasti ribarstva, tijekom 2020. godine poduzimane su aktivnosti na izradi Strateškog dokumenta za razvoj ribarstva i akvakulture BiH, kao i entitetskih programa razvoja ribarstva i akvakulture, što predstavlja značajan korak u harmonizaciji legislative iz ove oblasti sa *acquis*-om, imajući u vidu da su riba i riblji proizvodi jedan od strateških proizvoda animalnog porijekla koje Bosna i Hercegovina izvozi u Europsku uniju.

U oblasti šumarstva, u Federaciji BiH su u proceduri usvajanja Zakon o šumama Federacije BiH i Šumarski program, dok je Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH na 10. sjednici održanoj 29.01.2020. godine usvojio Nacrt zakona o reprodukcijom materijalu šumskog i ukrasnog drveća i grmlja, kojim se uređuje proizvodnja, stavljanje na tržište i uvoz reprodukcijom materijala šumskog i ukrasnog drveća i grmlja, uvjeti koje moraju zadovoljiti dobavljači ovog materijala u postupku upisa u Registar dobavljača reprodukcijom materijala, uspostava i korištenje rezervi sjemenskog materijala, te razmjena podataka i informacija iz ove oblasti.

Ulaganja DCF članica u 2020. godini

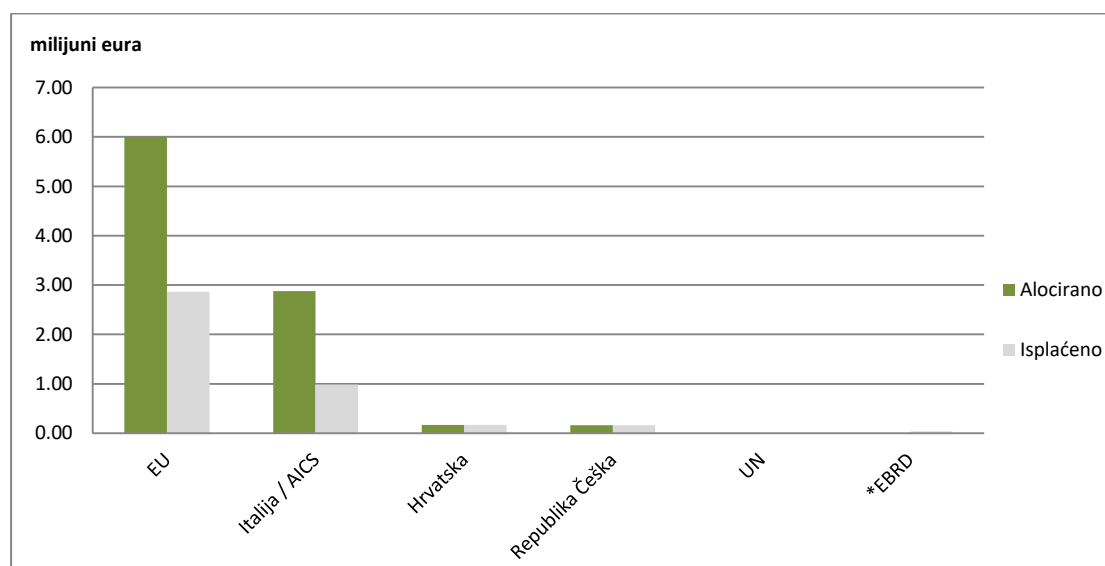
Članice DCF aktivne u sektoru Poljoprivrede i ruralnog razvitka u 2020. godini su EU, Italija/AICS, Hrvatska, Republika Češka, UN, EBRD.

Ukupno alocirana sredstva DCF članica za sektor u 2020. godini iznose € 9.21 milijuna grant sredstava.

Ukupno isplaćena sredstva za sektor u 2020. godini iznose € 4.21 milijuna, od čega € 4.18 milijuna granta i € 0.03 milijuna zajma, od zajmodavca Europske banke za obnovu i razvoj (EBRD).

U grafikonu 8.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant sredstva od strane razvojnih partnera sukladno visini ulaganja, kao i alocirana i isplaćena sredstva zajma Europske banke za obnovu i razvoj (EBRD). Najveću alokaciju, odnosno isplatu imali su EU i Italija/AICS.

Grafikon 8.1. Alocirana i isplaćena sredstva po razvojnim partnerima u 2020. godini

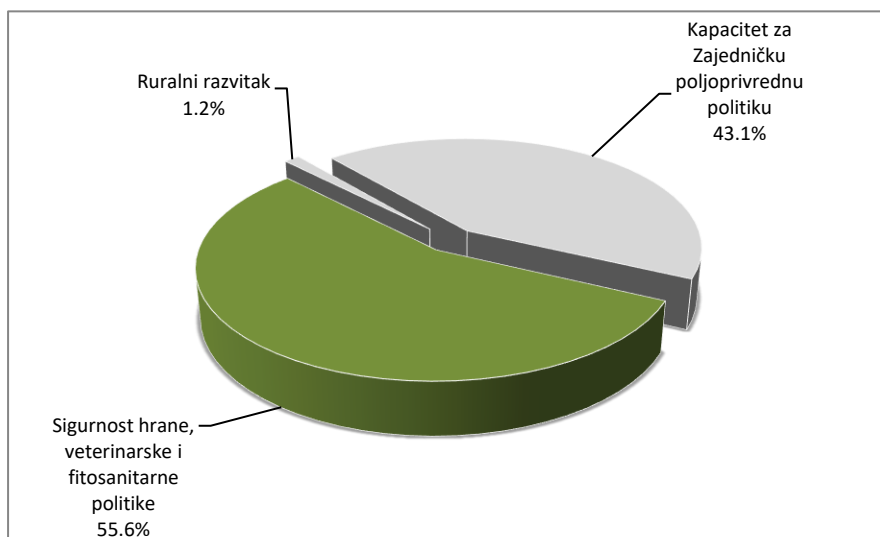

*Napomena: EBRD zajam

Sektor Poljoprivreda i ruralni razvitak sastoji se od 5 podsektora. U grafikonu 8.2. prikazana je struktura ukupno alociranih sredstava po podsektorima.

Ukupno alocirana sredstva u 2020. godini su alocirana u tri podsektora i to: Sigurnost hrane, veterinarske i fitosanitarne politike (55.6%), Kapacitet za Zajedničku poljoprivrednu politiku (43.1%) i Ruralni razvitak (1.2%).

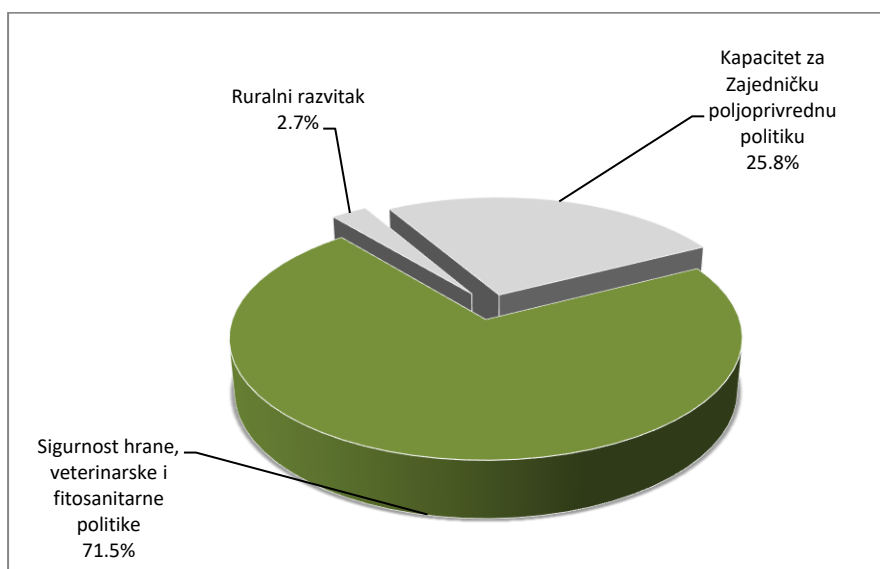
Grafikon 8.2. Ukupno alocirano po podsektorima u 2020. godini

U grafikonu 8.3. prikazana je struktura ukupno isplaćenih sredstava u 2020. godini po podsektorima.

Ukupno isplaćena sredstva u 2020. godini su isplaćena u tri podsektora i to: Sigurnost hrane, veterinarske i fitosanitarne politike (71.5%), Kapacitet za Zajedničku poljoprivrednu politiku (25.8%) i Ruralni razvitak (2.7%).

Grafikon 8.3. Ukupno isplaćeno po podsektorima u 2020. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2020. godini, navedeni su u narednoj tablici:

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milijuni EUR)
EU potpora za izgradnju kapaciteta i postupno usklađivanje <i>acquis</i> -a u veterinarskom sektoru Bosne i Hercegovine	EU	3.00
Gospodarski održivi razvoj i zaštita okoliša u područjima s prirodnim ograničenjima u Bosni i Hercegovini	Italija /AICS	2.40
EU potpora za nabavu i distribuciju mamaca sa cjepivom protiv bjesnila za akcije cijepljenja za proljeće i jesen 2020. godine i proljeće 2021. godine u Bosni i Hercegovini	EU	2.17
EU potpora za izgradnju kapaciteta i postupno usklađivanje EU <i>acquis</i> -a u Sektoru za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine	EU	1.50
EU potpora za izgradnju kapaciteta i postupno usklađivanje EU <i>acquis</i> -a u Fitosanitarom sektoru Bosne i Hercegovine	EU	1.50
Novi aktivnosti za potporu Fitosanitarom sektoru u Bosni i Hercegovini radi prilagođavanja europskim standardima	Italija/AICS	1.20
Održiva proizvodnja tradicionalnog livanjskog sira	Republika Češka	0.18
Fond Inovacijsko gnijezdo II	EBRD	0.10
Potpورا za razvoj poljoprivrede	Hrvatska	0.07
Osobe s invaliditetom - Lideri u pčelarstvu (samozapošljavanje osoba s invaliditetom)	EU	0.04

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera , putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Buduće aktivnosti

U narednom razdoblju potrebno je nastaviti aktivnosti na unapređenju ruralnog razvitka i stvaranju učinkovitog, održivog i inovativnog poljoprivredno-prehrambenog sektora u Bosni i Hercegovini, koji će biti konkurentan na međunarodnom tržištu i koji će osigurati zaposlenje i bolji životni standard poljoprivrednih proizvođača. Prema prikupljenim odgovorima institucija sa svih razina vlasti u BiH i članica DCF, koje su sudjelovale u pripremi Izvješća, kao i preporuka Europske komisije, u narednom razdoblju je potrebno:

- provesti Strateški plan ruralnog razvitka BiH za razdoblje 2018-2021. godina i pokrenuti aktivnosti na izradi novog strateškog plana za ruralni razvitak nakon 2021. godine;
- povećati konkurentnost poljoprivrednih proizvođača i prehrambene industrije kroz potporu ulaganju u infrastrukturu za proizvodnju i preradu poljoprivrednih proizvoda;
- nastaviti reformske aktivnosti koje treba da obuhvaćaju okrupnjavanje poljoprivrednog zemljišta, povećanje površina pod režimom navodnjavanja, uvođenje

EU i međunarodnih standarda kvalitete, te potporu inovacijama u cilju prilagodbe zahtjevima i potražnji tržišta;

- jačati savjetodavne usluge u sektoru poljoprivrede i ruralnog razvitka;
- izraditi i usvojiti Zakon o poljoprivredi Federacije BiH, Zakon o novčanim potporama Federacije BiH i Program razvoja zadrugarstva u Federaciji BiH;
- podržati uspostavljanje sustava registracije prehrambenih proizvoda oznakama podrijetla, zemljopisnog podrijetla i garantirano tradicionalnog specijaliteta;
- usvojiti zakone o organskoj proizvodnji i vinu u BiH;
- nastaviti aktivnosti na usklađivanju propisa o sigurnosti hrane u BiH sa zakonodavstvom Europske unije;
- unaprijediti kapacitete nadležnih institucija i subjekata u poslovanju sa hranom za provedbu zakonodavstva i standarda EU u oblastima higijene hrane i službenih kontrola hrane;
- nastaviti s provedbom mjera zdravstvene zaštite životinja, kao i mjera koje osiguravaju proizvodnju sigurne hrane životinjskog podrijetla i veterinarskog očuvanja okoline;
- izraditi Zakon o veterinarstvu Federacije BiH;
- izraditi i usvojiti Strateški dokument za razvoj ribarstva i akvakulture BiH, kao i entitetskih programa razvoja ribarstva i akvakulture;
- usvojiti Zakon o šumama Federacije BiH i Šumarski program Federacije BiH.

Članice DCF-a aktivne u sektoru u 2020. godini	Italija/AICS, Mađarska, EBRD
Ostale ključne međunarodne organizacije	Vijeće za regionalnu suradnju; Energetska zajednica jugoistočne Europe; Transportni opservatorij jugoistočne Europe; Srednjoeuropski ugovor o slobodnoj trgovini, Proces suradnje u jugoistočnoj Europi.
Ključni partneri među institucijama vlasti	VM BiH; Vlada FBiH; Vlada RS; Vlada BD BiH; Institucije, agencije, direkcije na svim razinama vlasti u BiH, sukladno njihovim sektorskim nadležnostima.
Ukupno alocirana / isplaćena sredstva DCF članica za potrebe sektora u 2020. g.	Ukupno alocirano € 0.70 mil u formi granta. Ukupno isplaćeno € 0.50 mil, od čega € 0.45 mil granta i € 0.04 mil zajmova. Od ukupne ODA-e u 2020. godini, za sektor je alocirano 0.1% a isplaćeno 0.1%.
Zakonski okvir i strategije usvojene u 2020. godini	/
Koordinacija sa i između razvojnih partnera	<p>Ne postoji jedinstveni mehanizam za koordinaciju razvojnih partnera. Za regionalna ulaganja, koordinacija razvojnih partnera odvija se u kontekstu Investicijskog okvira za Zapadni Balkan (WBIF), i djelomice Nacionalnog investicijskog odbora (NIC).</p> <p>Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih razina vlasti sudjeluju na redovitim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo financija u trezora BiH /Sektor za financijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.</p> <p>Usljed izbijanja pandemije COVID-19 i pratećih epidemioloških mjera, u 2020. godini nisu se održavali DCF sastanci.</p>

Pregled aktivnosti u 2020. godini

Sektor regionalne i teritorijalne suradnje u ovom Izvešću temelji se na metodologiji sektorskog izvješćivanja definiranoj u IPA II regulativi, za razdoblje 2014 – 2020.

Sektor regionalne i teritorijalne suradnje sastoji se od četiri podsektora:

- Horizontalna potpora politici i reformi sektora,
- Regionalna struktura i mreža,
- Regionalna investicijska potpora i
- Teritorijalna suradnja.

Jačanje regionalne suradnje i dobrosusjedskih odnosa zemalja Zapadnog Balkana značajan je dio procesa pridruživanja Europskoj uniji, a također i značajan čimbenik dostizanja ukupnog gospodarskog napretka i poboljšanja životnog standarda u svim zemljama regije.

Bosna i Hercegovina je tijekom 2020. godine nastavila sudjelovanje u regionalnim inicijativama koje imaju za cilj jačanje suradnje i potporu procesu pristupanja u članstvo Europske unije zemalja Zapadnog Balkana, a to se prije svega odnosi na Srednjoeuropski sporazum o slobodnoj trgovini (CEFTA), Energetsku zajednicu, Transportnu zajednicu, Vijeće za regionalnu suradnju (RCC) i Proces suradnje u jugoistočnoj Europi (SEECF).

Bosna i Hercegovina je u siječnju 2020. godine preuzela jednogodišnje predsjedanje CEFTA Sporazumom i strukturama, a temeljni prioriteti predsjedanja su: slobodno kretanje roba, uklanjanje prepreka za trgovinu robom, slobodna trgovina uslugama, slobodan protok ulaganja, te zaključivanje dodatnog protokola o rješavanju sporova i institucijski razvoj CEFTA tijela. Uspješna primjena CEFTA sporazuma doprinijeti će stvaranju slobodne trgovinske zone u jugoistočnoj Europi, te ubrzati proces europskih integracija svih zemalja regije.

U okviru „Berlinskog procesa“, u svibnju 2020. godine je u Zagrebu održan Samit Europske unije i zemalja Zapadnog Balkana na kojem je pružena potpora europskoj perspektivi Zapadnog Balkana i daljem jačanju regionalne suradnje kako bi se olakšao oporavak nakon krize izazvane pandemijom virusa Covid-19. Također, na Samitu je zaključeno kako ključnu ulogu u povećanju konkurentnosti i atraktivnosti zemalja regije predstavlja izgradnja zajedničkog regionalnog tržišta, koje treba biti inkluzivno, utemeljeno na pravilima Europske unije i izgrađeno na dostignućima Višegodišnjeg akcijskog plana za uspostavu regionalnog gospodarskog prostora.

Na Samitu je usvojena Zagrebačka deklaracija, koja predviđa paket od € 3,3 milijarde potpore Europske unije za pomoć regiji Zapadnog Balkana u rješavanju posljedica krize izazvane pandemijom virusa Covid-19, a koja uključuje potporu zdravstvenom sektoru, potporu kasnijem socio-gospodarskom oporavku, te paket od 750 milijuna eura makrofinancijske pomoći i € 1,7 milijardi potpore Europske investicijske banke.

Također, u okviru „Berlinskog procesa“ u studenom 2020. godine u Sofiji je održan još jedan Samit Europske unije i Zapadnog Balkana na kojem su lideri zemalja Zapadnog Balkana potpisali Deklaraciju o zajedničkom tržištu zemalja Zapadnog Balkana i Deklaraciju o zelenoj agendi za Zapadni Balkan. Potpisane deklaracije su podržane kroz Gospodarski i investicijski plan za Zapadni Balkan koji je Europska komisija usvojila 06.10.2020. godine, a čiji je cilj mobilizacija do € 9 milijardi bespovratnih sredstava Europske unije kako bi se ubrzao socio-

gospodarski oporavak regije od pandemije virusa Covid-19, te ubrzala njegova gospodarska konvergencija sa Europskom unijom.

U listopadu 2020. godine u Tirani je održan treći Digitalni samit zemalja Zapadnog Balkana na kojem su potpisani Memorandum o razumijevanju o regionalnoj interoperabilnosti i uslugama povjerenja u regiji Zapadnog Balkana i Memorandum o razumijevanju o mapi puta za 5G digitalnu transformaciju šest zemalja Zapadnog Balkana.

Direkcija za europske integracije BiH je tijekom 2020. godine sudjelovala u radu regionalne Mreže institucija nadležnih za europske integracije, koji se provodi u sklopu GIZ-ovog projekta „Promicanje EU integracija na Zapadnom Balkanu“. Projekt je stvorio platformu za regionalno učenje i dijalog koji odražavaju potrebe ministarstava vanjskih poslova, institucija nadležnih za EU integracije i IPA struktura. Također, projekt podržava zemlje regije u provedbi sporazuma postignutih u sklopu Berlinskog procesa, te potiče zajednički pristup izazovima koji proizilaze iz preuzimanja prava Europske unije i pruža potporu pri izvještavanju napretka prema Europskoj uniji.

Tijekom 2020. godine Bosna i Hercegovina je nastavila sudjelovanje u projektima prekogranične suradnje, što je pozitivno utjecalo na povećanje konkurentnosti pograničnih regija, povećanje zaposlenosti i unapređenje infrastrukture.

U sklopu programa teritorijalne suradnje, Bosna i Hercegovina je tijekom 2020. godine sudjelovala u dva bilateralna programa prekogranične suradnje sa Srbijom i Crnom Gorom, trilateralnom programu Interreg sa Hrvatskom i Crnom Gorom, kao i u tri transnacionalna programa: Dunavski, Mediteranski (MED) i Jadransko-jonski (ADRION).

Ulaganja DCF članica u 2020. godini

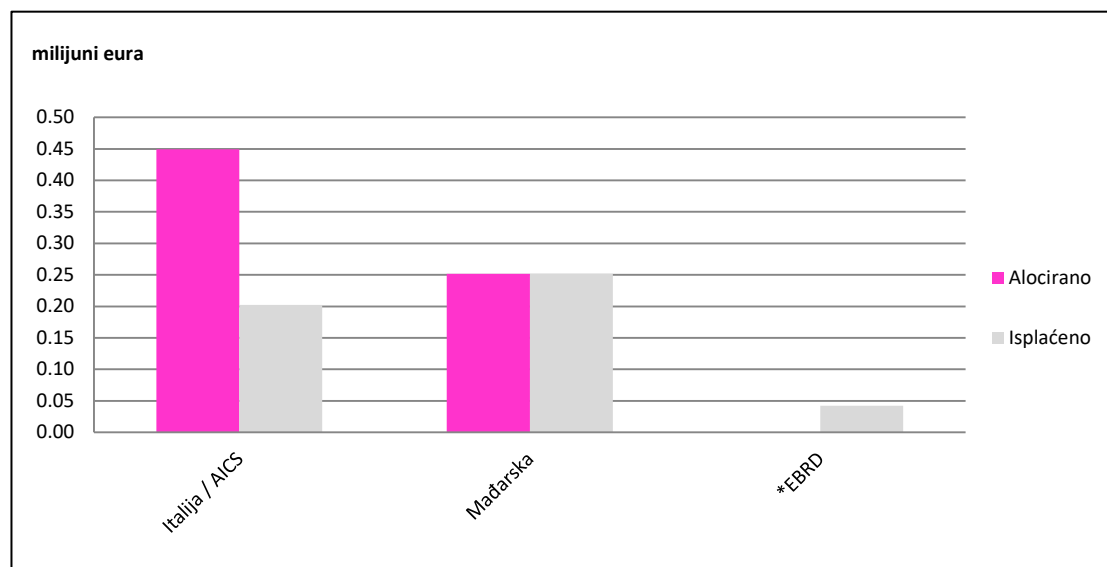
Članice DCF aktivne u sektoru Regionalna i teritorijalna suradnja u 2020. godini su Italija/AICS, Mađarska, EBRD.

Ukupno alocirana sredstva DCF članica za sektor u 2020. godini iznosila su € 0.70 mil u formi granta.

Ukupno isplaćena sredstva za sektor u 2020. godini iznosila su € 0.50 mil, od čega € 0.45 mil granta i € 0.04 mil zajmova.

U Grafikonu 9.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant ODA sredstva sukladno visini ulaganja svakog pojedinačnog razvojnog partnera, kao i isplaćena sredstva zajma Europske banke za obnovu i razvoj (EBRD).

Grafikon 9.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2020. godini

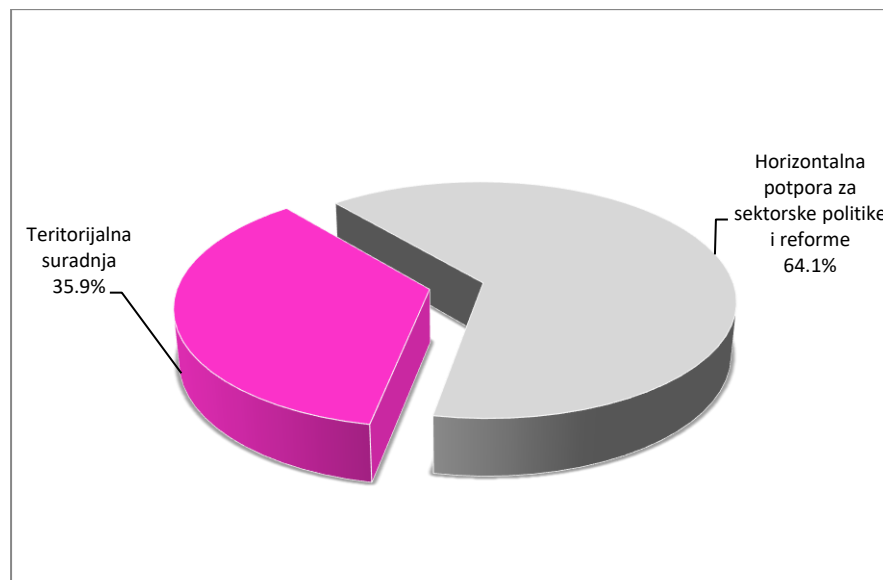
*Napomena: EBRD Zajam

Sektor Regionalna i teritorijalna suradnja se sastoji od 4 podsektora.

U grafikonu 9.2. prikazana je struktura ukupno alociranih sredstava po podsektorima.

Od ukupno alociranih sredstava u 2020. godini, 64.1% je alocirano u podsektor Horizontalna potpora za sektorske politike i reforme, dok je 35.9% alocirano u podsektor Teritorijalna suradnja. Podsektori koji nisu imali financiranja, nisu prikazani u grafikonu.

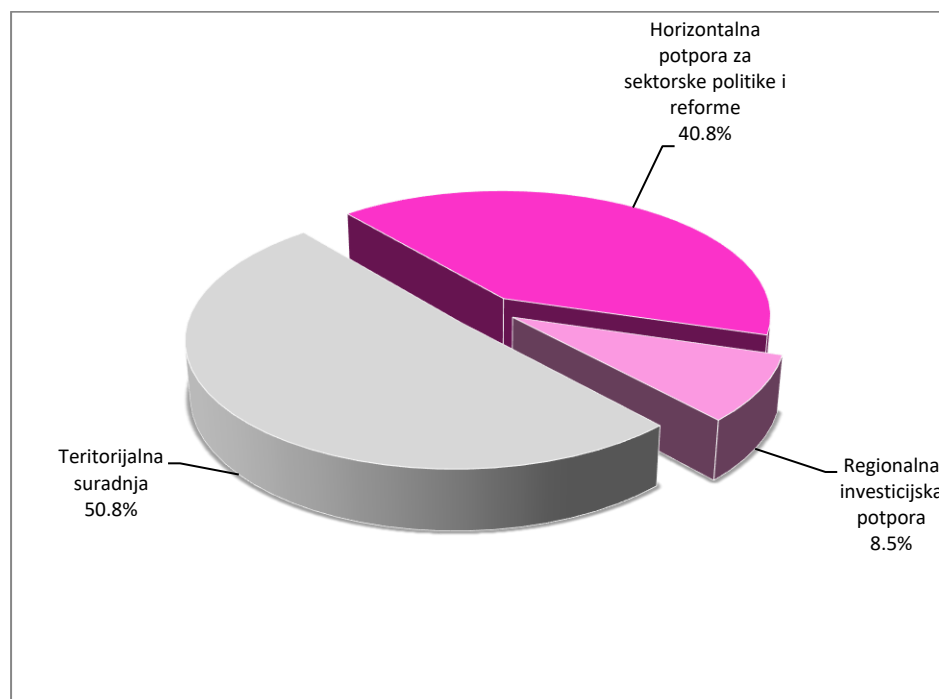
Grafikon 9.2. Ukupno alocirano po podsektorima u 2020. godini

U grafikonu 9.3. prikazana je struktura ukupno isplaćenih sredstava u 2020. godini po podsektorima.

Ukupna isplaćena sredstava u 2020. godini su isplaćena u tri podsektora i to: Teritorijalna suradnja 50.8%, Horizontalna potpora za sektorske politike i reforme 40.8% i Regionalna investicijska potpora 8.5%.

Grafikon 9.3. Ukupno isplaćena po podsektorima u 2020. godini

Buduće aktivnosti

Regionalna suradnja je ključni uvjet za europsku perspektivu zemalja Zapadnog Balkana i njihov dalji gospodarski napredak. U tom kontekstu neophodno je:

- nastaviti sa jačanjem regionalne suradnje i dobrosusjedskih odnosa;
- usvojiti strateški okvir u oblastima koje su relevantne za regionalnu politiku EU i osigurati učinkovitu koordinaciju programa prekogranične i međuregionalne suradnje, kao značajnom koraku u pripremi regionalnih razvojnih strategija;
- nastaviti s provedbom aktivnosti definiranih u Višegodišnjem akcijskom planu za osnivanje regionalnog gospodarskog prostora zemalja Zapadnog Balkana;
- nastaviti aktivnosti na pružanju potpore i koordinaciji korištenja pomoći u sklopu Investicijskog okvira za Zapadni Balkan.

Članice DCF aktivne u Sektoru u 2020. godini	Svjetska banka, EBRD, EIB, Švicarska, Njemačka, EU, UN, SAD/USAID, Italija/AICS, Francuska, Slovenija, Republika Češka, Hrvatska
Ukupno alocirana/isplaćena sredstva DCF članica za potrebe Sektora u 2020. godini	Ukupno alocirano € 72.95 milijuna, od čega € 10.21 milijuna granta i € 62.74 milijuna zajmova. Ukupno isplaćeno € 62.27 milijuna, od čega € 9.32 milijuna granta i € 52.95 milijuna zajmova. Od ukupne ODA-e u 2020. godini, za sektor je alocirano 7%, a isplaćeno 9%.
Zakonski okvir i strategije usvojene u 2020. godini	Zakonski okvir i strategije usvojene u 2020. godini prikazane su za svaki pojedinačni sektor u sklopu ovog Izvješća.
Koordinacija sa i između razvojnih partnera	Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih razina vlasti sudjeluju na redovitim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo financija u trezora BiH /Sektor za financijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći. Usljed izbijanja pandemije COVID-19 i pratećih epidemioloških mjera, u 2020. godini nisu se održavali DCF sastanci.

Ulaganja DCF članica u 2020. godini

Međusobno povezani sektori zamjenili su takozvani Privremeni sektor, definiran za projekte koje članice DCF-a nisu mogli svrstati u postojeće sektore u PIMIS/DMD bazi podataka.

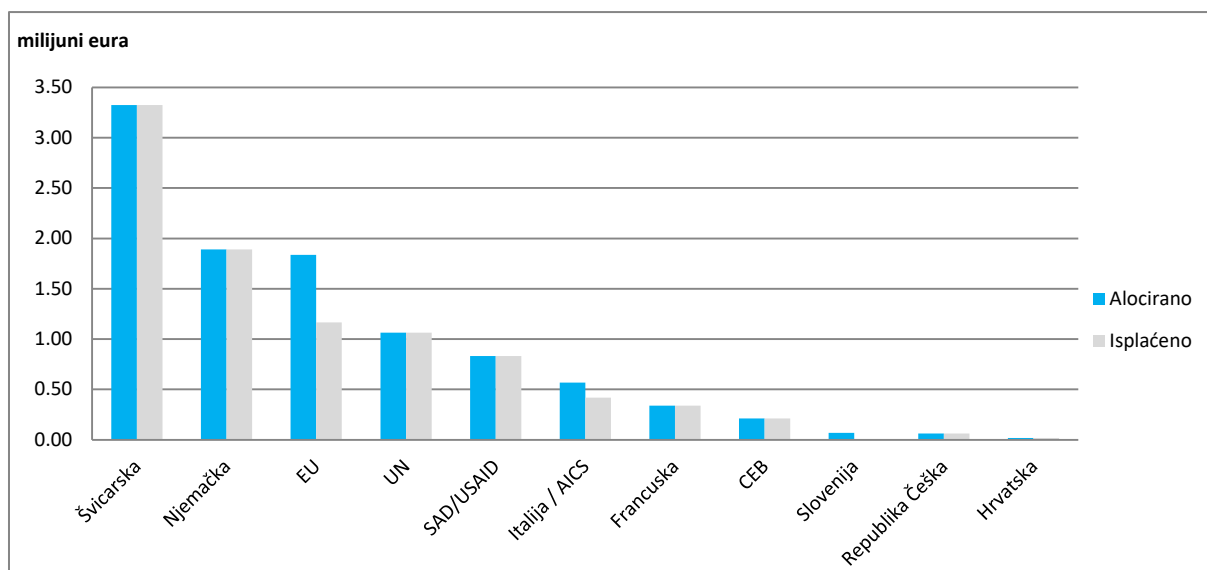
Članice DCF aktivne u Međusobno povezanim sektorima u 2020. godini su Svjetska banka, EBRD, EIB, Švicarska, Njemačka, EU, UN, SAD/USAID, Italija/AICS, Francuska, Slovenija, Republika Češka, Hrvatska

Ukupno alocirana sredstva DCF članica za sektor u 2020. godini iznose € 72.95 milijuna, od čega je € 10.21 milijuna granta i € 62.74 milijuna zajmova.

Ukupno isplaćena sredstva za sektor u 2020. godini iznose € 62.27 milijuna, od čega € 9.32 milijuna granta i € 52.95 milijuna zajmova.

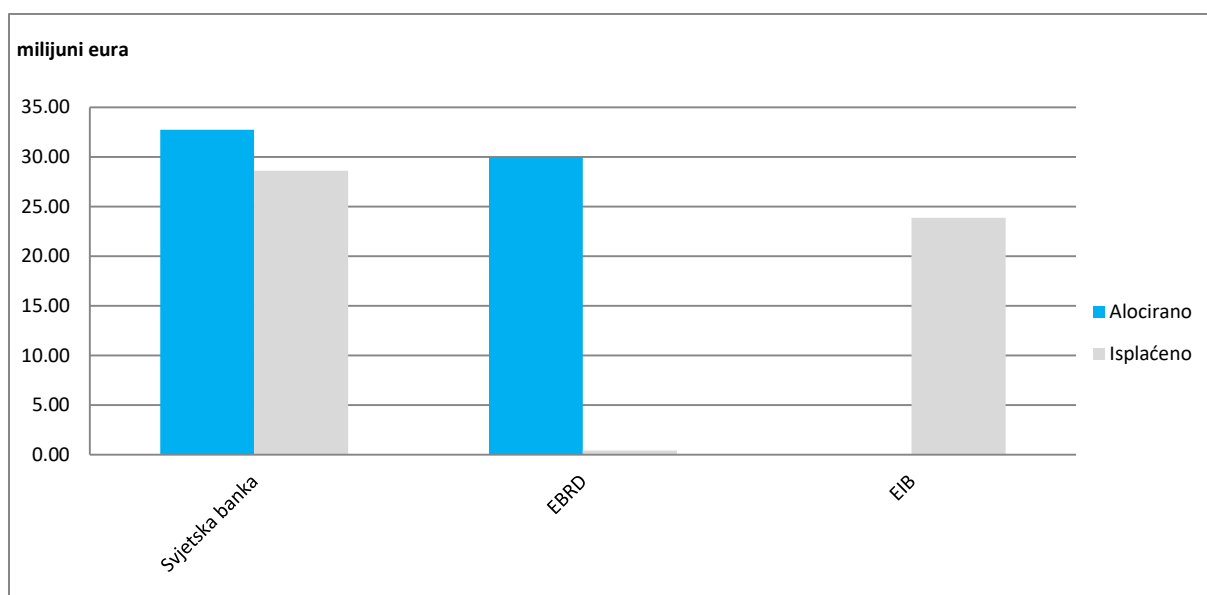
U grafikonu 10.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant sredstva od strane razvojnih partnera sukladno visini ulaganja. Najveću alokaciju, odnosno isplatu imala je Švicarska, za kojim slijede Njemačka, EU i UN.

Grafikon 10.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2020. godini

U grafikonu 10.2. prikazana su alokacija i isplata zajmova u 2020. godini.

Grafikon 10.2. Alocirani i isplaćeni zajmovi po zajmodavcima u 2020. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2020. godini, navedeni su u narednoj tablici:

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milijuni EUR)
ISP zajam za MSP poduzeća & prioritetne projekte IV	EIB	360.00
Projekt registracije nekretnina	Svjetska banka	46.25
Projekt za hitni odgovor na COVID-19 u Bosni i Hercegovini	Svjetska banka	29.63
Globalna kreditna suradnja (<i>Global Credit Cooperation</i>)	Švicarska	7.60
Program za oporavak od poplava u RS - stambeno zbrinjavanje	UN	6.90
Smanjenje čimbenika rizika po zdravlje u Bosni i Hercegovini	Švicarska	5.95
Projekt mentalnog zdravlja u BiH	Švicarska	5.56
Projekt jačanja sestrinstva u BiH	Švicarska	4.85
Platforma Zapadnog Balkana za MSP: ENEF	EBRD	4.20
Potpora učinkovitijem protuminskom djelovanju i jačanju nacionalnih kapaciteta za razminiranje u BiH	Švicarska	2.55

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera , putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Hrvatska

Republika Češka

Francuska

Njemačka

Mađarska

Italija / Talijanska agencija za razvojnu suradnju (AICS)

Japan

Veleposlanstvo Kraljevine Nizozemske

Ministarstvo vanjskih poslova Kraljevine Norveške

Slovenija

Švedska

Švicarska

Sjedinjene Američke Države/Američka agencija za međunarodni razvitak (SAD/USAID)

Ujedinjeno Kraljevstvo

Europska banka za obnovu i razvitak (EBRD)

Europska unija (EU)

Europska investicijska banka (EIB)

Ujedinjeni narodi (UN)

Svjetska banka

Međunarodna financijska korporacija u Bosni i Hercegovini (IFC)

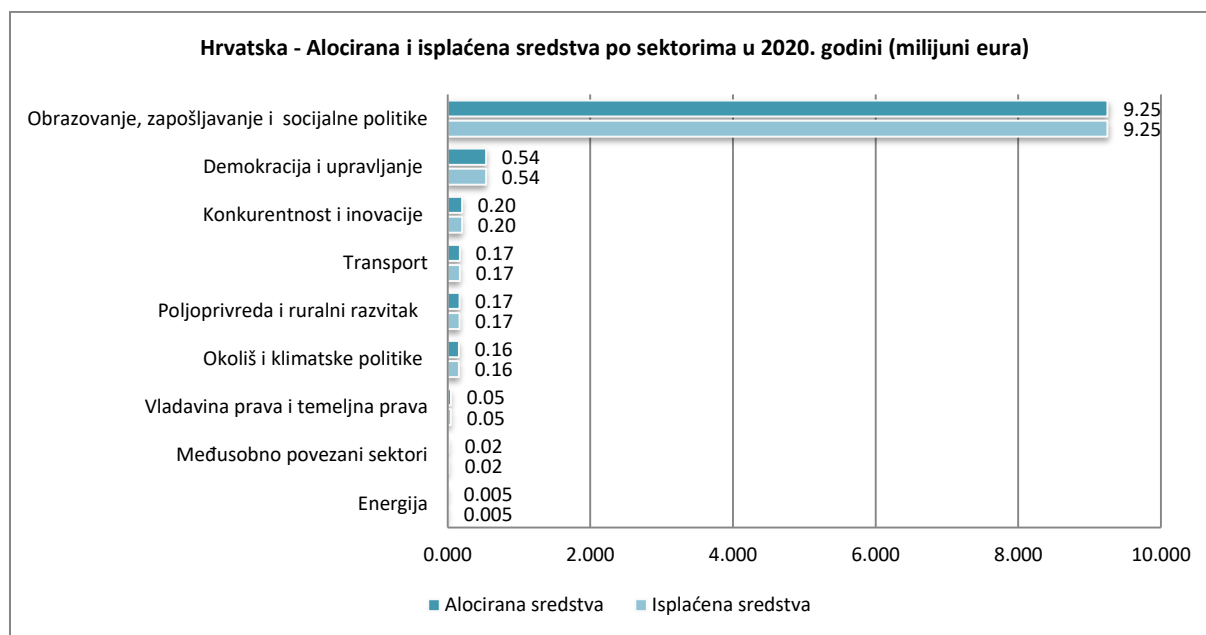
Hrvatska

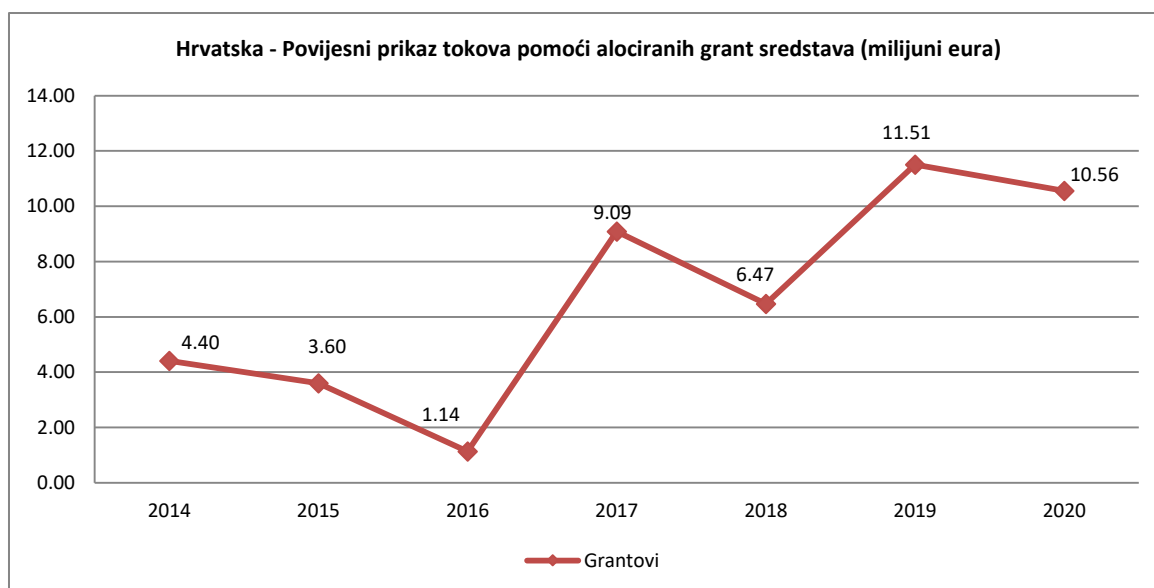
Politički pristup

Nacionalna strategija za razvojnu suradnju Republike Hrvatske 2017- 2021 definira Bosnu i Hercegovinu kao programsku zemlju unutar prioriternog područja Jugoistočne Europe. Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike spadaju u sektorske prioritete Hrvatske razvojne pomoći. Ministarstvo vanjskih i europskih poslova ključna je institucija angažirana u koordinaciji razvojne suradnje i procesima donošenja politika. Većinu razvojnih projekata u BiH provodi Središnji državni ured za Hrvate izvan RH, Ministarstvo zdravstva, Ministarstvo unutarnjih poslova i Ministarstvo hrvatskih branitelja u sklopu svojih nadležnosti. Bosna i Hercegovina tradicionalno je najveći primatelj hrvatske bilateralne pomoći. Hrvatska će nastaviti usmjeravati svoju razvojnu pomoć u Bosnu i Hercegovinu na temelju prioriteta Nacionalne strategije.

Glavne aktivnosti u 2020. godini

Vlada Hrvatske je **alocirala € 10.56 milijuna i isplatila € 10.56 milijuna u 2020. godini u formi granta** u slijedeće sektore: Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Demokracija i upravljanje, Konkurentnost i inovacije, Transport, Poljoprivreda i ruralni razvitak, Okoliš i klimatske politike, Vladavina prava i temeljna prava i Međusobno povezani sektori, Energija.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Na temelju postojećih nacionalnih strateških dokumenata, Bosna i Hercegovina je jedno od glavnih prioritetnih područja Hrvatske razvojne suradnje. Hrvatska namjerava nastaviti s financiranjem projekata u sektoru obrazovanja, zapošljavanja i socijalnih politika, kulture, infrastrukture i post-ratne obnove. Posebna pozornost biti će posvećena jačanju zdravstvenih sustava budući da je na njih znatno utjecala pandemija koronavirusa. Buduća razvojna suradnja s Bosnom i Hercegovinom fokusirati će se na projekte koji doprinose izgradnji institucija i demokratizaciji, poboljšanju aktivnog građanstva i zaštiti ljudskih prava kao i uspostavljanju veza s poslovnim sektorom, kako bi se postigla bolja inkluzivnost i održivost projekata. Hrvatska će također nastaviti s aktivnostima vezanim za pružanje iskustva i stručnog znanja razvojnim partnerima u BiH na polju demokratske tranzicije i procesa pristupanja EU i NATO-u putem Centra izvrsnosti Ministarstva vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske sa državnim i entitetskim institucijama Bosne i Hercegovini.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

N/A

Kontakt informacije:

Veleposlanstvo Hrvatske u Bosni i Hercegovini

Adresa: Ulica Maršala Tita 28

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: + 387 33 277 111

Faks: + 387 33 472 434

E-mail: croemb.sarajevo@mvpei.hr

Web-adresa: <http://ba.mvep.hr/hr/>

Republika Češka

Politički pristup

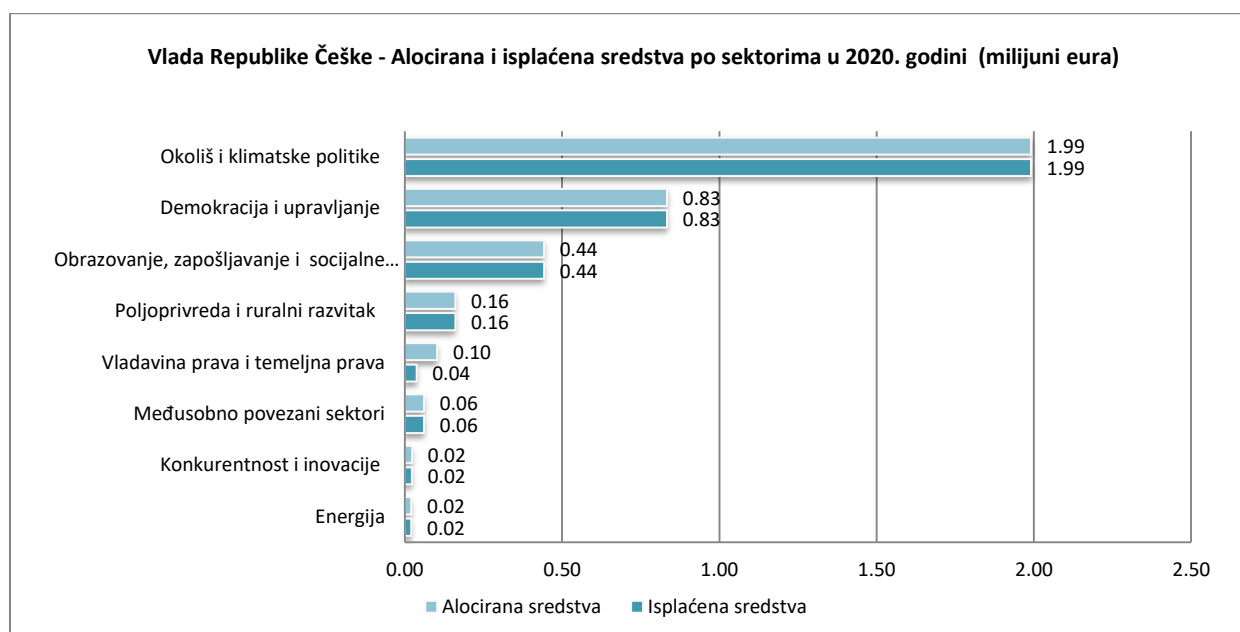
Bosna i Hercegovina nalazi se među dugoročnim prioritetima Republike Češke i kao takva, bila je uključena je u Strategiju razvojne suradnje Republike Češke u razdobljima 2006 – 2010, 2011-2017, kao jedna od prioritetnih zemalja u sklopu njene programske razvojne suradnje. Tekući Program razvojne suradnje Republike Češke sa Bosnom i Hercegovinom (2018 – 2023) definira sljedeće prioritetne sektore:

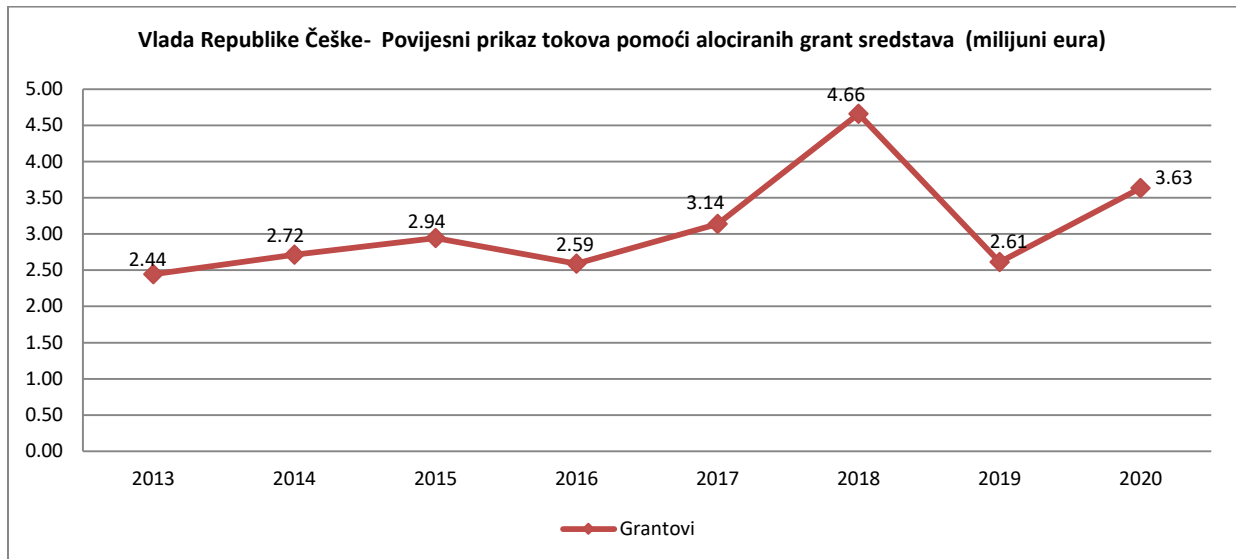
- I. Gospodarski rast s naglaskom na povećanje udjela proizvodnje energije iz obnovljivih izvora u područjima s optimalnim uvjetima
- II. Održivo upravljanje prirodnim resursima, s naglaskom na poboljšanje zaštite, korištenja i razvoja izvora vode, kvalitete vode i pristupa kvalitetnoj pitkoj vodi, uklanjanje onečišćenja i poboljšanje upravljanja otpadnim vodama uključujući sustavne mjere
- III. Dobro demokratsko upravljanje, s naglaskom na izgradnju učinkovitih, odgovornih i transparentnih institucija na svim razinama javne uprave

Snažne i transparentne institucije imaju ključnu ulogu u procesu tranzicije na demokratsko i pluralističko društvo. Dodana vrijednost Češke razvojne pomoći u BiH prvenstveno počiva na vlastitom iskustvu Republike Češke u njenoj tranziciji i integraciji u euroatlantske strukture.

Glavne aktivnosti u 2020. godini

Vlada Republike Češke **alocirala je € 3.63 milijuna i isplatila € 3.57 milijuna u 2020. godini u formi granta** u sljedeće sektore: Okoliš i klimatske politike, Demokracija i upravljanje, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Poljoprivreda i ruralni razvitak, Vladavina prava i temeljna prava, Međusobno povezani sektori, Konkurentnost i inovacije i Energija.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Češka razvojna suradnja sa Bosnom i Hercegovinom odvija se u sklopu sljedećih projekata/programa:

Glavni projekti razvojne suradnje kojima upravlja Češka razvojna agencija - obično su to projekti koji traju od 2-3 godine, čija provedbena tijela odabere Češka razvojna agencija. Suradnja bi prvenstveno trebala koristiti iskustva koja je Republika Češka stekla u vlastitom procesu postkomunističke socio-gospodarske tranzicije i europskih integracija, što daje dodatnu vrijednost pruženoj potpori.

Mali lokalni projekti koji omogućavaju male i ciljne razvojne aktivnosti - za razliku od većih projekata, male lokalne projekte provode lokalne organizacije izabrane od Veleposlanstva Češke Republike u Sarajevu, a njihova provedba treba se odvijati unutar godine za koju su odobreni.

Tranzicijski program, podupire demokraciju i ljudska prava, koristeći nedavna iskustva Republike Češke u socijalnoj tranziciji i demokratizaciji zemlje. Podnositelji zahtjeva za ovaj program trebaju biti češke organizacije, koje tijekom provedbe projekta trebaju surađivati sa svojim B-H kolegama.

Projekt lokalne tranzicije, koji omogućava male i ciljne razvojne aktivnosti u oblastima transformacije i ljudskih prava.

Jiri Dienstbier stipendije za novinarstvo predstavlja zajednički program Ministarstva vanjskih poslova Češke Republike i RFE / RL (Radio Slobodna Europa / Radio Sloboda), kojeg financira Ministarstvo. Pokrenut 2014. godine, inspiriran je doprinosom Jirija Dienstbiera starijeg kojeg je ostvario u oblastima, novinarstva, vanjske politike i ljudskih prava, s namjerom podupiranja baštine RFE / RL, kroz promicanje pravednijih i otvorenih društava putem novinarstva.

Program stipendiranja, nudi nekoliko programa stipendiranja za B-H studente koji namjeravaju studirati na češkim javnim sveučilištima (na češkom ili engleskom jeziku). Programi na češkom jeziku pokrivaju većinu područja studija i sve tri faze sveučilišnih studija.

Drugi instrumenti: Program za privremeno angažiranje stručnjaka; Program B2B (Program za privatni sektor); Program zapošljavanja čeških učitelja u zemljama u razvitku; Trilateralna razvojna suradnja; Program o sigurnosnoj suradnji Ministarstva unutarnjih poslova; Program pomoć za trgovinu češkog

Ministarstva industrije i trgovine, Humanitarna pomoć, Potpora Republike Češke u oblasti razminiranja putem ITF-a, UNDP TF/Czech-UNDP partnerstvo za Ciljeve održivog razvitka (CUP).

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Pored sudjelovanja na sastancima DCF u organizaciji Ministarstva financija i trezora BiH, Republika Češka sudjeluje i na neformalnim sastancima koordinacije razvojnih partnera u organizaciji UN kao i sastancima koordinacije EU u organizaciji Delegacije EU u Sarajevu. Sektorski sastanci za koordinaciju razvojnih partnera u oblasti poljoprivrede (u organizaciji Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH), biomase (u organizaciji UNDP), zdravstva u organizaciji Veleposlanstva Švicarske, te u koordinaciji vezanoj za lokalno upravljanje u organizaciji UNDP, i sastanak koordinacije razvojnih partnera o energiji u organizaciji USAID-a.

Kontakt informacije:

Veleposlanstvo Republike Češke

Adresa: Franjevačka 13

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 587 050

Faks: +387 33 587 060

E-mail: sarajevo@embassy.mzv.cz

Web-adresa: : <https://www.mzv.cz/sarajevo/en/index.html>

Francuska

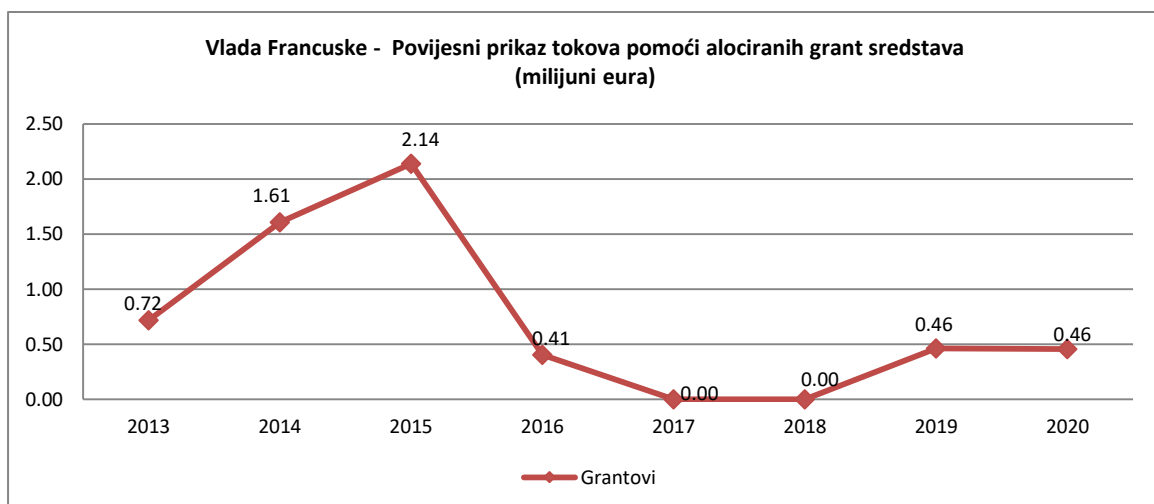
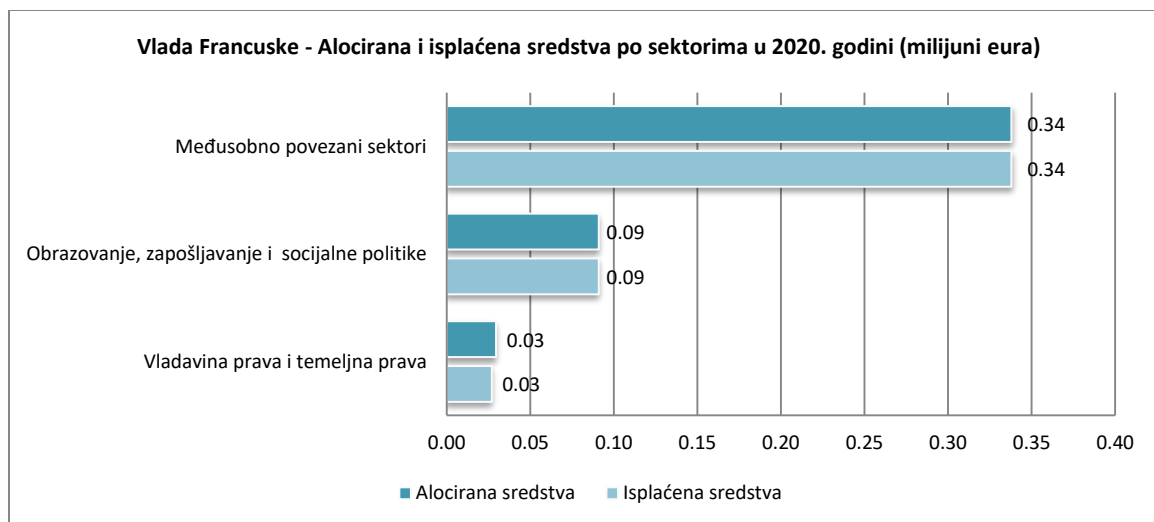
Politički pristup

Veleposlanstvo Francuske u Bosni i Hercegovini provodi različite programe suradnje, sljedeći prioritete osmišljene od strane francuskog Ministarstva vanjskih poslova a kako bi podržala zemlju u njezinim naporima prema europskim integracijama. Suradnja se uz integrirani pristup provodi u skladu sa četiri glavne oblasti: unutarnja sigurnost, tehnička suradnja uključujući upravljanje i visoko obrazovanje i znanstvena suradnju, kultura i civilno društvo, uključujući promoviranje Frankofonije i nastavak preuzimanja *acquis*-a.

Neke od ovih aktivnosti financiraju se uz veliku potporu Europske unije (uključujući TAIEX), dok se druge financiraju izravno od francuske vlade i francuskih lokalnih zajednica.

Glavne aktivnosti u 2020. godini

Vlada Francuske **alocirala je € 0.46 milijuna i isplatila € 0.46 milijuna u 2020 u formi granta** u sljedeće sektore: Međusobno povezani sektori, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike i Vladavina prava i temeljna prava.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Vlada Francuske želi nadalje unaprijediti suradnju sa zemljama Zapadnog Balkana u srednjoročnom a također i dugoročnom radoblju, posebice vezano za EU integracije.

U predstojećim godinama, Vlada Francuske nastavit će pružati potporu projektima u oblasti civilnog društva u Bosni i Hercegovini, vezano za različita pitanja kao što su ljudska prava, projekti za mlade, gender pitanje, lokalni razvitak, ekologija, te će također pružati potporu promjenama i reformama u pitanjima pravne države, u obuci i reformi uprave, pravosuđu, gospodarskom razvitku, itd.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Predstavnici Vlade Francuske sudjeluju u radu svih skupina za koordinaciju razvojnih partnera ukoliko se to odnosi na bilo koji projekt u kojemu su anagažirani, kada su uključeni u izravnu potporu ili daju svoj doprinos u sklopu EU aktivnosti.

Kontakt informacije:

Ured za suradnju i kulturu Veleposlanstva Francuske

Adresa: Mehmed-bega Kapetanovića Ljubušaka 16

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 282 700

Faks: +387 33 282 711

E-mail: Sylvain.rigollet@diplomatie.gouv.fr

Web-adresa: www.ambafrance-ba.org

Njemačka

Politički pristup

Njemačka je odlučna u pružanju potpore Bosni i Hercegovini na njenom putu prema EU, kako bi prevladala različite prepreke i pružila potporu u poduzimanju koraka definiranih u Reformskoj agendi BiH. Nastavljajući se na protekla desetljeća gospodarske suradnje, ovaj angažman osobito zahtijeva sveobuhvatnu pozornost usmjerenu na poticanje programa privatnih ulaganja i sukladno tome prilagodbu poslovne klime. To prvenstveno podrazumjeva razvitak funkcionalnog tržišnog gospodarstva Bosne i Hercegovine s privatnim ulaganjima i stabilnim makro-ekonomskim izgledima, učinkovite administrativne i strukture vlasti, usklađivanje relevantnog pravnog sustava sa EU *acquis*-om i prevazilaženje posljedica rata.

U tu svrhu, Vlada Njemačke pružala je i nastaviti će pružati bilateralnu razvojnu pomoć BiH izravno i putem više agencija nadležnih za provedbu pomoći i nevladinih organizacija. Najpoznatije među njima su: *Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ)* i *KfW-Entwicklungsbank* (Razvojna banka). Projekti se također provode i putem političkih fondacija i drugih njemačkih institucija aktivnih u BiH. Ove aktivnosti koordinira Veleposlanstvo Njemačke, te neka sredstva izravno implementira.

Sektor u fokusu: Razvitak privatnog sektora

Programi koje GIZ trenutačno provodi, između ostalog, izgrađuju kapacitete u javnom i privatnom sektoru BiH za jačanje konkurentnosti malih i srednjih poduzeća i njihovih konkretnih sektora, posebice u metalnoj i drvnoprerađivačkoj industriji i sektoru turizma. Pored toga, promoviramo i inovacije temeljene na digitalizaciji MSP-a. Kako bi se poboljšala mogućnost zapošljavanja, Projekt strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (VET) uvodi značajne elemente njemačkog dvojnog sustava strukovnog obrazovanja koje će bolje odgovarati potrebama tržišta rada.

KfW razvojna banka pruža koncesijske zajmove lokalnim bankama i mikrofinancijskim institucijama za daljnje kreditiranje mikro, malih i srednjih poduzeća u BiH.

Sektor u fokusu: Energija/Zaštita klime

Sektor energije u Bosni i Hercegovini ističe se kao jedan od sektora koji najviše obećava u pogledu gospodarskog ulaganja i rasta, kako bi se u cijelosti osigurala temeljna potreba za pružanjem usluga javnosti u BiH i nastavilo slijediti ekološki osjetljiv put koji uzima u obzir klimatske promjene.

U oblasti obnovljive energije, aktivnosti su bile usmjerene na potporu Vlade Njemačke za sanaciju postojećih i izgradnju novih hidroelektrana i uvođenje novih tehnologija obnovljivih izvora energije (energije vjetra). Također, u različitoj fazi provedbe su i raznovrsni veliki projekti KfW Razvojne banke u RS i Federaciji BiH sa ukupnim opsegom financiranja do € 380 milijuna. Od kraja 2015. godine, GIZ provodi projekt u oblasti obnovljive energije, koji ima za cilj poboljšati okvirne uvjete za povećano korištenje obnovljivih izvora energije. Projekt surađuje sa svim relevantnim partnerima na entitetskoj i državnoj razini.

U oblasti energetske učinkovitosti, GIZ provodi projekt koji ima za cilj razvoj kapaciteta neophodan za ispunjavanje zahtjeva Energetske zajednice, praćenje i upravljanje podacima, zakonodavni okvir i njegovu provedbu, provedbu mjera energetske učinkovitosti na općinskoj, županijskoj i entitetskoj

razini te u bliskoj koordinaciji sa MVTEO. Pored toga, KfW podupire promicanje energetske učinkovitosti u stambenim i javnim zgradama.

Okoliš

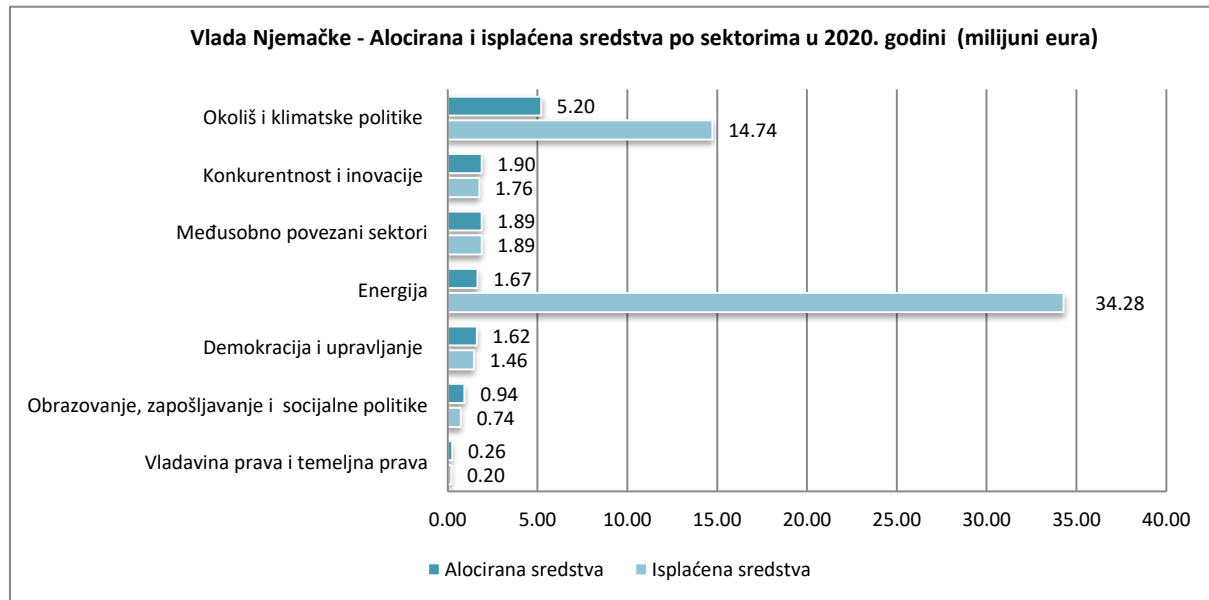
KfW Razvojna banka ima kontinuirani portfelj u ovom sektoru s programima koji se financiraju grant sredstvima za poboljšanje vodoopskrbe i zbrinjavanje otpadnih voda. U pripremi je projekt izgradnje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u Gradiški.

Reforma javne uprave i Vladavina prava

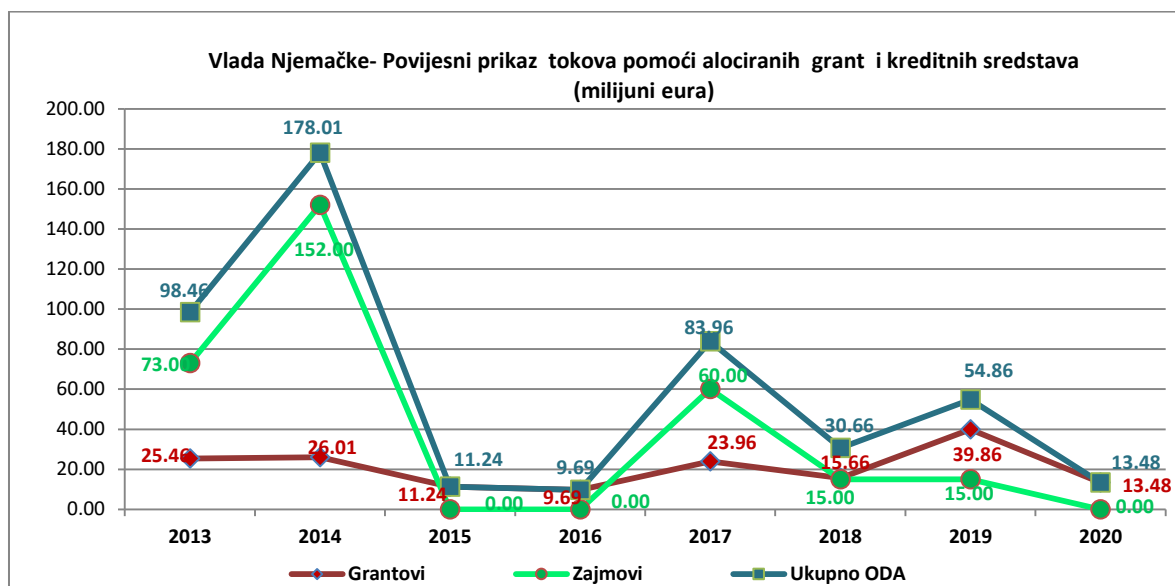
Angažman Njemačke sa Bosnom i Hercegovinom u oblasti Reforme javne uprave bavi se značajnim pitanjem poboljšanja pružanja usluga javne uprave, također potrebnih kako bi se omogućilo ulaganje i rast privatnog sektora.

Glavne aktivnosti u 2020. godini

Vlada Njemačke **alocirala je € 13.48 milijuna¹ a isplatila € 55.07 milijuna u 2020. godini u formi grantova i zajmova** u sljedeće sektore: Okoliš i klimatske politike, Konkurentnost i inovacije, Međusobno povezani sektori, Energija, Demokracija i upravljanje, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike i Vladavina prava i temeljna prava. Tijekom 2020. godine, Njemačka je također doprinijela u suzbijanju medicinskih i gospodarskih posljedica Korona krize u BiH osiguravši usluge potpore u vrijednosti od € 6.7 milijuna.

¹Njemačka razvojna banka KfW prikazuje alocirana sredstva prema godini potpisivanja zajma ili sporazuma o financiranju

Srednjoročni i dugoročni pristup

Njemačka će nastaviti aktivno pružati potporu BiH na njenom putu ka integraciji u EU. Pri tome će se prvenstveno usredotočiti na već poznate prioritetne sektore: stvaranje okvirnih uvjeta za razvoj privatnog sektora, kao i opskrbu energijom / zaštitu klime.

Njemačka je također spremna promicati daljnje aktivnosti na prevazilaženju posljedica nastalih usljed izbijanja Korona krize.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

U sklopu svojih aktivnosti, Njemačka vrši neformalnu koordinaciju sa drugim razvojnim partnerima u svojim glavnim područjima suradnje, te bi uvelike pozdravili formalniju koordinaciju razvojnih partnera koju bi mogle organizirati vlasti u BiH.

Kontakt informacije:

Veleposlanstvo Savezne Republike Njemačke u Bosni i Hercegovini

Adresa: Skenderija 3
 71000 Sarajevo, BiH
 Telefon: +387 33 565 300
 Fax: +387 33 212 400
 E-mail: Wi-1@sarij.diplo.de
 Web-adresa: www.sarajewo.diplo.de

Ured GIZ-a u Bosni i Hercegovini

Adresa: Zmaja od Bosne 7-7a
 71 000 Sarajevo, BiH
 Telefon: +387 33 957 504
 E-mail: Natalija.El-Hage@giz.de
 Web-adresa: www.giz.de

Ured KfW-a u Bosni i Hercegovini

Adresa: Zmaja od Bosne 7-7a,

Importanne Centar

71 000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 959 409

Faks: +387 33 592 517

E-mail: adam.drosdzol@kfw.de

Web-adresa: www.kfw.de

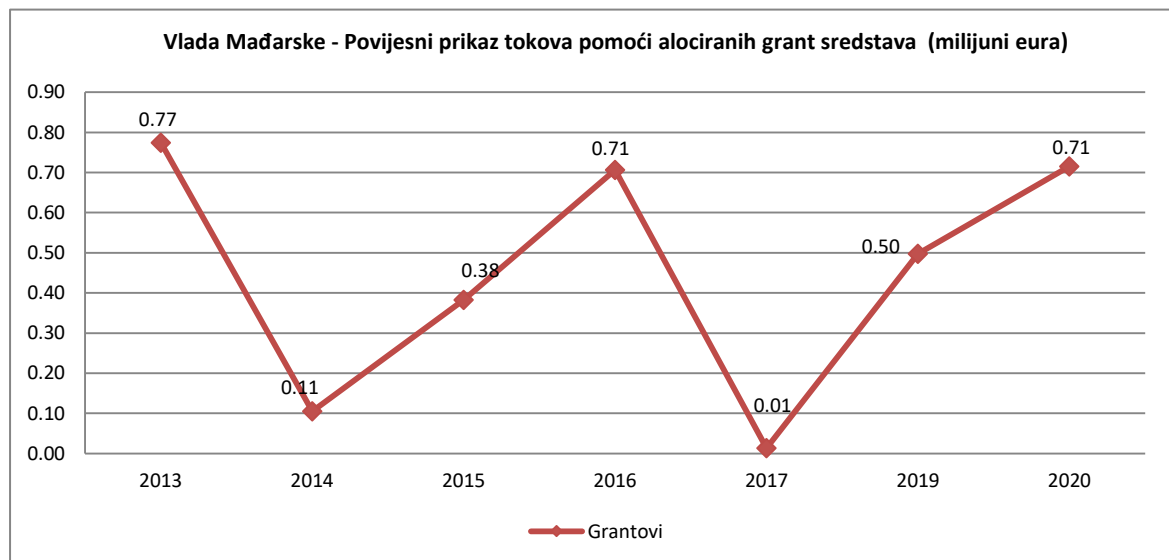
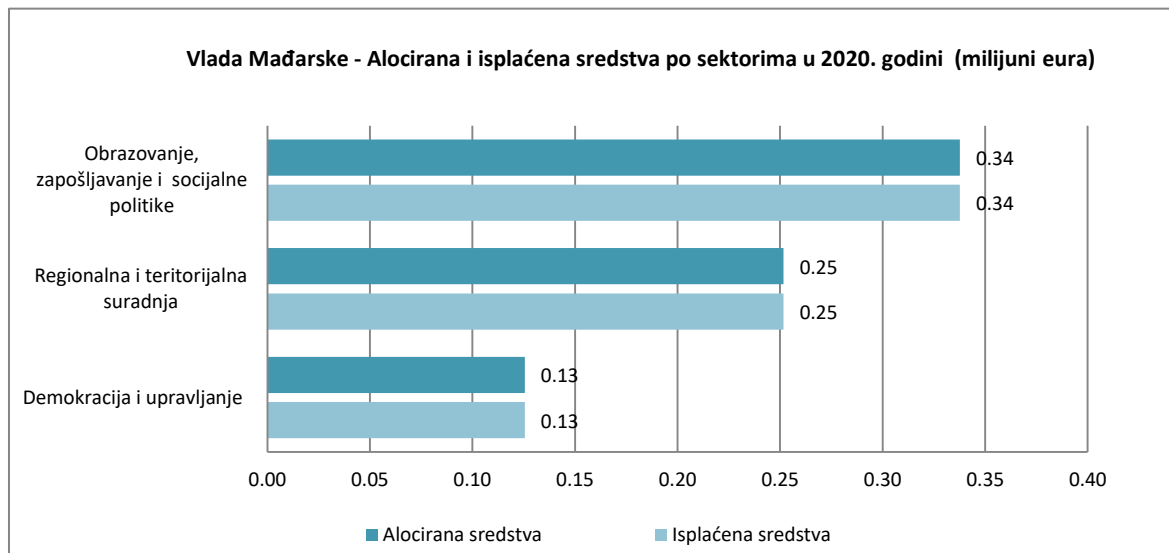
Mađarska

Politički pristup

Ključni element mađarskog pristupa u pružanju potpore ogleda se u korištenju konkretnog iskustva stečenog tijekom demokratske tranzicije Mađarske (t.j. prelazak na tržišno gospodarstvo, na funkcionalnu demokratsku državu) kao i njenog iskustva u procesima Euroatlantskih integracija (t.j. EU-integracije, NATO-integracije, regionalna suradnja).

Glavne aktivnosti u 2020. godini

Vlada Mađarske je alocirala € 0.71 milijuna i isplatila € 0.71 milijuna u 2020. godini u formi granta u slijedeće sektore: Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Regionalna i teritorijalna suradnja i Demokracija i upravljanje.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Pozitivan pristup Vlade Mađarske uzeo je u obzir i temelji se na sljedećem:

- Stabilno gospodarstvo Mađarske otvara šire mogućnosti također i u međunarodnoj razvojnoj suradnji.
- Zemlje Zapadnog Balkana, uključujući Bosnu i Hercegovinu predstavljaju regiju od izuzetnog značaja i strateškog partnerstva.
- Vlada Mađarske nastojati će financirati inicijative koje podupiru stabilnost, pomirenje i miran suživot u Bosni i Hercegovini.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Vlada Mađarske uključena je u koordinaciju razvojnih partnera putem svojih veleposlanstava u zemljama partnerima, te je kao zemlja članica EU, Mađarska posebice angažirana u EU koordinaciji kako u Briselu tako i u zemljama partnerima. Vlada Mađarske ima za cilj povećati sudjelovanje u *Twining* i TAIEX programima.

Kontakt informacije:

Veleposlanstvo Republike Mađarske

Adresa: Splitska 2,

71000 Sarajevo

Telefon: +387 33 205 302

Faks: +387 33 268 930

E-mail: mission.sjj@mfa.gov.hu

Web-adresa: <https://sarajevo.mfa.gov.hu/>

Italija / Talijanska agencija za razvojnu suradnju (AICS)

Politički pristup

Ured Talijanske agencije za razvojnu suradnju, AICS u Tirani, je regionalno sjedište Talijanske agencije za razvojnu suradnju na Zapadnom Balkanu, koje je nadležno za Albaniju, Kosovo i Bosnu i Hercegovinu za upravljanje inicijativama razvojne suradnje. Ured AICS-a u Tirani trenutačno upravlja portfeljom od 49 projekata: 38 inicijativa u Albaniji u ukupnom iznosu većem od EUR 251 milijuna (od čega oko EUR 25 milijuna u formi granta, EUR 206 milijuna povoljnog zajma i EUR 20 milijuna putem sporazuma o zamjeni duga), 9 u Bosni i Hercegovini u ukupnom iznosu od oko EUR 10.8 milijuna (grant) i 2 na Kosovu u ukupnom iznosu EUR 3.4 milijuna (grant).

Podružnica ureda AICS-a u Sarajevu, doprinosi inkluzivnom i održivom rastu zemlje i njenom putu ka europskim integracijama. Stoga je to čini dijelom institucijskih reformi koje je vlada B&H pozvana provesti za nastavak pregovora o pristupanju u EU i usvajanje EU *acquis*-a, kao što je potvrđeno u Aneksu 1 "Instrumenta za pretprijetnu pomoć" (IPA II), Indikativnom strateškom dokumentu za Bosnu i Hercegovinu (2014-2020) - revidirana verzija za 2017. godinu.

Sukladno programskim uputama iz sjedišta AICS-a, Podružnica ureda AICS-a u Sarajevu pokrenula je aktivnosti kako bi primjenila svoja tri glavna načela: karakterizacija, prepoznavanje i utjecaj, pozicioniranje Italije u ključnim oblastima, uključivši renomirane institucije izvrsnosti.

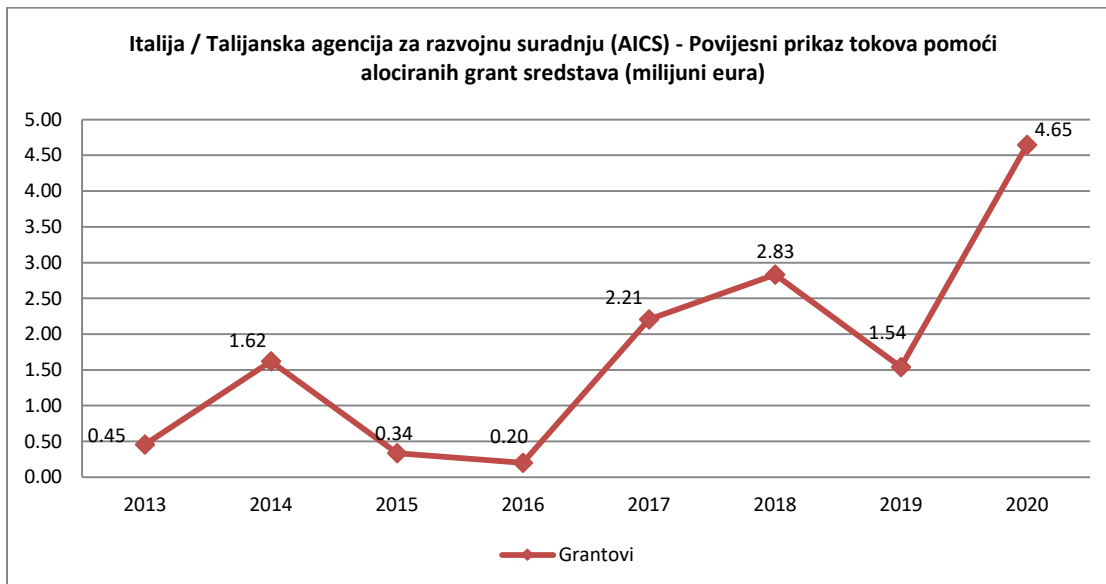
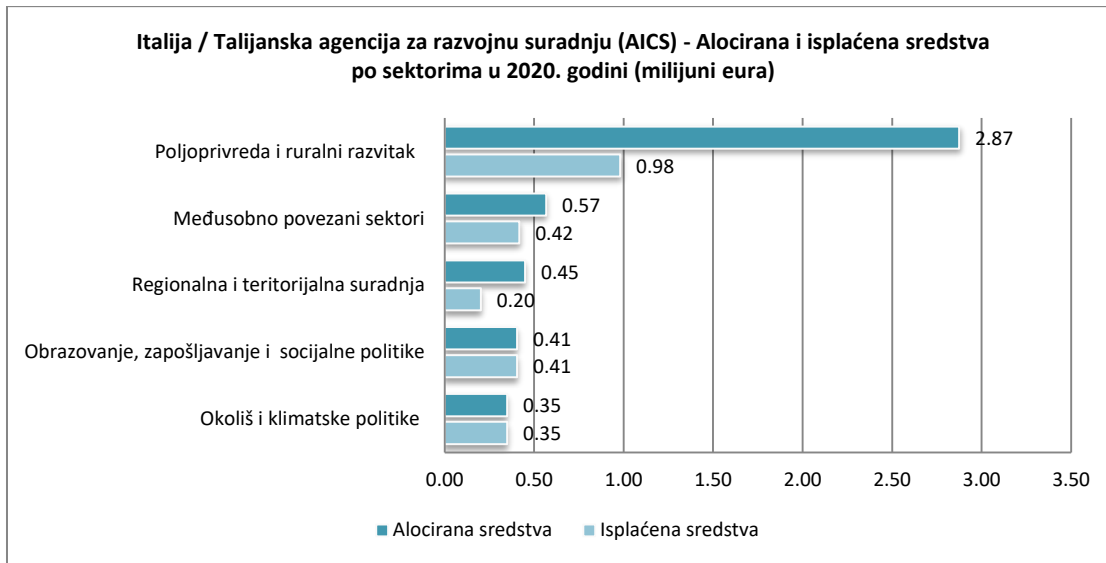
U 2020. godini, uloga Talijanske agencije za razvojnu suradnju u BiH bila je usmjerena na sektore "*Dobrog upravljanja i Vladavine zakona*" te "*Okoliša i prirode*". Trenutačno se provodi dvanaest inicijativa koje su u tijeku ili su u procesu razmatranja i u procesu lansiranja a koje se provode bilateralnim, multilateralnim, izravnim upravljanem, a promiču ih organizacije civilnog društva.

Konkretno, sukladno regionalnoj strategiji inozemne podružnice, koja i pored umjerenih resursa ima za cilj usmjeriti inicijative na nekoliko prioritarnih područja, pri čemu je uloga Talijanske suradnje u Bosni i Hercegovini usmjerena na sektore "*Dobrog upravljanja i Vladavine prava*" i „Okoliša i prirode“.

U oblasti Okoliša i prirode, u 2020. godini AICS je financirao inicijativu "*Održivi gospodarski razvoj i zaštita okoliša područja s prirodnim ograničenjima u Bosni i Hercegovini*". Inicijativa ima za cilj poboljšati održivi razvoj u područjima koja su službeno prepoznata kao područja s prirodnim ograničenjima (ANCs), kroz podržavanje proizvodne aktivnosti i primjenu regulatornog okvira (sukladno Uredbi EU 1305/2013) a kako bi se pokrenuo pozitivan ciklus koji potiče dobre prakse na socijalnoj i gospodarskoj razini, istodobno štiteći okoliš i prilagođavajući se klimatskim promjenama. Inicijativa primjenjuje usklađeni participativni pristup na različitim institucijskim razinama Bosne i Hercegovine (BiH) kroz izgradnju institucijskih kapaciteta, upravljanje ruralnim razvojem, intervencije na terenu, unapređenje mreže, te poboljšanje kvalitete obuke. Projekt favorizira javno-privatno partnerstvo, održava gospodarski rast ruralnih područja, potiče nova i održiva radna mjesta i stvara preduvjete za pristup EU IPARD fondovima.

Glavne aktivnosti u 2020. godini

Vlada Italije alocirala je € 4.65 milijuna i isplatila € 2.36 milijuna u 2020. godini u formi granta u sljedeće sektore: Poljoprivreda i ruralni razvitak, Međusobno povezani sektori, Regionalna i teritorijalna suradnja, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Okoliš i klimatske politike.

Srednjoročni i dugoročni pristup

AICS će i dalje usmjeravati i širiti svoje aktivnosti u području zaštite okoliša, turizma i održivog razvoja putem podržavanja postojećih i razvijanjem novih inicijativa. Pored toga, AICS će promicati aktivnosti utemeljene na ekološkoj učinkovitosti, inovacijama, jednakim mogućnostima i zaštiti okoliša kroz aktiviranje, pružanje potpore i konsolidaciju održivih ruralnih praksi. Na ovaj način, biti će moguće ublažiti rizike od napuštanja teritorije, te stoga smanjiti rizike od širenja pustinje i hidrogeoloških katastrofa, gubitka bioraznolikosti i dragocjenih seoskih pejzaža. Aktivnosti koje provodi AICS također će se i dalje koncentrirati na upravljanje rizicima od katastrofe, socijalnu uključenost, pomirenje i ljudska prava, uz snažnije angažiranje u sektorima fitosanitarnih usluga i sigurnosti hrane. Posebna pozornost posvećena je oblastima Dobrog upravljanja i Vladavine prava. S tim u vezi, AICS je formulirao dva projektna prijedloga zajedno s Visokim sudbenim i tužiteljskim vijećem (VSTV) i talijanskim

Vrhovnim vijećem pravosuđa/ *Consiglio Superiore della Magistratura (CSM)* o prilagodbi i osposobljavanju specijaliziranog pravnog *software*-a koji će koristiti visoki sudovi u BiH.

U tekućoj (2021. godini) nastaviti će se provedba sljedećih inicijativa:

Projekt: *Održivi gospodarski razvoj i zaštita okoliša područja s prirodnim ograničenjima – AID 12189*

Projekt: *Od spoznaje do skrbi: žene kao akteri prava na zdravlje u Bosni i Hercegovini - AID 11861-*

Projekt: *Inclusive4All: inkluzivno obrazovanje za svu djecu u Bosni i Hercegovini -AID 11522-*

Projekt: *Biološka raznolikost za lokalni razvitak. Inovativni model participativnog upravljanja zaštićenim krajolikom Konjuha u Bosni i Hercegovini / BioSvi -AID10938*

Projekt: *NaturBosnia: Zaštićena područja i održivi razvitak u Bosni i Hercegovini' - AID 12003;*

Projekt: *VIA DINARICA: Platforma za održivi razvitak turizma i lokalni gospodarski rast -AID 11576-*

Projekt: *Europske regionalne Master studije demokracije i ljudskih prava u Jugoistočnoj Europi -ERMA –AID 11325-*

Projekt: *Nove aktivnosti za potporu Fitosanitarnom sektoru u Bosni i Hercegovini za usklađivanje sa europskim standardom (II) - AID 11681-*

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Predstavnici podružnice AICS-a u Sarajevu sudjeluju na sastancima za koordinaciju u oblasti Poljoprivrede i međunarodnim sastancima za koordinaciju u domeni upravljanja rizicima od katastrofa. Osim toga, organizirane su aktivnosti koordinacije sa EU i agencijama UN-a (UNDP), posebice u odnosu na inicijative provedene u sektorima od zajedničkog interesa. Bilateralna koordinacija odvija se kroz povremene sastanke sa predstavnicima zajednice razvojnih partnera.

Kontakt informacije:

Talijanska agencija za razvojnu suradnju (AICS)

Adresa: Čekaluša 51

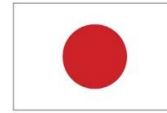
71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 560 170

Fax: +387 33 667 227

E-mail: segreteria.sarajevo@aics.gov.it

Web adresa: <http://aicstirana.org/>

Japan

Politički pristup

Prema Japanskoj politici o razvojnoj suradnji za Bosnu i Hercegovinu (revidiranoj u srpnju 2017. godine), temeljna politika japanske ODA pomoći za Bosnu i Hercegovinu (BiH) usmjerena je na dvije oblasti: pomoć za socijalnu stabilizaciju i ekonomski razvitak. Japan podržava stabilnost i održivi ekonomski rast Bosne i Hercegovine, uglavnom u onim oblastima u kojima se može iskoristiti visoka tehnologija i bogato znanje Japana. Japan također podržava napore BiH koji se odnose na pridruživanje u EU.

Sljedeće oblasti predstavljaju prioritete u sklopu Politike razvojne suradnje između Japana i BiH:

(1) Konsolidacija mira i pomirenje među narodima

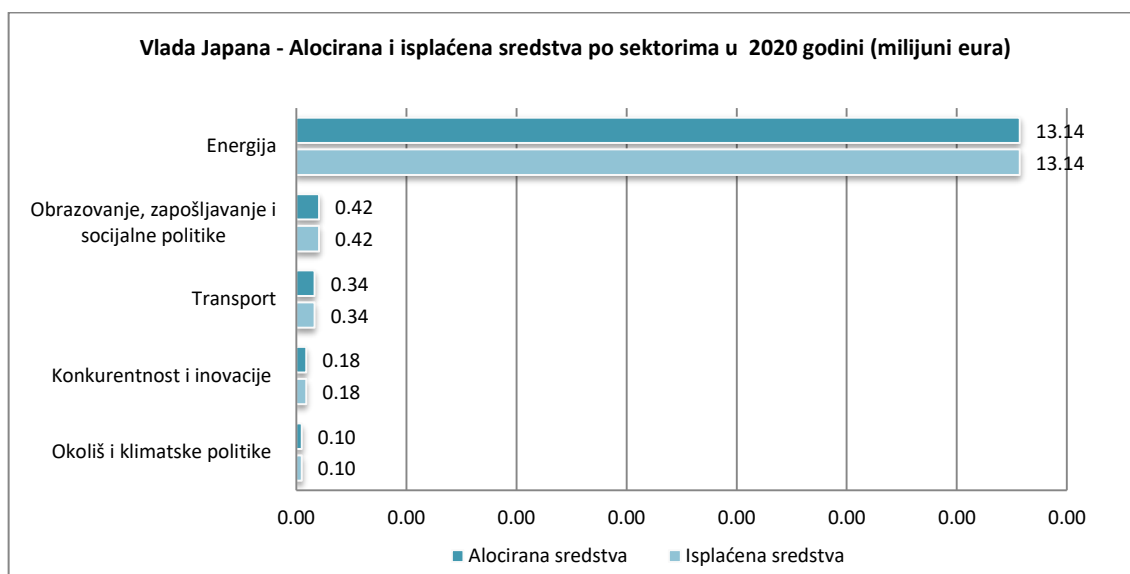
Japan pruža potporu u oblastima kao što su pomirenje među narodima, unapređenje zdravstva, zdravstvenih i obrazovnih usluga, uklanjanje kopnenih mina i neeksplodiranih eksplozivnih sredstava, tako doprinoseći konsolidaciji mira.

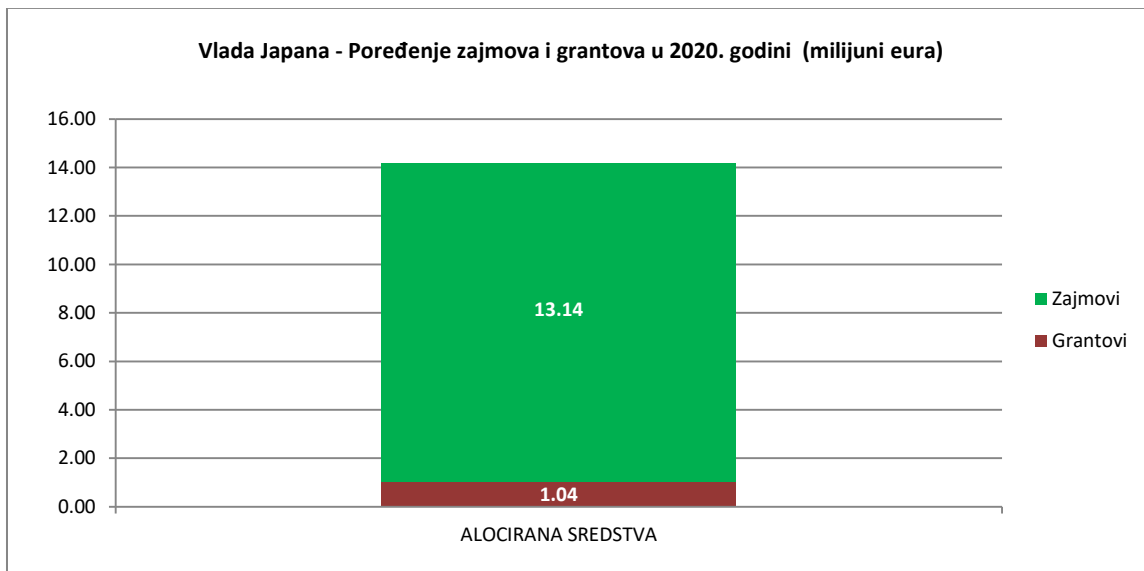
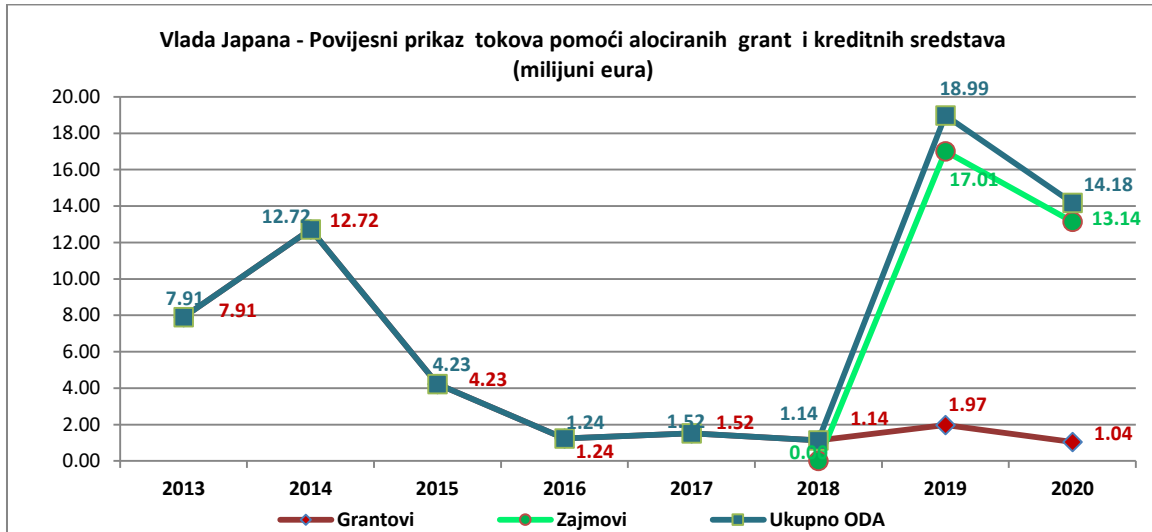
(2) Ekološki prihvatljiv i održiv gospodarski razvitak

Kako bi se u potpunosti iskoristila bogata priroda Bosne i Hercegovine i kako bi ostvareni gospodarski rast nakon rata postao održiv, Japan u najvećoj mogućoj mjeri koristi svoje izvrsne tehnologije i znanje, te također pruža potporu pretežno u oblastima očuvanja okoliša, promidžbe turizma i razvitka malih i srednjih poduzeća.

Glavne aktivnosti u 2020. godini

Vlada Japana **alocirala je € 14.18 milijuna i isplatila € 14.18 milijuna u 2020. godini u formi granta i zajmova** u sljedeće sektore: Energija, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Transport, Konkurentnost i inovacije i Okoliš i klimatske politike.

Srednjoročni i dugoročni pristup

U srednjoročnom i dugoročnom razdoblju, Japan će pružati potporu u sljedećim sektorima:

Obrazovanje

U razdoblju od 1997. do 2020. godine, Vlada Japana izdvojila je grant sredstva u ukupnom iznosu od EUR 29,391,972 u sklopu četiri programa: Opća grant pomoć, Temeljna grant pomoć za projekte ljudske sigurnosti (GAGP), Grant pomoć za temeljne projekte iz oblasti kulture (GACGP) i Tehnička suradnja. U sklopu projekata Opće grant pomoći, GAGP i GACGP, pružena je sveukupna potpora za 97 osnovnih škola i druge institucije, tj. podržane su aktivnosti na izgradnji, rekonstrukciji i adaptaciji školskih zgrada, sportskih dvorana i laboratorija, opremanju školskog namještaja i osiguravanju sustava grijanja.

Zdravstvo

U razdoblju od 1997. do 2020. godine, Vlada Japana izdvojila je grant sredstva u ukupnom iznosu od EUR 83,069,083 u sklopu tri programa: Opća grant pomoć, Temeljna grant pomoć za projekte ljudske sigurnosti (GAGP) i Neprojektna grant pomoć. Sveukupno 170 bolnica i centara zdravstvene skrbi primili su potporu za rekonstrukciju zgrada, osiguravanje medicinske opreme, ambulantnih vozila i poboljšanje medicinskih usluga.

Razminiranje

U razdoblju od 1997. do 2020. godine, Vlada Japana izdvojila je grant sredstva u ukupnom iznosu od EUR 9,577,122 za razminiranje u sklopu tri programa: Opća grant pomoć, Temeljna grant pomoć za projekte ljudske sigurnosti (GAGP) i Tehnička suradnja. Ovim programama pružena je potpora za sveukupno 26 projekata razminiranja, za nabavu opreme za razminiranje, razminiranje, podizanje svijesti o minama i obrazovanje o opasnostima od mina. U sklopu aktivnosti ovih projekata, potpora je pružena 31 primatelju, uključujući županije, općine, gradove i organizacije za razminiranje.

Zaštita okoliša

U svibnju 2017. godine, započela je izgradnja postrojenja za odsumporavanje dimnih gasova (FGD) u Termoelektrani Ugljevik. Ovaj projekt financiran je sredstvima zajma japanske ODA pomoći (potpisanog 2009. godine) u vrijednosti do YEN 12 milijardi (cca. KM 200.00 m). Izgradnja je dovršena u listopadu 2020. godine. Očekuje se kako će se procesom odsumporavanje dimnih gasova drastično smanjiti sumporni dioksid koji zagađuje zrak, te će također doprinijeti unapređenju zaštite okoliša u BiH i poboljšanju zdravstvenog stanja obližnjih stanovnika.

Konsolidacija mira/pomirenje među narodima

Od studenog 2016. godine do listopada 2020. godine, JICA (Japanska agencija za međunarodnu suradnju) provela je projekt tehničke suradnje u Mostaru za izgradnju povjerenja putem tjelesnog odgoja. Ovaj projekt sastojao se od dvije komponente: pružanje potpore Agenciji za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje BiH (APOSO) za formuliranje zajedničkog temeljnog nastavnog plana i programa za tjelesni odgoj i pružanje potpore za planiranje i aktivnosti sportskih udruga za promicanje interakcije različitih etničkih skupina.

Razvitak privatnog sektora

Od rujna 2017. godine do kolovoza 2020. godine, JICA je započela projekt tehničke suradnje "Projekt uspostave i promicanja mentorske službe za mala i srednja poduzeća na Zapadnom Balkanu (faza 2)" kako bi se unaprijedile mentorske usluge organizacija za pomoć MSP poduzećima u BiH, Srbiji, Crnoj Gori i Sjevernoj Makedoniji. JICA će nastaviti pružati potporu MSP poduzećima u BiH putem unapređenja Mentorskog sustava.

JICA također nudi i provodi tečajeve obuke u Japanu za dužnosnike iz BiH.

Smanjenje rizika od katastrofa / upravljanje katastrofama

JICA također nudi i provodi tečajeve obuke u Japanu za dužnosnike iz BiH. U 2016. godini, JICA je pokrenula "Obuku za upravljanje i odaziv u slučaju katastrofa" za razdoblje od 4 godine. Cilj ovog programa je poboljšati kapacitete za upravljanje rizicima od katastrofa s naglaskom na aktivnosti za

faze pripremljenosti i odgovora u ciklusu upravljanja rizikom od katastrofa, sukladno lekcijama i saznanjima koja će steći u Japanu.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Japan sudjeluje u radu na sastancima sljedećih skupina:

- Neformalna skupina za koordinaciju razvojnih partnera
- Sastanak razvojnih partnera - Odbor za razminiranje (UNDP i Ministarstvo civilnih poslova BiH)
- Skupina za koordinaciju razvojnih partnera u Obrazovanju
- Skupina za koordinaciju razvojnih partnera u Zdravstvu
- UN Program – Skupina za smanjenje rizika od katastrofa

Kontakt informacije:

Veleposlanstvo Japana, Odsjek za gospodarsku i razvojnu suradnju

Adresa: Bistrik 9

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 277 500

Faks: +387 33 209 583

E-mail: japanbih@sx.mofa.go.jp

Web-adresa: http://www.bosnia.emb-japan.go.jp/itprtop_en/index.html

Ured Japanske međunarodne agencije za suradnju (JICA) u Sarajevu, Veleposlanstvo Japana

Adresa: Bistrik 9

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 220 190

Faks: +387 33 220 192

E-mail: jica.bh@bih.net.ba; bk_oso_rep@jica.go.jp

Web-adresa: <https://www.jica.go.jp/bosnia/english/index.html>
www.jica.go.jp/balkan/english/office/about/index.html

Veleposlanstvo Kraljevine Nizozemske

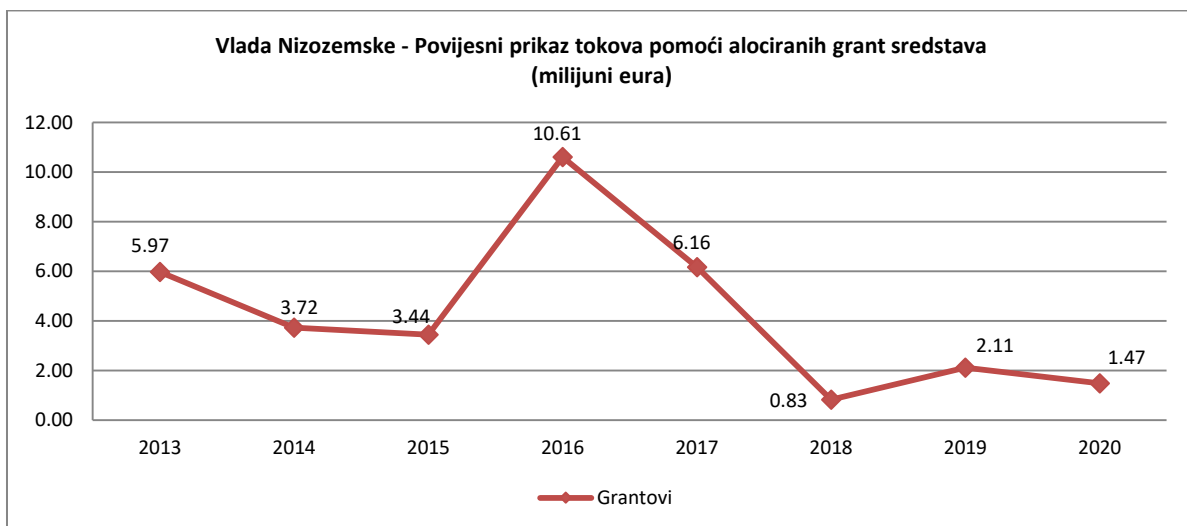
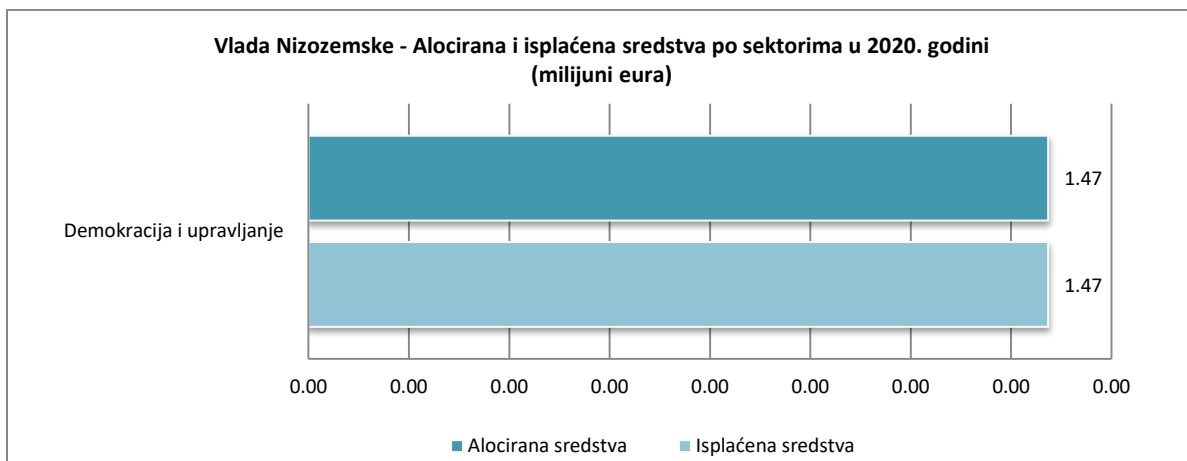
Politički pristup

Bosna i Hercegovina je jedna od 36 partnerskih država u svijetu u kojoj Nizozemska provodi značajan program bilateralne razvojne suradnje.

Zaključno sa 31.12.2011. godine, bilateralna razvojna pomoć za Bosnu i Hercegovinu se postupno okončala i transformirala iz tradicionalnog odnosa pružanja razvojne potpore u odnos koji je usmjeren ka pridruživanju u EU: kreiranje održivih, transparentnih i odgovornih struktura vlasti sukladno kriterijima koji su postavljeni u procesu pridruživanja EU. Ovaj novi odnos sa sobom donosi i vlastite instrumente djelovanja, kao što je MATRA program. Njegov cilj je da doprinese društvenoj transformaciji, što vodi održivom odnosu između vlade i građana u područjima pluralne demokracije, vladavine prava, slobodnih medija i ljudskih prava, uz korištenje nizozemskog iskustva gdje je to moguće.

Glavne aktivnosti 2020. godini

Vlada Nizozemske **alocirala je € 1.47 milijuna i isplatila € 1.47 milijuna u 2020. godini u formi grantova** u sektor Demokracija i upravljanje.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Veleposlanstvo će nastaviti podupirati EU predpristupni proces Bosne i Hercegovine s naglaskom na razvoj demokracija uređenih Vladavinom prava.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Pored sudjelovanja u sastancima DCF, Veleposlanstvo ostvaruje dobru suradnju sa drugim razvojnim partnerima koji aktivno djeluju u sektorima od zajedničkog interesa.

Kontakt informacije:

Veleposlanstvo Kraljevine Nizozemske

Adresa: Grbavička 4

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 562 600

Faks: +387 33 223 413

E-mail: sar@minbuza.nl

Web-adrese: www.minbuza.nl ; www.mfa.nl/sar

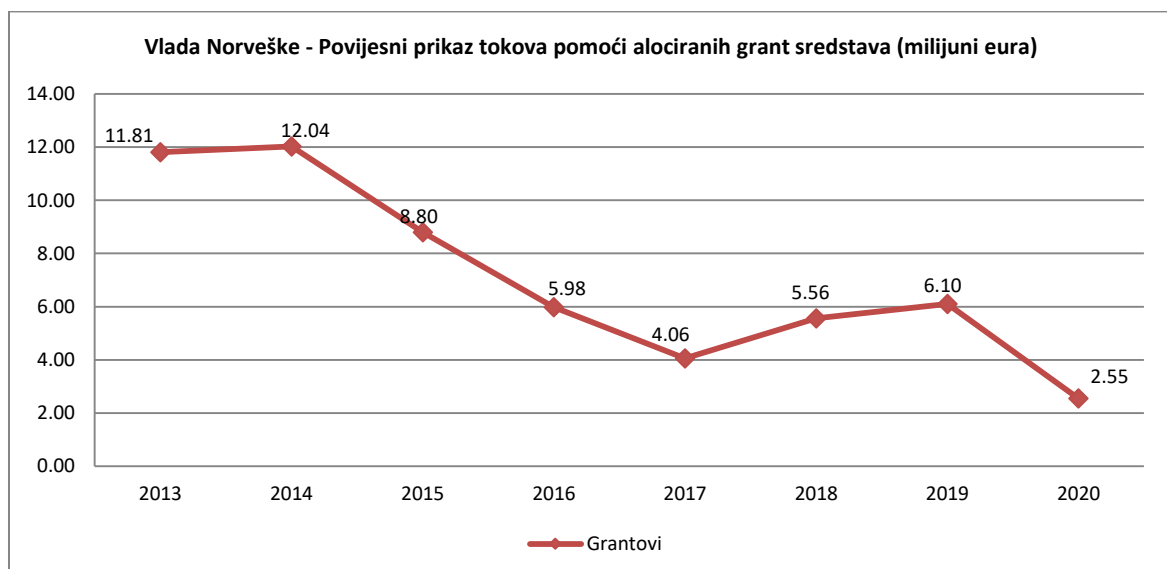
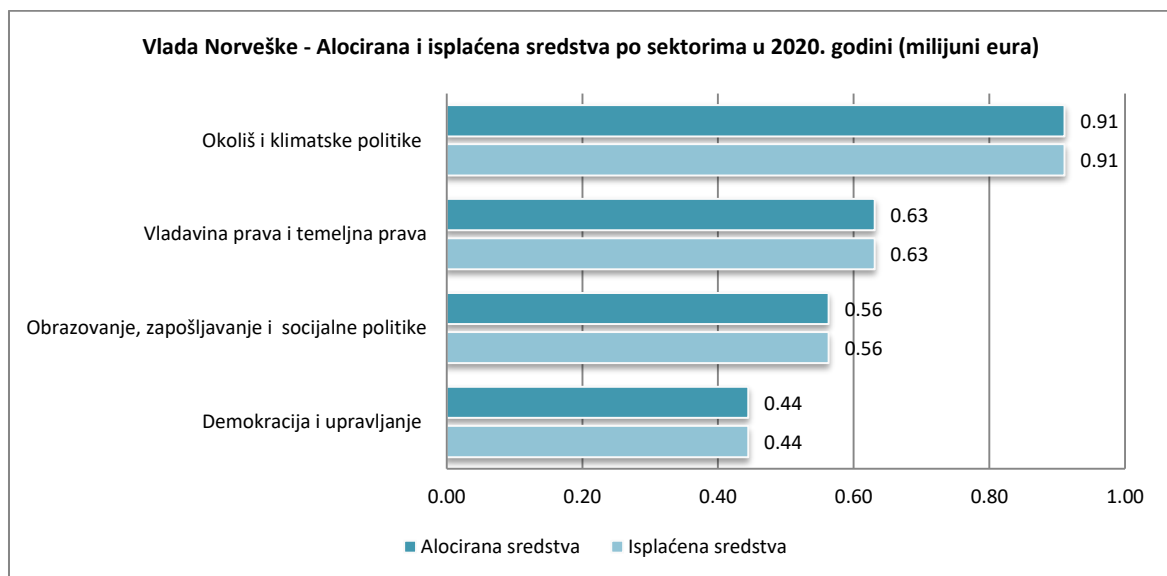
Ministarstvo vanjskih poslova Kraljevine Norveške

Politički pristup

Veliki dio aktivnosti međunarodne razvojne suradnje Norveške obuhvaća dugoročna razvojna pomoć u formi grantova. Norveška dugoročna razvojna suradnja općenito potencira, kako pružanje bilateralne pomoći, upućene izravno vladama zemalja partnera, tako i multilateralne pomoći upućene putem sustava UN-a kao i razvojnih banaka. Norveška također pruža i značajnu pomoć putem međunarodnih, lokalnih i norveških nevladinih organizacija.

Glavne aktivnosti u 2020. godini

Vlada Norveške **alocirala je € 2.55 milijuna i isplatila € 2.55 milijuna u 2020. godini formi granta** u sljedeće sektore: Okoliš i klimatske politike, Vladavina prava i temeljna prava, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike i Demokracija i upravljanje.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Norveška razvojna suradnja sa Bosnom i Hercegovinom tijekom godina je evoluirala od pružanja humanitarne pomoći i rekonstrukcije do potpore usmjerene ka političkim i administrativnim reformama i procesima euroatlantskih integracija. Ovo podrazumijeva pružanje potpore izgradnji institucija i reformi pravosuđa. Vlada Norveške namjerava nastaviti pružati pomoć Bosni i Hercegovini u trenutačnom obimu i u narednom razdoblju.

Vlada Norveške nastaviti će aktivnosti u sklopu aktualnih inicijativa u sljedećim prioritetnim oblastima:

- Dobra uprava, uključujući reformu sektora pravosuđa i sigurnosti
- Ljudska prava, mir i pomirenje
- Gospodarski razvitak
- Jačanje civilnog društva

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Ministarstvo / Veleposlanstvo sudjeluje na sastancima koordinacije razvojnih partnera u različitim sektorima/podsektorima sukladno svojim kapacitetima i prema potrebi unutar njihovih prioritetnih područja.

Kontakt informacije:

Veleposlanstvo Kraljevine Norveške

Adresa: Ferhadija 20

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 25 40 00

Faks: +387 33 66 65 05

E-mail: emb.sarajevo@mfa.no

Web-adresa: www.norveska.ba

Slovenija

Politički pristup

Prioritetne oblasti bilateralne razvojne suradnje konkretno su navedene u Sporazumu o razvojnoj suradnji između Vlade Republike Slovenije i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

Strategija razvojne suradnje i humanitarne pomoći Republike Slovenije do 2030. godine detaljnije definira ciljeve i načela, zemljopisni i tematski fokus buduće Slovenske razvojne suradnje, humanitarnu pomoć, stratešku orijentaciju prema međunarodnim organizacijama, institucijsku postavku za učinkovitu razvojnu suradnju, partnerstva, podizanje svijesti i planove za upravljanje rezultatima. Ovo potvrđuje trajne napore i kontinuiranu prisutnost Slovenije u zemljama Zapadnog Balkana u bliskoj budućnosti i nadalje utvrđuje glavna područja djelovanja i oblike suradnje.

Područja djelovanja:

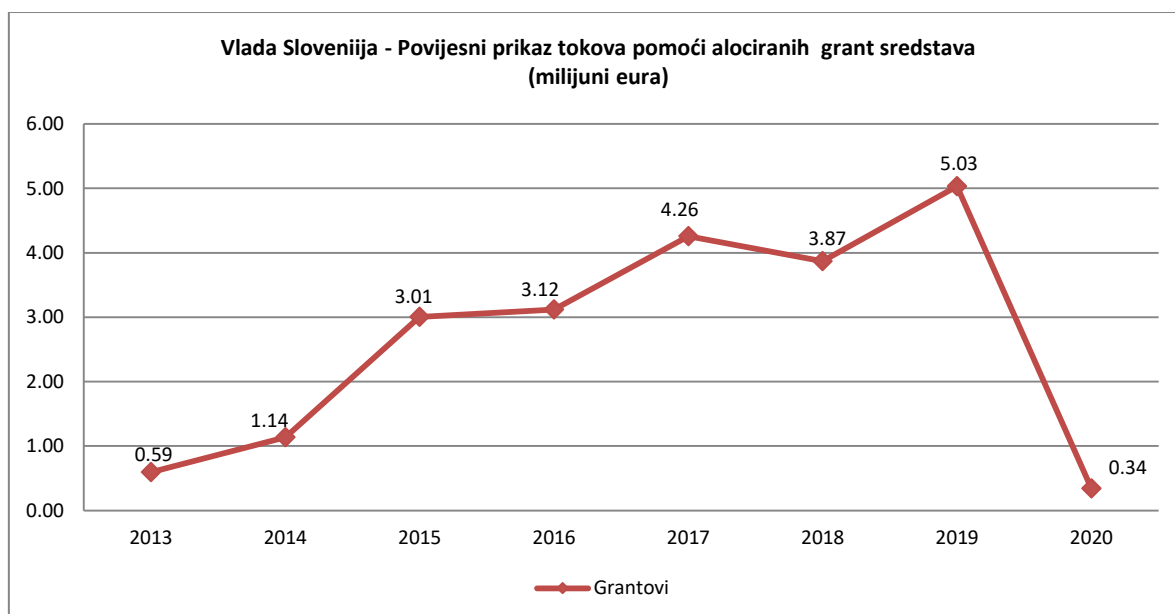
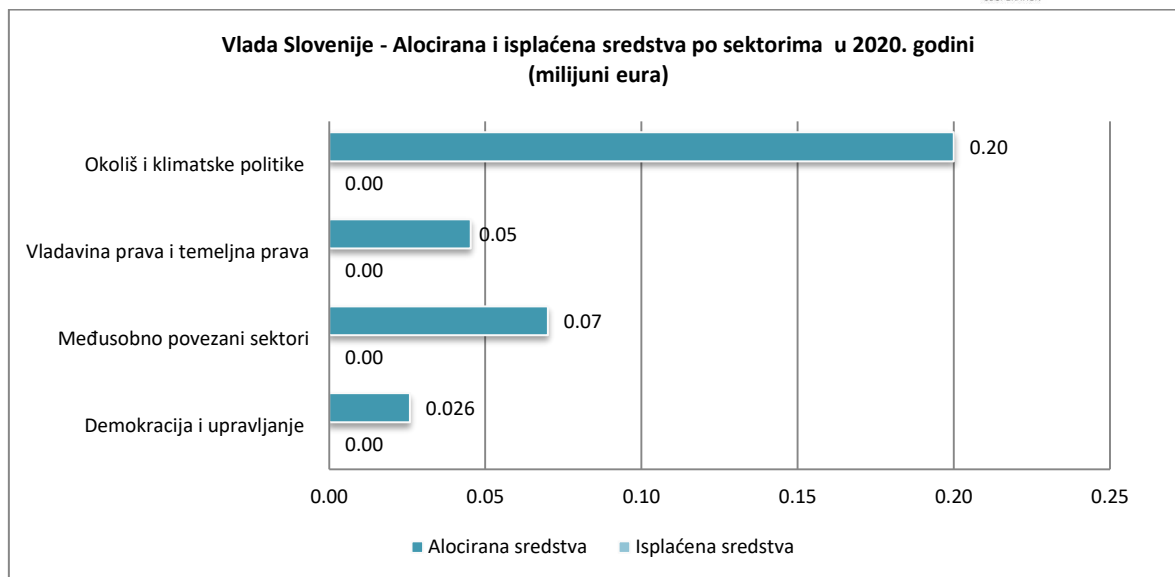
- dobro upravljanje: potpora procesu pridruživanja EU u zemljama regije, tj. prilagođavanje standarda i zakonodavstva prema EU *acquis*-u, jačanje administrativnog kapaciteta i izgradnje institucija i pomoć u pregovorima sa EU; razvitak dobrog upravljanja, vladavine zakona i civilnog društva; potpora razvitku demokracije, ostvarivanju ljudskih prava, osnaživanju žena i ravnopravnosti spolova;
- gospodarski rast, produktivno zapošljavanje i solidna radna mjesta za sve: naponi usmjereni na iskorjenjivanje siromaštva, promicanje društvenog napretka i gospodarskog razvitka, potpora u uspostavi institucijskih uvjeta za jednak razvitak, poticanje poduzetništva među mladima kao i poticanje povoljnog okruženja za razvitak MMSF-a;
- potpora tranziciji u cirkularno gospodarstvo, učinkovito upravljanje prirodnim resursima, uključujući pristup pitkoj vodi i gospodarenje otpadom, i borbu protiv klimatskih promjena;
- provedba inicijative Pozitivna agenda za mlade na Zapadnom Balkanu i drugih projekata usmjerenih ka mladima: unapređenje perspektive mladih u zemljama Zapadnog Balkana i osiguranje alternativnih opcija i mogućnosti za aktivnosti, uspjeh, zapošljavanje i život u zemljama regije; stjecanje odgovarajućeg obrazovanja, znanja i iskustava, njegovanje međusobnih veza i pomirenja.

Oblici suradnje i partneri u provedbi aktivnosti:

- tehnička pomoć pružena izravno između državnih vlasti ili putem Centra za europsku perspektivu i Centra izvrsnosti u financijama ili drugi partneri u provedbi aktivnosti; pozornost je posvećena privlačenju novih zainteresiranih sudionika iz javnog i privatnog sektora;
- izgradnja javne infrastrukture kako bi se poboljšali uvjeti za razvitak, osigurao napredak za sve skupine stanovništva i promicala zaštita okoliša;
- subvencioniranje školarina i stipendija za srednjoškolsko i strukovno obrazovanje, diplomske i postdiplomske studije, na taj način doprinoseći višem stupnju obrazovanja mladih u zemljama partnerima i poboljšale mogućnosti zapošljavanja kao i održiv razvoj partnerskih zemalja;
- jačanje civilnog društva projektima NVO, posebice u osnaživanju žena, jačanje izgleda za mlade ljude u regiji i podizanje svijesti korisnika nove javne infrastrukture.

Glavne aktivnosti u 2020. godini

Vlada Slovenije **alocirala je €0.34 milijuna u 2020. godini u formi granta** u sljedeće sektore: Okoliš i klimatske politike, Vladavina prava i temeljna prava, Međusobno povezani sektori, Demokracija i upravljanje.

Srednjoročni i dugoročni pristup

U srednjoročnom razdoblju, Slovenija će nastaviti pružati potporu Bosni i Hercegovini u manje više istim sektorima kao i u prethodnom razdoblju, gdje Slovenija ima komparativnu prednost. Na temelju ažuriranih pravnih i strateških dokumenata o razvojnoj suradnji, Slovenija će svoje aktivnosti usmjeriti na jačanje vladavine prava i dobro upravljanje, osobito u kontekstu EU integracija i programa zapošljavanja i dostojanstvenog rada, posebice za žene i također na zaštitu okoliša, s naglaskom na održivo upravljanje vodama, kao i na ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama.

Slovenija će također podržati projekte koji potiču poštivanje ljudskih prava s naglaskom na osnaživanje žena i jačanje uloge mladih ljudi u društvu (programi osposobljavanja učitelja za rad s djecom s posebnim potrebama, školsko i vršnjačko posredovanje, promicanje poduzetništva među mladim

ljudima i njihove regionalne suradnje.) Slovenija će također nastaviti pružati potporu projektima u oblasti razminiranja. Sukladno načelu djelotvornosti vlasništva, ostajemo otvoreni za primanje prijedloga za suradnju iz Bosne i Hercegovine.

Kako bi se riješili izazovi koji se odnose na pandemiju Covid-19, Slovenija je već pružila nenovčanu pomoć za nekoliko država, uključujući i Bosnu i Hercegovinu, te je također dala doprinose međunarodnim organizacijama. U sklopu procesa reprogramiranja Slovenske razvojne pomoći, prilagoditi će se određene aktivnosti i.e. mjere za ublažavanje Covid-19, primjerice bit će ojačane aktivnosti u borbi protiv dezinformacija, prijenos znanja u području rada s djecom s posebnim potrebama tijekom epidemije, dodatne obuke o prevenciji u vrijeme Covid-19.

Sukladno Protokolu između Vlade Republike Slovenije i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o suradnji u oblasti obrazovanja (Službeni glasnik Republike Slovenije - Međunarodni sporazumi, br. 6/14) i sve većeg interesa studenata iz Bosne i Hercegovine da studiraju u Sloveniji, može se predvidjeti kako će ova oblast nastaviti imati važnu ulogu u razvojnoj suradnji.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Veleposlanstvo Republike Slovenije u Sarajevu sudjeluje na sastancima razvojnih partnera koji se bave različitom tematikom. Slovenija ne sudjeluje u radu sektorskih radnih skupina, ali održava bilateralne kontakte sa drugim donatorskim agencijama ukoliko se za to ukaže potreba.

Kontakt informacije:

Veleposlanstvo Republike Slovenije

Adresa: Maglajska 4

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: (+) 387 33 251 770

Faks: (+) 387 33 251 773

E-mail: sloembassy.sarajevo@gov.si

Web-adresa: www.sarajevo.veleposlanistvo.si/

Švedska

Politički pristup

Švedska razvojna suradnja sa Bosnom i Hercegovinom provodit će se sukladno Strategiji suradnje za razdoblje 2014-2020 (koja je produžena za jednu godinu do kraja 2021. godine), utemeljenoj na rezultatima u reformama za Zapadni Balkan – Albaniju, Bosnu i Hercegovinu, Kosovo, Makedoniju, Crnu Goru i Srbiju). (<https://www.swedenabroad.se/en/about-sweden-non-swedish-citizens/bosnia-and-herzegovina/development-and-aid/>). Trenutno je u fazi izrade nova strategija.

Glavni cilj potpore Švedske je poboljšanje životnih uvjeta u Bosni i Hercegovini. Kako bi se to ostvarilo, poseban naglasak stavljen je na približavanje zemlje Europskoj uniji. Švedska podržava BiH putem različitih vrsta potpore i partnera poput javnih institucija, civilnog društva, poslovne zajednice i međunarodnih aktera.

Suradnja Švedske ima dugoročnu perspektivu i jasno je utemeljena u europskim i globalnim normama i vrijednostima. Švedska nastoji imati odnos pun povjerenja sa širokim spektrom različitih partnera, pri čemu se pitanja poput lokalnog vlasništva i odgovornosti, ravnopravnosti spolova, transparentnosti i borbe protiv korupcije pomno prate i otvoreno raspravljaju. Švedska uvijek nastoji ostvariti inkluzivan pristup i očekuje promjene koje također uključuju ugrožene i marginalizirane skupine u društvu. Vjeruje kako su promjene održivije ukoliko se ideje i rješenja definiraju lokalno, te stoga ističe značaj lokalnog vlasništva. Nadalje, Švedska snažno zagovara demokraciju, ljudska prava i vladavinu zakona, ravnopravnost spolova i održivi razvoj (ekološki i gospodarski). Švedska ove perspektive uvijek pokušava integritati u svoju razvojnu suradnju, te podržava put Bosne i Hercegovine prema Europskoj uniji kao cjelovite zemlje. Smatra kako je značajno podržati inicijative koje se protežu preko entitetskih i etničkih linija, te nastoji podržati promjene u cijeloj zemlji.

Gledajući unatrag, Švedska je započela pružati potporu Bosni i Hercegovini 1994. godine. Tijekom početnih godina fokus je bio na pružanju humanitarne pomoći za obnovu kuća i pomaganju ljudima da se vrate u svoja sela nakon rata (1992-1995). Početkom 2000-ih razvojna suradnja transformirala se u dugoročniju potporu. Od 2014. godine, fokus Švedske suradnje bio je na pristupu Bosne i Hercegovine Europskoj uniji (EU), sukladno formalnoj aplikaciji zemlje za EU članstvo. Ukupna vrijednost švedske grant pomoći koja je pružena Bosni i Hercegovini od njenog početka 1994. godine sada premašuje SEK 5 milijardi (ili oko EUR 0,5 milijardi). Posljednjih godina Švedska je godišnje izdvajala približno SEK 150-200 milijuna (oko EUR 15-20 milijuna) kao financijsku potporu za razvojnu suradnju. Bosna i Hercegovina također ostvaruje korist i od Švedske potpore u sklopu regionalne suradnje na Zapadnom Balkanu.

Danas su aktivnosti u sklopu Švedske potpore Bosni i Hercegovini - kroz projekte vidljive na karti - usmjerene na tri glavna područja: Gospodarski razvoj, Demokracija, Ljudska prava i Vladavina zakona; Okoliš i klima.

Gospodarski razvoj: u ovom području naglasak je stavljen na gospodarsku integraciju sa EU i razvoj tržišnog gospodarstva. Švedska potpora uključuje čitav spektar aktivnosti počevši od izravne potpore malim i srednjim poduzećima (MSP) kako bi ih učinila konkurentnima, preko potpore koja se daje za

inovacije i mlade poduzetnike kako bi se podržao utjecaj na politiku i stvaranje okruženja koje pogoduje poslovanju. Švedska također podržava stvaranje boljeg usklađivanja između potražnje za radnom snagom i ponude na tržištu rada. Potpora također uključuje napore na povećanju pristupa pristupačnim zajmovima kako bi se omogućio prelazak s ovisnosti o razvojnoj pomoći na komercijalno financiranje.

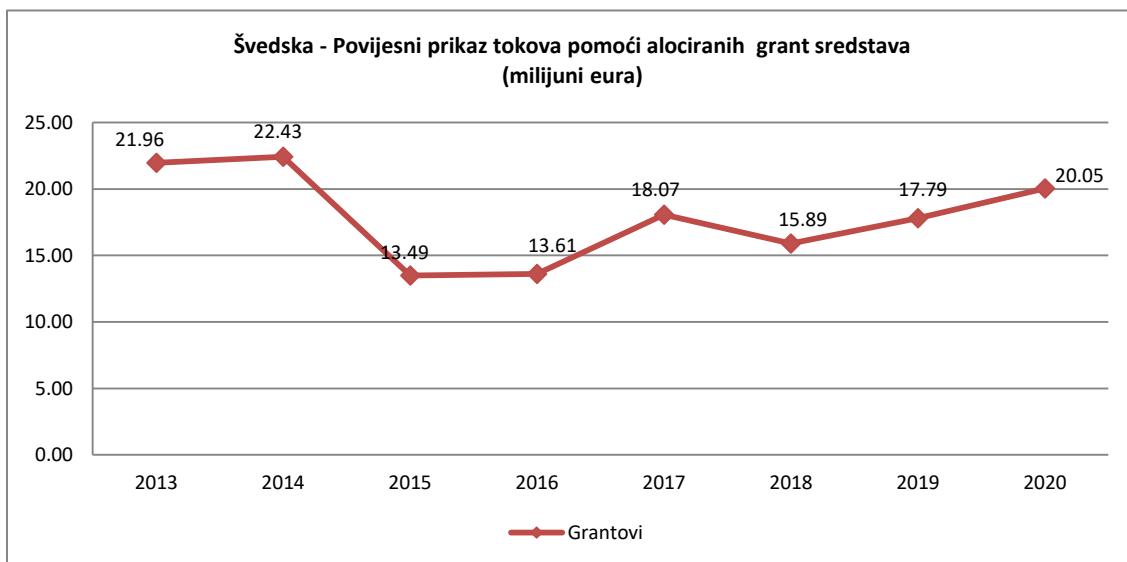
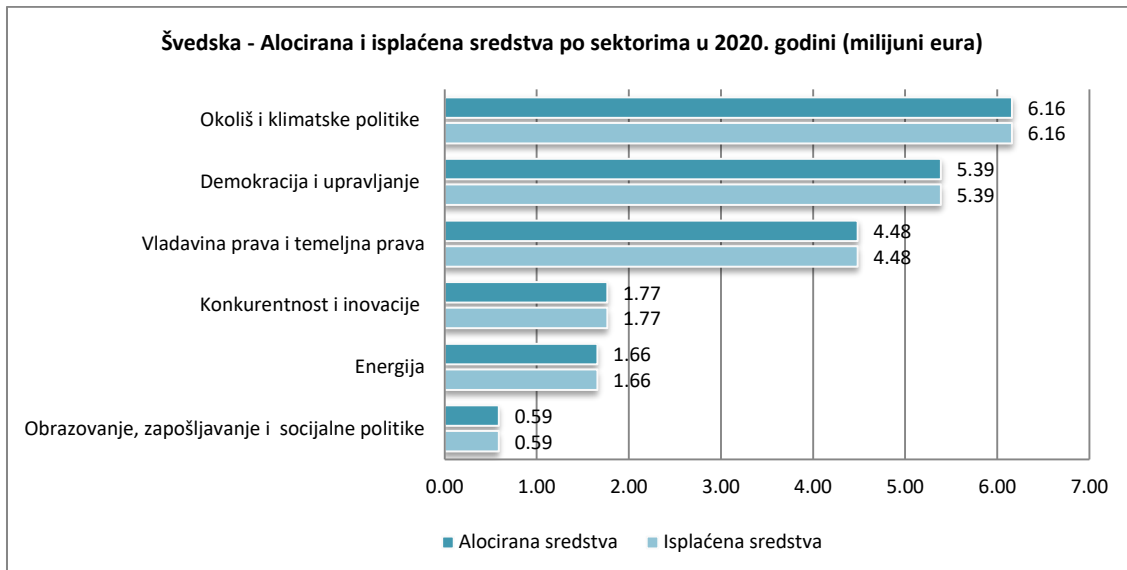
Demokracija, Ljudska prava i Vladavina zakona: Švedska u ovom području podupire jačanje demokracije, veće poštivanje ljudskih prava i razvijeniju vladavinu zakona s naglaskom na jačanju javne uprave i pravosuđa, te veće uživanje ljudskih prava, jačanje prava i jačanje mogućnosti za primjenu demokratskog utjecaja, uključujući ravnopravnost spolova. Ovo područje prima najveći udjel potpore koju Švedska pruža Bosni i Hercegovini. Potpora pokriva široki spektar aktivnosti i kombinira pitanja švedskog profila s uravnoteženom potporom između nositelja prava i nositelja dužnosti. Na taj način jača se sposobnost države i entiteta da jamče prava. To se uravnotežuje pruženjem opsežne potpore akterima civilnog društva da ojačaju njihovo zagovaranje i potražnju za ljudskim pravima. Potpora je usmjerena na reformu zakonodavstva, ravnopravnost spolova, borbu protiv korupcije, prava djece i lica s invaliditetom. Putem regionalne potpore jačaju se prava romske manjine. Pored toga, postoji velika potpora za reforme javne uprave, pri čemu švedske vlasti dijele iskustva švedskih radnih metoda kao i iskustva u prilagodbi EU u *twinningu* sa njihovim kolegama ovdje. Švedska također podržava provedbu EU propisa na razini općina i lokalnih vlasti.

Okoliš i klima: Švedska potpora u ovom području uključuje inicijative da se povećaju ulaganja Bosne i Hercegovine u okolišnu infrastrukturu kako bi ista postala dugoročno održiva, sukladno EU direktivama iz područja okoliša i klime. Švedska se posebno fokusira na prečišćavanje otpadnih voda, gospodarenje čvrstim otpadom, kvalitetu zraka i opasni otpad. Švedska također nastoji ojačati kapacitet Bosne i Hercegovine da prima i provodi financiranje od međunarodnih financijskih institucija i Europske unije. Ovo je nadopunjeno potporom koja se pruža za izradu Politike zaštite okoliša i klime u zemlji u formi konkretnih akcijskih planova i potpore za jačanje uloge civilnog društva u držanju vlasti odgovornima, kao i izgradnji ekološke svijesti i predanosti građana u zemlji.

Pandemija je zakomplicirala provedbu Švedske razvojne suradnje s BiH. Putem bliskog dijaloga i fleksibilnog pristupa, švedski partneri su pronašli alternativne načine provedbe aktivnosti. Kao rezultat toga, zadržani su opseg i ambicija švedskog portfelja razvojne suradnje. Neki partneri ne samo da su prilagodili svoje poslovanje nego su se prijavili i za veću potporu u sklopu proaktivnih inicijativa.

Glavne aktivnosti u 2020. godini

Švedska je alocirala € 20.05 milijuna i isplatila € 20.05 milijuna u 2020. godini u formi granta u sljedeće sektore: Okoliš i klimatske politike, Demokracija i upravljanje, Vladavina prava i temeljna prava, Konkurentnost i inovacije, Energija, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Očekuje se da će Švedska u bliskoj budućnosti nastaviti razvojnu suradnju sa Bosnom i Hercegovinom, manje više na isti način kao što je prethodno navedeno. Švedska Vlada će u 2021. godini usvojiti novu strategiju za reformu suradnje sa Zapadnim Balkanom.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Švedska u potpunosti podržava sve inicijative za koordinaciju intervencija razvojnih partnera i sprječava nje preklapanja aktivnosti. Švedska sudjeluje u većini inicijativa koordinacije razvojnih partnera, tj. u forumima razvojnih partnera (Lokalna uprava, Borba protiv korupcije, Vladavina prava, PAR, EU vijećnika, UN Women međunarodnoj radnoj skupini za ravnopravnosti spolova (IWGE) i drugim relevantnim sektorskim sastancima.

Kontakt informacije:

Veleposlanstvo Švedske

Adresa: Veleposlanstvo Švedske, Ferhadija 20

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 276 030

Faks: +387 33 267 060

E-mail: ambassaden.sarajevo@gov.se

Web-adresa: www.sida.se; www.swedenabroad.se

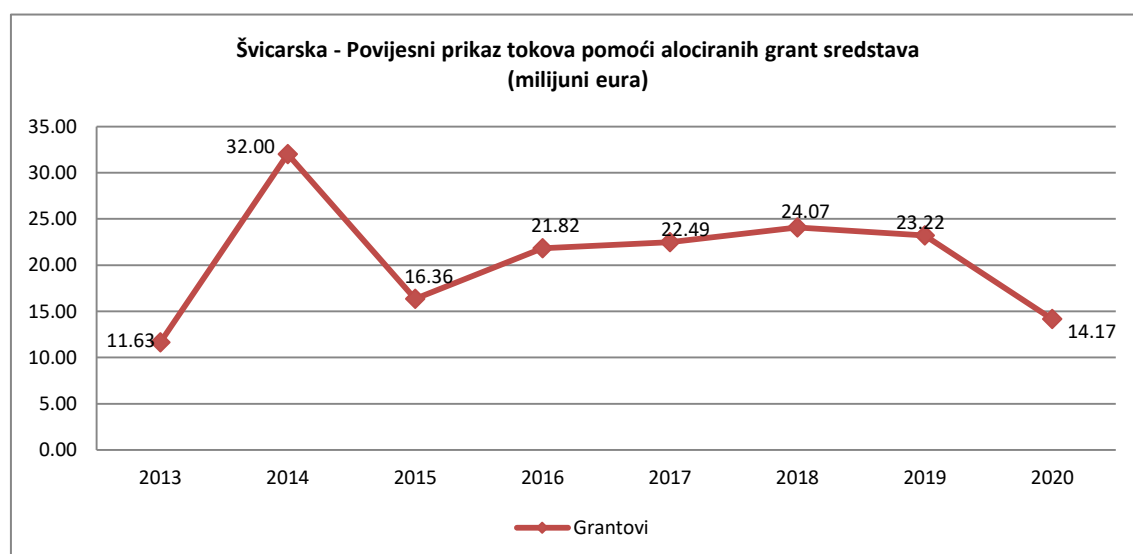
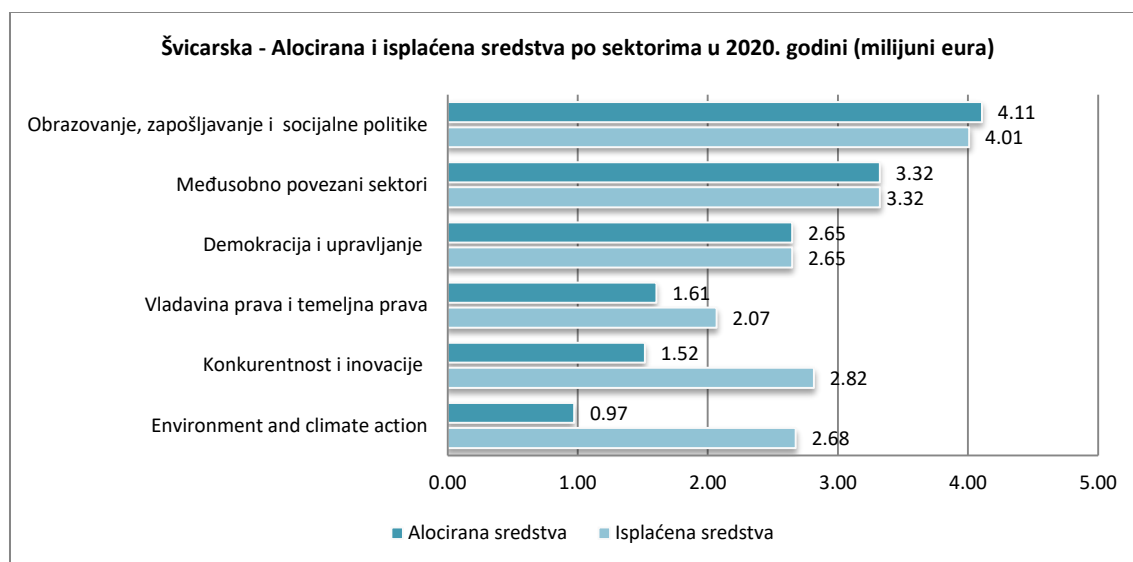
Švicarska

Politički pristup

Vlada Švicarske nastavit pruža potporu reformama u Bosni i Hercegovini u okviru Strategije suradnje Švicarske za BiH za razdoblje 2017-2020. Poseban naglasak stavljen je na pružanje potpore u cilju uspostave potpornih normativnih okvira na svim institucijskim razinama i pružanje kvalitetnih usluga građanima, odgovarajućih prema njihovim potrebama, osobito najugroženijoj i isključenoj populaciji.

Glavne aktivnosti u 2020. godini

Vlada Švicarske **alocirala je € 14.17 milijuna i isplatila € 17.54 milijuna u 2020. godini u formi grantova** u sljedeće sektore: Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Međusobno povezani sektori, Demokracija i upravljanje, Vladavina prava i temeljna prava, Konkurentnost i inovacije i Okoliš i klimatske politike.

U *Sektoru demokratije i upravljanja*, Švicarski program podržava uspostavu sustava strateškog planiranja razvoja u BiH i uvođenje inovativnih metodologija planiranja i upravljanja na općinskoj razini. Potpora je pružena za poboljšanje rada lokalnih uprava, pristup uslugama za građane, osobiti za socijalno isključene skupine, te veće sudjelovanje građana u relevantnim procesima donošenja odluka. U svim aktivnostima poseban naglasak stavljen je da se osigura ravnopravnost spolova i socijalna uključenost.

U *Sektoru okoliša i klimatskih politika*, Švicarska zajedno sa KfW pruža potporu za sanaciju sustava vodoopskrbe i odvodnje u gradovima Tuzla i Zenica i izgradnju novih postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda u Gradišci. U zajedničkom programu koji se provodi u suradnji sa agencijama UN-a, pružena je potpora za uvođenje i operacionalizaciju integriranog modela upravljanja rizikom od katastrofa u deset općina.

U *Sektoru vladavine prava i temeljnih prava*, pružena je potpora Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću BiH, s ciljem podizanja učinkovitosti, djelotvornosti i odgovornosti tužiteljskog sustava i poboljšanja pristupa pravdi za sve građane. Pristup pravdi za djecu posebice je usmjeren kroz uspostavu funkcionalnog i održivog institucijskog ustroja u Sustavu maloljetničkog pravosuđa u BiH. Potpora državnim vlastima u BiH bit će usmjerena na daljnje poboljšanje upravljanja regularnim i neregularnim migracijama. Konačno, potpora je pružena za izradu učinkovitih mehanizama za suradnju sa dijasporom, pružanje boljih usluga za dijasporu na različitim razinama, te poslovnu suradnju među tvrtkama i prijenos znanja sa dijasporom.

U oblasti *Zapošljavanja*, intervencije će se baviti novim i boljim mogućnostima zapošljavanja putem stvaranja povoljnog gospodarskog okruženja za poslovne subjekte uz angažman javnog i privatnog sektora, uključujući i dijasporu. Švicarski Projekt zapošljavanja mladih će nastaviti raditi u tri glavna aspekta vezana za tržište rada (nedostatak vještina, nedostatak veza i novih radnih mjesta) čiji je cilj stvaranje kvalitetnih i održivih radnih mjesta za mlade ljude. Također će se nastaviti razvoj društvenih poduzeća i pružanje potpore za samozapošljavanje mladih i njihovo angažiranje u projektima lokalne zajednice.

U *Sektoru konkurentnosti i inovacija*, Švicarska svoj angažman nastavlja preko Međunarodnih finansijskih institucija i drugih partnera na stvaranju boljih regulatornih okvira na nacionalnoj i entitetskim razinama u cilju rasta privatnog sektora i boljih mogućnosti izvoza, kao rezultat transparentnih i učinkovitih programa upravljanja javnim financijama. Pružena je potpora za restrukturiranje duga i učinkovite stečajne procedure kako bi se omogućilo zaduženim tvrtkama da sačuvaju radna mjesta i ostanu na tržištu. Pružena je pomoć organizacijama koje pružaju potporu poduzećima u razvoju učinkovitih usluga za promicanje izvoza koje su orijentirane prema klijentima. Švicarska također podržava inovacije kroz unapređenje poduzetničkih eko sustava i pruža potporu za pokretanje *start-up* poduzeća. Također su uspostavljeni i mehanizmi za ulaganja u održivu infrastrukturu u vodnom sektoru, primjenom pristupa utemeljenom na uspješnosti.

U *Međusobno povezanim sektorima*, potpora se pruža reformama u Sektoru zdravstva i poboljšanju usluga primarne zdravstvene zaštite. Uspješno razvijeni modeli sestrinske skrbi u zajednici razvijeni su i u drugim dijelovima zemlje. Nastavlja se i pružanje potpore službama mentalnog zdravlja u zajednici kao i unapređenju obrazovanja medicinskih sestara i usluga koje pružaju medicinske sestre. Potpora se također pruža za jačanje nacionalnih kapaciteta za protuminsko djelovanje i razminiranje u devet zajednica. Potpora u formi malih grantova pružena je za inicijative civilnog društva, javne i privatne

organizacije, uključujući izgradnju institucijskih kapaciteta i rješavanje potreba ugroženih skupina. Pružena je posebna potpora kao odgovor na hitne zdravstvene, socijalne i gospodarske potrebe uzrokovane pandemijom COVID-19. Prižena je potpora za hitnu nabavu respiratora, dijagnostičkih testova i zaštitnu opremu za bolnice u cijeloj zemlji, kao i psihološka *on-line* potpora stanovništvu, te financiranje organizacija koje podržavaju žrtve rodno uvjetovanog nasilja i njihovo funkcioniranje tijekom pandemije.

Srednjoročni i dugoročni pristup

U srednjoročnom razdoblju, Švicarski program suradnje u BiH 2021-2024 će biti fokusiran na sljedeće domene intervencije: lokalna uprava i općinske usluge, gospodarski razvitak i zapošljavanje i zdravstvo. Švicarska će ojačati i proširiti pristup koji se temelji na uspješnosti kroz svoj program. Švicarska će raditi s predanim građanima, aktivistima, poduzetnicima, dužnosnicima i političarima koji nastoje djelovati protiv opće apatije, istodobno se zalažući za interese građana, zahtijevajući odgovornu vladu i promičući promjene u cijeloj zemlji. Promjena društvenih normi prema rodnoj ravnopravnosti, socijalnoj uključenosti i sudjelovanju građana postat će sastavni dio programa. Nadalje, sustavno će se iskoristiti potencijal digitalne transformacije u svim intervencijama. Švicarska će nastaviti pomagati u ispunjavanju humanitarnih potreba migranata koji su ostali 'zaglavljeni' u zemlji i u ublažavanju negativnog utjecaja pandemije COVID-19.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Vlada Švicarske sudjeluje u radu sljedećih skupina za koordinaciju rada razvojnih partnera:

- Lokalna uprava
- Jednakost spolova i osnaživanje žena
- Sektor pravosuđa
- Tužiteljska služba
- Smanjenje rizika od katastrofa
- Obrazovanje
- Strukovno obrazovanje i osposobljavanje (VET)
- Zdravstvo

Kontakt informacije:

Veleposlanstvo Švicarske u Bosni i Hercegovini

Adresa: Zmaja od Bosne 11 (RBBH, zgrada B)

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 275 850

Faks: +387 33 570 120

E-mail: sarajevo@eda.admin.ch

Web-adresa: www.eda.admin.ch/sarajevo

Vlada Ujedinjenog Kraljevstva

Politički pristup

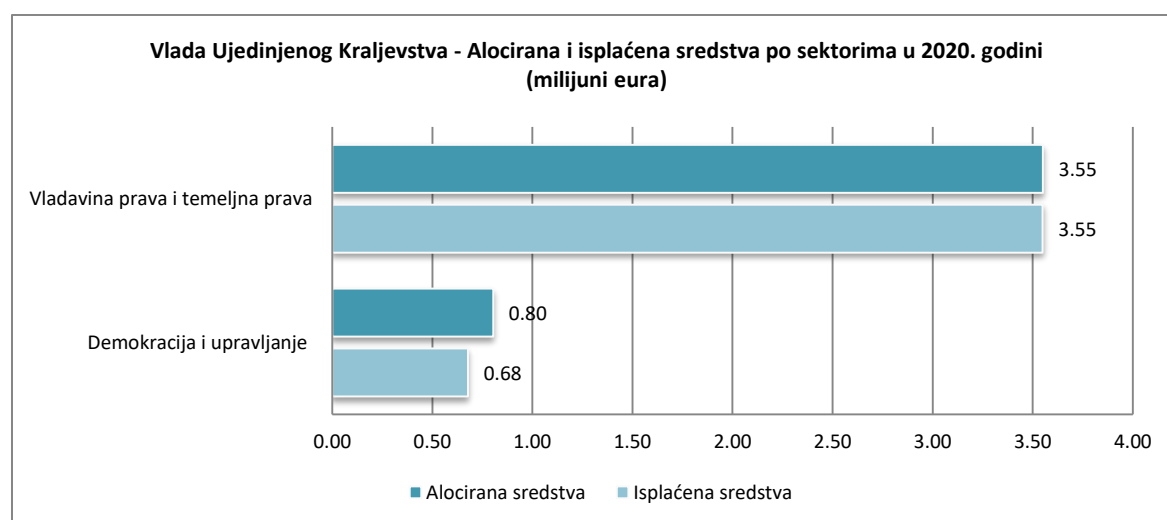
Ujedinjeno Kraljevstvo posvećeno je uspjehu Bosne i Hercegovine na njenom putu euroatlantskih integracija kao jedinstvene, suverene, sigurne i mirne zemlje, te kroz pomoć koju pruža promiče niz društveno-ekonomskih i političkih reformi.

Programske aktivnosti obuhvaćaju brojne oblasti, uključujući:

- Unapređenje upravljanja, transparentnosti i demokracije i smanjenje korupcije;
- Unapređenje poslovnog okruženja;
- Pružanje potpore obrazovanju putem izgradnje digitalnih vještina i kritičkog razmišljanja u školama;
- Jačanje učinkovitosti sustava vladavine prava BiH putem podržavanja reformi u institucijama za vladavinu prava;
- Pružanje potpore BiH kako bi riješila naslijeđe iz prethodnog sukoba kroz identifikaciju nestalih lica, procesuiranje ratnih zločina i pružanje potpore preživjelim;
- Pomaganje zajednicama i institucijama u BiH u sprečavanju i suzbijanju svih oblika nasilnog ekstremizma;
- Pružanje potpore razvitku jakih i neovisnih medija u BiH;
- Jačanje obrambene sposobnosti BiH.

Glavne aktivnosti u 2020. godini

Vlada Ujedinjenog Kraljevstva **alocirala je € 4.36 milijuna i isplatila € 4.23 milijuna u 2020. godini u formi granta** u sljedeće sektore: Vladavina prava i temeljna prava i Demokracija i upravljanje.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Financijska potpora Ujedinjenog Kraljevstva za aktivnosti u koje provodi u BiH uglavnom je usmjerena putem Fonda za rješavanje sukoba, stabilnost i sigurnost na Zapadnom Balkanu (CSSF) i Fonda za dobro upravljanje (GGF). Unatoč utjecaju COVID-19 na ukupna izdvajanja za inozemnu razvojnu pomoć, Ujedinjeno Kraljevstvo ostaje posvećeno stabilnosti i napretku regije i BiH, te očekuje kako će u narednoj godini realizirati najveći broj planiranih projekata i iskoristiti planirana sredstva za te namjene. Prioriteti za Zapadni Balkan i BiH i dalje uključuju pružanje potpore u oblastima upravljanja i gospodarskog razvitka, vladavine zakona, izgradnje mira i pomirenja, demokracije, slobode medija i suzbijanja teškog i organiziranog kriminala.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Vlada Ujedinjenog Kraljevstva sudjeluje u brojnim formalnim i neformalnim sastancima za koordinaciju razvojnih partnera, osobito u onima koji su fokusirani na prethodno navedene tematske oblasti.

Kontakt informacije:

Veleposlanstvo Ujedinjenog Kraljevstva u Sarajevu

Adresa: Hamdije Čemerlića 39 a

71000 Sarajevo

Telefon: +387 33 282 200

Faks: +387 33 282 203

Web-adresa: <http://ukinbih.fco.gov.uk/>

Sjedinjene Američke Države / Američka agencija za međunarodni razvitak (SAD/USAID)

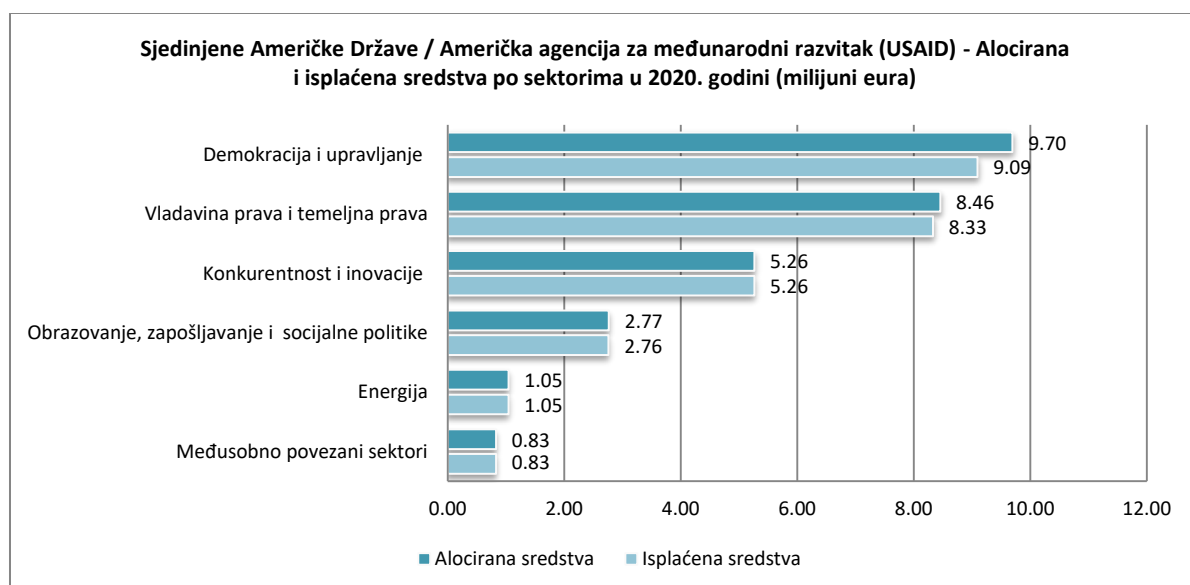
Politički pristup

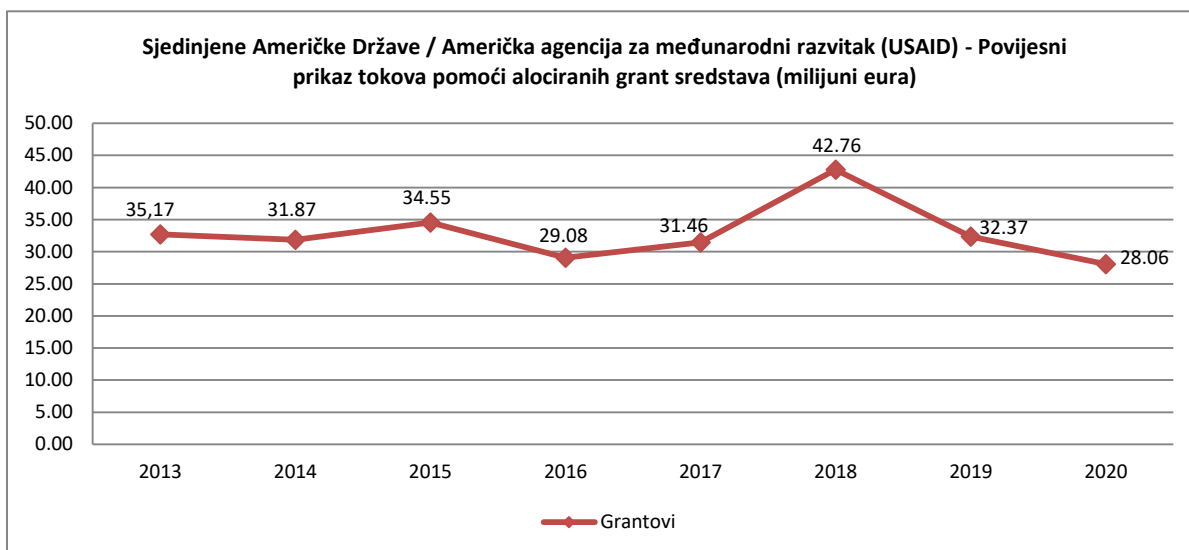
Pomoć koju Sjedinjene Američke Države pružaju Bosni i Hercegovini (BiH) pomoći će zemlji da se integriše u euroatlantske institucije, riješi sveprisutnu korupciju i razvije gospodarstvo. Pomoć će poboljšati učinkovitost i odgovornost izvršne, zakonodavne i sudbene vlasti izgradnjom njihovih kapaciteta; ojačati će civilno društvo u borbi protiv korupcije i zagovarati reforme; te ojačati neovisne medije i istraživačko novinarstvo, izbornu reformu i demokratske političke procese. Pomoć će podržati partnerstva s lokalnim organizacijama koje promiču tolerantno, inkluzivno društvo. Pomoć će podržati borbu protiv trgovine ljudima i drugih kršenja ljudskih prava. U sklopu ove pomoći, sredstva biti usmjerena na promicanje pomirenja, smanjenje etno-nacionalističke napetosti i jačanje demokratskih institucija, uključujući putem pružanja potpore Uredu visokog predstavnika.

Gospodarski programi potaknuti će zdravo poslovno okruženje i promicati ulaganja Sjedinjenih Američkih Država, te podržati gospodarski razvoj; osigurati jače mehanizme socijalne i zdravstvene zaštite kako bi se stabiliziralo gospodarstvo i poboljšala fiskalna stabilnost. Financiranje će pomoći u uklanjanju prepreka za gospodarski rast, posebno za mala i srednja poduzeća i u ruralnim područjima; ojačati okvir trgovačkog prava u BiH i pomoći u pripremi integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova koji promiču uporabu obnovljive energije. Programi će također pomoći da se poveća transparentnost i smanji korupcija putem platformi e-upravljanja i e-digitalizacije i poveća integracija BiH sa zapadnim tržištima.

Glavne aktivnosti u 2020. godini

Sjedinjene Američke Države/Američka agencija za međunarodni razvitak (SAD/USAID) **alocirali su € 28.06 milijuna i isplatili € 27.33 milijuna u 2020. godini u formi granta**, u sljedeće sektore: Demokracija i upravljanje, Vladavina prava i temeljna prava, Konkurentnost i inovacije, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Energija i Međusobno povezani sektori.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Projekti će se i dalje razvijati sukladno promjenjivim potrebama Bosne i Hercegovine, a promicati će inicijative koje će obuhvaćati i sredstva drugih razvojnih partnera. Tijekom petogodišnjeg razdoblja, misija USAID u BiH očekuje kako će se civilno društvo preusmjeriti na izgradnju biračkih tijela i povećanje aktivne uloge koju muškarci i žene, mladi i članovi marginaliziranih skupina zauzimaju u svojim zajednicama i u političkom životu. Kao rezultat toga, sve veći broj onih koji predvode reforme u vlastima postići će opipljiv napredak u reformama potrebnim za daljnju euroatlantsku integraciju zemlje. Jedan od vidljivih aspekata ovog napretka biti će ponovno postavljanje BiH na status Tier 1 u Izvješću State Departmenta o trgovini ljudima. Pripadnici dijaspore bit će vidljivi ne samo u domeni poslovanja, nego također u inicijativama za razvoj zajednice i filantropskim pothvatima. Kao rezultat našeg partnerstva s američkom Međunarodnom razvojnom financijskom korporacijom, biti će evidentan povećan pristup transparentnom financiranju kroz povećani gospodarski rast.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Osoblje Vlade SAD sudjeluje na sastancima opće koordinacije, bilateralnim sastancima i drugim forumima. Osoblje misije Sjedinjenih Država nastaviće sudjelovati u sastancima koordinacije razvojnih partnera i na sektorskim sastancima uključujući civilno društvo, lokalnu upravu, vladavinu zakona i energiju, kako bi se izbjeglo preklapanje ili dupliciranje aktivnosti.

Kontakt informacije:

Veleposlanstvo Sjedinjenih Američkih Država

Adresa: Robert C. Frasure 1

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 704 000

Faks: +387 33 659 722

E-mail: CamusE@state.gov

Web-adresa: <http://sarajevo.usembassy.gov>

Američka agencija za međunarodni razvitak (USAID)

Adresa: Robert C. Frasure 1

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 704 000

Faks: +387 33 219 298

E-mail: stomasarrigo@usaid.gov

Web-adrese: www.usaid.gov ; www.usaid.ba

Europska banka za obnovu i razvitak (EBRD)

Politički pristup

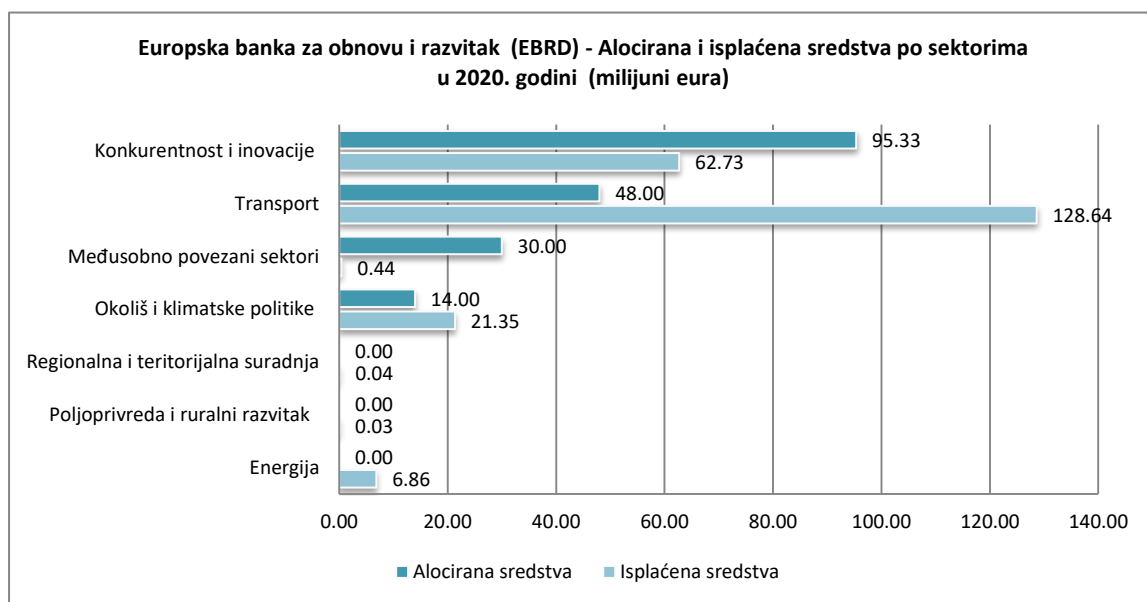
Europska banka za obnovu i razvitak je međunarodna financijska institucija, u vlasništvu 69 zemalja sa pet kontinenata kao i Europske unije i Europske investicijske banke. Misija banke ima za cilj razviti otvorene i održive tržišne ekonomije u zemljama koje su tome posvećene i koje primjenjuju demokratska načela.

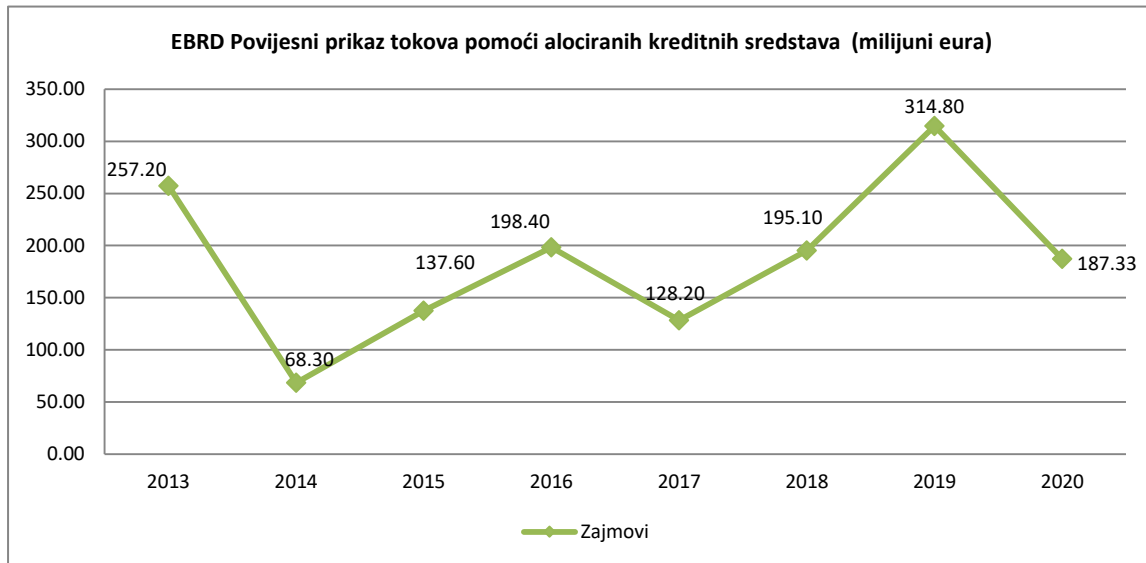
Konkretno, EBRD ima za cilj promicati tranziciju prema konkurentnim, dobro uređenim, zelenim, uključivim i otpornom integriranim tržišnim gospodarstvima putem ulaganja, najvećim dijelom u privatni sektor, kako bi se mobilizirala značajna izravna strana ulaganja i pružila potpora malim i srednjim poduzećima i uložilo u bolje poslovne prakse. Banka također financira i infrastrukturne projekte javnog sektora kao i poboljšanje komunalnih usluga. U svim svojim aktivnostima, EBRD promiče ekološki snažan i održiv razvitak. EBRD također podržava reforme politike, pruža tehničku pomoć i poslovne savjete za MSP poduzeća.

Pristup EBRD-a u rješavanju složenih izazova tranzicije utemeljen je na strategijama, sektorskim i korporativnim politikama i procedurama zemlje. Strategije zemalja rješavaju konkretne potrebe tržišta bilo koje određene zemlje.

Glavne aktivnosti u 2020. godini

Europska banka za obnovu i razvitak (EBRD) **alocirala je € 187.33 milijuna i isplatila € 220.10 milijuna u 2020. godini u formi zajma** u sljedeće sektore: Konkurentnost i inovacije, Transport, Međusobno povezani sektori, Okoliš i klimatske politike, Energija, Poljoprivreda i ruralni razvitak, Regionalna i teritorijalna suradnja. Otprilike polovica aktivnosti Banke odnosi se na privatni sektor, dok je u smislu opsega financiranja većina sredstava uložena u srednje i velike infrastrukturne projekte.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Petogodišnju Strategiju za Bosnu i Hercegovinu odobrio je Odbor direktora EBRD-a u srpnju 2017. <https://www.ebrd.com/home>. Strategija je fokusirana na tri strateška prioriteta (i) povećanje uloge privatnog sektora u gospodarstvu; (ii) nastavljanje potpore ključnim vezama prometne i energetske infrastrukture; i (iii) podupiranje proširenih ulaganja u zeleno gospodarstvo, uključujući ulaganje u energetska učinkovitost i obnovljive izvore energije, te u komunalne usluge. Nova strategija za BiH biti će odobrena u prvoj polovici 2022. godine.

Novi EBRD-ov Strateški i kapitalni okvir (2021-2025) navodi kako se EBRD zalaže za očuvanje i ubrzanje tranzicije dok države teže boljoj ponovnoj izgradnji.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

EBRD sudjeluje na polugodišnjim sastancima za koordinaciju donatora koje organiziraju vlasti, kao i na *ad hoc* sastancima za koordinaciju donatora za infrastrukturni i općinski sektor. Postoji veoma dobra koordinacija na razini pojedinačnih projekata i općenito bliska koordinacija između međunarodnih financijskih institucija i drugih aktera. EBRD je također igrao aktivnu ulogu u koordinaciji između EU i vlade glede programa socio-ekonomskih reformi

Kontakt informacije:

Europska banka za obnovu i razvitak

Adresa: Fra Anđela Zvizdovića 1, B/15

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 257 900

Faks: +387 33 667 950

E-mail: hardagas@ebrd.com

Web-adresa: www.ebrd.com

Europska unija (EU)

Politički pristup

Glavni strateški cilj pomoći EU nastavio je promovirati perspektivu integracije Bosne i Hercegovine (BiH) u EU u skladu sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju (SSP). Rad Delegacije EU doprinio je osiguravanju koherentnosti politika s lokalnim vlastima, državama članicama EU i ostalim međunarodnim akterima i donatorima, koji svi prepoznaju i podržavaju pristupanje BiH u EU kao glavni prioritet zemlje.

Delegacija je nastavila pratiti provedbu ključnih prioriteta iz Mišljenja Komisije (svibanj 2019. godine) o aplikaciji BiH za članstvo u EU i preporukama iz Analitičkog izvještaja. Ključni nalazi **Mišljenja o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u EU i analitičkog izvješća** mogu se naći na web stranici Delegacije EU u BiH: <http://europa.ba/?p=63808>

Istodobno, kao i ostale zemlje širom svijeta, BiH je teško pogođena **pandemijom COVID-19**. Vlasti BiH procijenile su financijski manjak od EUR 900 milijuna kao negativne gospodarske učinke nastale usljed izbijanja COVID-19 u BiH u 2020. godini. Delegacija EU reagirala je odmah i provela znatan zadatak reprogramiranja IPA godišnjih akcijskih programa (AAP) za 2017., 2018., 2019. i 2020. godinu u vrijednosti od EUR 83,5 milijuna, time oslobodivši sredstva koja su odmah raspoređena za nabavu medicinskih potrepština i mjere gospodarskog oporavka (operacije „spašavanja života“ i „spašavanja radnih mjesta“). Pored toga, EU je poduzela prateće mjere dajući na raspolaganje zajam EU za makrofinancijsku pomoć u vrijednosti do EUR 250 milijuna, koji je bio predmet pregovaranja tijekom 2020. godine. Isporuka medicinskih potrepština bolnicama započela je već u ožujku 2020. godine, a nastavila se tijekom cijele godine. Osmišljene su mjere gospodarskog oporavka i ugovori s provedbenim partnerima zaključeni su u 2020. godini, s prvim programima sredstava bespovratne pomoći za pogođena poduzeća koji su pokrenuti u 3. i 4. kvartalu 2020. godine.

Ova pandemija utjecala je i na buduće programe za rješavanje srednjoročne potpore zdravstvenom sektoru i gospodarstvu.

Unatoč ovim poteškoćama i potrebi da se sve aktivnosti odvijaju *on-line*, kao i nepostizanju konačnog sporazuma o načinu usklađivanja pravnog okvira IPA sa Sustavom koordinacije procesa europskih integracija, BiH je napredovala u pripremi sadržaja za programske dokumente IPA III. Ovim procesom predviđena je „procjena strateških potreba sektora“ za IPA III (2021-2027) koju je proveo nacionalni IPA koordinator (NIPAC), a koja je postavila prioritete za IPA III potporu. Vlasti BiH uspjele su Komisiji predati paket od 28 obrazaca sa podacima o djelovanju (*Action Fiches*) za programe IPA III 2021 i IPA 2022 u vrijednosti od EUR 359,7 milijuna. Ovi dokumenti krajem godine su prošli prethodni analitički pregled i „procjenu relevantnosti mjera politike“ od strane odgovarajućih službi Komisije. Komisija je pružila povratne informacije o predloženim Aktivnostima, zajedno s informacijama o trenutnom stanju IPA III i najnovijem nacrtu Okvirnog programskog dokumenta IPA III i obrascu Strateškog odgovora. Izrada nacrtu akcijskih dokumenata zakazana je za 2021. godinu prema utvrđenom kalendaru.

Migracijska kriza nastavila se u BiH također i tijekom 2020. godine, što je od EU zahtijevalo da pruži hitnu i kontinuiranu potporu kako bi se zajamčio kontinuitet pomoći i usluga koji se pružaju migrantima na teritoriji BiH. EU je, putem niza svojih međunarodnih partnera (IOM, UNHCR, UNICEF, Dansko vijeće za izbjeglice -DRC, UNFPA), pružila potporu i ublažila nedostatke BH vlasti u smislu financijskih i kadrovskih kapaciteta. Nastavljanjem značajne pomoći koja se pružala od 2018. godine iz Instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA posebne mjere br. 1, 2) i iz Europskih operacija civilne zaštite i humanitarne pomoći (DG ECHO), dodatnih EUR 20 milijuna + EUR 25 milijuna dodijeljeno je BiH za rješavanje rastućih migracijskih tokova u razdoblju 2020-2021. godina. Pored toga, Instrument vanjske politike (FPI) dodijelio je EUR 8 milijuna na regionalnoj razini za potporu preventivnim mjerama COVID-19 s naglaskom na zdravlje (uključujući potporu mentalnom zdravlju), koji su realizirani putem IOM i UNHCR. Unatoč izdvajanju EU financijskih sredstava i intenzivnom političkom angažmanu, vlasti BiH nisu poduzele potrebne korake kako bi u cijelosti preuzele vlasništvo nad problemom i oslobodile najizloženija područja zemlje od tereta rastućeg broja migranata. To je rezultiralo humanitarnom krizom u vrijeme Božića 2020. godine, kada je oko 1.000 migranata ostalo bez odgovarajućeg smještaja u teškim zimskim uvjetima. Njihovo se stanje djelomično poboljšalo nakon stalnog zagovaranja EU Delegacije i EU stožera, uključujući i na najvišoj političkoj razini.

U listopadu 2020. godine, Vijeće ministara BiH usvojilo je Konačno izvješće o provedbi Akcijskog plana za provedbu prioriteta iz Analitičkog izvješća EK, koje je pripremila Direkcija za europske integracije (DEI). Prema procjeni DEI-a navedenoj u ovom izvješću, od 591 mjera dogovorenih u sklopu ovog Akcijskog plana, provedeno je 288 mjera (42%). Delegacija je intenzivirala napore kako bi unaprijedila konkretne aktivnosti koje se odnose za ključne prioritete Mišljenja i usvajanje Akcijskog plana (AP) o provedbi ključnih prioriteta. Tijekom 2021. godine, EU Delegacija će nastaviti nadzirati provedbu, pozivajući vlasti u BiH da pripreme Akcijski plan za provedbu 14 ključnih prioriteta Mišljenja Komisije.

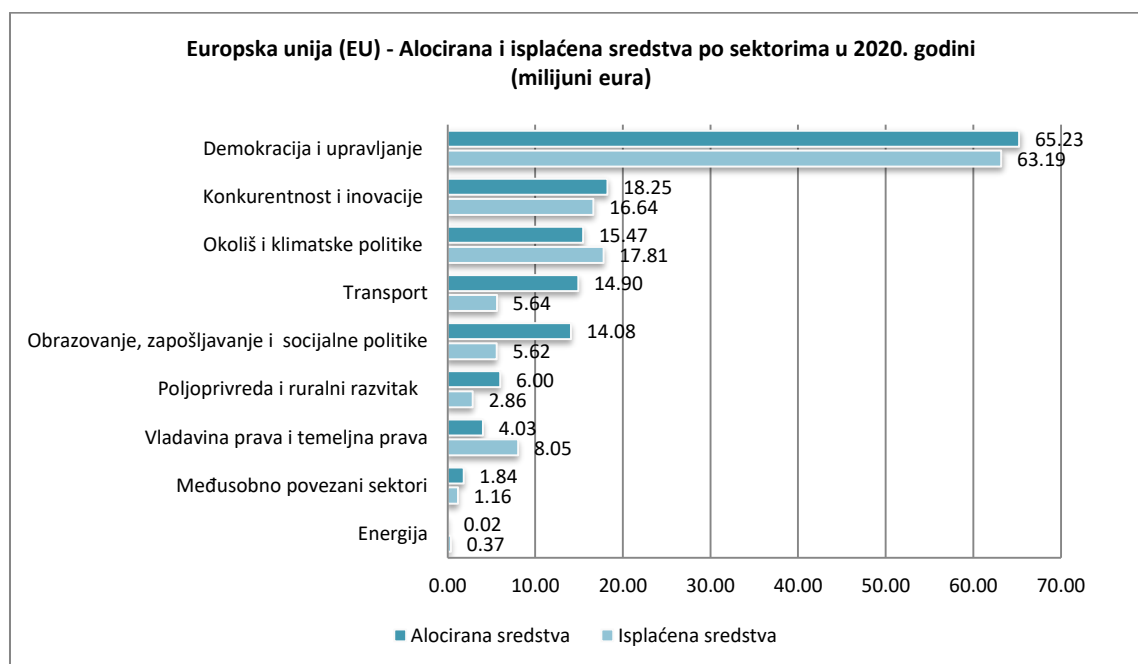
Europska komisija objavila je 7. listopada 2020. godine 'Paket proširenja 2020', uključujući Izvješće o BiH za 2020. godinu. Delegacija je predala i predstavila Izvješće izvršnoj vlasti na svim razinama (predsjedavajućem Vijeća ministara BiH, predsjedništvu BiH, vladama entiteta i Brčko Distrikta). Izvješće je predstavljeno i drugim relevantnim akterima, uključujući OCD i poslovnu zajednicu. Objavljivanje i prezentacija ovih dokumenata bile su dominantne teme u BiH medijima, uglavnom nakon izjava BiH dužnosnika o mogućem stjecanju kandidatskog statusa u 2021. godini. Delegacija EU doprinijela je u izradi Izvješća o BiH i nastaviti će podržavati bavljenje ključnim prioritetima iz Mišljenja Komisije kao i preporuke iz godišnjeg Izvješća o zemlji.

Sveukupna provedba Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) i dalje je nezadovoljavajuća, budući da zemlja nema program za usklađivanje sa EU *acquis*-om (tj. Nacionalni program za usvajanje *acquis*-a) za upravljanje procesom. Vlasti su loše pratili preporuke i smjernice EU o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju.

Delegacija EU omogućila i podržala usvajanje Poslovnika o radu Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje (SAPC) nakon pet godina zastoja, s ciljem pokretanja ovog tijela i zakazivanja prvog sastanka SAPC-a početkom 2021. godine.

Glavne aktivnosti u 2020. godini

Europska unija (EU) je značajno povećala svoju pomoć koju pruža BiH u usporedbi sa 2019, tj. EU je **alocirala je € 139.83 milijuna i isplatila € 121.35 milijuna u 2020. godini u formi granta** u sljedeće sektore: Demokracija i upravljanje, Konkurentnost i inovacije (*uključujući mjere odgovora na Covid-19*), Okoliš i klimatske politike (*uključujući mjere odgovora na Covid-19*), Transport, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Poljoprivreda i ruralni razvitak (*uključujući mjere odgovora na Covid-19*), Vladavina prava i temeljna prava, Međusobno povezani sektori i Energija.

***Treba napomenuti da je EU u 2019. godini alocirala € 81.75 milijuna i isplatila € 60 milijuna u formi granta u BiH.**

U prethodnom grafikonu, vidljivo je kako je u 2020. godini EU pružila najveći udjel pomoći u sektor Demokracija i upravljanje iz koga slijede sektori Konkurentnost i inovacije, Okoliš i klimatske politike, te Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike.

Pomoć je uključivala pružanje kontinuirane potpore za Reformu javne uprave/ Upravljanje javnim financijama s novim projektima u vrijednosti od EUR 5,8 milijuna, kao dodatak tekućim projektima u ovim sektorima. Velika raspoloživa sredstva pomoći pružiti će potporu BiH u provedbi nedavno usvojenog Akcijskog plana za Reformu javne uprave, ali se od BiH očekuje da provede više reformi i usvoji Strategiju upravljanja javnim financijama.

U izbornom procesu, Delegacija je 2019. godine odlučila mobilizirati sredstva u sklopu Programa za EU integraciju (IPA 2015) kako bi pružila potporu Središnjem izbornom povjerenstvu (SIP), osobito u perspektivi izbora 2020. godine. Iste godine pripremljen je i potpisan ugovor vrijedan EUR 0,3 milijuna, a provedba je započela 1. rujna 2019. godine. U sklopu ovog projekta, 2020. godine pripremljen je nacrt Strategije BiH i Akcijskog plana za poboljšanje integriteta, transparentnosti i učinkovitosti izbornog procesa otklanjanjem njegovih tehničkih nedostataka, uključujući uvođenje alata koji se

temelje na tehnologiji. Projekt je također izradio i Komunikacijski plan. Sve ove dokumente SIP je usvojilo 2020. godine i poslao Parlamentarnoj skupštini na naknadno usvajanje.

Pomoć koju EU pruža civilnom društvu i dalje bilježi značajan napredak u jačanju svijesti o značaju suradnje između vladinih institucija i organizacija civilnog društva, razvoju institucijskih mehanizama suradnje između vlada i organizacija civilnog društva kao i u poboljšanju kapaciteta vladinih institucija za sudjelovanje u političkom dijalogu s civilnim društvom, tako postižući ciljeve većine projekta i očekivane rezultate. Dodatna potpora usmjerena je na mreže civilnog društva aktivne u određenim sektorima, tj. u obrazovanju, praćenju izbora, okolišu, s ciljem povećanja njihovih kapaciteta i znanja, te kako bi se osiguralo njihovo sudjelovanje u procesima vezanim sa putom Bosne i Hercegovine u EU. S tim i vezi, ukupna financijska sredstva u premašila su iznos od EUR 8 milijuna koja se provode putem Instrumenta civilnog društva i Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava.

Usljed priliva migranta koji se dogodio u BiH u drugoj polovici 2018. godine, EU je brzim usvajanjem *Posebne mjere I* (potpora za odgovor na izbjegličku/migracijsku situaciju u BiH) osigurala značajna sredstva za rješavanje migracijske krize u BiH već u ljeto 2018. godine. Ova potpora je dodatno pojačana - utrostručena u 2019. godini, usvajanjem *Posebne mjere II*, budući da su se migracijski tokovi nastavili tijekom cijele 2019. godine. Kako se migracijska kriza nastavila i tijekom 2020. godine, EU je osigurala dodatnih EUR 45 milijuna za rastući priliv migranata u zemlju za razdoblje 2020-2021 godina.

U svrhu oporavka BiH gospodarstva od učinaka izazvanih pandemijom virusa COVID-19, EU je odobrila pružanje hitne potpore u iznosu od EUR 18 milijuna mikro, malim i srednjim poduzećima. Ta sredstva bila su dostupna kroz dva nova projekta - *EU4BusinessRecovery* u vrijednosti od EUR 13,7 milijuna, koje su osigurale EU i Vlada Njemačke, te *EU4AGRI-Recovery*, čija je provedba započela 1. siječnja 2021. godine. Ovi projekti se međusobno nadopunjuju sa dva tekuća projekta, *EU4Business* (financiran od EU i Vlade Njemačke) i *EU4AGRI* (financiran od EU), u ukupnoj vrijednosti koja premašuje EUR 36 milijuna, s ciljem jačanje BiH gospodarstva i kako bi se osiguralo zadržavanje postojećih i stvaranje novih radnih mjesta.

Trenutno je osmišljena potpora u iznosu od EUR 14 milijuna, za daljnje ublažavanje učinaka COVID-19 na gospodarstvo BiH putem digitalne transformacije MSP, za koju se očekuje kako će se u 2021. godini sklopiti ugovor. Sveukupno, oko 160 MSP trebalo bi poboljšati svoj pristup digitalnim inovacijama putem zajma u vrijednosti od EUR 40 milijuna, dok bi 120 MSP trebalo sudjelovati u 5 visokotehnoloških inovacija putem centara koji će u cijelosti profunkcionirati do 2027. godine.

U sektoru *Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike*, završen je Okvirni ugovor (IPA 2015) koji se odnosi na pripremu tehničke dokumentacije za modernizaciju sportskih dvorana u 40 osnovnih škola i 5 fakulteta za sport. U prvom tromjesečju 2021. godine ovo je omogućilo pokretanje ugovora o radovima, "*EU4Sport*", vrijednog EUR 2,5 milijuna. Ova prva faza, usmjerena na identificiranje objekata koji će se modernizirati, završena je vrlo uspješno. U oblasti obrazovanja, projekt je započeo u rujnu 2020. godine prvenstveno fokusiran na odnos između obrazovanja i perspektive budućih radnih mjesta te na poboljšanje kvalitete obrazovanja. U oblasti zapošljavanja, u rujnu 2020. godine započeo je projekt usmjeren na poboljšanje aktivnih mjera na tržištu rada.

Na oblasti *Vladavine prava*, EU je nastavila provoditi značajne projekte. Projekt *EU4Justice* pomogao je u jačanju suradnje na cijelom 'lancu kaznenog pravosuđa' u BiH, uključujući agencije za provedbu zakona, tužitelje i suce, kako bi se postigao učinkovitiji odgovor na teška kaznena djela. U pogledu

prevencije korupcije, projekt tehničke pomoći APIK-a pružio je potporu u izradi strategija i akcijskih planova na svim razinama za sva tijela za borbu protiv korupcije u zemlji. Svi izvođači uspjeli su reorganizirati svoje metode rada kako bi tijekom pandemije održavali *on-line* obuke i radionice. Paralelno s tim, Delegacija je izvršila vanjsku procjenu kako bi procijenila učinkovitost EU pomoći pravosuđu, osobito Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću. Rezultati su predstavljeni korisnicima EU i BiH u studenom 2020. godine, a preporuke će poslužiti za bolju razradu buduće pomoći u Sektoru pravosuđa kako bi se uspostavila veća uvjetovanost i usmjerenost na rezultate.

Pored nacionalnih godišnjih programa, BiH ima mogućnost korištenja još nekih tekućih projekata financiranih iz IPA II Višedržavnih programa 2014-2020, kojima se pruža potpora mjerama od zajedničkog interesa za zemlje Zapadnog Balkana i Tursku, poput razvitka infrastrukture, institucijske izgradnje, provedbe Sporazuma o slobodnoj trgovini u središnjoj Europi (CEFTA), borbe protiv organiziranog kriminala, zaštite okoliša, energije, regionalne trgovinske integracije, te prekogranične suradnje.

Programi kojima je obuhvaćeno više država pružaju potporu oblastima od ključnoga značaja za europske integracije kao što su oporezivanje i carine, statistika, javna uprava putem Organizacije za ekonomsku suradnju i razvitak (OECD) - Potpora promicanju uprave i rukovođenja u državama (SIGMA), te horizontalne potpore putem Ureda za razmjenu informacija o tehničkoj pomoći (TAIEX). Značajni rezultati višedržavnih programa uključuju, između ostaloga, suradnju tužitelja u regiji, te uzajamnu pravnu pomoć između sudova, poboljšanu policijsku suradnju, integrirano upravljanje granicama i suradnju po pitanjima migracija. Suradnja je također uključivala potporu *Erasmus +* programima kroz suradnju između sveučilišta 'IPA zemalja i zemalja članica EU' u formi mobilnosti studenata, profesora i sveučilišnog osoblja.

Pomoć u sklopu komponente *Prekogranične suradnje*, pruža se u svrhu potpore sudjelovanju BiH u IPA II 2014-2020 CBC programima BiH - Crna Gora i Srbija - BiH, njenom sudjelovanju u Interreg IPA CBC programu Hrvatska – BiH - Crna Gora 2014 – 2020, u Interreg ADRION programu sa članicama EU i drugim zemljama Zapadnog Balkana (Albanija, Crna Gora i Srbija), Interreg MED programu sa zemljama članicama EU i drugim zemljama Zapadnog Balkana (Crna Gora i Albanija), te u Dunavskom transnacionalnom programu sa zemljama članicama EU i drugim zemljama Zapadnog Balkana (Crna Gora i Srbija), Ukrajina i Moldavija.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Europska unija će nastaviti pružati potporu BiH u njenim nastojanjima u oblasti reforme i usklađivanja sa zakonima EU, kako bi u cijelosti postala spremna za preuzimanje obveza u sklopu članstva u Europskoj uniji.

Usljed izbijanja COVID-a 19 u ožujku 2020. godine, EU je uspjela brzo reagirati svojom potporom za ublažavanje hitnih zdravstvenih i humanitarnih posljedica koje je pandemija COVID-19 iznenada uzrokovala u BiH, pružanjem raznih medicinskih potrepština i opreme različitim javnim zdravstvenim ustanovama u BiH. U srednjoročnom razdoblju, EU će osigurati potporu za društveno-gospodarski oporavak BiH, ublažavanjem utjecaja krize uzrokovane COVID-om 19 na poslovanje poljoprivredno-prehrambenih i turističkih operatera, MMSP-a, poduzetnika i poljoprivrednika kao i na razvoj novoosnovanih poduzeća od strane nezaposlenih ili od onih koji pripadaju ugroženim skupinama (žene, manjine, itd.).

Treba napomenuti kako je EU mobilizirala paket u iznosu od preko EUR 3,3 milijarde namijenjene partnerima sa Zapadnog Balkana u rješavanju COVID-19 krize. Paket uključuje preusmjeravanje sredstava iz Instrumenta pretpristupne pomoći u iznosu od EUR 882 milijuna za cijelu regiju, od čega EUR 83.5 milijuna za Bosnu i Hercegovinu; te paket pomoći Europske investicijske banke u iznosu od EUR 1.7 milijardi i makro-financijsku pomoć u iznosu od EUR 750 milijuna, od čega EUR 250 milijuna za Bosnu i Hercegovinu.

Pored odgovora EU na izbijanje COVID-19 pandemije u BiH, EU će nadalje pružiti potporu za reformu javne uprave, uključujući pouzdanu statistiku, veću odgovornost u javnoj upravi i sposobnost pružanja e-usluga sukladno standardima EU. Također će podržati daljnju izgradnju kapaciteta za pristupne pregovore kao i sudjelovanje BiH u različitim EU programima u sklopu Sektora demokracije i upravljanja. Pružiti će potporu za djelotvorno pravosuđe jačanjem neovisnosti, transparentnosti, učinkovitosti, odgovornosti i naposljetku jačanjem povjerenja javnosti u pravosudni sustav BiH i unapređenjem suradnje između tijela za provedbu zakona i tužiteljstava. Međutim, pomoć EU povezana je sa spremnošću BiH da usvoji novi zakon o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću i novi zakon o sudovima Bosne i Hercegovine, sukladno europskim standardima; da uspostavi vjerodostojan i rigorozan sustav provjere imovinskih kartica sudaca i tužitelja i članova Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća; da dosljedno primjeni i značajno poboljša pravila i prakse imenovanja, integriteta i obuke sudaca i tužitelja, te osigura uspostavu sustava ocjenjivanja rada. Bez provedbe navedenih reformi, učinkovitost EU pomoći ostati će ograničena.

U sklopu sektora *Okoliša i klimatskih politika* i *Sektora energije*, EU pomoć će se nadalje pružati potporu u usklađivanju propisa i politika s EU *acquis*-om u oblasti okoliša i razvoju prioritetne okolišne infrastrukture; također će pomoći u reformi energetske sektora i poboljšanju njegove energetske i klimatske politike, u provedbi mjera energetske učinkovitosti kao i u potpori za pokusna zelena ulaganja u lokalne zajednice; U sklopu sektora *Konkurentnost i inovacije*, te *Poljoprivrede i ruralnog razvitka*, pomoć EU će se usmjeriti na kontinuiranu potporu u cilju poboljšanja konkurentnosti BiH u vanjskoj trgovini, povećanjem međunarodnog i regionalnog opsega trgovinske razmjene BiH. Pomoć EU također će se usmjeriti na povećanje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje, radnih mjesta i usluga u ruralnim područjima, kao i na potporu u usklađivanju EU *acquis*-a i provedbu mjera politike u oblastima sigurnosti hrane, veterinarskih i fitosanitarnih standarda.

I na koncu, EU će pružiti pomoć u cilju poboljšanja socio-gospodarske situacije i životnih uvjeta u Bosni i Hercegovini putem jačanja prilagodljivosti obrazovanja u odnosu na potrebe tržišta rada, poboljšanjem internacionalizacije i mobilnosti u visokom obrazovanju, na taj način doprinoseći razvoju politika socijalne uključenosti u sportu i predškolskim ustanovama na relevantnim razinama i boljim mogućnostima zapošljavanja u lokalnim zajednicama.

U dugoročnom razdoblju, EU će nastaviti pružati potporu u svih šest IPA II sektora, ali u arhitekturi novog IPA instrumenta - IPA III, čija se regulativa treba usvojiti u 3. kvartalu 2021. godine a vrijedit će u razdoblju od 2021-2027. godine. IPA II sektori će biti spojeni i transformirani u pet IPA III prozora, od kojih će svaki imati svoje tematske prioritete. Glavni kriteriji za financiranje određenog sektora biti će relevantnost politike i tehnička zrelost akcijskih prijedloga.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

U cilju unapređenja učinkovitosti i djelotvorosti u pružanju pomoći, kroz koordinaciju rada razvojnih partnera, Europska komisija i zemlje članice EU osiguravaju koordinaciju programa pomoći za koje su nadležni. Ova se koordinacija proširila i na Međunarodne financijske institucije i na ostale razvojne partnere izvan EU, uključujući međunarodne organizacije (UN i njene agencije, OESS, VE, itd.). Na razini BiH do sredine 2019. godine redovito se organiziraju sastanci koordinacije s Međunarodnim financijskim institucijama kao i sa razvojnim partnerima iz i izvan EU. Sastanci se nisu održavali u 2020. godini. Fokus sastanaka prvenstveno je usmjeren na stratešku orijentaciju i nacionalnu i regionalnu dimenziju IPA planiranja i programiranja. Pored toga, u kontekstu IPA odbora, redovito se održava koordinacija između Europske komisije i država članica EU.

Bliska koordinacija se također održava sa Svjetskom bankom, EBRD, EIB, te Njemačkom razvojnom bankom (KfW) i GIZ-om, posebice u oblastima transporta, energije i okolišne infrastrukture u sklopu kojih EU financira projektiranje, studije, radove i tehničku pomoć koja je potrebna, kako bi se ispunili uvjeti za dobivanje financijskih sredstava od Međunarodnih financijskih institucija (IFIs). Štoviše, EU i Međunarodne financijske institucije surađuju i u sklopu Investicijskog okvira za Zapadni Balkan (WBIF).

Pored toga, EU Delegacija održava redovitu koordinaciju sa drugim razvojnim partnerima, kroz bilateralne sastanke i/ili sektorske radne skupine u oblastima kao što su reforma pravosuđa i maloljetničko pravosuđe, borba protiv korupcije, reforma javne uprave, poljoprivredni i ruralni razvitak, energetska učinkovitost, okoliš, gender, ljudska prava, socijalna zaštita, zapošljavanje i obrazovanje, razminiranje, civilno društvo, te u brojnim drugim oblastima. Prethodno opisani mehanizmi koordinacije osiguravaju da pomoć koju pruža EU i drugi razvojni partneri, djeluje u sinergiji, te da se u najvećoj mogućoj mjeri, međusobno nadopunjuju.

EU Delegacija također pruža potporu lokalnim institucijama, kao što su Direkcija za europske integracije BiH i Ministarstvo financija i trezora BiH u njihovim nastojanjima na koordinaciji rada razvojnih partnera.

Kontakt informacije:

Delegacija Europske unije u Bosni i Hercegovini

Adresa: Skenderija 3a

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 254 700

Faks: +387 33 666 037

E-mail: delegation-bih@eeas.europa.eu

Web-adresa: <http://www.europa.ba/>

Europska investicijska banka (EIB)

Politički pristup

Europska investicijska banka je financijska institucija Europske unije i najveći investitor na svijetu. EIB osigurava sredstva za financiranje potpore politici i strategiji proširenja Europske unije na Zapadnom Balkanu, jačajući položaj EU u strateškoj regiji u kojoj su prisutni mnogi drugi međunarodni akteri.

Kao banka Europske unije koja osigurava sredstva u oblasti klimatskih promjena, EIB je u izvrsnoj poziciji da podrži zelenu tranziciju na Zapadnom Balkanu i proširi svoju potporu na projekte energetske učinkovitosti i obnovljive energije u regiji kojima će pružiti tehničku pomoć i grant sredstva.

Aktivnosti Europske investicijske banke (EIB) u 2020. godini odvijale su se dvojako. EIB je pružio preko EUR 1 milijardu potpore Zapadnom Balkanu za ublažavanje neposrednih negativnih učinaka covid-19, a paralelno je financirao i ključne infrastrukturne projekte za dugoročni oporavak i povećanu otpornost na buduće hitne situacije.

Konkretno, EIB će ubrzati odobravanja, potpisivanja i isplate sredstava kako bi do 2021. godine u regiji osigurao iznos od EUR 1.7 milijardi. Ovi projekti biti će usmjereni na klimu i okoliš, zdravstvo, digitalnu transformaciju, MSP-a i Agendu povezivanja Europske unije.

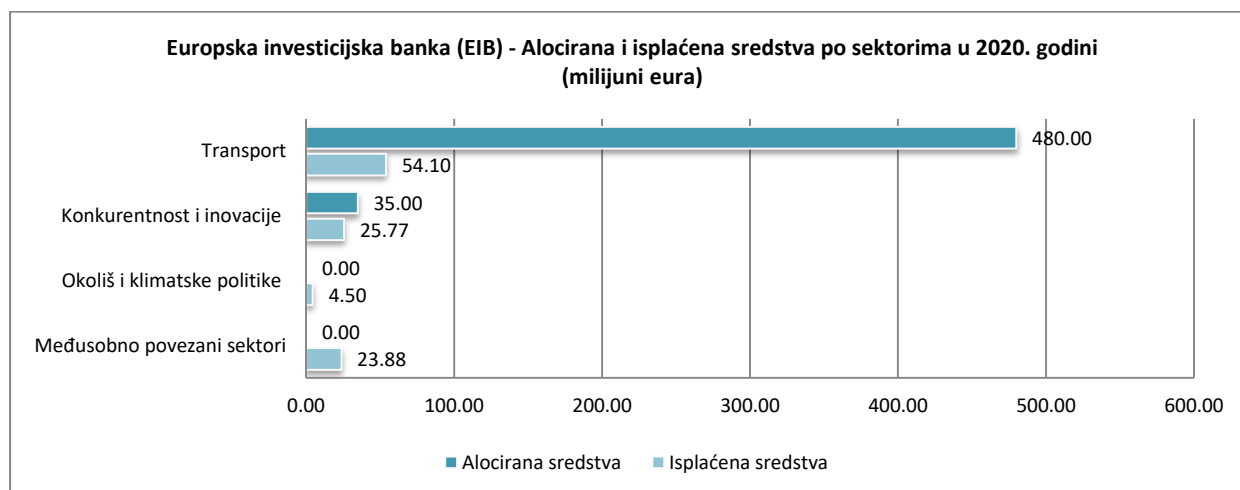
Nacionalni zdravstveni sektori i mala i srednja poduzeća u regiji biti će neposredni korisnici paketa potpore EU, koji je također osmišljen za jačanje nacionalnog bankarskog sektora i pružanje tehničke pomoći za realizaciju razvojnih projekata i poticanje prijeko potrebnih ulaganja.

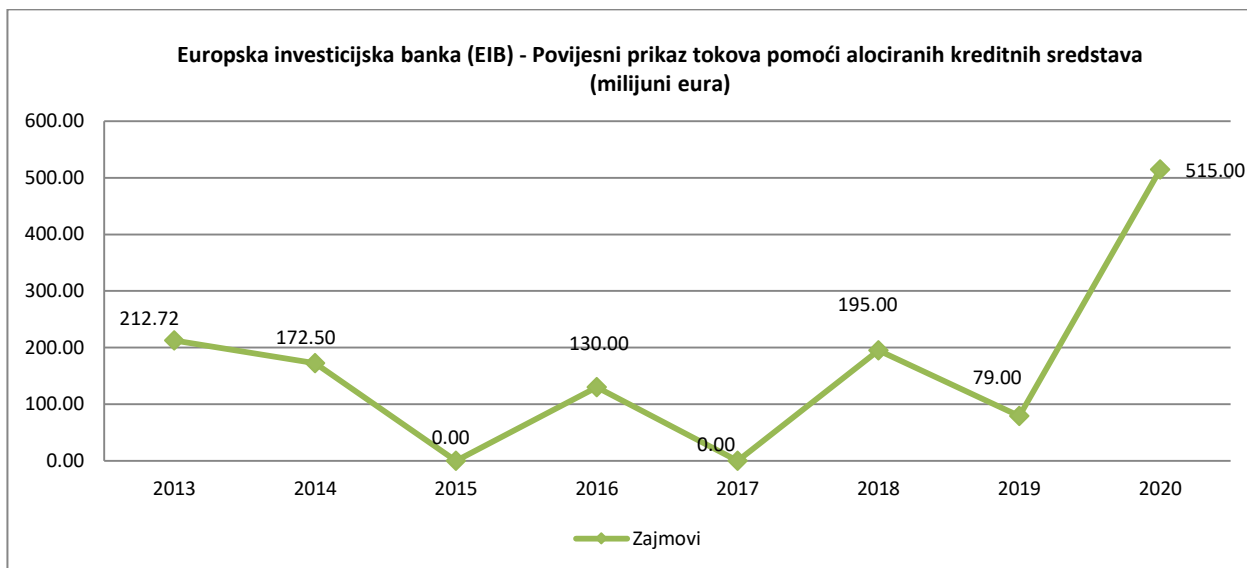
U kontekstu Bosne i Hercegovine, već postoji veliki broj strateški značajnih projekata u fazi odobrenja, a u 2021. godini ulaganja će uglavnom biti usmjerena na zdravstvo, energetiku, cestovnu i željezničku infrastrukturu, kao i MSP poduzeća.

Samo u 2020. godini, EIB je Bosni i Hercegovini isplatio iznos od EUR 108.2 milijuna, te odobrio dodatni iznos od EUR 515 milijuna za nove projekte kako u privatnom tako i u javnom sektoru.

Glavne aktivnosti u 2020. godini

Europska investicijska banka (EIB) **alocirala je € 515.00 milijuna i isplatila € 108.26 milijuna u 2020. godini u formi zajmova** u sljedeće sektore: Transport, Konkurentnost i inovacije, Međusobno povezani sektori i Okoliš i klimatske politike.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Europska investicijska banka sufinancira značajne projekte u regiji zajedno sa drugim Međunarodnim finansijskim institucijama, posebice sa EBRD, Svjetskom bankom kao i drugim bilateralnim razvojnim partnerima. EIB također nastavlja blisku suradnju sa Europskom komisijom, kako bi pripremila i sufinancirala projekte sa proračunskim sredstvima EU koja su osigurana kroz EU Instrument za predpristupnu pomoć (IPA) i Investicijski okvir za Zapadni Balkan (WBF).

Kontakt informacije:

Europska investicijska banka

Adresa: 98-100, boulevard Konrad Adenauer,
L-2950 Luxembourg
Telefon: (+352) 43 79 1
Faks: (+352) 43 77 04
Web-adresa: www.eib.org

Ujedinjeni narodi (UN)

Politički pristup

U 2020. godini, Ujedinjeni narodi u Bosni i Hercegovini podržavali su vlasti u dovršenju Okvira ciljeva održivog razvoja (SDG) u Bosni i Hercegovini. Ovaj okvir koji je razvijen u posljednje dvije godine izravnim angažmanom sudionika javnog i privatnog sektora, 2020. godine usvojile su vlade Brčko Distrikta i entiteta, kao pripremu za usvajanje od strane Vijeća ministara Bosne i Hercegovine 2021. godine. Okvir nudi zajedničku viziju održivog razvoja u cijeloj Bosni i Hercegovini. Nadalje okvir pruža temelj za proširenje diskusija o financiranju Ciljeva održivog razvoja s ciljem povećanja i diverzifikacije izvora javnih i privatnih ulaganja usklađenih s Ciljevima održivog razvoja, uključujući putem ulaganja privatnog sektora. U ovom kontekstu, Ujedinjeni narodi podržali su vlasti u BiH u pripremi sveobuhvatne Strategije za financiranje SDG ciljeva za Bosnu i Hercegovinu i uspostavu platforme za dijalog i partnerstva u cijeloj zemlji za provedbu SDG ciljeva. Ujedinjeni narodi će procijeniti nedostatke u financiranju u prioritetnim sektorima (zdravstvo, obrazovanje i zapošljavanje), te podržati optimizaciju i preusmjeravanje javnih sredstava prema prioritetima SDG ciljeva, kao i utvrditi novi i inovativni mehanizam financiranja koji bi mogao biti primjenjiv u kontekstu Bosne i Hercegovine (t.j. iz privatnog sektora, institucijskih investitora te domaćih i međunarodnih financijskih institucija). U 2020. godini, uspostavljeni su i u funkciji sustavi strateškog planiranja i upravljanja razvojem u oba entiteta, vođeni relevantnim regulatornim okvirima. U cijeloj zemlji, 90 posto lokalnih vlasti i svih 10 županija u Federaciji Bosne i Hercegovine izradili su svoje nove razvojne strategije. Mogućnosti i strukture razvijene u sustavu javnog strateškog planiranja ključne su za uspješnu provedbu Okvira SDG ciljeva za Bosnu i Hercegovinu, koji je izrađen uz potporu Ujedinjenih naroda.

Ujedinjeni narodi nastavili su pružati potporu za jačanje državnih integriranih kapaciteta za upravljanje granicom. Fokus je bio na rješavanju problema ilegalne trgovine oružjem, poboljšanju granične sigurnosti i nadzora tereta, kao i na poboljšanju pravnog i operativnog okruženja i ravnopravnosti spolova u agencijama za provedbu zakona. Kao rezultat toga, nadležne vlasti su zaplijenile i uništile 2.000 komada ilegalnog malokalibarskog i lakog oružja. Ujedinjeni narodi podržali su operacionalizaciju reformiranog referalnog mehanizma za suzbijanje nezakonite trgovine ljudima, izradu nove strategije, relevantnih lokalnih akcijskih planova na različitim razinama vlasti i nove baze podataka žrtava trgovine. To je rezultiralo većim brojem žrtava koje su identificirane u 2020. godini u usporedbi prema prethodnim godinama.

U oblasti pranja novca, Ujedinjeni narodi povećali su kapacitete i poboljšali učinkovitost rada predstavnika za provedbu zakona u smislu suzbijanja ilegalnih prekograničnih aktivnosti i zaustavljanja pošiljki visokog rizika, istodobno olakšavajući legitimnu trgovinu. Ujedinjeni narodi podržali su sadržaj nove Strategije za kontrolu malokalibarskog i lakog naoružanja 2021–2024 i pomogli Ministarstvu obrane Bosne i Hercegovine u smanjivanju rizika od neplanirane eksplozije streljiva. Ujedinjeni narodi podržali su Ministarstvo komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine u pripremi BH Okvirne strategije sigurnosti cestovnog prometa (2021–2025) za najkritičnija područja sustava cestovne sigurnosti u zemlji sukladno sigurnosnim standardima EU.

U 2020. godini, Agencije Ujedinjenih naroda nastavile su podržavati napore vlasti u upravljanju migracijama pružanjem smještaja, humanitarne pomoći i pomoći migrantima i tražiteljima azila registriranim u privremenim prihvatnim centrima Bira, Borići, Blažuj, Sedra, Miral i Ušivak, te ETC Lipa. Između siječnja i prosinca, preko 35.000 ljudi koji su prolazili kroz Bosnu i Hercegovinu bilo je registrirano u tim objektima. Kroz program asistiranog dobrovoljnog povratka i reintegracije u svoje zemlje vratilo se 227 muškaraca, žena i djece. Štoviše, pružena je pomoć za 3.474 žena/djevojaka, muškaraca/dječaka tražitelja azila

migranata u prevenciji i zaštiti u pogledu rodno utemeljenog nasilja, poboljšanju mentalnog zdravlja i životnih vještina. Pored toga, Ujedinjeni narodi osigurali su pružanje usluga glede seksualnog i reproduktivnog zdravlja za 1.355 migranata i tražitelja azila te ojačali kapacitete 3.565 migranata i tražitelja azila u vezi sa podizanjem svijesti o zdravlju i prevenciji od COVID-19.

Od izbijanja pandemije COVID-19 u Bosni i Hercegovini, Ujedinjeni narodi su aktivno podržavali institucijski odgovor vlasti kako bi spriječili i smanjili širenje krize usljed COVID-19, posebno se fokusirajući na najugroženije, istodobno pomažući organizacijama civilnog društva angažiranim u različitim područjima rada. Ujedinjeni narodi su blisko surađivali sa Ministarstvom civilnih poslova Bosne i Hercegovine i odjelima za javno zdravstvo u entitetima i Distriktu Brčko na tehničkim pitanjima vezanima za sve aspekte izvanredne COVID-19 situacije. Ujedinjeni narodi osigurali su da se zdravstvene vlasti u tehničkom smislu pridržavaju preporuka SZO u odgovoru na COVID-19, u ranom otkrivanju, nadzoru, testiranju, pronalaženju kontakata, izolaciji, liječenju i vođenju slučajeva. Zdravstveni sustavi podržani su nabavom i distribucijom relevantnim institucijama 11.5 milijuna komada medicinske opreme koja spašava život, kompleta za testiranje i potrebne potrepštine (10.618.665 predmeta osobne zaštitne opreme; 12.367 medicinskih uređaja; 899.099 dijelova laboratorijske opreme, testovi i ispitni materijali).

Uz potporu Ujedinjenih naroda, više od 4.700 ljudi iskoristilo je mogućnosti zaposlenja ili stvaranja dohotka koji su doprionijeli očuvanju ljudi od siromaštva i ublažili negativni utjecaj krize. Dvije organizacije poslodavaca dobile su anketne alate koji će im pomoći procijeniti potrebe poduzeća proizašlih iz krize COVID-19 i koriste ih u dijalogu o politici gospodarskog oporavka.

Prepoznajući štetan utjecaj koji je COVID-19 imao na mogućnosti zapošljavanja i stvaranja prihoda, konkretno u 2020. godini, Tim UN u zemlji (UNCT) osigurao je 28% radnih mjesta i 41% pomoći u smislu pružanja sredstava za život ženama. Na taj način 1.843 žene su ostvarile korist i poboljšale svoj životni standard i prihod, uključujući 225 koje su bile pogođene poplavama 2014. godine i trenutnom pandemijom COVID-19. Ciljana potpora omogućila je trenutnu sigurnost u vidu hrane i higijene, te egzistenciju za 300 obitelji. Prepoznavši potrebu za rješavanjem socio-gospodarskih posljedica krize, Ujedinjeni narodi reprogramirali su potporu kako bi pomogli egzistenciju i poslovanje za 200 seoskih žena vlasnica poljoprivrednih poduzeća i 40 vlasnica malih tvrtki.

Ujedinjeni narodi doprinijeli su jačanju konkurentnosti privatnog sektora podržavajući vlasti u uvođenju instrumenata javnog financiranja za razvoj privatnog sektora, pružanjem pomoći za 300 malih i srednjih poduzeća kako bi modernizirali svoje poslovne modele, unaprijedili poduzetničke vještine 350 žena i muškaraca, te osigurali pomoć u registraciji 80 novih poduzeća (start-ups). Ujedinjeni narodi nastavili su promicati digitalnu pismenost među djevojkama i mladim ženama i okončanje digitalne rodne nejednakosti.

Aktivnosti koje je država pokrenula prema digitalnoj transformaciji u javnom i privatnom sektoru odvijale su se ubrzano usljed krize koja je nastala nakon izbijanja COVID-19. Potpora u politici kvalitete pružena vlastima na svim razinama vlasti rezultirala je učinkovitijim i dostupnijim javnim uslugama za 370.000 građana (40% žena).

Ujedinjeni narodi podržali su sva ministarstva obrazovanja u postizanju kontinuiteta učenja putem e-učenja i kombiniranog učenja tijekom zatvaranja škola, na taj način dosegnuvši do najmanje 105.000 djece. Emitirano je i šest TV emisija pod nazivom 'Djeca znanstvenici' s ukupnim dosegom od 700.000 gledatelja. Ove edukativne serije bile su kombinacija lutkarstva, animacije i video zapisa u kojima su djeca na

interaktivan i zanimljiv način učila o virusima, bolestima i higijeni, te prevenciji od pravih stručnjaka, druge djece i kroz pjesme.

Tijekom 2020. godine, oko 185.000 djece i 257.000 odgajatelja izravno ili neizravno imalo je koristi od programa za zaštitu djece podržanih od Ujedinjenih naroda. Mentalno zdravlje i psihosocijalna potpora utemeljena u zajednici poboljšana je uz potporu Ujedinjenih naroda, od čega je imalo korist 14.000 djece i 2.800 odgajatelja. Ujedinjeni narodi su nadalje ojačali institucijske kapacitete u području seksualnog i reproduktivnog zdravlja i prava. Jedan od primjera je razvoj kliničkih smjernica o pružanju kvalitetne zdravstvene zaštite majčinstva i jačanje pristupa prilagođenih mladima u pružanju zdravstvene zaštite mladim ljudima.

U području socijalne zaštite, Ujedinjeni narodi podržali su entitetska udruženja socijalnih radnika u provedbi procjena učinka COVID-19 u sektoru socijalne zaštite. Nalazi jasno ukazuju na potrebu ulaganja u izgradnju sustava socijalne zaštite koji reagiraju na šok kako bi se osigurao kontinuitet usluga i naknade, koje su još značajnije u kriznim situacijama.

Putem izgradnje kapaciteta za 118 pružatelja usluga i 66 mentorskih sastanaka, u 2020. godini Ujedinjeni narodi povećali su kapacitete institucijskih pružatelja usluga u smislu multisektorskog odgovora na slučajeve nasilja, u skladu s Istanbulsom konvencijom.

Potpora Ujedinjenih naroda organizacijama civilnog društva i lokalnoj upravi rezultirala je uvođenjem četiri nove kratkoročne socijalne usluge, posebno za najugroženije. Na razini politike, u partnerstvu s EU i Ujedinjenim narodima, Zaklada za socijalno uključivanje olakšala je razvoj entitetskih i okružnih strategija socijalne uključenosti. Ujedinjeni narodi nastavili su podržavati usvajanje i izmjene županijskog i entitetskog zakonodavstva i relevantnih strategija, kao i slučajeve strateških parnica povezanih s provedbom Aneksa 7 Daytonskog sporazuma.

Ujedinjeni narodi nadalje su podržali vlasti u jačanju njihovih kapaciteta za upravljanje rizikom od katastrofa. Treba naglasiti rezultate ostvarene u 2020. godini koji uključuju integriranje smanjenja rizika od katastrofa u strategije ili planove pripravnosti u više od 50% lokalnih samouprava, potporu gospodarenju medicinskim otpadom, provedbu tehničkih mjera za sprečavanje odrona i poplava, te razvoj kapaciteta zajednica i institucija za klimatske promjene. Štoviše, zajednički program za smanjenje rizika od katastrofa i prirodnih nesreća (DRR) nastavio je jačati kapacitete lokalnih multisektorskih DDR platformi u 10 visoko rizičnih lokalnih samouprava.

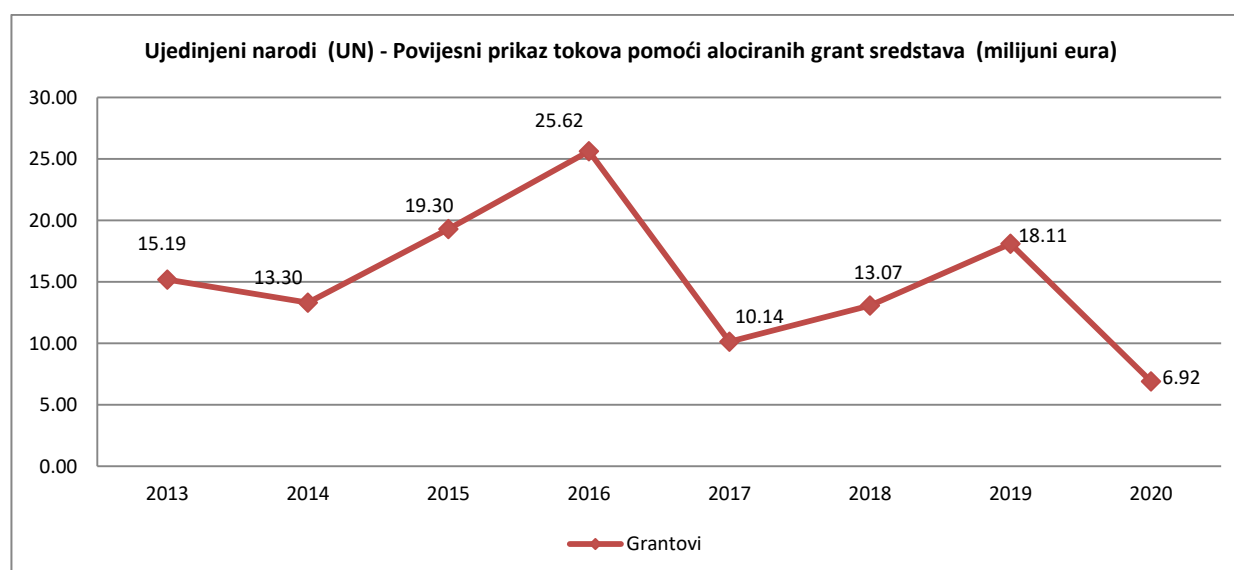
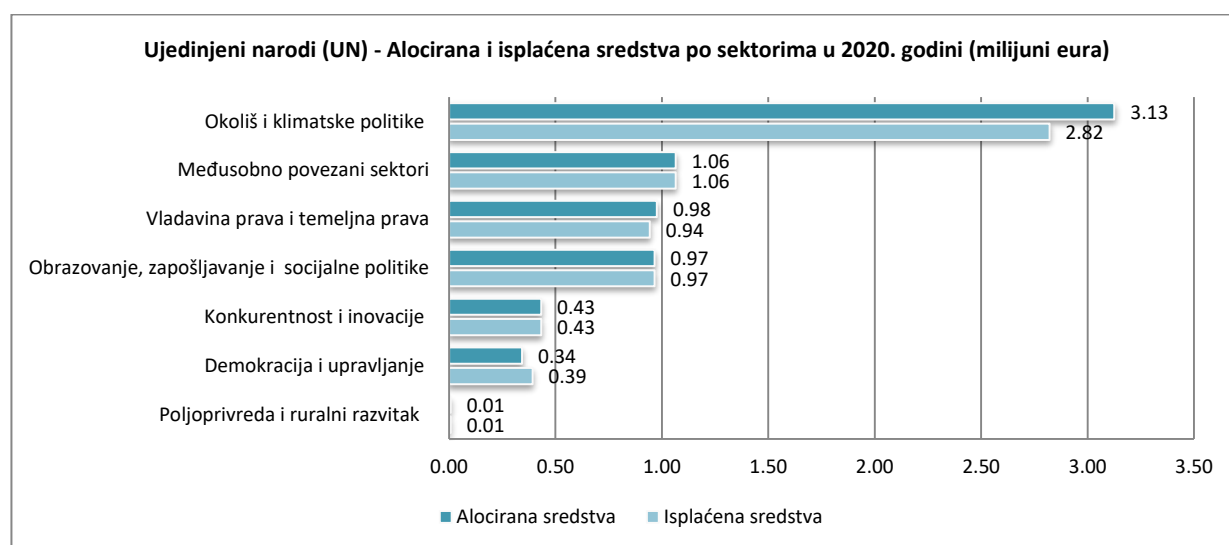
Ujedinjeni narodi nastavili su predvoditi aktivnosti na klimatskim politikama u zemlji s utjecajnim razvojnim rezultatima u područjima energetske učinkovitosti, niskougljičnog gospodarstva i upravljanja rizikom od katastrofa. U 2020. godini Bosna i Hercegovina je razvila tkzv. Nacionalno određene doprinose, što postavlja put prema razvoju uz nultu stopu ugljika. Intervencijama u energetske učinkovitosti, Ujedinjeni narodi podržali su smanjenje od 13.150 tona emisije CO₂, poboljšali unutarnje uvjete za više od 250.000 ljudi i stvaranje više od 1.800 zelenih radnih mjesta od 2015. godine. Postignut je i postavljeni cilj UNDAF-a da se ne smije preći granica od 31.46 milijuna metričkih tona karbon dioksida do 2020. godine. Ujedinjeni narodi podržali su „Pregled stanja za razvoj zelenog gospodarstva u Bosni i Hercegovini“ kako bi dalje usmjeravali napore zemlje u ovom području.

Rad Ujedinjenih naroda u području upravljanja prirodnim i energetske resursima doprinio je u tranziciji zemlje prema niskim emisijama i održivom razvoju. Mreža zaštićenih područja u Bosni i Hercegovini povećala se na 2,65% od ukupne teritorije zemlje (u odnosu na 2,26% u 2019. godini), službenom oznakom

tri nova prirodna područja, poboljšala je mogućnosti upravljanja zaštićenim područjima i usvajanje dokumentacije o planiranju upravljanja od strane Vlade Republike Srpske. Izrađena je studija slučaja o Primjeni Okvirne klasifikacije Ujedinjenih naroda (UNFC) u Bosni i Hercegovini koja nudi vrijedne analitičke i političke smjernice za poboljšano integrirano upravljanje resursima energije i podzemnih voda.

Glavne aktivnosti u 2020. godini

Ujedinjeni narodi (UN) alocirali su € 6.92 milijuna i isplatili € 6.63 milijuna u 2020. godini u formi granta u sljedeće sektore: Okoliš i klimatske politike, Međusobno povezani sektori, Vladavina prava i temeljna prava, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Konkurentnost i inovacije, Demokracija i upravljanje i Poljoprivreda i ruralni razvitak. U tom smislu, značajno je napomenuti kako su **Ujedinjeni narodi u Bosni i Hercegovini realizirali sredstva u ukupnom iznosu od € 92.9 milijuna (\$113.5 milijuna) u 2020. godini.**

Srednjoročni i dugoročni pristup

U 2021. godini, jedan od ključnih ciljeva Tima UN u BiH (UNCT) biti će uvođenje Okvira suradnje za održivi razvoj Ujedinjenih naroda za Bosnu i Hercegovinu (2021 – 2025). Vijeće ministara Bosne i Hercegovine službeno je odobrilo Okvir suradnje u prosincu 2020. godine, nakon jednogodišnjeg procesa savjetovanja s relevantnim vlastima u Bosni i Hercegovini, međunarodnim partnerima, akademskom zajednicom, NVO organizacijama i privatnim sektorom. Okvir je usklađen s prioritetima pristupanja EU i Reformskom agendom za Bosnu i Hercegovinu i fokusira se na četiri prioritetna područja: i) Održivi otporni i inkluzivni rast, ii) kvalitetno, dostupno i inkluzivno obrazovanje, zdravstvo i socijalna zaštita; iii) upravljanje okrenuto ljudima i vladavina zakona i iv) angažman građana i zajednice u socijalnoj koheziji.

Tima UN u BiH je već dovršio proces pripreme početnog dvogodišnjeg Zajedničkog plana rada Ujedinjenih naroda (JWP), izvršavajući provedbu Okvira suradnje UN za razdoblje 2021 - 2022, što će biti predmetom pregleda i odobrenja od strane Upravnog odbora BiH/UN koji se trenutno uspostavlja. Upravni odbor uključivat će i sudjelovanje novoformiranog Vijeća za ciljeve održivog razvoja u BiH, koje je odgovorno za strateški nadzor i koordinaciju provedbe nedavno usvojenog SDG Okvira u zemlji. Ovo osigurava izravnu vezu između Okvira suradnje UN i SDG Okvira u Bosni i Hercegovini, te usklađuje provedbu Okvira suradnje sa SDG ciljevima u zemlji.

Nacrt okvira financiranja Zajedničkog plana rada Ujedinjenih naroda (JWP) za razdoblje 2021-2022, utvrđen je u iznosu od USD 172 m, što otprilike iznosi polovicu indikativnog Okvira financiranja za cijeli okvir 2021-2025, koji iznosi USD 336 m. Fokus Tima UN u BiH (UNCT) također će biti na proširenju izvora financiranja SDG ciljeva pokretanjem provedbe Zajedničkog programa Ujedinjenih naroda o financiranju SDG ciljeva s krajnjim ciljem pripreme Mape puta/Strategije financiranja SDG ciljeva kao potpora u provedbi Okvira SDG ciljeva u Bosni i Hercegovini.

Aktivnosti na koordinaciji razvojnih partnera

Ujedinjeni narodi u Bosni i Hercegovini podržali su trenutni odgovor na COVID-19 dajući koordinacijsku potporu, znanje, stručno znanje i opremu vlastima u Bosni i Hercegovini i međunarodnoj zajednici. Rezidentni koordinator UN predsjedavao je mjesečnim međunarodnim koordinacijskim sastankom o COVID-19 pod tehničkim vodstvom SZO, a koji predstavlja primarni forum za razmjenu epidemioloških informacija s međunarodnom zajednicom.

Utemeljena je socio-gospodarska radna skupina COVID19 s UN agencijama i međunarodnim financijskim institucijama kako bi se omogućila tehnička koordinacija stručnosti i znanja u obitelji i partnerima Ujedinjenih naroda. Uz predsjedavanje UNDP i UNICEF, ova radna skupina je omogućila koordinaciju više od 30 procjena, uključujući ankete na licu mjesta, međusektorske procjene, analize i sažetke politika, kako bi se procijenio utjecaj koji je pandemija COVID-19 imala na najviše pogođene skupine. Ovi podaci su predstavljeni partnerima i javnosti putem on-line događaja i sažetaka politika koje je omogućio RCO kao potporu Timu UN u BiH.

Kontakt informacije:

Ujedinjeni narodi (UN)

Adresa: Zmaja od Bosne b.b.

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 293 400

Faks: +387 33 552 330

E-mail: rco.ba@un.org

Web-adresa: <https://bosniaherzegovina.un.org/>

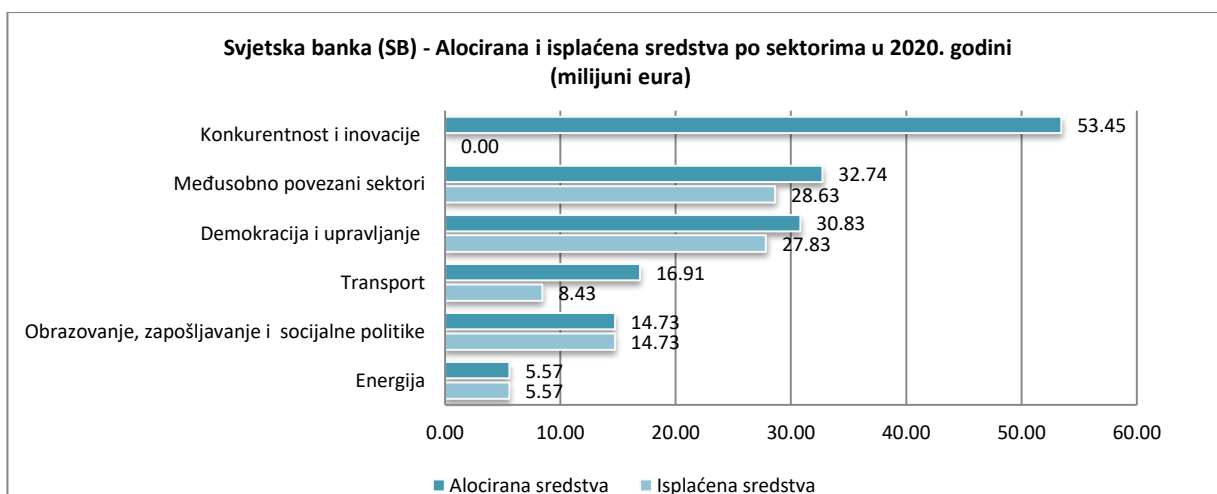
Svjetska banka

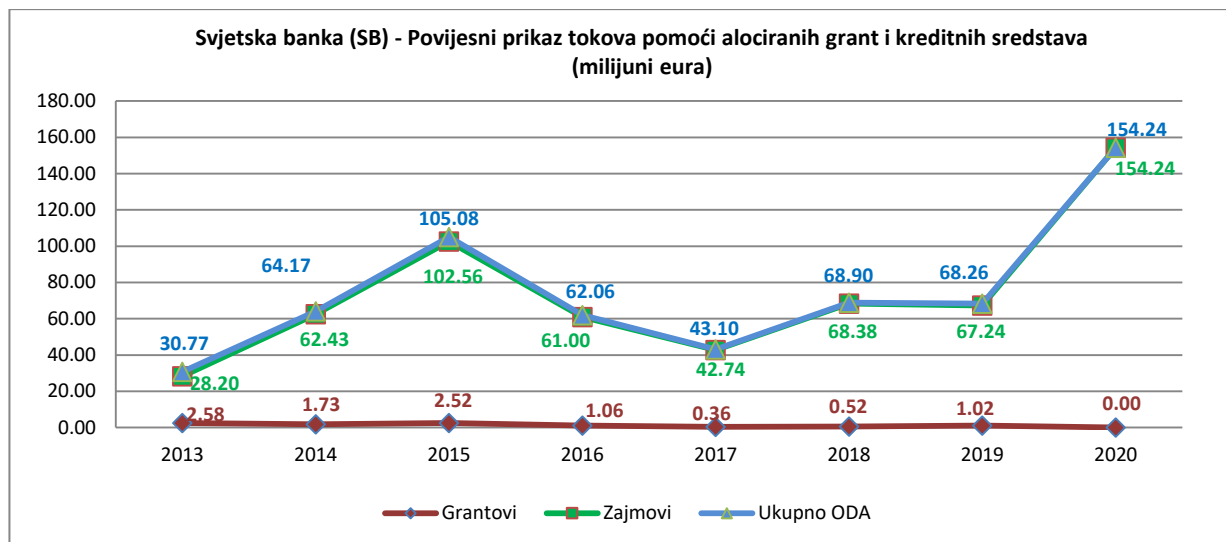
Politički pristup

U prosincu 2015. godine, Odbor izvršnih direktora Grupacije Svjetske banke (GSB), odobrio je Okvir partnerstva sa zemljom (CPF) za razdoblje 2016-2020 godina za **Bosnu i Hercegovinu**. Uslijed trenutne pandemije COVID19, Okvir partnerstva sa zemljom produžen je do kraja 2021. godine. Putem ovog strateškog okvira, Grupacija SB usmjeriti će aktivnosti na tri oblasti: povećanje učinkovitosti i djelotvornosti javnog sektora, stvaranje uvjeta za ubrzani rast privatnog sektora i jačanje otpornosti na prirodne nepogode. Potpora u oblasti **povećanje učinkovitosti i djelotvornosti javnog sektora** podrazumjeva poboljšanje upravljanja i učinkovitosti javnih financija, jačanje upravljanja i smanjenje fiskalnog tereta državnih poduzeća, te unapređenje u pružanju javnih usluga primjerice u zdravstvu, vodoopskrbi i odvodnji. **Stvaranje uvjeta za ubrzani rast privatnog sektora** podrazumijeva nastavak rada na konkurentnosti i poslovnom okruženju, uključujući izgradnju stabilnijeg i pristupačnog financijskog sektora, posebice za slabe segmente na tržištu, poboljšanja u korporativnom upravljanju i učinkovitosti resursa, kao i potporu za veću fleksibilnost tržišta rada kako bi privatne tvrtke mogle stvoriti više i boljih radnih mjesta, te unapređenje ključne gospodarske infrastrukture, kao što su transport, energija i eventualno informacijske i komunikacijske tehnologije (ICT). Konačno, u oblasti **jačanja otpornosti na prirodne nepogode**, potpora je uvelike usmjerena na uspješnu provedbu postojećeg portfelja poslova glede upravljanja vodnim resursima, kao i na analitički i savjetodavni rad kako bi se utvrdili ključni izazovi i prilike u upravljanju rizikom od katastrofa i održivom upravljanju prirodnim resursima. **Jačanje uključenosti** predstavlja multidisciplinarnu temu koja prožima cijelu strategiju, a koja otkriva izbor i plan konkretnih aktivnosti kako bi se osiguralo da veliki broj društvenih skupina mogu imati koristi od strukturnih reformi koje podržava program GSB. U postupku izrade je novi Okvir partnerstva sa BiH. Nacrt okvira utemeljen na Sustavnoj dijagnostici zemlje (SCD) i rastućem utjecaju COVID19 utvrdio je tri stupa djelovanja: i) oslobađanje potencijala privatnog sektora za brži rast i radna mjesta; ii) ulaganje u ljudski kapital i iii) upravljanje okolišem za održivi rast. Poboljšanje učinkovitosti javnog sektora bit će međusektorska tema.

Glavne aktivnosti u 2020. godini

Svjetska banka (SB) alocirala je € 154.24 milijuna i isplatila € 85.20 milijuna u 2020. godini u formi grantova i zajmova u sljedeće sektore: Konkurentnost i inovacije, Međusobno povezani sektori, Demokracija i upravljanje, Transport, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike i Energija.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Tijekom 2021. godine, glavne aktivnosti Svjetske banke biti će usmjerene na provedbu tekućih poslova i pružanje pomoći subjektima u realizaciji postizanja razvojnih ciljeva. Ključne oblasti koje pokrivaju aktivnosti SB su odgovor na pandemiju COVID19, registracija nekretnina, energetska učinkovitost, bankarski sektor, oporavak malih i srednjih poduzeća, zapošljavanje i tržište rada, cestovna infrastruktura u FBiH i restrukturiranje željeznica u RS-u.

Kao što je prethodno spomenuto, Banka također priprema novi Okvir partnerstva za zemlju. Pored ovih aktivnosti, Banka će surađivati sa relevantnim kolegama na pripremi aktivnosti iz oblasti zdravstva, poljoprivrede, šumarstva i modernizacije usluga u vodnom sektoru.

Pored ovoga, glavne savjetodavne aktivnosti obuhvatit će i sljedeće oblasti: funkcionalni pregled rada zdravstvenog sustava; horizontalne funkcionalne preglede središnje vlade, modernizaciju sektora državnih poduzeća; produblivanje i diverzifikaciju financijskog sektora; zapošljavanje u javnom sektoru i tržišta rada. Pored planiranih aktivnosti i usljed krize izazvane izbijanjem COVID-19, Svjetska banka će surađivati s vlastima kako bi pomogla u ublažavanju utjecaja krize.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Pored sudjelovanja na kvartalnim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF), Svjetska banka sudjeluje u nekoliko napora na koordinaciji razvojnih partnera na sektorskoj razini. Pored ovoga, Svjetska banka održava sastanke koordinacije sa međunarodnim financijskim organizacijama aktivnim u Bosni i Hercegovini (EU, EBRD, EIB, KfW, CEB, MMF) kao i ostalim razvojnim partnerima, kao što su Sida, USAID, Veleposlanstvo Velike Britanije, OESS, kako bi povećala razvojne rezultate različitih programa kroz bolju koordinaciju i partnerstvo.

SB koordinira svoj angažman na reformi RJU i pravosuđa sa vladama i drugim razvojnim partnerima koji su aktivni u tim oblastima putem redovitog sudjelovanja na sastancima koordinacije razvojnih partnera na razini sektora i pružanja redovitih i *ad-hoc* ažuriranih informacija vlastima i relevantnim razvojnim partnerima.

Banka je u bliskoj suradnji sa USAID koordinirala aktivnosti vezane za reforme finansijskog sektora, posebice na poboljšanju sposobnosti entitetskih agencija za bankarstvo u obavljanju funkcija oporavka i sanacije banaka. Nadalje, Banka je blisko surađivala sa MMF u širokom rasponu komplementarnih pitanja u fiskalnom i finansijskom sektoru. U oblasti vodnih usluga, Svjetska banka aktivno koordinira aktivnosti sa EU, veleposlanstvima Švicarske i Švedske, kao i sa UNDP.

Kontakt informacije:

Svjetska banka

Adresa: Fra Anđela Zvizdovića 1, B-17

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 251 500

Faks: +387 33 226 945

E-mail: mail_to_bosnia@worldbank.org

Web-adresa: www.worldbank.ba

Međunarodna finansijska korporacija u Bosni i Hercegovini

Politički pristup

Međunarodna finansijska korporacija (IFC), članica Grupacije Svjetske banke, pruža sveobuhvatna rješenja za izazove sa kojima se suočavaju zemlje u razvitku, kroz potporu koja je osmišljena da zadovolji konkretne potrebe naših partnera, osobito u oblastima infrastrukture, proizvodnje, agrobiznisa, usluga i finansijskih tržišta.

IFC najčešće surađuje sa privatnim sektorom na poticanju poduzetništva i izgradnji održivog poslovanja, kroz pružanje savjetodavnih usluga širokog spektra, uključujući socijalne standarde i standarde upravljanja, energetske učinkovitost i lance opskrbe.

Kroz finansijsku potporu kompanijama u privatnom sektoru, IFC im omogućava da prošire svoj pristup inozemnim i domaćim tržištima kapitala, dok kroz savjetodavne usluge IFC pomaže iniciranje ulaganja neophodnih za širenje poslovanja i otvaranje novih radnih mjesta u privatnom sektoru u BiH, a time i rast gospodarstva.

Bosna i Hercegovina postala je članica i dioničar IFC korporacije 1996. godine. Od tada, dugoročno finansijsko ulaganje IFC u BiH iznosi US\$ 298 milijuna, uključujući US\$ 23 milijuna mobilizirana od strane IFC partnera. Investicijski portfelj IFC u Bosni i Hercegovini, zaključno sa 31. prosincem 2020. godine, iznosi US\$ 12.20 milijuna.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Kroz kombinaciju ulaganja i savjetodavnih usluga, IFC će i dalje surađivati sa klijentima u strateškim sektorima ključnim za dugoročni održivi razvitak zemlje.

Strategija IFC u BiH ima za cilj pomoći u promjeni modela rasta zemlje predvođenog javnim sektorom na onaj predvođen privatnim sektorom, s potrošnje na ulaganja, s domaćeg na vanjski (**tri promjene**), kroz poticanje **konkurentnosti, povezanosti i otpornosti na klimatske promjene**. Konkretne strateške aktivnosti uključuju:

1) Jačati **KONKURENTNOSTI** privatnog sektora:

- Promovirati izvozno orijentirane industrije s većom dodanom vrijednošću
- Nastaviti uklanjati prepreke za ulaganja
- Nastaviti širiti pristup financiranju

2) Jačati **POVEZANOST** kako bi se otvorio izvozni potencijal:

- Poticati povezanost poticanjem privatnih ulaganja u gospodarsku i urbanu infrastrukturu, uključujući putem JPP
- Podržati digitalnu tranziciju ulaganjem u digitalnu infrastrukturu

3) Zeleno resetiranje (*green reboot*) za rješavanje **KLIMATSKIH PROMJENA**:

- Promicati 'zelena' finansijska rješenja

- Povećati ulaganja u obnovljive izvore energije
- Podržati općine u promicanju klimatski prihvatljivih urbanih rješenja

IFC-ov temeljni program, realno pretpostavljajući sadašnja zadana dešavanja spore dinamike odvijanja reformi, će tražiti oportunistička ulaganja u finansijski i TMT prostor kao i u maloprodaju, laku industriju i agrobiznis. S obzirom na malu veličinu zemlje i ograničeni potencijal za veće investicijske transakcije, napori IFC težiti će ka poticanju prethodnih regionalnih inicijativa, kojima BiH može biti obuhvaćena kad je to moguće, pri čemu će vjerojatni „AS“ programi relevantni za strateško usklađivanje IFC-a baviti sljedećim oblastima: Poljoprivreda/zeleno financiranje, Laka industrija, Proizvodni lanci vrijednosti i Digitalne finansijske usluge. Iako je vjerojatnost za provedbu reformi kratkoročno mala, očekuje se kako bi povećani pritisak poslije COVID-19 krize, zamor donatora i poticaji iz programa za pristupanje u EU (uključujući značajan Gospodarski & Investicijski plan, Inicijative u okviru Zelenog plana i potencijalno dostupno financiranje putem mehanizma Investicijskog okvira za Zapadni Balkan) mogli pomoći u stvaranju povoljnijih političkih uvjeta u razdoblju od naredne 2-3 godine. IFC će zatim tražiti angažman u vodećim projektima sa snažnom pozitivnom porukom, što bi zauzvrat moglo pomoći u otvaranju novih privatnih tržišta, posebno u Telekom sektoru, Gospodarskoj i investicijskoj infrastrukturi i Finansijskom sektoru.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

IFC korporacija aktivno koordinira svoje aktivnosti sa drugim razvojnim partnerima gdje je to potrebno u konkretnim sektorskim oblastima ili u pitanjima na razini politike. Posebno, IFC je uključen u koordinaciju aktivnosti vezanih za odgovor na krizu uzrokovanu pandemijom COVID-19, te provedbu procesa EU i regionalnih integracija s EU i ključnim međunarodnim finansijskim institucijama prisutnim u zemlji.

Kontakt informacije:

Međunarodna finansijska korporacija

Adresa: Zmaja od Bosne bb, Raiffeisen building (B building):

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 251 555

Faks: +387 33 217 762

E-mail: ivujevic@ifc.org

Web-adresa: <http://www.ifc.org>

Izvešće Pregled aktivnosti razvojnih partnera 2020 (DMR 2020) pruža sveobuhvatan pregled projekata i programa koje su sredstvima Službene razvojne pomoći (ODA pomoć) podržale članice Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF), kao i informacije o najnovijim razvojnim aktivnostima i reformama provedenim u prioritetnim sektorima razvitka u Bosni i Hercegovini, u razdoblju 01. siječanj 2020.– 31. prosinac 2020. godine.

Ministarstvo financija i trezora BiH predlaže da Vijeće ministara Bosne i Hercegovine donese sljedeće zaključke:

- 1. Usvaja se Izvešće „Pregled aktivnosti razvojnih partnera 2020“.**
- 2. Zadužuje se Ministarstvo financija i trezora BiH da nastavi s aktivnostima daljeg jačanja suradnje sa razvojnim partnerima u Bosni i Hercegovini u cilju učinkovitijeg korištenja ODA pomoći, a sukladno prioritetima Bosne i Hercegovine i načelima definiranim u Globalnom partnerstvu za učinkovitu razvojnu suradnju.**
- 3. Zadužuje se Ministarstvo financija i trezora BiH da „Pregled aktivnosti razvojnih partnera 2020“ objavi na službenim internet stranicama Ministarstva i Foruma za koordinaciju razvojnih partnera.**

1. Socioekonomske reforme u Bosni i Hercegovini za razdoblje 2020-2022. godina
2. Program ekonomskih reformi BiH (ERP) za razdoblje 2020-2022. godina
3. Izvješće Europske komisije o Bosni i Hercegovini za 2020. godinu
4. Zagrebačka deklaracija sa Samita EU i Zapadni Balkan
5. WB Group – Zapadni Balkan Redovito ekonomsko izvješće br. 18 – Neizvjestan oporavak;
6. www.vijeceministara.gov.ba
7. www.vladars.net
8. www.fbihvlada.gov.ba